

جمهوری اسلامی ایران
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

ضوابط اجرای روش طرح و ساخت در پروژه‌های صنعتی

نشریه شماره ۵۴۹۰

معاونت امور فنی
دفتر امور فنی و تدوین معیارها

۱۳۸۱

انتشارات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ۸۱/۰۰/۱۲

پیشگفتار

نیاز روزافزون به اشتغال از طریق تأسیس واحدهای تولیدی، اصلاح، توسعه و ایجاد زیرساختهای اقتصادی مانند تامین آب، انرژی و راه و همچنین نوسازی، گسترش و ایجاد صنایع جدید به منظور به روز کردن فناوری و تولید فرآوردههای جدید و از همه مهمتر رشد و توسعه بهره‌برداری از منابع عظیم انرژی در کشور موجب تعریف، تصویب و تخصیص منابع مالی و اجرای پروژه‌های بزرگ عمرانی در سطح کشور می‌شود.

برای یک دوره طولانی روش اجرای پروژه‌ها بصورت دو عاملی (کارفرما، سازنده) بوده و در سالهای پس از ۱۹۰۰ میلادی و به موازات افزایش پیچیدگی و ارتقای دانش طراحی به ویژه در سالهای بعد از جنگ جهانی دوم، روش سه عاملی (کارفرما، مشاور و پیمانکار) گسترش یافته، این روش برای نسل مهندسان تربیت شده در دوره‌های بعد بصورت روش متعارف و یا سنتی جلوه‌گر شد، در سالهای دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ شکل تغییر یافته این روش به نام پیمانکاری مدیریت و یا مدیریت اجرا در اروپا و آمریکا ظهور یافت و در سالهای میانی دهه ۱۹۸۰ و سالهای دهه ۱۹۹۰، روش دو عاملی جدید به نام "طرح و ساخت توأم" متداول گردید که راه‌حل بهینه برای انجام بعضی از پروژه‌ها در آستانه قرن بیست و یکم تلقی گردید.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با در نظر گرفتن سالها تجربه عملی اجرای طرحها و براساس نظام فنی و اجرایی طرحهای عمرانی، تهیه ضوابط طرح و ساخت را جزو برنامه‌های خود قرار داد و انجام آن را طی قراردادی به انجمن مدیران فنی و اجرایی واگذار کرد. آئین‌نامه‌ها و دستورالعملهای تدوین شده روش طرح و ساخت در کارهای صنعتی که با مدیریت مهندسان مشاور آوند طرح مورد بررسی قرار گرفت، پس از نظرخواهی از دستگاههای اجرایی و انجمن‌های حرفه‌ای و طی مراحل تصویب، برای اجرا ابلاغ گردید که در این مجموعه، آئین‌نامه‌ها و دستورالعملهای یاد شده به تفکیک هشت عنوان جداگانه گردآوری شده است.

با توجه به تنوع طرحهای صنعتی و فناوری‌های مختلف مورد استفاده در آنها و لزوم انتخاب روش مناسب در هر مورد، استفاده از یک ضابطه عمومی برای همه طرحها به طور یکسان میسر نمی‌باشد از این رو، سعی شد تعدادی از دستورالعملها از نوع گروه سوم تعیین شود تا امکان بهره‌گیری از متون کامل‌تر برای عوامل دست‌اندرکار فراهم گردد. برای تکمیل مجموعه ضوابط طرح و ساخت در کارهای صنعتی، دستورالعملهای دیگری نیز مورد نیاز می‌باشد که با توسعه استفاده از این روش در داخل کشور و کسب تجربیات اجرایی، نسبت به تهیه آنها اقدام خواهد شد.

امید است مدیران و مجریان طرحها، کارشناسان عالی‌رتبه کشور و همچنین متخصصان فنی و اجرایی در بخشهای دولتی و غیردولتی، به ویژه واحدهای طراح - سازنده، پس از استفاده از این ضوابط، نظریات اصلاحی و یا تکمیلی خود را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال دارند تا برای اصلاح یا تکمیل این ضوابط در آینده مورد استفاده قرار گیرد.

فهرست مندرجات ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت در پروژه‌های صنعتی

- ۱- کلیات انتخاب روش طرح و ساخت، و مراحل ارجاع کار
- ۲- آیین‌نامه تشخیص صلاحیت واحدهای طرح و ساخت
- ۳- آیین‌نامه ارجاع کار به واحدهای طرح و ساخت
- ۴- موافقت‌نامه، پیوست‌ها، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمانهای مهندسی، تامین کالا و تجهیزات، ساختمان و نصب بصورت توام (EPC)
- ۵- دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه
- ۶- شرح خدمات مشاور کارفرما
- ۷- دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران
- ۸- راهنمای تهیه اظهارنامه صلاحیت

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
معاونت امور فنی

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

کلیات انتخاب روش طرح و ساخت، و مراحل ارجاع کار

تهیه کننده پیش نویس : انجمن مدیران فنی و اجرایی

مدیر طرح : مهندسان مشاور آوند طرح

دفتر مسئول : دفتر امور فنی و تدوین معیارها

۱. تعریفها

۱-۱. منظور از طرح / پروژه صنعتی، طرح / پروژه‌ای است که برای تبدیل انرژی و بهره‌برداری از آن، تکنولوژی ابزارآلات و ماشینها، اندازه‌گیری و کنترل، تکنولوژی استخراج، تبدیل مواد خام و فرایندهای تولید صنعتی در صنایع مختلف، مانند: صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، مخابرات و الکترونیک، صنایع فلزی، صنایع کانی، صنایع سنگین، صنایع شیمیایی، صنایع نساجی، صنایع سلولزی، تولید نیرو، تولید وسایل حمل و نقل، کارخانه‌های تولید تجهیزات اندازه‌گیری و وسایل آزمایشگاهی، تولید ماشینها، و تأسیسات صنعتی جانبی آنها، اجرا می‌گردد.

- ۱-۲. منظور از «روش طرح و ساخت»، در این دستورالعمل، انجام کارهای درج شده در زیر است:
- تمام یا برخی از مراحل مختلف کارهای مهندسی پروژه (مهندسی مقدماتی، مهندسی بنیادی، مهندسی تفصیلی).
  - تأمین و تدارک کالاها، تجهیزات و مصالح پروژه و خدمات فنی مرتبط با آنها.
  - عملیات ساختمان، نصب و راه‌اندازی و آزمایشهای کارایی و سایر خدمات جانبی مرتبط با آنها.
  - که به طور ویژه، توسط پیمانکار انجام می‌شود.

۲. انتخاب روش طرح و ساخت

دستگاه اجرایی، با توجه به ویژگیهای روش طرح و ساخت و پیش‌نیازهای لازم برای اجرای پروژه به این روش که به صورت اختصار در زیر درج شده است، در مورد انتخاب روش، تصمیم‌گیری می‌کند.

پیش‌نیازها و ویژگیهای لازم برای اجرای پروژه، به روش طرح و ساخت

پیش‌نیازها	ویژگیها
۱. توانایی دستگاه اجرایی در تعریف دقیق و کامل پروژه.	۱. کوتاه کردن زمان.
۲. عدم درج به در دستگاه اجرایی در پیش‌نیازها و هدف پروژه.	۲. قطعیت دادن به تاریخ تکمیل پروژه.
۳. توانمندی مدیریت پروژه، در دستگاه اجرایی.	۳. کاهش هزینه.
۴. تأمین بودن اعتبار مورد نیاز.	۴. ارتقای قابلیت ساخت داخل کشور و نوآوری.
۵. وجود پیمانکار توانمند.	۵. کاهش ادعاها و حداقل درگیری، برای دستگاه اجرایی.
۶. وجود مشخصات فنی استاندارد.	۶. انتقال ریسک و مسئولیت، از دستگاه اجرایی به پیمانکار.

۳. مراحل ارجاع کار

مرحله اول) تهیه مبانی پروژه (اطلاعات و مدارک پروژه).

در این مرحله، دستگاه اجرایی طبق دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه به روش طرح و ساخت، اسناد فنی مبانی پروژه را تهیه می‌کند. حدود پیشبرد تولید این اطلاعات، تا سطحی است که بتواند محدوده خدمات پیمانکار طرح و ساخت را به طور کامل معین کرده و امکان برآورد قابل قبولی از هزینه‌های پروژه را، میسر سازد.

مرحله دوم) ارزیابی توان اجرای کار پیمانکاران.

در این مرحله، دستگاه اجرایی طبق آیین‌نامه ارجاع کار، با تشکیل هیئت ارزیابی پیمانکار و تعیین معیارهای ارزیابی، قدم به دعوت به ارزیابی توان اجرای کار (RFQ)^۱، از پیمانکارانی به عمل می‌آورد، که دارای گواهی صلاحیت بر اساس آیین‌نامه تشخیص صلاحیت پیمانکاران، برای اجرای پروژه‌های صنعتی به روش طرح و ساخت هستند. هدف این مرحله، شناسایی با صلاحیت‌ترین پیمانکاران طرح و ساخت، از نظر صلاحیتهای فنی، ظرفیت کاری، حسن سابقه و سایر معیارهای مؤثر، از دیگر پیمانکاران و ایجاد رقابت در مرحله بعدی (دعوت به ارائه پیشنهاد)، بین پیمانکاران است، تا بهترین انتخاب صورت گیرد.

در انتهای این مرحله، فهرست محدودی از بین پیمانکاران تعیین و به عنوان پیمانکاران اصلح، برای مرحله بعدی انتخاب می‌شوند.

مرحله سوم) دعوت به ارائه پیشنهاد، انتخاب پیشنهاد بهینه و مبادله قرارداد.

این مرحله، با تدوین مدارک دعوت به ارائه پیشنهاد (RFP)^۲ شروع می‌شود. این مدارک، طبق فهرست کوتاه برای پیمانکاران ارسال می‌شود و پس از تکمیل آنها به همراه پیشنهاد فنی و قیمت، به کارفرما تسلیم می‌گردد.

انتخاب پیشنهاد مناسب از بین پیشنهادهای دریافت شده، براساس آیین‌نامه تعیین برنده مناقصه، صورت می‌گیرد. پس از انتخاب مناسب‌ترین پیشنهاد و برگزاری جلسات توجیهی و هماهنگی در جهت تدقیق تعهدات دو طرف، قرارداد طرح و ساخت به وسیله دو طرف امضا و مبادله می‌شود.

مجموعه ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی، شامل ضوابطی از جمله موارد زیر است:

۱. آیین‌نامه ارجاع کار به پیمانکاران.

۲. آیین‌نامه تشخیص صلاحیت پیمانکاران

۳. دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی کلیات انتخاب روش و مراحل ارجاع کار، به پیمانکار

---

۴. موافقتنامه، پیوسته‌ها، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان، و راهنمای تهیه و تکمیل آنها.
۵. شرح وظایف مشاور کارفرما.
۶. دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران.
۷. راهنمای تهیه اظهارنامه ارزیابی توان اجرای کار.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

معاونت امور فنی

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

آیین‌نامه تشخیص صلاحیت پیمانکاران

تهیه‌کننده پیش‌نویس: انجمن مدیران فنی و اجرایی

مدیر طرح: مهندسان مشاور آوند طرح

دفتر مسئول: دفتر امور مشاوران و پیمانکاران

شماره
۵۸۵۶۷/ت ۲۱۸۱۱ هـ
۲۲/ ۱۲/ ۱۳۸۰ تایخ

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

بسمه تعالی

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۵۰/۵۳۵۱-۱۰۵/۲۵۹۴ مورخ ۱۳۸۰/۳/۱۶ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه کشور - مصوب ۱۳۵۱ - و در اجرای ماده (۲) قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات - مصوب ۱۳۷۵ - و در چارچوب نظام فنی و اجرایی طرح های عمرانی کشور موضوع تصویب نامه شماره ۱۴۸۹۸/ت/۲۴۵۲۵ مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ ، آیین نامه تشخیص صلاحیت پیمانکاران اجرای پروژه های صنعتی به روش طرح و ساخت را به شرح زیر تصویب نمود:

"آیین نامه تشخیص صلاحیت پیمانکاران اجرای پروژه های صنعتی به روش طرح و

ساخت"

فصل اول - دامنه کاربرد

ماده ۱ - این آیین نامه ضوابط صدور "گواهی احراز صلاحیت پیمانکاران اجرای پروژه های صنعتی به روش طرح و ساخت" را که از این پس به اختصار "گواهی صلاحیت" نامیده می شود، بیان می کند.

ماده ۲ - دریافت گواهی صلاحیت، مرحله اول از فرآیند احراز صلاحیت شرکت های متقاضی برای شرکت در مناقصه های طرح و ساخت است، بنابراین برای اجرای هر پروژه باید توان شرکت های

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

دارنده گواهی صلاحیت طبق ضوابط آیین نامه ارجاع کار به پیمانکاران طراحی و ساخت صنعتی توسط دستگاه اجرایی ذی ربط ارزیابی شود.

فصل دوم - تعاریف

ماده ۳ - اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - احراز صلاحیت: احراز حداقل صلاحیت شرکت متقاضی شامل توان شرکت (سازمان مدیریتی و نیروهای تخصصی) و توان شرکت یا شرکت های همکار وی می باشد که براساس ضوابط این آیین نامه از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تأیید شده باشد.

ب - ارزیابی توان اجرای کار: بخشی از فرآیند ارجاع کار به پیمانکاران برای اجرای پروژه های صنعتی به روش طرح و ساخت است که در ارتباط با پروژه موردنظر طی آن توان اجرای کار پیمانکاران دارنده گواهی صلاحیت، براساس "آیین نامه ارجاع کار به پیمانکاران طراحی و ساخت صنعتی" به وسیله دستگاه اجرایی بررسی شده و حائزان شرایط برای دعوت به ارائه پیشنهاد تعیین می شوند.

پ - دعوت به ارائه پیشنهاد: سندی است که به منظور اخذ پیشنهاد از پیمانکاران توسط دستگاه اجرایی برای آن ها ارسال می شود.

ت - گروه مدیریت طرح و ساخت: سازمان مدیریتی به شرح ماده (۸) این آیین نامه است که مسؤولیت مدیریت و هدایت تمام فعالیت های موردنیاز اجرای پروژه را در بخش های مختلف مهندسی، تدارکات، ساختمان و نصب و راه اندازی به عهده دارد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمہور

تصویب نامہ هیأت وزیران

ج - شرکت همکار: واحد خدمات مشاوره یا پیمانکار ایرانی تشخیص صلاحیت شده یا شرکت معتبر خارجی است که براساس ضوابط درج شده در ماده (۹) این آیین نامه جهت انجام بخش های مختلف پروژه ها همزمان با درخواست صدور گواهی صلاحیت به وسیله شرکت متقاضی به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور معرفی می شود.

تبصره ۱ - عناوین "رسته"، "رشته"، "گرایش" و "رتبه" در مورد واحدهای خدمات مشاوره دارای همان تعاریف درج شده در آیین نامه تشخیص صلاحیت و رتبه بندی واحدهای خدمات مشاوره، موضوع تصویب نامه شماره ۳۷۰۲۲/ت/۱۵۵۱ ک مورخ ۱۳۶۹/۰۷/۰۱، و عناوین "رشته" و "رتبه" در مورد پیمانکاران دارای همان تعاریف درج شده در آیین نامه تشخیص صلاحیت و ارجاع کار به پیمانکاران، موضوع تصویب نامه شماره ۴۳۵/ت/۵۶۸۴۸ مورخ ۱۳۶۷/۰۶/۱۹ و اصلاحیه شماره ۷۷۰۵۴/ت/۷۷۸ مورخ ۱۳۶۸/۸/۲۳ آن است. عناوین "رسته"، "رشته" و "گرایش" گواهی صلاحیت پیمانکاران موضوع این آیین نامه دارای تعاریف مشابه در مورد واحدهای خدمات مشاوره می باشد.

تبصره ۲ - در صورتی که تغییراتی در تصویب نامه های شماره ۴۳۵/۵۶۸۴۸ مورخ ۱۳۶۷/۶/۱۹ و اصلاحیه شماره ۷۷۰۵۴/۷۷۸ مورخ ۱۳۶۸/۸/۲۴ موضوع آیین نامه تشخیص صلاحیت و ارجاع کار به پیمانکاران و آیین نامه تشخیص صلاحیت و رتبه بندی واحدهای خدمات مشاوره به تصویب هیأت وزیران برسد، جداول شماره (۱) تا (۷) متناسب با آن تغییرات توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور دوباره تنظیم و ابلاغ خواهد شد.

فصل سوم - طبقه بندی انواع گواهی صلاحیت و رشته های مربوط

ماده ۴ - انواع گواهی نامه صلاحیت موضوع فصل اول در رشته ها و گرایش های درج شده در

جدول شماره (۱) به شرح زیر است:

الف - گواهی نامه صلاحیت نوع یک

ب - گواهی نامه صلاحیت نوع دو

ماده ۵ - حداقل شرایط لازم برای دریافت گواهی نامه های موضوع ماده (۴) براساس

جدول های شماره (۱) تا (۷) این آیین نامه تعیین می شود.

ماده ۶ - انواع کارهای قابل ارجاع به هر یک از پیمانکاران واجد گواهی نامه، موضوع ماده (۴)

به شرح زیر می باشد:

الف - گواهی نامه صلاحیت نوع یک: کارهایی که نیازمند انجام مهندسی پایه باشد و یا دانش

فنی مورد نیاز آن در کشور وجود نداشته باشد.

ب - گواهی نامه صلاحیت نوع دو: سایر کارهایی که مشمول موارد موضوع بند (الف) نباشد

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیأت وزیران

ماده ۷ - متقاضی در صورت تأمین نیروهای تخصصی مورد نیاز درج شده در جدول های شماره (۳) تا (۶) و معرفی شرکت های همکار می تواند همزمان در رشته ها و گرایش های یک رشته و رشته های مرتبط با آن ها از سایر رشته ها تقاضای گواهی نامه نماید.

فصل چهارم - سازمان "گروه مدیریت طرح و ساخت"

ماده ۸ - ویژگی های سازمان گروه مدیریت طرح و ساخت به شرح زیر است:

الف - حداقل نیروهای تخصصی مورد نیاز "گروه مدیریت طرح و ساخت" برای رشته ها و گرایش ها و انواع مختلف گواهی صلاحیت بر اساس ضوابط و جدول هایی خواهد بود که به تصویب کارگروه تأیید صلاحیت، موضوع فصل هشتم خواهد رسید

ب - بررسی مدارک مستند برای هر یک از مشاغل تعیین شده توسط کارگروه یادشده انجام می شود.

پ - در مواردی که شرکت متقاضی با توجه به بندهای (الف) و (ب) ماده (۹) یکی از واحدهای خدمات مشاوره یا پیمانکاری و یا براساس ردیف های (۱) و (۲) بند (پ) ماده (۹) مشارکت واحدهای خدمات مشاوره و پیمانکاری باشد، افراد مورد نیاز "گروه مدیریت طرح و ساخت" می توانند با رعایت شرایط تعیین شده در جدول موضوع فصل چهارم از بین کارکنان موجود آن ها نیز انتخاب و معرفی شوند.

ت - مدیر یا مسئول هر یک از بخش های "مهندسی"، "تدارکات" و "نصب و راه اندازی" در "گروه مدیریت طرح و ساخت" باید به طور تمام وقت در شرکت شاغل باشند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

ث- متقاضی باید به همراه نمودار سازمانی "گروه مدیریت طرح و ساخت" اسامی افراد متصدی هر یک از سمت های تعیین شده در نمودار را نیز به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور معرفی کند.

فصل پنجم - انواع متقاضیان

ماده ۹- متقاضیان زیر می توانند گواهی صلاحیت تقاضا کنند:

الف- واحدهای خدمات مشاوره دارای صلاحیت در رشته های درج شده در جدول شماره (۱) و دارای حداقل رتبه تعیین شده در آن جدول (برای تقاضای گواهی صلاحیت در همان رشته ها و گرایش ها)

ب - پیمانکاران تشخیص صلاحیت شده در رشته های درج شده در جدول شماره (۳) دارای حداقل رتبه تعیین شده در آن جدول (برای تقاضای گواهی صلاحیت در رشته های متناسب با رشته پیمانکار)

تبصره - در مورد رشته های اختصاصی پیمانکاری که فاقد رتبه بندی می باشند، توان شرکت به عنوان شرکت متقاضی یا شرکت همکار برای تقاضای گواهی صلاحیت (نوع ۱ یا ۲) باید قبلاً به تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور برسد.

پ - سایر شرکت ها:

۱ - شرکت ایرانی که برای انجام خدمات طراحی، مدیریت و اجرای پروژه ها در اداره ثبت شرکت ها به ثبت رسیده است و مالکیت اکثریت سهام آن ها متعلق به دو یا چند شرکت از هر یک از

واحدهای خدمات مشاوره یا پیمانکاری موضوع بندهای (الف) و (ب) باشد. (برای تقاضای گواهی صلاحیت در رشته مربوط)

۲- گروه همکاری طراحی و ساخت، متشکل از مشارکت مدنی دو یا چند شرکت ایرانی یا ایرانی - خارجی از هر یک از واحدهای خدمات مشاوره یا پیمانکاری موضوع بندهای (الف) و (ب) (برای تقاضای گواهی صلاحیت در رشته مربوط) باید موافقت نامه مشارکت مدنی داشته باشند.

۳- شرکت های ایرانی که به منظور انجام امور پیمانکاران طراحی و ساخت تشکیل شده باشند و مدیران آن تجربه اجرای دست کم دو پروژه صنعتی را داشته و یا در بیش از نیمی از آنها مشارکت داشته باشند ولی گواهی تشخیص صلاحیت مطابق تصویب نامه های شماره ۵۶۸۴۸/ت ۴۲۵ مورخ ۱۳۶۷/۶/۱۹ و اصلاحیه شماره ۷۷۰۵۴/ت ۷۷۸ مورخ ۱۳۶۸/۸/۲۴ موضوع آیین نامه تشخیص صلاحیت و ارجاع کار به پیمانکاران و تصویب نامه شماره ۳۷۰۲۲/ت ۱۱۵ ک مورخ ۱۳۶۹/۷/۱ موضوع آیین نامه تشخیص صلاحیت و رتبه بندی واحدهای خدمات مشاوره را نداشته باشند.

تبصره - شرکت یا سهامداران آن نباید مشمول محرومیت یا محکومیت مؤثر به عنوان واحد خدمات مشاوره یا پیمانکار یا سهامدار این گونه شرکت ها باشند.

فصل ششم - ویژگی های شرکت همکار

ماده ۱۰- متقاضی تشخیص صلاحیت، حسب مورد می تواند، برای دریافت گواهی صلاحیت، یک یا چند واحد خدمات مشاوره و پیمانکار تشخیص صلاحیت شده را در رشته های موضوع تصویب نامه شماره ۳۷۰۲۲/ت ۱۱۵ ک مورخ ۱۳۶۶/۷/۱ موضوع آیین نامه تشخیص صلاحیت و رتبه بندی واحدهای خدمات مشاوره و تصویب نامه شماره ۵۶۸۴۸/ت ۴۲۵ مورخ ۱۳۶۷/۶/۱۹ و اصلاحیه شماره ۷۷۰۵۴/ت ۷۷۸ مورخ ۱۳۶۸/۸/۲۴ موضوع آیین نامه تشخیص صلاحیت و ارجاع کار به پیمانکاران به عنوان شرکت همکار معرفی نمایند.

ماده ۱۱- در مواردی که شرکت متقاضی یکی از واحدهای خدمات مشاوره یا پیمانکار تشخیص صلاحیت شده در رشته مورد درخواست و با حداقل رتبه موردنظر باشد، برحسب مورد، نیازی به معرفی شرکت همکار جداگانه در آن زمینه نخواهد داشت و سازمان و امکانات موجود واحد خدمات مشاوره یا پیمانکار جایگزین شرکت همکار برای انجام خدمات مربوط خواهد شد.

ماده ۱۲- در صورت انصراف شرکت دارنده گواهی صلاحیت یا شرکت همکار از همکاری با طرف دیگر، شرکت دارنده گواهی صلاحیت باید مراتب را همراه با معرفی شرکت همکار جایگزین به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام کند، در غیر این صورت تا زمان معرفی شرکت همکار جدید و قبول آن توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور گواهی صلاحیت صادر شده به حالت تعلیق در می آید.

ماده ۱۳- شرکت های معتبر خارجی که در زمینه طراحی و اجرای پروژه های صنعتی از تجربه و سابقه مؤثری برخوردار بوده و بخواهند به صورت همکار با شرکت های ایرانی همکاری کنند، با رعایت شرایط زیر می توانند درخواست گواهی صلاحیت نمایند:

الف- در کشور خود به طور رسمی به ثبت رسیده باشند و مدارک ثبت و اجازه فعالیت آن ها در رشته موردنظر از طرف نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در آن کشور گواهی شده باشد.
تبصره - در صورتی که شرکت جزئی از تشکیلات دولتی متبوع خود باشد، نیاز به ثبت ندارد.

ب- حسن سابقه و تجربه و تخصص شرکت توسط مراجع رسمی کشور متبوع یا مراجع معتبر بین المللی تأیید شده باشد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

پ- شعبه خود را در ایران به طور رسمی به ثبت رسانده باشد.

ت - تعهد نماید که در جهت انجام کارهای واگذارشده، مقررات جمهوری اسلامی ایران را

رعایت نماید.

ماده ۱۴ - هرگاه متقاضی مشارکت، دست کم یک واحد خدمات مشاوره و یک پیمانکار طبق

هریک از ردیف های (۱) و (۲) بند (پ) ماده (۹) باشد، معرفی شرکت همکار لازم نیست.

فصل هفتم - حداکثر کار قابل ارجاع

ماده ۱۵ - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در پایان (۳) سال پس از ابلاغ این آیین نامه،

حداکثر تعداد کار مجاز در دست اجرای دارندگان گواهی نامه صلاحیت را تعیین و اعلام می کند. تا آن

هنگام، شرط درخواست شرکت در مناقصه کارهای جدید، اتمام به طور متوسط (۳۵٪) کل کارهای

دست اجرای دارندگان گواهی صلاحیت خواهد بود.

ماده ۱۶ - ضوابط مربوط به حداکثر تعداد و مبلغ کار در دست اجرا به وسیله واحدهای خدمات

مشاوره و پیمانکاران با احتساب کارهای در دست اجرای این شرکت ها به عنوان شرکت همکار بر

حسب مورد تابع تصویب نامه شماره ۳۷۰۲۲/ت ۱۱۵/ک مورخ ۱۳۶۹/۷/۱ موضوع آیین نامه تشخیص

صلاحیت و رتبه بندی واحدهای خدمات مشاوره و تصویب نامه شماره ۵۶۸۴۸/ت ۴۳۵ مورخ

۱۳۶۷/۶/۱۹ و اصلاحیه شماره ۷۷۰۵۴/ت ۷۷۸ مورخ ۱۳۶۸/۸/۲۴ موضوع آیین نامه تشخیص

صلاحیت و ارجاع کار به پیمانکاران می باشد.

شماره ۵۸۵۶۷ / ت ۲۱۸۱۱ هـ

تاریخ ۱۳۸۰ / ۱۲ / ۲۲

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

فصل هشتم - صدور گواهی صلاحیت و تغییرات آن

ماده ۱۷- تعیین صلاحیت و صدور گواهی مربوط به وسیله سازمان مدیریت و برنامه ریزی

کشور و به ترتیب زیر انجام می شود:

الف- تشکیل پرونده در دفتر امور مشاوران و پیمانکاران سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تهیه گزارش کارشناسی در خصوص سوابق تحصیلی و تجربی افراد و شرکت های معرفی شده و تناسب آن ها با رشته درخواستی برای ارائه به کار گروه تأیید صلاحیت.

ب- تأیید صلاحیت توسط کار گروه تأیید صلاحیت که متشکل از افراد زیر می باشد:

۱- نماینده دفتر امور مشاوران و پیمانکاران

۲- نماینده وزارتخانه ذی ربط

۳- یک نفر کارشناس خبره در پروژه های صنعتی در رشته مربوط بنا به پیشنهاد وزارت صنایع

و معادن و انتخاب معاونت امور فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

پ- در صورت تأیید سوابق تجربی افراد و شرکت های معرفی شده موضوع ردیف (۳) بند (پ)

ماده (۹) توسط اکثریت کار گروه مزبور، مراتب به دفتر امور مشاوران و پیمانکاران گزارش می شود تا با

رعایت شرایط و ضوابط این آیین نامه گواهی صلاحیت توسط آن دفتر صادر شود.

ت- در صورت وجود نقایص در سوابق و تجربیات افراد فنی معرفی شده یا عدم انطباق شرایط

مقتضی با ضوابط این آیین نامه مراتب با ذکر موارد به وی اعلام می شود تا نسبت به جایگزینی افراد یا

ارائه مدارک تکمیلی یا انطباق وضعیت خود با ضوابط این آیین نامه اقدام نماید.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

ماده ۱۸- دارندگان گواهی صلاحیت موظفند هر نوع تغییر در افراد معرفی شده برای گروه مدیریت طرح و ساخت و یا تغییر در رتبه بندی و صلاحیت شرکت های همکار را بلافاصله به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام کنند. هرگاه در نتیجه تغییرات ایجاد شده، اصلاحات و یا جایگزینی هایی برای حفظ گواهی صلاحیت صادر شده لازم باشد، مراتب از سوی آن سازمان به دارنده آن اعلام می شود تا وی ظرف حداکثر (۳) ماه نسبت به جایگزینی و رفع نقص و انطباق با شرایط اقدام کند، در غیر این صورت، نوع گواهی صلاحیت صادره شده برحسب مورد لغو یا تغییر خواهد کرد. هرگاه دارنده گواهی صلاحیت لغو شده کار در دست اجرا داشته باشد، قبول درخواست مجدد گواهی صلاحیت برای کارهای جدید از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موکول به اتمام کارهای در دست اجرا طبق برنامه زمانی خواهد بود.

ماده ۱۹ - مدت اعتبار گواهی صلاحیت (۴) سال از تاریخ صدور آن می باشد. تمدید گواهی به درخواست دارنده آن، قبل از پایان مدت اعتبار و ارائه مدارک مثبت دال بر حفظ شرایط و ضوابط گواهی صلاحیت دریافت شده می باشد.

ماده ۲۰ - اسامی شرکت های دارنده گواهی صلاحیت از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور منتشر می شود.

ماده ۲۱ - در صورتی که متقاضی برای دریافت گواهی صلاحیت اطلاعات و یا مدارک خلاف واقع ارائه دهد و خلاف واقع بودن آن نیز حسب درخواست سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا دستگاه اجرایی ذی ربط به تأیید کارگروه مذکور برسد، گواهی صلاحیت دریافتی لغو می شود و قبول تقاضای جدید وی نیز موکول به موافقت سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و حداقل (۶) ماه پس از

۵۱۵۶۷/ت ۲۱۸۱۱ هـ

شماره
تایخ ۲۰۲/ ۱۲/

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

لغو گواهی صلاحیت خواهد بود. در صورتی که ثابت شود هر یک از کارشناسانی که از طرف شرکت دارنده گواهی صلاحیت به عنوان یکی از افراد گروه مدیریت طرح و ساخت معرفی شده‌اند، مدارک خلاف واقعی ارائه نموده‌اند، نام فرد مربوط از فهرست افراد گروه مدیریت طرح و ساخت حذف می‌شود و این گونه افراد به مدت حداقل یک سال نمی‌توانند در فهرست افراد فنی معرفی شده توسط واحدهای خدمات مشاوره، پیمانکاران و گروه‌های مدیریت طرح و ساخت قرار گیرند.

ماده ۲۲- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است عملکرد پیمانکاران طرح و ساخت را در چهارچوب دستورالعملی که به این منظور تهیه و ابلاغ می‌کند، مورد ارزشیابی قرار دهد و از نتایج آن در تعیین صلاحیت پیمانکاران استفاده نماید. دستگاه‌های اجرایی باید براساس دستورالعمل یاد شده و با درخواست آن سازمان، اطلاعات مورد نیاز برای ارزشیابی عملکرد پیمانکاران مربوط را بموقع در اختیار آن سازمان قرار دهند.

محمد رضا عارف
رئیس هیأت وزیران

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر ریاست قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، دفتر رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، سازمان بازرسی کل کشور، اداره کل حقوقی، اداره کل قوانین و مقررات کشور، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیأت دولت ابلاغ می‌شود.

۱۰۹۶۷-۸۰

جدول شماره (۱) موضوع ماده (۵) و فصل ششم آیین نامه - رشته ها و رشته ها و گرایش های "گواهی صلاحیت" و رتبه واحدهای خدمات مشاوره به عنوان "شرکت همکار"

رشته	ردیف	رشته و گرایش گواهی صلاحیت طرح و ساخت	حداقل رتبه شرکت همکار در بخش مهندسی	
			گواهی صلاحیت نوع (۱)	گواهی صلاحیت نوع (۲)
نفت و گاز	۱	صنایع نفت، گاز و پتروشیمی	۳	۲
	۲	خطوط انتقال نفت و گاز	۳	۲
صنعت و معدن	۳	صنایع فلزی (نورد، ذوب و ریخته گری)	۳	۲
	۴	ماشین سازی/صنایع شیمیایی و کشاورزی و نساجی	۳	۲
	۵	کاتی های غیرفلزی	۳	۲
	۶	صنایع برقی و الکترونیکی	۲	۱
	۷	معدن	۳	۲
برق	۸	برق - تولید نیرو	۳	۲
	۹	برق - توزیع و انتقال نیرو	۳	۲
	۱۰	برق - دیسپاچینگ و مخابرات نیرو	-	-
پست و مخابرات	۱۱	مخابرات - سوئیچینگ مخابراتی	۲	۱
	۱۲	مخابرات - انتقال	۲	۱
	۱۳	پست	۱	۱

جدول شماره (۲) موضوع فصل ششم آیین نامه - مشخصات شرکت های همکار در بخش
عملیات ساختمان و نصب

ردیف	رشته و گرایش گواهی صلاحیت طرح و ساخت	رشته و حداقل رتبه پیمانکار (شرکت همکار)		
		رشته (رشته های قابل قبول)	حداقل رتبه برای گواهی صلاحیت نوع (۱)	حداقل رتبه برای گواهی صلاحیت نوع (۲)
۱	صنایع نفت، گاز و پتروشیمی	۱- پالایشگاه های نفت، گاز و پتروشیمی ۲- تلمبه خانه نفت و کمپرسور گاز	۵ ۴	۳ ۳
۲	خطوط انتقال نفت و گاز	لوله کشی های بزرگ برای انتقال مواد نفتی، گاز و آب (خطوط لوله نفت و گاز در خشکی)	۵ ۳	۳ ۳
۳	صنایع فلزی (نورد، ذوب و ریخته گری، ماشین سازی)	نصب تأسیسات و ماشین آلات و کارخانه های صنعتی و نگهداری آن	۵ ۲	۳ ۳
۴	صنایع شیمیایی، کشاورزی و نساجی	نصب تأسیسات و ماشین آلات و کارخانه های صنعتی و نگهداری آن	۵ ۲	۳ ۳
۵	کانی های غیرفلزی	نصب تأسیسات و ماشین آلات و کارخانه های صنعتی و نگهداری آن	۵ ۲	۳ ۳
۶	صنایع برقی و الکترونیکی	۱- نصب تأسیسات و ماشین آلات و کارخانه های صنعتی و نگهداری آن ۲- تأسیسات و تجهیزات برقی و الکترونیکی خاص	۵ ۳	۳ ۳

۷	معدن	آماده‌سازی و اکتشاف و استخراج معادن	۲	۱
۸	برق - تولید نیرو	تجهیزات و تأسیسات نیروگاه‌ها (اعم از آبی، حرارتی، گازی، اتمی و غیره)	۶	۲
۹	برق - توزیع و انتقال نیرو	۱- توزیع و انتقال نیرو ۲- خطوط فشار قوی انتقال نیرو با ولتاژ ۶۳ هزار ولت به بالا ۳- پست‌های فشار قوی انتقال نیرو از ۶۳ هزار ولت به بالا	۵	۳
۱۰	برق - دیسپاچینگ و مخابرات نیرو	۱- توزیع و انتقال نیرو ۲- خطوط فشار قوی انتقال نیرو با ولتاژ ۶۳ هزار ولت به بالا ۳- پست‌های فشار قوی انتقال نیرو از ۶۳ هزار ولت به بالا	۵	۳
۱۱	مخابرات - سونیچینگ مخابراتی	تأسیسات و تجهیزات شبکه‌های مخابراتی (مراکز سونیچینگ مخابراتی)	۲	۱
۱۲	مخابرات - انتقال	۱- نصب شبکه کابل مخابراتی ۲- تجهیزات مخابراتی راه دور	۲	۴
۱۳	پست	تأسیسات و تجهیزات شبکه‌های مخابراتی	۳	۴

• رشته‌های فاقد رشته بندی که بر اساس تبصره (۲) ماده (۳) عمل می‌شود.

جدول های موضوع فصل چهارم آیین نامه - حداقل نیروهای تخصصی مورد نیاز "گروه مدیریت طرح و ساخت"

جدول شماره (۳) بخش مهندسی در رشته های "نفت و گاز" و "صنعت و معدن"

ردیف	عنوان سمت	رشته های تحصیلی قابل قبول	حداقل تعداد کارشناسان		حداقل مشخصات قابل قبول افراد *
			گواهی نوع (۱)	گواهی نوع (۲)	
۱	مسئول مهندسی	مهندسی فرآیند، شیمی، پتروشیمی، مکانیک، متالورژی، مواد، معدن، نساجی	۱	۱	۱۲-۱ سال تجربه در کارهای طراحی و مهندسی ۲- سوابق تجربی در سمت مدیر مهندسی در حداقل دو پروژه صنعتی مرتبط
۲	کارشناس ارشد فرآیند	مهندسی فرآیند، شیمی، پتروشیمی، متالورژی، مواد، معدن، نساجی	۱	۱	۱۰ سال تجربه در زمینه کارهای طراحی و مهندسی مرتبط با رشته موردنظر
۳	کارشناس ارشد مکانیک	مهندسی مکانیک	۲	۱	
۴	کارشناس ارشد برق و ابزار دقیق	مهندسی برق	-	۱	
۵	کارشناس ارشد برق	مهندسی برق	۱	-	
۶	کارشناس ارشد ابزار دقیق	مهندسی برق - کنترل	۱	-	

* رشته و گرایش تحصیلی قابل قبول از میان رشته های درج شده در جدول و با توجه به گواهی صلاحیت درخواستی و تجربیات فنی افراد توسط کارگروه تخصصی تعیین می گردد.

** برای دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر حداقل سال های تجربه کاری قابل قبول (۳) سال کمتر از ارقام درج شده در جدول می باشد.

دنباله جدول های موضوع فصل چهارم آیین نامه - حداقل نیروهای تخصصی مورد نیاز " واحد مدیریت طرح و ساخت "

جدول شماره (۴). بخش مهندسی در رشته " برق ، پست و مخابرات "

ردیف	عنوان سمت	رشته های تحصیلی قابل قبول	حداقل تعداد کارشناسان			حداقل مشخصات قابل قبول افراد **
			گواهی نوع (۱)	گواهی نوع (۲)	مورد نیاز برای رشته های	
۱	مسئول مهندسی	مهندسی برق مکانیک (۱) مخابرات (۲)	۱	۱	تمام رشته ها	۱۲ سال تجربه در کارهای طراحی و مهندسی در رشته مربوط - سوابق تجربی در سمت مدیر مهندسی در حداقل دو پروژه صنعتی مرتبط
۲	کارشناس ارشد فرآیند	مهندسی مکانیک، شیمی، فرآیند	۱	۱	تولید نیرو	۱۰ سال تجربه در زمینه کارهای طراحی و مهندسی در رشته مورد نظر
۳	کارشناس ارشد برق	مهندسی برق (قدرت)	۲	۱	- تولید نیرو - توزیع نیرو - دیسپاچینگ	
۴	کارشناس ارشد مکانیک	مهندس مکانیک	۱	۱	- تولید نیرو - پست	
۵	کارشناس ارشد ابزار دقیق و کنترل	مهندسی برق - کنترل الکترونیک	۱	۱	- تولید نیرو - توزیع و انتقال نیرو	
۶	کارشناس ارشد مخابرات	مهندسی مخابرات - الکترونیک	۲	۱	- مخابرات	
۷	کارشناس ارشد کامپیوتر	مهندسی کامپیوتر	۱	۱	- مخابرات - پست	

(۱): فقط برای رشته "تولید نیرو" و "پست" قابل قبول است.

(۲): فقط برای رشته مخابرات

* رشته و گرایش تحصیلی قابل قبول از میان رشته های درج شده در جدول و با توجه گواهی

صلاحیت درخواستی و تجربیات فنی افراد توسط کارگروه تخصصی تعیین می گردد.

** برای دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر حداقل سال های تجربه کاری قابل

قبول (۳) سال کمتر از ارقام درج شده در جدول می باشد.

دنباله جدول های موضوع فصل چهارم آیین نامه - حداقل نیروهای تخصصی مورد نیاز " واحد مدیریت طرح و ساخت "

جدول شماره (۵) بخش تدارکات (برای هر ردیف یک نفر)

ردیف	عنوان سمت	رشته های تخصصی قابل قبول *	حداقل مشخصات قابل قبول افراد **
۱	مسئول تدارکات	مهندسی مکانیک، برق، فرایند، شیمی، پتروشیمی، متالوژی، صنایع	۱- ۱۲ سال سابقه تجربی که حداقل ۸ سال از آن در زمینه تدارکات داخل و خارج پروژه های صنعتی می باشد ۲- سوابق تجربی در سمت "مدیر یا مسئول تدارکات" یا مسئول "خدمات مهندسی کالا" در حداقل دو پروژه صنعتی
۲	کارشناس ارشد خدمات فنی خرید	مهندسی مکانیک، برق، نساجی	۱- ۸ سال سابقه در کارهای طراحی و مهندسی ۲- سوابق تجربی به عنوان مسئول "خدمات فنی خرید کالا" در حداقل یک پروژه مرتبط با رشته موردنظر
۳	کارشناس ارشد امور مالی و قراردادی	امور بانکی - بیمه - حسابداری - بازرگانی - حقوق	۱۵ سال تجربه در زمینه انجام امور بانکی، قراردادی، ضمانت نامه، بیمه نامه، تدارکات داخل و خارج پروژه های صنعتی

- * رشته و گرایش تحصیلی قابل قبول از میان رشته های درج شده در جدول و با توجه به گواهی صلاحیت درخواستی و تجربیات فنی افراد توسط کارگروه تخصصی تعیین می گردد.
- ** برای دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر حداقل سال های تجربه کاری قابل قبول (۳) سال کمتر از ارقام درج شده در جدول می باشد.

دنباله جداول موضوع فصل چهارم آیین نامه - حداقل نیروهای تخصصی مورد نیاز * واحد مدیریت طرح و ساخت *

جدول شماره (۶). بخش نصب و راه اندازی (برای هر ردیف یک نفر)

ردیف	عنوان سمت	رشته های تخصصی قابل قبول *	حداقل مشخصات قابل قبول افراد **
۱	مسئول نصب و راه اندازی	مهندسی مکانیک - برق	۱-۱۰ سال تجربه در کارهای اجرایی نصب و راه اندازی ۲-۶ سال تجربه در پروژه های صنعتی یا سمت مدیر عامل شرکت و یا مدیر پروژه اجرایی یا مسئول نصب و راه اندازی
۲	کارشناس ارشد نصب	مهندسی مکانیک - برق	۱-۱۰ سال تجربه اجرایی نصب تجهیزات و تأسیسات صنعتی ۲-۶ سال تجربه در پروژه های صنعتی یا سمت "مدیر عامل شرکت" یا "مدیر پروژه" یا رئیس کارگاه یا مسئول نصب و راه اندازی یا کارشناس ارشد نصب
۳	کارشناس ارشد راه اندازی	مهندسی فرایند، شیمی، پتروشیمی، مکانیک، برق و نساجی	۸ سال تجربه در راه اندازی و بهره برداری واحدهای صنعتی مرتبط با رشته درخواستی

جدول شماره (۷) کنترل کیفیت

ردیف	عنوان سمت	رشته‌های تخصصی قابل قبول *	حداقل مشخصات قابل قبول افراد **
۱	کارشناس ارشد کنترل کیفیت	مهندسی مکانیک - برق - متالورژی مواد- فناوری صنعتی	۱۰ سال سابقه در کارهای کنترل کیفی و بازرسی فنی تجهیزات در دست ساخت و عملیات ساختمان و نصب

- * رشته و گرایش تحصیلی قابل قبول از میان رشته‌های درج شده در جدول و با توجه به گواهی صلاحیت درخواستی و تجربیات افراد توسط کارگروه تخصصی تعیین می‌گردد.
- ** برای دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر حداقل سال های تجربه کاری قابل قبول (۳) سال کمتر از ارقام درج شده در جدول می‌باشد.

پیوست شماره (۱)

بسمه تعالی

تقاضانامه صدور گواهی احراز صلاحیت عمومی اجرای پروژه های صنعتی به روش طرح و ساخت

در رشته و گرایش:

الف: مشخصات ثبتی شرکت متقاضی (اساسنامه و آگهی ثبت و تغییرات در شرکت ضمیمه می باشد)

۱- نام شرکت:

۴- شماره ثبت:

۲- نام قبلی:

۵- تاریخ تأسیس:

۳- نوع شرکت:

۶- نوع مالکیت: ☐ خصوصی ☐ دولتی

☐ .....% دولتی، ☐ .....% خصوصی

۷- مشخصات سهامداران:

اشخاص حقیقی (نام - نام خانوادگی)	اشخاص حقوقی (نام شرکت - نام نماینده)	سمت	درصد سهام	تاریخ احراز سهام

۱-
۲-
۳-
۴-
۵-
۶-

ب: مشخصات حرفه ای شرکت

۸- رشته فعالیت:

☐ واحد خدمات مشاوره

☐ سایر - نوع فعالیت .....

(سوابق تجربی شرکت ضمیمه می باشد)

۹- مشخصات گواهی صلاحیت دریافت شده قبلی (واحدهای خدمات مشاوره و پیمانکاران)

الف- واحدهای خدمات مشاوره:

<u>رشته ها و گرایش ها</u>	<u>رتبه</u>	<u>درجه</u>	<u>تاریخ اخذ صلاحیت</u>

۱-
۲-
۳-
۴-

ب- پیمانکاران:

<u>گروه</u>	<u>تاریخ اخذ صلاحیت</u>
<u>رشته</u>	
صنعت ☐	
نیرو ☐	
ارتباطات ☐	

۱۰- مشخصات مدیران و کارکنان واحد مدیریت طرح و ساخت (فصل چهارم آیین نامه)

<u>عنوان سمت</u>	<u>نام - نام خانوادگی</u>	<u>آخرین مدرک و رشته تحصیلی</u>	<u>تاریخ اخذ آخرین مدرک</u>
مسئول مهندسی			
مسئول تدارکات			
مسئول نصب و راه اندازی			

۱
۲
۳
۴
۵
۶

(سوابق تحصیلی و تجربی افراد ضمیمه می باشد)

ب: مشخصات شرکت های همکار

۱۱- واحد (واحدهای) خدمات مشاوره همکار

<u>نام مهندس مشاور</u>	<u>رشته و گرایش</u>	<u>رتبه</u>	<u>درجه</u>	<u>تاریخ اخذ صلاحیت</u>
(فقط رشته و گرایش موضوع همکاری)				

-۱

-۲

۱۲- پیمانکار (پیمانکاران)

<u>نام شرکت</u>	<u>رشته</u>	<u>گروه</u>	<u>تاریخ اخذ صلاحیت</u>

-۱

-۲

ت: تأییدات متقاضی

۱۳- موارد زیر توسط این شرکت (شرکت متقاضی) تأیید می شود.

الف - در صورتی که ثابت شود هر یک از اطلاعات یا مدارک یاد شده در این تقاضانامه و ضمائم آن خلاف واقع می باشد، گواهی صلاحیت دریافتی لغو و قبول تقاضای جدید این شرکت موکول به موافقت سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و حداقل طی ۶ ماه پس از تاریخ اخذ گواهی صلاحیت خواهد بود.

ب - شرکت در مناقصه پروژه های طرح و ساخت و ارائه پیشنهاد اجرای کار منوط به طی مراحل تشخیص صلاحیت اختصاصی موضوع ماده (۱۷) این آیین نامه خواهد بود و دریافت گواهی صلاحیت عمومی به تنهایی ملاک دریافت پیشنهاد متقاضی به وسیله کارفرما نمی باشد.

شرکت متقاضی: نام و نام خانوادگی صاحبان امضای تمهیدآور امضا مهر شرکت

-۱

-۲

پیوست شماره (۲)

"تعهذنامه شرکت های همکار"

بدین وسیله این شرکت دارای گواهی تشخیص صلاحیت از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به
عنوان:

☐ واحد خدمات مشاوره در رشته و گرایش (فقط رشته و گرایش موضوع همکاری با شرکت
متقاضی) به شرح زیر:

رشته و گرایش: ..... رتبه: ..... تاریخ احراز صلاحیت: .....

☐ پیمانکار در رشته و گروه (فقط رشته موضوع همکاری با شرکت متقاضی) به شرح زیر:
رشته: ..... گروه: ..... تاریخ احراز صلاحیت: .....

با اطلاع کامل و رعایت مفاد آیین نامه تشخیص صلاحیت پیمانکاران اجرای پروژه های صنعتی به
روش طرح و ساخت موافق و متعهد به همکاری با شرکت: ..... (متقاضی گواهی صلاحیت) در زمینه
☐ انجام خدمات مهندسی ☐ عملیات ساختمان و نصب

در رشته و گرایش: ..... (رشته و گرایش موضوع گواهی صلاحیت درخواستی متقاضی)
به عنوان " شرکت همکار " موضوع فصل ششم آیین نامه یاد شده می باشد.

ضمناً موارد زیر توسط این شرکت تأیید می شود:

۱- نحوه همکاری و روابط فی مابین طی تفاهم نامه ای که در مورد هر پروژه به امضای این شرکت و
شرکت متقاضی گواهی صلاحیت خواهد رسید، تعیین می شود. مفاد تفاهم نامه یاد شده مفایرتی با
مفاد آیین نامه مذکور نخواهد داشت.

۲- در صورت شرکت در مناقصه به اتفاق شرکت متقاضی که منجر به برنده شدن پیشنهاد و عقد
قرارداد شود، این شرکت نیز در مقابل کارفرما به صورت مشترک و تضامنی متعهد خواهد بود و

ضمانت نامه های لازم را ارائه می نماید.

نام شرکت: ..... صاحبان امضای تعهدآور:

امضا

مهر شرکت

-۱

-۲

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

معاونت امور فنی

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه های صنعتی

آیین نامه ارجاع کار به پیمانکاران

تهیه کننده پیش نویس : انجمن مدیران فنی و اجرایی

مدیر طرح : مهندسان مشاور آوند طرح

دفتر مسئول : دفتر امور مشاوران و پیمانکاران

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

بسمه تعالی

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۵۰/۵۲۵۱-۵۰/۲۵۹۴ مورخ ۱۰۵/۲۵۹۴ مورخ ۱۳۸۰/۳/۱۶ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه کشور - مصوب ۱۳۵۱- و در اجرای ماده (۲) قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات - مصوب ۱۳۷۵- و در چارچوب نظام فنی و اجرایی طرح های عمرانی کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۴۵۲۵/ت ۱۴۸۹۸ مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ آیین نامه ارجاع کار به پیمانکاران طراحی و ساخت صنعتی را به شرح زیر تصویب نمود:

"آیین نامه ارجاع کار به پیمانکاران طراحی و ساخت صنعتی"

ماده ۱- این آیین نامه ضوابط ارجاع کار به پیمانکاران دارای گواهی صلاحیت اجرای پروژه های صنعتی به روش طرح و ساخت را تعیین می کند.

ماده ۲- اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - ارزیابی توان اجرای کار: بخشی از فرآیند ارجاع کار به پیمانکاران است که طی آن توان شرکت های دارنده گواهی صلاحیت برای اجرای پروژه مورد نظر بررسی شده و فهرستی کوتاه از آن ها به منظور دعوت به ارائه پیشنهاد تهیه می شود.

ب- فراخوان نخست: فرآیندی است که در آن از پیمانکاران دارای گواهی نامه صلاحیت برای ارزیابی توان اجرای کار دعوت به عمل می آید.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

ب- دعوت نامه ارزیابی توان اجرای کار: اسنادی است که به منظور ارزیابی توان اجرای کار پیمانکاران برای آن ها ارسال می شود.

ت- اظهارنامه ارزیابی توان اجرای کار: سندی است ضمیمه دعوت نامه ارزیابی توان اجرای کار که به وسیله پیمانکاران تکمیل و به دستگاه اجرایی تحویل می شود.

ماده ۳- هیأت ارزیابی پیمانکار که از این پس هیأت نامیده می شود، با عضویت افراد زیر تشکیل می شود:

الف - مجری طرح

ب- ذیحساب یا مدیر امور مالی دستگاه اجرایی

پ- مدیر امور فنی مهندسی یا مدیر امور اجرایی دستگاه اجرایی

ت- نماینده امور پیمان های دستگاه های اجرایی

ث- نماینده مشاور کارفرما (مشاور یا مدیر طرح)

تبصره- در مواردی که عناوین سمت های فوق در دستگاه های اجرایی، عناوین مشابهی باشد، افراد شاغل در آن سمت ها به عضویت هیأت در خواهند آمد.

ماده ۴- هیأت وظایف زیر را بر عهده دارد:

الف - بررسی کفایت اطلاعات و مدارک پروژه برای اجرا به روش طرح و ساخت.

ب- تعیین ارزش وزنی معیارهای ارزیابی توان اجرای کار و تنظیم جدول سنجش امتیازها.

پ- بررسی کفایت مدارک دعوت نامه ارزیابی توان اجرای کار.

ت- بررسی و ارزیابی توان اجرای کار پیمانکاران و تهیه فهرست کوتاه پیمانکاران.

ماده ۵- جلسات هیأت با حضور مجری طرح رسمیت می یابد و تصمیمات در هیأت با

رای گیری و حداقل سه رای مثبت اتخاذ می شود.

ماده ۶- مراحل ارزیابی پیمانکاران برای دعوت به مناقصه محدود به شرح ذیل می باشد:

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

الف - فراخوان نخست.

ب - دعوت به ارزیابی توان اجرای کار.

پ - بررسی توان اجرای کار پیمانکاران و تهیه فهرست کوتاه پیمانکاران به منظور دعوت به ارائه پیشنهاد.

ماده ۷ - دستگاه های اجرایی برای ارجاع کار به پیمانکاران در مرحله فراخوان نخست موظفند ترتیبات زیر را رعایت نمایند:

الف - مطالعات توجیهی طرح به تصویب مراجع ذیربط رسیده باشد.

ب - اجرای پروژه به تصویب مرجع مربوط رسیده و اعتبار آن تأمین شده باشد.

پ - هیات تشکیل شده باشد.

ماده ۸ - برای فراخوان نخست، دستگاه اجرایی به وسیله نشر آگهی در روزنامه کثیرالانتشار از پیمانکاران دارای گواهی نامه صلاحیت دعوت می کند .

تبصره ۱ - فراخوان نخست، علاوه بر آگهی در روزنامه ، از طریق شبکه اطلاع رسانی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور که برای پیمانکاران و دستگاه های اجرایی قابل دسترسی باشد نیز اعلام می شود.

تبصره ۲ - ارسال دعوت نامه، تنها بر اساس فهرست منتشر شده رایانه ای سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مجاز است. هرگاه در زمان فراخوان نخست، فهرست پیمانکاران دارای گواهی صلاحیت در کارهای صنعتی به روش طرح و ساخت از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور منتشر نشده باشد، فراخوان نخست بدون الزام به داشتن گواهی صلاحیت یاد شده صورت می گیرد.

ماده ۹ - در فراخوان نخست، اطلاعات عمومی و کلی طرح شامل موارد زیر اعلان می شود:

الف - معرفی کارفرما و مشاور کارفرما (مشاوره یا مدیر طرح)

۵۸۵۵۱/ت ۲۱۸۱۱هـ

شماره

تاریخ ۱۳۸۰/۰۲/۲۲

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

ب- شرح مختصر پروژه

پ- شرح کلی خدمات پیمانکار از نظر تکمیل طراحی، تأمین مصالح و تجهیزات، ساختمان و نصب و راه اندازی

ت- نوع گواهی صلاحیت و رشته، رشته و گرایش لازم

ث- سایر اطلاعات لازم به تشخیص دستگاه اجرایی

ج- تاریخ و محل دریافت دعوت نامه ارزیابی توان اجرای کار و تاریخ و محل تسلیم اظهارنامه
ماده ۱۰- پس از اعلان فراخوان نخست، دعوت نامه ارزیابی توان اجرای کار به پیمانکارانی که آمادگی خود را برای پذیرش کار اعلام کرده اند، تسلیم می شود. به وسیله این دعوت نامه، اطلاعات مربوط به پروژه و ارزیابی توان اجرای کار، به پیمانکاران منعکس و به وسیله اظهارنامه، اطلاعات مورد نیاز برای ارزیابی توان اجرای کار، از آن ها دریافت می شود.

ماده ۱۱- اطلاعاتی که در دعوت نامه به طور یکسان به همه پیمانکاران داده می شود، حداقل شامل موارد زیر است:

الف- اطلاعات کلی پروژه

ب- شرایط عمومی مالی و قراردادی

پ- معیارهای ارزیابی توان اجرای کار و جدول سنجش امتیازها

ت- روش ارزیابی توان اجرای کار شامل ضریب وزنی و نحوه امتیاز دهی به هر یک از عوامل

ارزیابی

ماده ۱۲- اطلاعاتی که از پیمانکار طبق فرم ها و جدول های اظهارنامه ارزیابی توان اجرای کار

از پیمانکار خواسته می شود، شامل موارد زیر است:

الف- مشخصات ثبتی یا مجوز قانونی تأسیس پیمانکار و شرکت های همکار.

ب- مشخصات گواهی صلاحیت پیمانکار (گروه مدیریت طرح و ساخت).

- پ- مشخصات سازمانی پیمانکار و شرکت های همکار.
- ت- مشخصات سازمان مدیریتی پیمانکار و شرکت های همکار.
- ث- مشخصات مالی و اعتباری پیمانکار و شرکت های همکار.
- ج- تجربیات قبلی پیمانکار و شرکت های همکار.
- چ- توانمندی طراحی و اجرایی پیمانکار و شرکت های همکار.
- ح- امکانات و تجهیزات فنی و نرم افزاری.
- خ- وضعیت ماشین آلات و تجهیزات پیمانکار و شرکت های همکار.
- تبصره - در صورتی که پیمانکار گروه همکاری از مشارکت شرکت های مستقل باشد، بر حسب مورد، این اطلاعات برای گروه و هر یک از شرکت های مستقل تهیه شود.
- ماده ۱۳- اطلاعات کلی پروژه شامل اطلاعات و داده های زیر می باشد:
- الف- خروجی ها (فرآورده ها ، محصولات) و ظرفیت ها.
- ب- ورودی ها از قبیل مواد اولیه و انرژی.
- پ- اهداف توسعه آتی.
- ت- ضوابط زیست محیطی.
- ث- مبانی طراحی ، کدها و استانداردها.
- ج- اطلاعات مربوط به ساختگاه.
- چ- برنامه زمانی کلی پروژه.
- ح- سازمان پروژه (کارفرما ، مشاور و مدیر طرح)
- خ- ضوابط ایمنی طرح
- ماده ۱۴ - شرایط عمومی مالی و قراردادی شامل اطلاعات زیر است:

شماره
تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۲

تصویب نامه هیأت وزیران

الف - نوع و میزان تضمین ارائه پیشنهاد و سایر تضمین های قراردادی و در صورت لزوم تعیین سهم شرکت های همکار در تهیه تضمین ها.

ب - توان مالی پیمانکار و شرکت های همکار برای تأمین نقدینگی کار.

پ - نمونه موافقت نامه ، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان.

ت - امضای قرارداد به وسیله پیمانکار به اتفاق شرکت های همکار به صورت مشترک و تضامنی و اعطای نمایندگی به پیمانکار از سوی شرکت های همکار برای اجرای پروژه.

ث - نحوه جبران هزینه تهیه پیشنهاد از سوی پیمانکاران که به وسیله دستگاه اجرایی به منتخب دوم و سوم پرداخت می شود.

ماده ۱۵ - معیارهای ارزیابی توان اجرای کار عبارتند از:

- الف - سابقه کار پیمانکار در پروژه های مشابه.
  - ب - سابقه کار شرکت های همکار پیمانکار.
  - پ - مدیریت کارآمد و با تجربه.
  - ت - کفایت افراد فنی و عناصر کلیدی از نظر دانش و تجربه.
  - ث - قدرت مالی پیمانکار و شرکت های همکار.
  - ج - خلایقیت ها و نوآوری ها در کارهای مشابه.
  - چ - روش مدیریتی پیمانکار برای اجرای کار شامل نحوه کنترل زمان، هزینه و کیفیت.
  - ح - ماشین آلات و تجهیزات آماده به کار و یا در دسترس پیمانکار و شرکت های همکار.
  - خ - سایر موارد لازم به تشخیص دستگاه های اجرایی.
- ماده ۱۶ - هیأت موظف است بر اساس اولویت های اجرایی پروژه، جدول امتیازها و ضریب وزنی هر یک از معیارها را به همراه دعوت نامه ارزیابی توان اجرای کار به پیمانکاران تحویل دهد. این جدول

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

الف - معیارهای ارزیابی.

ب - اهمیت وزنی هر یک از معیارها.

پ - روش محاسبه تعیین امتیاز برای هر یک از معیارها.

ت - اعلام حدنصاب امتیاز.

ماده ۱۷- هیأت موظف است پس از دریافت اظهارنامه توان اجرای کار و محاسبه امتیازهای پیمانکارانی که اظهار نامه خود را در مهلت مقرر تحویل داده اند، آن ها را ارزیابی و حداقل پنج پیمانکار را برای دعوت به ارائه پیشنهاد به دستگاه اجرایی معرفی کند.

تبصره ۱- در صورتی که تعداد پیمانکاران فهرست کوتاه از پنج نفر کمتر باشد، دستگاه اجرایی می تواند آگهی فراخوان نخست را تمدید کند. در صورتی که دستگاه اجرایی این تمدید را صلاح نداند، می تواند پیمانکاران دارای گواهینامه صلاحیت را برای رساندن دعوت شدگان به پنج پیمانکار، به وسیله ارسال دعوت نامه دعوت کند و دعوت نامه ها حداکثر ۴۸ ساعت پس از تسایید هیأت، برای پیمانکاران ارسال می شود.

تبصره ۲- چنانچه تعداد پیمانکاران حایز شرایط به پنج نفرسد ، دستگاه اجرایی بر حسب تشخیص هیأت و آیین نامه داخلی خود عمل می نماید.

ماده ۱۸- دستگاه اجرایی حداکثر یک هفته پس از ارزیابی توان اجرای کار پیمانکاران تهیه و فهرست کوتاه، گزارش انتخاب پیمانکاران منتخب شامل اسناد ارزیابی توان اجرای کار، روش و نتیجه تعیین امتیازها را به همراه اسامی پیمانکاران منتخب به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور گزارش می کند. سازمان یاد شده موظف است هر ساله فهرست پیمانکاران دارای گواهی صلاحیت را به همراه اسامی پیمانکاران برتر و شایسته ، تعداد کارهای در دست اجرا و سرجمع قراردادهای در دست اجرای پیمانکاران منتشر کند.

۵۸۵۵۹/ت ۲۱۸۱۱هـ

شماره
تاریخ ۰۱۲/۲۲

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیأت وزیران

ماده ۱۹ - در صورت ارجاع کار به روش ترک تشریفات مناقصه، پیمانکاری که کار به او واگذار می شود، باید گواهی صلاحیت اجرای پروژه صنعتی به روش طراحی و ساخت را دارا باشد. در هر حالت باید توان پیمانکار اجرای پروژه مورد نظر، از سوی هیأت مورد تأیید قرار گیرد.

ماده ۲۰- پس از تصویب و ابلاغ این آیین نامه، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور دستورالعمل های اجرایی آیین نامه حاضر را از جمله راهنمای تهیه اظهارنامه صلاحیت تهیه و ابلاغ می کند.

ماده ۲۱- نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه به عهده سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور است.

محمد رضا عارف
رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر ریاست قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، دفتر رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، سازمان بازرسی کل کشور، اداره کل حقوقی، اداره کل قوانین و مقررات کشور، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیأت دولت ابلاغ می شود. ۸۰ - ۱۰۹۶۷

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

موافقت‌نامه، پیوستها، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمانهای مهندسی،

تأمین کالا و تجهیزات، ساختمان و نصب بصورت توأم (EPC)

تهیه‌کننده پیش‌نویس: مهندسان مشاور آوند طرح

دفتر مسئول: دفتر امور فنی و تدوین معیارها

بسمه تعالی

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
دفتر رئیس سازمان

شماره: ۱۰۵/۱۸۹۲۹-۵۴/۷۱۰۵	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ: ۸۰/۱۱/۱۴	

موضوع: موافقت‌نامه، پیوستها، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمانهای مهندسی، تامین کالا و تجهیزات، ساختمان و نصب بصورت توأم (EPC)

به استناد آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی موضوع ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه و در چهارچوب نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور (مصوبه شماره ۲۴۵۲۵/ت/۱۴۸۹۸ هـ، مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ هیأت وزیران)، به پیوست «موافقت‌نامه، پیوستها، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمانهای مهندسی، تامین کالا و تجهیزات، ساختمان و نصب بصورت توأم (EPC)» برای کارهای صنعتی، از نوع گروه اول، ابلاغ می‌شود.

در مواردی که این مجموعه، به طور کامل پاسخگوی نیاز پروژه نیست، دستگاه اجرایی، تغییرات مورد نظر خود را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پیشنهاد می‌نماید تا پس از تایید سازمان به مورد اجرا گذاشته شود.

محمد ستاری‌فر

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

بخش اول. موافقتنامه

۱. با توجه به این که در ماده ۱ موافقتنامه (موضوع پیمان)، اجرای پروژه به روش طرح و ساخت درج گردیده است، تنها کافی است، نام پروژه و محل احداث آن در محل مربوط در ماده ۱، منعکس شود.
۲. شرایط عمومی لازم برای نافذ شدن پیمان، در ابتدای ماده ۵ موافقتنامه تعیین شده است. در صورتی که شرایط دیگری علاوه بر موارد پیش بینی شده در ابتدای ماده ۵، مانند پرداخت پیش پرداخت و گشایش اعتبار اسنادی، برای نافذ شدن پیمان لازم باشد، در این ماده درج می شود.

بخش دوم. پیوستها

- پیوست ۱. جدول تفکیک مبلغ پیمان برای بخشهای مختلف کار
در این پیوست، مبلغ پیمان برای کارهای مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات، عملیات ساختمان و نصب و راه اندازی به تفکیک هر واحد (Unit)، و در هر یک از تفکیک های یاد شده، سهم قسمتهای ارزی و ربائی برای کارهای مختلف، مشخص می گردد.

- پیوست ۲. فهرست مقادیر و بهای واحد کارها و نرخ عوامل
در کارهایی که بخشی از مبلغ آنها باید براساس فهرست مقادیر و بها پرداخت شود، فهرست مقادیر و بهای کارهای مورد نظر، همراه با فهرست دستمزد ساعتی نیروی انسانی و هزینه ساعتی ماشین آلات تهیه و قبل از انعقاد پیمان در پیوست ۲، درج می شود.

- پیوست ۳. فهرست بهای واحد کارهای اضافی و نقصانی و نرخ عوامل
برای محاسبه مبلغ کارهای اضافی یا نقصانی مربوط به مبلغ مقطوع پیمان، فهرست بهای کارهای اضافی یا نقصانی همراه با فهرست دستمزد ساعتی نیروی انسانی و هزینه ساعتی ماشین آلات تهیه و قبل از انعقاد پیمان در پیوست ۳، درج می شود.

پیوست ۴. روش تعدیل

- در صورتی که طبق ماده ۵۶-۱-۵ شرایط خصوصی، تمام یا بخشی از مبلغ پیمان مشمول تعدیل آحاد بها باشد، روش تعدیل در پیوست ۴ درج می شود. در این نوع پیمانها، روش تعدیل باید به صورت خاص تهیه و پس از تصویب شورای عالی فنی در این پیوست منظور شود.

پیوست ۵. پرداختها

۵-۱. نحوه پرداخت

- در این پیوست، روش پرداختها از جمله موارد زیر درج می‌شود:
- میزان پیش‌پرداخت پیمان، زمان پرداخت و روش استهلاک آن، طبق آخرین دستورالعمل نافذ در زمان دعوت به ارائه پیشنهاد.
  - پرداخت هزینه‌های طراحی و روش پرداخت در مقابل تحویل اسناد و نقشه‌ها و درصد هر پرداخت از سهم طراحی.
  - پرداخت هزینه خرید مصالح و تجهیزات داخلی و خارجی، درصدهای قابل پرداخت از این سهم پیمان در مقابل تحویل اسناد استعمال اولیه قیمت از فروشنده یا سازنده، اسناد سفارش مصالح و تجهیزات، اسناد حمل و تحویل آنها.
  - پرداخت سهم عملیات ساختمان و نصب از مبلغ پیمان.

پیوست ۷. کاربرگهای ضمانتنامه‌ها و اعتبار اسنادی

کاربرگهای انواع ضمانتنامه‌های پیش‌پرداخت، انجام تعهدات، استرداد کسور حسن انجام کار، و هر نوع اعتبار اسنادی، در این پیوست درج می‌شود. در پیمانهای مربوط به طرحهای عمرانی، باید از کاربرگهای مصوب استفاده شود.

پیوست ۸. وظایف و اختیارات مشاور کارفرما

شرح وظایف مشاور کارفرما طبق دستورالعمل شماره ..... مورخ ..... سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است که باید در این پیوست درج شود. اگر کارفرما با توجه به شرایط پروژه تغییراتی در این شرح خدمات داشته باشد، آن را در این پیوست پیش‌بینی می‌کند.

پیوست ۱۲. انتقال تکنولوژی و آموزش کارکنان کارفرما بوسیله پیمانکار

۱۲-۱. انتقال تکنولوژی

بمنظور ارتقای دانش و تجربه فنی تعدادی از کارکنان کارفرما، به نحوی که جوانب مختلف علوم و تکنولوژی به کار رفته در واحدهای موضوع پیمان، برای آنان بصورت کامل تشریح و مفهوم شود تا بتوانند کارهای بهره‌برداری و نگهداری واحدها را انجام داده، و آموزش نیروهای خود را عهده‌دار شوند، انتقال تکنولوژی فرآیندهای مختلف واحدها، در قالب‌های مختلف از همکاری

در طراحی‌های بنیادی و آموزش کارکنان کلیدی کارفرما، بعنوان بخشی از تعهد پیمانکار صورت می‌گیرد. اهداف اصلی انتقال تکنولوژی و آموزشهای مرتبط با آن - شناخت کامل واحدها و تکنولوژیهای فرآیندی آنها، برای رفع اشکالاتی که در - ساری نامتعارف پیش می‌آید.

- فرار دادن واحدها در شرایط کاری متعارف با حداکثر تولید و حداقل هزینه‌های تعمیر و نگهداری

۱۲-۲. آموزش کارکنان کارفرما

موارد کلی آموزش، از قبیل آموزش عملیات (operation) یا تعمیرات و مکانهایی که این آموزشها به کارکنان کارفرما داده می‌شود، در این پیوست درج می‌شود. مکانهای آموزش، بسته به نیاز کارفرما و سطح آشنایی وی به تکنولوژی مجموعه‌های واحدهای موضوع پیمان در دفاتر پیمانکار، در واحد مشابهی که توسط همان پیمانکار ساخته شده است، در کارگاهها یا کارخانه‌های ساخت تجهیزات مختلف واحدهای موضوع پیمان و در محل احداث واحدها می‌تواند باشد.

جدول سازمانی گروههای بهره‌برداری و تعمیراتی براساس تجربه واحدهای مشابه بوسیله پیمانکار و مشخصات افراد فنی برای گرفتن این آموزشها، به کارفرما اعلام می‌شود تا با برنامه مدون مورد تأیید کارفرما، دوره‌های آموزشی آنان بوسیله پیمانکار برگزار شود.

جزئیات برنامه‌های آموزشی، دوره هر یک از آنها، تعداد کارکنان شرکت کننده کارفرما و مربیان پیمانکار، مشخص می‌شود. روش کنترل سطح دریافت آموزشها بوسیله کارکنان کارفرما، از سوی پیمانکار یا کارفرما یا بصورت مشترک، در این پیوست بیان می‌شود تا با تحویل و تحول واحدها و ترک پیمانکار، توانایی لازم برای بهره‌برداری عادی واحدها در کارکنان کارفرما ایجاد شود.

بخش سوم. شرایط خصوصی

۱. هزینه‌های اضافی پیمانکار در مدت تأخیر پرداخت صورت وضعیتها که در ماده ۵۳-۸ شرایط خصوصی پیش‌بینی می‌شود، تنها نسبت به اصل مبلغ طلب پیمانکار محاسبه می‌شود.
۲. نحوه پرداخت بخش ارزی مبلغ پیمان و نرخ تسعیر ارز، طبق مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در زمان دعوت به ارائه پیشنهاد در ماده ۵۵ شرایط خصوصی پیمان درج می‌شود.
۳. در صورتی که کارفرما نخواهد مبلغ پیمان یا بخشی از آن مشمول تعدیل شود، عدم مشمول تعدیل به صراحت در ماده ۵۶-۱-۵ پیش‌بینی می‌شود، همچنین مشمول تعدیل به مبلغ پیمان یا بخشی از آن

نیز در این ماده پیش‌بینی می‌گردد و نحوه‌ی تعدیل در پیوست ۴ درج می‌شود. بخش ارزی قراردادهای در مدت اولیه پیمان هیچ‌گاه تعدیل نمی‌شود و این بخش تنها در مدت تمدید پیمان می‌تواند تعدیل گردد.

بخش چهارم. موارد مشترک

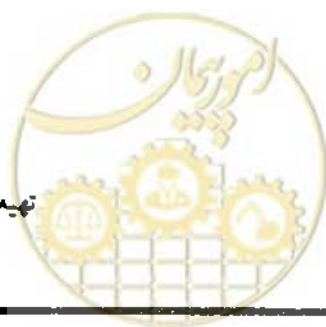
۱. تمام صفحه‌های موافقتنامه، پیوستها و شرایط خصوصی، باید بوسیله نماینده مشاور کارفرما و نماینده پیمانکار امضا و مهر شود.
۲. تمام صفحه‌های موافقتنامه، پیوستها و شرایط خصوصی، باید بوسیله نماینده کارفرما امضا شود.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور - وزارت نفت

موافقتنامه، پیوستها، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمانهای مهندسی، تأمین کالا و تجهیزات،
ساختمان و نصب بصورت توأم (EPC) برای کارهای صنعتی

تهیه کننده پیش‌نویس : مهندسان مشاور آوند طرح

فهرست

عنوان

۱. موافقتنامه

۲. پیوستها

۳. شرایط عمومی

۱-۳. تعاریفها و تفسیرها.

۲-۳. اقدامهای اولیه.

۳-۳. اسناد پیمان.

۴-۳. ضمانتنامه‌ها و بیمه‌نامه‌ها.

۵-۳. تعهدات و مسئولیتهای پیمانکار.

۶-۳. هماهنگی با سایر پیمانکاران.

۷-۳. تعهدات و مسئولیتهای کارفرما.

۸-۳. تغییر در کارها.

۹-۳. مشاور کارفرما، بازرسی و کنترل کیفی کار.

۱۰-۳. پرداختهای به پیمانکار، تغییرات مبلغ پیمان.

۱۱-۳. مراحل تکمیل و تحویل کار.

۱۲-۳. تغییرات مدت پیمان، تأخیر، تعلیق، خاتمه پیمان.

۱۳-۳. خطرات و زیانهای احتمالی و مسئولیت دو طرف پیمان.

۱۴-۳. حل اختلاف، اقامتگاه قانونی، قانون حاکم.

۴. شرایط خصوصی

موافقتنامه

موافقتنامه

این موافقتنامه، در تاریخ ، بین: ، به نشانی ، که در این پیمان، کارفرما نامیده می شود، از یک سو، و ، که با شماره ، در اداره کل ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی ایران و با شماره ، در شهر ، کشور ، به ثبت رسیده است و در این پیمان، پیمانکار نامیده می شود، به نشانی ، از سوی دیگر، طبق مقررات و شرایطی که در اسناد و مدارک این پیمان درج شده است، منعقد می گردد.

در این موافقتنامه، کلمات و عبارتها، دارای همان معانی هستند که در شرایط عمومی و خصوصی پیمان، به آنها اطلاق شده است.

ماده ۱. موضوع پیمان

عبارت است از انجام خدمات مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات، انجام کارهای ساختمان و نصب و راه اندازی و سایر خدمات، به شرح درج شده در پیوست ۱۰، برای احداث ، واقع در ،

شرایط واگذاری حق استفاده از ليسانس از سوی پیمانکار به کارفرما، در موارد لزوم، طبق پیوست ۱۶ است.

ماده ۲. اسناد و مدارک پیمان

اسناد و مدارک زیر در مجموع، پیمان بین کارفرما و پیمانکار را تشکیل می دهند و هر یک، به عنوان جزوی از پیمان محسوب می شوند.

- موافقتنامه
- پیوستها
- شرایط عمومی
- شرایط خصوصی
- سایر اسناد و مدارکی که براساس مفاد پیمان، در مدت اجرای کار تنظیم می شود و به تأیید دو طرف پیمان می رسد.

ماده ۳. مبلغ پیمان

۱-۳. کارفرما در برابر انجام تعهدات پیمانکار، مبلغ پیمان را که شامل بخشهای زیر است، به پیمانکار می پردازد:

- مبلغ ریالی: .....

- مبلغ ارزی: .....

تفکیک مبلغ پیمان، طبق پیوست ۱، است.

۲-۳. مبلغ پیمان جز در ارتباط با موارد زیر، مقطوع است.

۱-۲-۳. تغییر کار موضوع ماده ۴۹ شرایط عمومی.

هزینه تغییرات کارها، طبق فهرست بهای درج شده در پیوست ۳، و اندازه گیری تغییرات، محاسبه می شود.

۲-۲-۳. کارهای فهرست بهایی.

در مواردی که بخشی از مبلغ پیمان به صورت اقلام فهرست بهایی باشد، مبلغ پیمان در این بخش از کارها، مبلغ اولیه بوده و مبلغ نهایی آن براساس اندازه گیری کارهای انجام شده طبق پیمان و فهرست بهای واحد کارها (پیوست ۲)، محاسبه می شود.

۳-۲-۳. تعدیل.

هرگاه طبق شرایط خصوصی پیمان، تمام یا بخشی از مبلغ پیمان مشمول تعدیل باشد.

۴-۲-۳. مبلغ (مبالغ) به شرح زیر، که به عنوان مبلغ مشروط (موضوع ماده ۵۴ شرایط عمومی)، برای تأمین مصالح و تجهیزات و انجام خدمات، به شرح پیوست ۱۷ در نظر گرفته شده است.

- مبلغ ریالی:

- مبلغ ارزی:

۳-۳. مبلغ پیمان، شامل تأمین لوازم یدکی دوره های پیش راه اندازی و ..... ساله بهره برداری، به شرح پیوست ۱۱، به وسیله پیمانکار است.

ماده ۴. نحوه پرداخت

۱-۴. پرداختها به پیمانکار، طبق پیوست ۵ انجام می شود.

۲-۴. در مواردی که نیاز به گشایش اعتبار ارزی است، نحوه گشایش اعتبار و کاربرگهای مربوط، طبق پیوست ۷ است.

ماده ۵. تاریخ تنفیذ، شروع کار و مدت پیمان

۵-۱. تاریخ نافذ شدن پیمان، پس از امضا و مبادله پیمان و تسلیم ضمانتنامه انجام تعهدات، و بعد از تحقق شرایط زیر است:

.....
.....
.....

در صورت عدم حصول شرایط تعیین شده ظرف حداکثر ۹۰ روز پس از امضا و مبادله پیمان و تسلیم ضمانتنامه انجام تعهدات، دو طرف می توانند در مورد تاریخ نافذ شدن پیمان، توافق کنند. هرگاه پیمانکار در مورد تاریخ نافذ شدن پیمان با کارفرما توافق نکند، تضمینهای تسلیم شده از سوی پیمانکار به وی بازگردانده می شود و با او تسویه حساب می گردد.

۵-۲. تاریخ شروع کار

کارفرما حداکثر ظرف ۳۰ روز پس از تاریخ تنفیذ پیمان، شروع کار را به پیمانکار ابلاغ می کند. در غیر این صورت، پیمانکار در پایان مهلت ۳۰ روز، کار را شروع می نماید.

۵-۳. مدت پیمان

مدت تکمیل کار و تحویل موقت آن از زمان شروع کار، ..... روز است.

جزئیات مقاطع زمانی قسمتهای اصلی کار (Milestone)، در پیوست ۱۴ مشخص شده است.

تغییرات مدت اجرای کار، تابع ماده ۶۴ شرایط عمومی خواهد بود.

۵-۴. خسارت تأخیر در تکمیل به موقع کار

هرگاه به دلیل قصور پیمانکار (ماده ۶۶ شرایط عمومی)، در اتمام طبق برنامه کار یا قسمتهای اصلی آن، تأخیر پیش آید، خسارت تأخیر در تکمیل به موقع کار، به میزان تعیین شده در شرایط خصوصی، از پیمانکار وصول می شود. مجموع مبلغ مربوط به این نوع تأخیرها، از درصد مبلغ پیمان بیشتر نمی شود.

۵-۵. هزینه تسریع کار

هرگاه پیش از سپری شدن مدت تکمیل کار، پیمانکار کارهای موضوع پیمان را تکمیل کند، به ازای هر روز تسریع کار، به میزان تعیین شده در شرایط خصوصی، هزینه تسریع کار به پیمانکار پرداخت می شود.

ماده ۶. حد مسئولیت مالی پیمانکار (MAXIMUM LIABILITY)

حداکثر مسئولیت مالی پیمانکار در برابر کارفرما در این پیمان (موضوع ماده ۷۴ شرایط عمومی)، معادل ..... درصد از مبلغ پیمان است.

ماده ۷. مشاور کارفرما

مشاور کارفرما، در ارتباط با ماده ۵۰ شرایط عمومی .....، به نشانی .....، است.

حدود اختیارات مشاور کارفرما، در پیوست ۸ بیان شده است.

نماینده / نمایندگان پیمانکار

نام
سمت
امضا
مهر

نماینده کارفرما

نام
سمت
امضا

پیوستها

۱. پیوست یک: جدول تفکیک مبلغ پیمان، برای بخشهای مختلف کار.
۲. پیوست دو: فهرست مقادیر و بهای واحد کارها و نرخ عوامل، برای پیمانهای که بخشی از مبلغ آنها بر مبنای فهرست بها محاسبه می شود، شامل:
  - ۱-۲. فهرست مقادیر و بهای واحد کارها.
  - ۲-۲. فهرست بهای عوامل (نیروی انسانی و ماشین آلات).
۳. پیوست سه: فهرست بهای واحد کارهای اضافی و نقصانی و نرخ عوامل، در پیمانهای مبلغ مقطوع.
  - ۱-۳. فهرست بهای واحد کارهای اضافی و یا نقصانی.
  - ۲-۳. فهرست بهای عوامل (نیروی انسانی و ماشین آلات).
۴. پیوست چهار: روش تعدیل.
۵. پیوست پنج: پرداختها.
  - ۱-۵. نحوه پرداخت.
  - ۲-۵. برنامه زمانی پرداختها.
۶. پیوست شش: بیمه.
  - ۱-۶. انواع بیمه نامه های در تعهد پیمانکار.
  - ۲-۶. انواع بیمه نامه های در تعهد کارفرما.
۷. پیوست هفت: کاربرگ ضمانتنامه ها و اعتبار اسنادی.
  - ۱-۷. کاربرگ ضمانتنامه پیش پرداخت.
  - ۲-۷. کاربرگ ضمانتنامه انجام تعهدات.
  - ۳-۷. کاربرگ ضمانتنامه استرداد کسور حسن انجام کار.
  - ۴-۷. کاربرگ اعتبار اسنادی و ترتیب گشایش اعتبار.
۸. پیوست هشت: وظایف و اختیارات مشاور کارفرما.

۹. پیوست نه : راه اندازی و آزمایش عملکردی (COMMISSIONING & PERFORMANCE TEST).
- ۹-۱. تفکیک وظایف و مسئولیتهای کارفرما و پیمانکار.
- ۹-۲. ضوابط دستیابی به شرایط قابل قبول عملکردی و میزان مصارف.
- ۹-۳. موارد عدم دستیابی کامل به ضوابط عملکردی و میزان مصارف، تعهدات پیمانکار و اختیارات کارفرما.
۱۰. پیوست ده : شرح کارهای در تعهد پیمانکار
- ۱۰-۱. شرح کارها و تأمین مصالح و تجهیزات در تعهد پیمانکار.
- ۱۰-۲. بخشهایی از خدمات فنی، اجرایی، مصالح و تجهیزات که از داخل کشور باید تأمین شود.
۱۱. پیوست یازده : فهرست عمومی لوازم بدکی و مواد مصرفی، برای دوران راه اندازی و ... ساله دوران بهره برداری.
۱۲. پیوست دوازده : انتقال تکنولوژی و آموزش کارکنان کارفرما، به وسیله پیمانکار.
- ۱۲-۱. انتقال تکنولوژی.
- ۱۲-۲. آموزش کارکنان کارفرما.
۱۳. پیوست سیزده : تعهدات کارفرما در تحویل محل اجرای کار، تأمین مصالح و تجهیزات و انجام کارها.
- ۱۳-۱. شرح کارها و تأمین مصالح و تجهیزات در تعهد کارفرما، تا مرحله پیش راه اندازی.
- ۱۳-۲. شرح کارها و تعهدات کارفرما در مرحله راه اندازی (تأمین خوراک، امکاناتی مانند آب، برق، گاز و ... (Utility)، مواد شیمیایی و ...).
- ۱۳-۳. برنامه زمانی تعهدات کارفرما، موضوع بندهای ۱۳-۱ و ۱۳-۲.
۱۴. پیوست چهارده : برنامه زمانی کلی اجرای کار.
۱۵. پیوست پانزده : فهرست فروشندگان و پیمانکاران دست دوم
- (LIST OF VENDORS & SUBCONTRACTORS).
۱۶. پیوست شانزده : لیسانس و شرایط واگذاری حق لیسانس.

۱۷. پیوست هفده: اقسامی از کارها، خدمات، تأمین مصالح و تجهیزات، که از محل مبالغ مشروط (PROVISIONAL SUM)، به وسیله پیمانکار تأمین می شود.

۱۸. پیوست هیجده: اسناد و مدارک فنی پیمان.

۱-۱۸. اسناد فنی مبنا.

۱-۱-۱۸. کدها و استانداردها.

۲-۱-۱۸. مبانی طراحی.

۳-۱-۱۸. مشخصات فنی.

۴-۱-۱۸. نقشه ها و سایر اسناد فنی پیمان.

۵-۱-۱۸. فهرست برنامه های کامپیوتری مورد نظر کارفرما.

۲-۱۸. اسناد و مدارک فنی که در طول اجرای کار، به وسیله پیمانکار تهیه و به تصویب یا اطلاع کارفرما می رسد.

۱-۲-۱۸. فهرست نقشه ها و سایر مدارک فنی، به تفکیک برای اخذ تصویب یا اطلاع کارفرما، شمار نسخه و زبان مدارک فنی.

۲-۲-۱۸. نقشه ها و سایر مدارک فنی، که به تدریج به وسیله پیمانکار تهیه می شود.

۱۹. پیوست نوزده: مراکز بارگیری و تخلیه، حمل مصالح و تجهیزات، نحوه ارزشیابی محموله، و مشخصات بسته بندی.

۲۰. پیوست بیست: نحوه گردش کارها.

تعریفها و تفسیرها

ماده ۱. تعریفها.

ماده ۲. تفسیرها.

اقدامهای اولیه

ماده ۳. اقدامهای اولیه پس از عقد پیمان.

اسناد پیمان

ماده ۴. هدف اسناد پیمان.

ماده ۵. اولویت اسناد.

ماده ۶. استانداردها، کدها و مراجع.

ماده ۷. اسناد طراحی و مهندسی.

ماده ۸. ابلاغیه‌ها.

ماده ۹. مالکیت اسناد و استفاده مجدد از آنها.

ماده ۱۰. زبان حاکم

ضمانتنامه‌ها و بیمه‌نامه‌ها

ماده ۱۱. ضمانتنامه پیش‌پرداخت.

ماده ۱۲. ضمانتنامه استرداد کسور حسن انجام کار.

ماده ۱۳. ضمانتنامه انجام تعهدات.

ماده ۱۴. آزادسازی ضمانتنامه‌ها.

ماده ۱۵. انواع بیمه‌نامه‌ها، مسئولیت تهیه آنها.

ماده ۱۶. محتوای بیمه‌نامه‌ها.

ماده ۱۷. بیمه‌نامه‌های در تعهد کارفرما.

ماده ۱۸. دریافت خسارت از بیمه.

ماده ۱۹. چشم‌پوشی از ادعای خسارت اضافی، مرتبط با موارد بیمه.

ماده ۲۰. بیمه‌نامه‌ها، در شرایط تحویل قسمتی از کار به کارفرما.

ماده ۲۱. انطباق متن ضمانتنامه‌ها و بیمه‌نامه‌ها، با شرایط پیمان.

- ماده ۲۲. مراجع صادرکننده ضمانتنامه‌ها و بیمه‌نامه‌ها.
- ماده ۲۳. تغییر در بیمه‌نامه‌ها، ناشی از تغییر کارها.
- تعهدات و مسئولیتهای پیمانکار
- ماده ۲۴. کلیات.
- ماده ۲۵. انجام خدمات طراحی و مهندسی، و واگذاری لیسانس.
- ماده ۲۶. مدیریت و نظارت بر کار.
- ماده ۲۷. تأمین نیروی کار.
- ماده ۲۸. مقررات کارگاهی.
- ماده ۲۹. تأمین مصالح و تجهیزات، و حمل و انبارداری آنها.
- ماده ۳۰. ماشین‌آلات ساختمانی، ابزار، مواد مصرفی و تسهیلات مورد نیاز کار.
- ماده ۳۱. تهیه روشهای اجرایی و نقشه‌های کارگاهی.
- ماده ۳۲. برنامه پیشرفت کار.
- ماده ۳۳. فروشندگان، پیمانکاران دست دوم و سایر طرفهای پیمان با پیمانکار.
- ماده ۳۴. مالیات، عوارض و سایر حقوق دولتی.
- ماده ۳۵. دریافت بیمه‌نامه‌ها.
- ماده ۳۶. محرمانه نگهداشتن اسناد و مدارک پیمان.
- ماده ۳۷. تأییدات پیمانکار.
- هماهنگی با سایر پیمانکاران
- ماده ۳۸. هماهنگی با سایر پیمانکاران مرتبط با موضوع پیمان.
- تعهدات و مسئولیتهای کارفرما
- ماده ۳۹. تعیین نماینده.
- ماده ۴۰. تحویل زمین و اطلاعات مرتبط با آن.
- ماده ۴۱. دقت اطلاعات و مدارک.
- ماده ۴۲. پرداخت صورت وضعیت‌ها.
- ماده ۴۳. بررسی به موقع مدارک تسلیمی پیمانکار.

ماده ۴۴. دریافت بیمه نامه ها.

ماده ۴۵. صدور مجوزها.

ماده ۴۶. تسهیلات دوران ساختمان و نصب.

ماده ۴۷. انجام به موقع کار، و تأمین مصالح و تجهیزات در تمهید کارفرما.

ماده ۴۸. پرداخت حقوق و عوارض گمرکی.

تغییر در کارها

ماده ۴۹. تغییر در کارها.

مشاور کارفرما، بازرسی و کنترل کیفی کار

ماده ۵۰. مشاور کارفرما.

ماده ۵۱. بازرسی و کنترل کیفی کار.

پرداختهای به پیمانکار، تغییرات مبلغ پیمان

ماده ۵۲. مبلغ پیمان.

ماده ۵۳. پرداختهای موقت.

ماده ۵۴. مبالغ مشروط.

ماده ۵۵. پرداختهای ارزی.

ماده ۵۶. تغییرات در مبلغ پیمان.

ماده ۵۷. صورت وضعیت قطعی.

مراحل تکمیل و تحویل کار

ماده ۵۸. تکمیل مکانیکی.

ماده ۵۹. راه اندازی و آزمایش عملکردی.

ماده ۶۰. تحویل موقت.

ماده ۶۱. دوره مسئولیت رفع نقص.

ماده ۶۲. تحویل قطعی.

فهرست

عنوان

تغییرات مدت پیمان، تأخیر، تعلیق، خاتمه پیمان

ماده ۶۳. زمانهای پیمان.

ماده ۶۴. تغییرات مدت پیمان.

ماده ۶۵. تعلیق.

ماده ۶۶. تأخیر در اتمام به موقع کار.

ماده ۶۷. خاتمه پیمان به درخواست کارفرما.

ماده ۶۸. برکناری پیمانکار.

ماده ۶۹. خاتمه پیمان به درخواست پیمانکار.

ماده ۷۰. خاتمه پیمان به علت وقوع حوادث قهری.

خطرات و زیانهای احتمالی و مسئولیت دو طرف پیمان

ماده ۷۱. مسئولیتهای کارفرما، در پذیرش ضرر و زیان.

ماده ۷۲. مسئولیتهای پیمانکار، در پذیرش ضرر و زیان.

ماده ۷۳. وقوع حوادث قهری.

ماده ۷۴. حد مسئولیت مالی پیمانکار.

حل اختلاف، اقامتگاه قانونی، قانون حاکم

ماده ۷۵. حل اختلاف.

ماده ۷۶. اقامتگاه قانونی.

ماده ۷۷. قوانین و مقررات حاکم بر پیمان.

تعریفها و تفسیرها

ماده ۱. تعریفها

کلمات یا عبارتهای زیر، در هر جای این شرایط عمومی یا سایر اسناد پیمان، دارای معانی تشریح شده در زیراند. این معانی، برحسب مورد می توانند به مفهوم مفرد و یا جمع، به کار روند:

۱-۱. «پیمان»، شامل موافقتنامه بین کارفرما و پیمانکار، برای اجرای موضوع پیمان و مشتمل بر «اسناد پیمان» به شرح ماده ۲ موافقتنامه است.

۲-۱. «موافقتنامه»، سندی است که بین کارفرما و پیمانکار مبادله می شود و مشخصات اصلی پیمان، مانند مشخصات دو طرف، موضوع، مبلغ و مدت پیمان، در آن بیان شده است.

۳-۱. «شرایط عمومی»، مناد همین متن است که شرایط عمومی حاکم بر پیمان را تعیین می کند.

۴-۱. شرایط خصوصی. عبارت از شرایط خاصی است که به منظور تکمیل شرایط عمومی، برای این پیمان خاص تنظیم شده است. مواد درج شده در شرایط خصوصی، هیچگاه نمی تواند مواد شرایط عمومی را نقض کند.

۵-۱. «پیوست»، مشخصات و مدارک تکمیلی است که اختصاصاً در این پیمان، به منظور تکمیل مناد موافقتنامه پیمان تنظیم شده است.

۶-۱. «کارفرما»، شخص حقوقی است که طرف پیمان با «پیمانکار» است و کارهای موضوع پیمان برای وی انجام می شود. نمایندگان و جانشینهای قانونی کارفرما، در حکم کارفرما هستند.

۷-۱. «پیمانکار»، شخص حقوقی است که طرف پیمان با «کارفرما» است و اجرای کارهای موضوع پیمان را به عهده گرفته است. نمایندگان و جانشینهای قانونی «پیمانکار»، در حکم «پیمانکار» هستند.

۸-۱. «مشاور کارفرما»، شخصی حقوقی است که به عنوان عامل فنی کارفرما، برای انجام خدمات فنی در زمینه کارهای موضوع پیمان و به شرح ماده ۵۰، تعیین شده و در ماده ۷ موافقتنامه، معرفی گردیده است.

۹-۱. «بازرس فنی»، شخصی است حقیقی یا حقوقی، که از سوی کارفرما به منظور نظارت بر فعالیتهای کنترل کیفی کارهای انجام شده از سوی پیمانکار، به کار گمارده می شود تا زیر نظر مشاور کارفرما انجام وظیفه کند.

۱۰-۱. «مهندس طراح»، شخصی حقیقی یا حقوقی است که از طرف پیمانکار، مسئولیت انجام تمام یا بخشهایی از خدمات طراحی مهندسی کار موضوع پیمان را به عهده دارد. «مهندس طراح»، می تواند از زیر مجموعه های سازمانی پیمانکار و یا یک شخص ثالث طرف پیمان با وی باشد، که در هر حال پس از تأیید کارفرما، شروع به کار می کند.

۱۱-۱. «فروشنده»، تولیدکننده، سازنده، تأمین کننده، توزیع کننده یا عامل فروش است که از طریق انعقاد پیمان با پیمانکار، متعهد به تأمین اقلامی از مصالح و تجهیزات مورد نیاز اجرای کار است. تولیدکنندگان،

سازندگان، تأمین کنندگان یا توزیع کنندگان افلامی از مصالح و تجهیزات مورد نیاز کار فروشندگان نیز، «فروشنده» نامیده می شوند.

۱-۱۲. «پیمانکار دست دوم»، شخص حقیقی یا حقوقی است که به منظور انجام بخش و یا بخشهایی از عملیات ساختمان و نصب و خدمات فنی مرتبط با آن در «کارگاه»، به وسیله پیمانکار و از طریق عقد قرارداد، به کارگمارده شده است.

۱-۱۳. «لیسانس»، دانش فنی بخشهایی از کار است که منحصرأ به نام «صاحب لیسانس» ثبت شده است.

۱-۱۴. «صاحب لیسانس»، شخصی است حقیقی یا حقوقی که صاحب فنی انحصاری تمام یا بخشی از کار موضوع پیمان است و طبق بند ۲۵-۱ و پیوست ۱۶، فناوری و دانش فنی تمام یا بخشی از کار را تأمین می کند.

۱-۱۵. «کار»، مجموعه خدمات طراحی، مهندسی، تأمین، مصرف و به کارگیری مصالح و تجهیزات و عملیات ساختمانی و نصب و راه اندازی است، که طبق اسناد و مدارک پیمان باید تکمیل و تحویل شود.

۱-۱۶. «کارگاه»، اراضی یا سایر محوطه هایی است که طبق اسناد و مدارک پیمان، به منظور احداث کار موضوع پیمان و یا اتبار و راههای دسترسی مرتبط با آنها، از سوی کارفرما به پیمانکار تحویل داده می شود.

۱-۱۷. «پروژه»، عبارت از مجموعه کامل قابل بهره برداری است که کار موضوع پیمان، تمام یا قسمتی از آن است.

۱-۱۸. «مبلغ پیمان»، عبارت از مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقتنامه است، که می تواند براساس ماده ۵۶ تغییر یابد.

۱-۱۹. «مبلغ مشروط»، مبلغی است که در بند ۳-۵ موافقتنامه درج شده است و پرداخت آن، مشروط به دستور کارفرما برای انجام کارها و خدمات یا خرید مصالح و تجهیزات به وسیله پیمانکار، براساس ماده ۵۴ است.

۱-۲۰. «مدت پیمان»، عبارت است از مدت درج شده در ماده ۵-۳ موافقتنامه و تغییرات بعدی آن طبق ماده ۶۴، به منظور تکمیل کار و تحویل موقت براساس ماده ۶۰.

۱-۲۱. «نافذ شدن پیمان»، به معنای شروع تعهدات دو طرف است.

۱-۲۲. «ابلاغ شروع کار»، دستور کارفرما به پیمانکار مبنی بر شروع کار، طبق بند ۵-۲ موافقتنامه است.

۱-۲۳. «دوره مسئولیت رفع نقص»، دوره زمانی تعیین شده در ماده ۶۱ است، که طی آن پیمانکار مسئول رفع هر نوع عیب و نقص در کارهایی است که در تعهد اوست.

۱-۲۴. «گواهی رفع نقص»، عبارت از گواهی تأیید رفع نواقص احتمالی موجود در کارها به هنگام تحویل موقت است، که با توجه به بند ۶۰-۲ صادر می شود.

۱-۲۵. «اسناد فنی مبنا»، عبارت از مجموعه اسناد فنی، استانداردها، کدها، آیین نامه ها، مشخصات فنی، نقشه ها و سایر مدارک به شرح پیوست ۱۸، است که کار موضوع پیمان باید طبق آنها، به وسیله پیمانکار انجام شود.

- ۲۶-۱. «مدارک تسلیمی پیمانکار (Submittals)»، عبارت از هرگونه نقشه، مشخصات و مدارک تهیه شده به وسیله پیمانکار از قبیل گزارشهای پیشرفت، نقشه‌های کارگاهی، برنامه‌ریزیهای دوره‌ای و ... است که در طول مدت پیمان تسلیم کارفرما می‌شود.
- ۲۷-۱. «دستور تغییر کار»، سندی است که افزایش، کاهش و یا تغییر کار و تغییرات در مدت و مبلغ پیمان ناشی از آنها، در آن درج شده است و به امضای کارفرما و پیمانکار می‌رسد.
- ۲۸-۱. «مصلح و تجهیزات»، عبارت است از مواد، اجناس، کالا، دستگاهها، ادوات، اقلام و به طور کلی، هر آن چیزی که در کار مصرف شده و باقی می‌ماند.
- ۲۹-۱. «ماشین آلات ساختمانی»، عبارت از تمام دستگاهها و ماشین آلات است که برای اجرا و تکمیل عملیات ساختمان و نصب لازم است، اما شامل دستگاههایی که در کار باقی می‌مانند نمی‌شود.
- ۳۰-۱. «عملیات ساختمان و نصب»، عبارت از عملیات اجرایی اعم از سیویل و سازه، مکانیک، لوله کشی، برق، ابزار دقیق، رنگ، عایق و سایر کارهای تکمیلی مرتبط با آنها است، که در محل «کارگاه» به منظور احداث کار موضوع پیمان، تا مرحله پیش راه‌اندازی، با استفاده از «مصلح و تجهیزات»، به اجرا در می‌آید.
- ۳۱-۱. «پیش راه‌اندازی (PRECOMMISSIONING)»، به تمام عملیات پس از تکمیل ساختمان و نصب، از قبیل انجام آزمایشها، بازرسیها و هر نوع کارهای تکمیلی دیگر گفته می‌شود، به نحوی که کار موضوع پیمان را آماده راه‌اندازی سازد.
- ۳۲-۱. «تکمیل مکانیکی»، به معنای اتمام عملیات ساختمان و نصب و پیش راه‌اندازی است، به نحوی که کار مورد نظر آماده راه‌اندازی باشد.
- ۳۳-۱. «راه‌اندازی (COMMISSIONING)»، به معنای انجام کارهای لازم برای فرار دادن موضوع پیمان در شرایط عملیاتی پس از تکمیل مکانیکی، طبق ماده ۵۹ است.
- ۳۴-۱. «آزمایش عملکردی (PERFORMANCE TEST)»، مجموعه آزمایشها و رسیدگیهایی است که براساس ماده ۵۹، به منظور حصول اطمینان از دستیابی به شرایط تضمین شده عملکردی و میزان مصارف، طبق پیوست ۹، پس از مرحله راه‌اندازی صورت می‌گیرد.
- ۳۵-۱. «مرجع فنی»، شخص حقیقی یا حقوقی شناخته شده و معتبر در زمینه تخصصی ویژه است که کارفرما یا مشاور کارفرما و پیمانکار، در موارد اختلاف نظر فنی و یا تعبیرهای متفاوت از اسناد و مدارک فنی، از وی استفسار می‌کنند و نظر وی برای دو طرف قطعی است.

ماده ۲. تفسیرها

- ۱-۲. روز، ماه، سال: منظور از روز، روز تقویمی و منظور از ماه و سال، ماه و سال شمسی، طبق تقویم رسمی کشور است.
- ۲-۲. مفرد و جمع: هر جا معنی عبارت ایجاب کند، کلمات مفرد، معنی جمع و کلمات جمع، معنی مفرد دارد.
- ۳-۲. عنوانها: عنوانهای درج شده در شرایط عمومی، تنها به منظور راهنمایی و اطلاع از مفاد موادی است که مشترکاً زیر آن عنوان قرار گرفته‌اند و نمی‌توان از آنها در تفسیر مواد استفاده کرد.

اقدامهای اولیه

ماده ۳. اقدامهای اولیه پس از عقد پیمان

۱-۳. تسلیم ضمانتنامه

پس از امضا و مبادله پیمان، پیمانکار ضمانتنامه موضوع مواد ۱۱ و ۱۳ را تهیه و تسلیم کارفرما می‌کند.

۲-۳. شروع کار

پیمانکار موظف است پس از دریافت ابلاغ شروع کار از سوی کارفرما در زمان تعیین شده در ابلاغیه، و در صورت عدم دریافت ابلاغیه شروع کار از سوی کارفرما، پس از گذشت سی روز از تاریخ تنفیذ پیمان، نسبت به شروع کار اقدام کند.

پیمانکار، اسناد زیر را ظرف حداکثر پانزده روز پس از تاریخ شروع کار، برای بررسی کارفرما تسلیم می‌کند. کارفرما پس از دریافت مدارک، حداکثر ظرف یک هفته، موارد اصلاحات مورد نظر خود را طی جلسه‌ای با حضور پیمانکار و مشاور کارفرما، مطرح می‌کند و پس از جمع‌بندی نهایی موارد و تهیه صورت جلسه آنها، پیمانکار، اصلاحات و تغییرات مصوب را تا قبل از درخواست اولین صورت وضعیت، اعمال نموده و برای تأیید نهایی به کارفرما تسلیم می‌کند.

۱-۲-۳. برنامه زمانی اجرای فعالیتهای اصلی هر یک از بخشهای کار (مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات، عملیات ساختمان و نصب)، براساس برنامه زمانی کلی اجرای کار درج شده در پیوست ۱۴.

۲-۲-۳. برنامه زمانی تحویل مدارک تسلیمی پیمانکار.

۳-۲-۳. جدول درصد وزنی کارها، به عنوان مبنای پرداخت صورت وضعیتهای موقت منطبق با ضمایم پیمان.

۴-۲-۳. برنامه زمانی تفصیلی پرداختها و گردش نقدینگی، منطبق با ضمایم پیمان.

۵-۲-۳. نمودار سازمانی پیمانکار، که در آن عوامل کلیدی بخشهای مختلف کار و ارتباط آنان با هم، مشخص شده باشد.

۳-۳. تهیه و تسلیم بیمه‌نامه‌ها

پیش از شروع عملی کارها، دو طرف با توجه به مواد ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ و ضمایم پیمان، بیمه‌نامه‌هایی را که هر یک ملزم به تهیه آن هستند، از مراجع بیمه تهیه و به طرف دیگر تسلیم می‌کنند.

۴-۳. هماهنگیهای اولیه

به منظور رفع ابهامات فنی باقیمانده و حصول تفاهم در مورد اجرای مفاد پیمان از سوی دو طرف، ظرف بیست روز پس از شروع کار، طی جلسه (جلساتی) با حضور کارفرما، پیمانکار و مشاور کارفرما، در موارد زیر، تصمیم‌گیری می‌شود تا در طول اجرای پیمان ملاک عمل قرار گیرد:

۳-۴-۱. رفع ابهامات احتمالی و ارائه اطلاعات تکمیلی پایه، شامل:
- رفع ابهامات احتمالی در مورد اسناد و مدارک مبنای طراحی.
- تحویل باقیمانده اطلاعات پایه و مبنای طراحی برای انجام کارهای طراحی (به وسیله پیمانکار)، از سوی کارفرما و مشاور کارفرما.

۳-۴-۲. نحوه گردش کارها
هرگاه گردش کارها و روابط متقابل (پیوست ۲۰) در هنگام عقد پیمان، ضمیمه نشده باشد، در جلسه هماهنگیهای اولیه، نحوه گردش کارها از جمله موارد مشخص شده در زیر، به عنوان پیوست ۲۰، به پیمان منضم می‌گردد.
- گردش کار مکاتبات بین کارفرما - پیمانکار - مشاور کارفرما و سایر مراجع مرتبط با اجرای پیمان، در صورت لزوم.

- گردش کار ابلاغ دستور تغییر کار از سوی کارفرما و اقدامهای پس از آن.
- گردش کار تهیه، تحویل، تأیید و پرداخت صورت وضعیت‌های پیمانکار.
- گردش کار تسلیم، بررسی و تأیید نقشه‌ها و مدارک فنی پیمان.

اسناد پیمان

ماده ۴. هدف اسناد پیمان

هدف اسناد پیمان، توصیف کار تکمیل شده موضوع پیمان است که باید طبق اسناد پیمان طراحی و اجرا شود. انجام هر کار و تأمین هر نوع مصالح و تجهیزات، که با استنباط از اسناد پیمان و یا طبق عرف فنی و تجاری برای انجام موضوع پیمان لازم باشد، به عهده پیمانکار است.

ماده ۵. اولویت اسناد

هرگاه بین مفاد و مضمون اسناد پیمان، تناقض، اختلاف و یا اشتباهی بروز کند، با استنتاج منطقی از مفاد اسناد مرتبط با موضوع، تناقض، اختلاف و اشتباه برطرف خواهد شد. اما در هر صورت، موافقتنامه و شرایط عمومی نسبت به سایر اسناد پیمان اولویت دارند.

ماده ۶. استانداردها، کدها و مراجع

نگارش استانداردها، شناسه‌ها (کدها) و مراجع مورد نیاز اجرای کار که در پیمان پیش‌بینی شده است. آخرین تجدیدنظر آنها در زمان عقد پیمان است، مگر آنکه به نحو دیگری در پیمان تصریح شده باشد. در موارد مسکوت در پیمان، از آخرین نگارش استانداردها و کدهای معتبر بین‌المللی هماهنگ با دیگر استانداردهای پیش‌بینی شده در پیمان، با تأیید مشاور کارفرما، استفاده می‌شود.

ماده ۷. اسناد طراحی و مهندسی

تمام کارهای طراحی و مهندسی موضوع پیمان، براساس اسناد مبنای طراحی منضم به پیمان و رعایت اصول صحیح مهندسی انجام می‌شود.

۱-۷. مراحل طراحی و مسئولیتهای دو طرف

خدمات طراحی و مهندسی، براساس «اسناد فنی مبنا» و با توجه به کارهای انجام شده که اسناد آنها در پیوست ۱۸ منعکس است، انجام می‌شود. پیمانکار، کارهای طراحی و مهندسی موضوع پیمان را با توجه به محدوده خدمات مهندسی تعیین شده در پیوست ۱۰، شروع و تکمیل می‌کند. مسئولیت هر نوع نقص و یا کمبود در نقشه‌ها و مدارک فنی در محدوده خدمات پیمانکار، حتی اگر به تأیید کارفرما یا مشاور کارفرما رسیده باشد، به عهده پیمانکار است، مگر اینکه نقص یا کمبود، ناشی از اطلاعات درج شده در اسناد فنی مبنا و خارج از تعهدات و تأییدیه‌های پیمانکار باشد.

۲-۷. ارسال اسناد و مدارک طراحی و مهندسی برای تأیید و تصویب و یا اطلاع کارفرما.

پیمانکار موظف است اسناد و مدارک موضوع بند ۱۸-۲-۱ پیوست ۱۸ را در نسخه‌های لازم، برحسب

مورد، برای تصویب و یا اطلاع کارفرما ارسال کند.
انجام کارهای مربوط به نقشه‌ها و مدارکی که نیاز به تصویب کارفرما دارند، فقط پس از اخذ تصویب کارفرما، مجاز است.

تبصره: هرگاه طبق بند ۱۸-۲-۱ پیوست ۱۸، تصویب نهایی بخشهایی از کارهای طراحی مهندسی به صاحبان لیسانس و یا سایر شرکتهای مهندسی طرف پیمان با کارفرما واگذار شده باشد، پیمانکار موظف به ارسال مدارک و اخذ تصویب از آنان است. تصویب مدارک توسط مراجع یادشده، به منزله تصویب کارفرما تلقی می‌شود.

۳-۷. ترتیب تصویب مدارکی که نیاز به تصویب کارفرما دارند
کارفرما ظرف مدت چهارده روز از تاریخ دریافت مدارک و نقشه‌های ارسالی پیمانکار، برای تصویب به یکی از دو روش زیر عمل می‌کند:
۱-۳-۷. تصویب مدارک و نقشه‌های دریافتی را همراه با عودت یک نسخه امضا شده از آنها، به پیمانکار اعلام می‌دارد.

۲-۳-۷. عدم تصویب نقشه‌ها و مدارک و دلایل آن (مغایرت با مفاد پیمان و یا روشهای متداول طراحی، مهندسی) و اصلاحات پیشنهادی خود را با وضوح، و برای هر بخش از مدارک، یکبار به پیمانکار اعلام می‌کند. پیمانکار، اصلاحات مورد نظر کارفرما را در نقشه‌ها و مدارک اعمال نموده، مجدداً به ترتیب یادشده، برای تصویب نهایی کارفرما ارسال می‌کند. هرگاه پیمانکار اصلاحات مورد نظر کارفرما را به هر دلیلی قابل قبول نداند، مذاکرات لازم بین دو طرف انجام می‌شود، تا موضوع فیصله یابد و امکان ادامه کار بدون وقفه در روند پیشرفت کار فراهم شود.

در صورتی که دو طرف در این مورد به توافق نرسند، موضوع به مرجع فنی تعیین شده در شرایط خصوصی ارجاع داده می‌شود. در خلال این مدت، پیمانکار موظف است کار را طبق نظر کارفرما اجرا کند. پس از اعلام نظر مرجع فنی، هرگاه این نظر با دستور کارفرما تطبیق نداشته باشد، هزینه‌های اضافی انجام شده از سوی پیمانکار در ارتباط با کارهای ارجاع شده به مرجع فنی، به پیمانکار پرداخت می‌شود.

تصویب اسناد و مدارک از سوی کارفرما، از هیچ یک از مسئولیتها و تعهدات قراردادی پیمانکار نمی‌کاهد، به استثنای موارد ارجاع شده به مرجع فنی، که کارها به رغم نظر پیمانکار، به روش مورد نظر مرجع فنی انجام شده باشد.

۳-۳-۷. در صورتی که کارفرما ظرف مدت چهارده روز نظر خود را در مورد مدارک و نقشه‌های ارسالی (یکبار در یک نوبت برای هر بخش از مدارک) اعلام نکند، نقشه‌ها و مدارک ارسالی، تصویب شده تلقی می‌شود.

ماده ۸. ابلاغیه‌ها

هرگونه اطلاعیه، اعلام نظر، موافقت و اقدامهای مشابه، تنها به صورت کتبی معتبر است. رسید دبیرخانه هر دو طرف و یا رسید تحویل پستی، ملاک تسلیم مکاتبه‌هاست.

ماده ۹. مالکیت اسناد و استفاده مجدد از آنها، حقوق ثبت شده

۹-۱. اسناد و مدارک (از جمله نقشه‌ها و مشخصات فنی) تهیه شده به وسیله پیمانکار، در مالکیت وی باقی می‌ماند. کارفرما می‌تواند به منظور بهره‌برداری، تعمیر، نگهداری و هر نوع مراجعه بعدی، نسخه‌هایی از آنها را در اختیار داشته باشد. اگر کارفرما بخواهد در طرحهای توسعه و پروژه‌های مشابه، از نقشه‌ها و مدارک یادشده استفاده کند، مسئولیت هر نوع عدم تطبیق، ناهماهنگی و اشتباه، به عهده وی است.

مالکیت نقشه‌ها و مدارکی که به وسیله کارفرما تهیه شده‌است، از آن کارفرماست و پیمانکار نمی‌تواند بدون اجازه کارفرما، از آنها به منظور کارهای خارج از موضوع این پیمان استفاده کند، مگر اینکه موافقت کارفرما را در این مورد کسب کرده باشد.

در مورد حق مالکیت و استفاده مجدد از اسناد و مدارک مرتبط با خرید لیسانس، اعم از اینکه خرید لیسانس در تعهد کارفرما و یا پیمانکار باشد، طبق موافقتنامه واگذاری لیسانس عمل می‌شود.

۹-۲. در مواردی که استفاده از اختراع، ابداع، نوآوری، تألیف و سایر حقوق ثبت شده در زمینه‌های مختلف طراحی و مهندسی، انتخاب فرآیند، دستگاهها و تجهیزات، برای انجام کارهای موضوع پیمان مورد نیاز است، که براساس اطلاع کارفرما استفاده از آنها مشروط به پرداخت حقوق ثبت شده تحت عنوانهای حق لیسانس، حق ثبت اختراع، حق ثبت علامت، حق نشر و مانند آنها باشد، این موارد در اسناد فنی مبنا و پیوست ۱۶، تعیین شده‌است و پیمانکار موظف به تأمین مجوز استفاده از این گونه حقوق و پرداخت هزینه‌های مربوط به آنهاست، مگر آنکه هزینه برخی از این موارد، طبق پیوست ۱۶، به عهده کارفرما باشد.

در مواردی از استفاده از حقوق ثبت شده مورد نیاز اجرای کار، که در اسناد فنی مبنا و پیوست ۱۶، تعیین نشده‌است و در قیمتهای پیشنهادی پیمانکار نیز به طور جداگانه منظور نگردیده‌است، هزینه‌های مربوط، از سوی کارفرما به پیمانکار پرداخت می‌شود.

۹-۳. پیمانکار، موظف است کارفرما را در برابر هرگونه ادعا، اعتراض، مطالبه زیان و خسارت از سوی صاحبان حقوق ثبت شده مورد استفاده در کارهای موضوع پیمان (حتی اگر این گونه حقوق ثبت شده در اسناد پیمان تعیین نشده باشد)، مصون نگهدارد و مسئولیت پاسخگویی و جبران هر نوع زیان و خسارت صاحبان حقوق ثبت شده در ارتباط با کارهای موضوع پیمان، به عهده وی است.

ماده ۱۰. زبان حاکم

زبان حاکم در بخشهای مختلف اسناد پیمان، که در زمان عقد پیمان به امضای دو طرف رسیده است، زبان یا زبانهایی است که اسناد پیش گفته به آن زبان تهیه شده اند. زبان مورد استفاده در اسناد و مدارکی که در طول اجرای کار به وسیله کارفرما و پیمانکار تهیه و مبادله می شوند، در شرایط خصوصی مشخص می شود. در مواردی که متون قراردادی به دو زبان تنظیم شده است، زبان فارسی ملاک عمل است.

ضمانتنامه‌ها و بیمه‌نامه‌ها

ماده ۱۱. ضمانتنامه پیش پرداخت

همزمان با درخواست پیش پرداخت موضوع بند ۵۳-۲، پیمانکار ضمانتنامه‌ای به همان مبلغ طبق کاربرد درج شده در پیوست ۷، از بانکها یا مؤسسات بیمه مورد تأیید کارفرما، تهیه و تسلیم کارفرما می‌کند. مبلغ ضمانتنامه، به تناسب کسر مبلغ پیش پرداخت از محل صورت وضعیتهای پیمانکار، کاهش داده می‌شود.

ماده ۱۲. ضمانتنامه استرداد کسور حسن انجام کار

پیمانکار می‌تواند در طول مدت اجرای پیمان، تمام یا بخشی از مبالغ نگهداری شده به عنوان «کسور حسن انجام کار موضوع بند ۵۳-۷-۱» را، در مقابل تسلیم ضمانتنامه بانکی یا بیمه‌ای مورد تأیید کارفرما معادل همان مبلغ و طبق فرم درج شده در پیوست ۷، از کارفرما دریافت کند.

ماده ۱۳. ضمانتنامه انجام تعهدات

۱-۱۳. پس از امضای پیمان، به منظور تضمین انجام تعهدات پیمانکار، درج شده در اسناد پیمان، پیمانکار ضمانتنامه‌ای به مبلغ تعیین شده در شرایط خصوصی، که در هر حال نباید کمتر از پنج درصد مبلغ پیمان باشد، طبق کاربرد درج شده در پیوست ۷، از بانکها یا مؤسسات بیمه مورد تأیید کارفرما تهیه و تسلیم کارفرما می‌کند. این ضمانتنامه، باید تا یکسال پس از تحویل موقت یا زمان پیش‌بینی شده در شرایط خصوصی، معتبر باشد.

ماده ۱۴. آزادسازی ضمانتنامه‌ها

۱-۱۴. ضمانتنامه پیش پرداخت، پس از استهلاك مبلغ آن به ترتیب درج شده در ماده ۱۱، آزاد می‌شود و به پیمانکار مسترد می‌گردد.

۲-۱۴. ضمانتنامه‌های تسلیم شده برای استرداد کسور حسن انجام کار موضوع ماده ۱۲، پس از تحویل موقت و رسیدگی به صورت وضعیت قطعی، ۵۰ درصد مبلغ کسور حسن انجام کار و یا ضمانتنامه‌های آن، با رعایت بند ۵۷-۲، مسترد خواهد شد و ۵۰ درصد دیگر، بعد از تحویل قطعی بازگردانده می‌شود.

۳-۱۴. ضمانتنامه انجام تعهدات، هرگاه در شرایط خصوصی، روش دیگری برای آزادسازی ضمانتنامه انجام تعهدات پیش‌بینی نشده باشد، پس از تحویل موقت، موضوع ماده ۶۰ و رسیدگی صورت وضعیت قطعی با رعایت بند ۵۷-۲، آزاد می‌شود.

۴-۱۴. هرگاه طبق ماده ۶۸، پیمانکار از کار برکنار شود، در مورد ضمانتنامه انجام تعهدات و مبالغ تضمین حسن انجام کار، طبق بند ۶۸-۲-۷، عمل می‌شود.

۵-۱۴. هرگاه پیمان طبق مواد ۶۷، ۶۹ و ۷۰ خاتمه داده شود، به ترتیب زیر عمل می‌شود:

- ۱۴-۵. هرگاه پیمان طبق مواد ۶۷، ۶۹ و ۷۰ خاتمه داده شود، به ترتیب زیر عمل می‌شود:
- ۱۴-۵-۱. مبلغ ضمانتنامه انجام تعهدات، با رعایت بند ۱۴-۳ آزاد می‌شود.
- ۱۴-۵-۲. مبالغ تضمین حسن انجام کار و یا ضمانتنامه معادل آن، به تناسب قسمتهای تحویل موقت و قطعی شده، براساس بند ۱۴-۲ آزاد می‌شود.

ماده ۱۵. انواع بیمه‌نامه‌ها، مسئولیت تهیه آنها

۱۵-۱. پیمانکار، موظف به تهیه بیمه‌نامه‌های لازم برای پوشش موارد تعهدات عمومی خود در رابطه با پیمان با کارفرما، و براساس پیوست ۶ است. همچنین، وی موظف به حفظ بیمه‌نامه‌ها در مدت اعتبار آنها و نیز، تمدیدهای پس از آن است. پیمانکار بدون ایجاد محدودیت در تعهدات و مسئولیتهای خود و کارفرما، نسبت به تأمین پوششهای بیمه‌ای اقدام می‌کند. پوشش این بیمه‌نامه‌ها، از جمله مواردی به شرح زیر است:

- ۱۵-۱-۱. بیمه حمل مصالح و تجهیزات پروژه، از محلهای تولید یا فروش، تا انبارهای کارگاه.
- ۱۵-۱-۲. بیمه تمام خطر نصب برای پوشش هر نوع خسارت به مصالح و تجهیزات مستقر در انبارهای کارگاه و یا محلهای ساختمان و نصب برای دوران عملیات ساختمان و نصب تا تاریخ تحویل موقت.
- ۱۵-۱-۳. بیمه مسئولیت، برای پوشش هر نوع خسارت منجر به آسیب دیدگی و یا مرگ کارکنان پیمانکار، کارفرما و کارکنان پیمانکاران دست دوم پیمانکار، و سایر کارکنانی که به نحوی در ارتباط با کارهای موضوع پیمان، دچار حادثه و یا سانحه شوند و همچنین بیمه اشخاص ثالث برای پوشش مسئولیت ناشی از صدمات جانی یا فوت یا زیان و خسارت وارده به اموال در اثر اجرای پیمان.
- ۱۵-۱-۴. بیمه ماشین آلات ساختمانی و سایر تهیلات و تأسیسات مورد نیاز، برای اجرای کارهای ساختمان و نصب و همچنین، بیمه وسایل نقلیه متعلق به پیمانکار و پیمانکاران دست دوم وی، مربوط به کارهای موضوع پیمان.
- ۱۵-۲. بیمه کردن مصالح و تجهیزات و کارها، تنها به منظور تأمین خسارتهای وارده است و پیمانکار را به هیچ وجه از تعهدات خود مبری نمی‌کند.
- ۱۵-۳. هزینه تهیه و حفظ بیمه‌نامه‌ها از جمله پرداخت حق بیمه و فرانشیز به عهده پیمانکار است مگر این که در شرایط خصوصی نحوه دیگری پیش‌بینی شده باشد.
- ۱۵-۴. در صورتی که پیمانکار تمام یا بخشی از بیمه‌نامه‌های یادشده را در موعد مقرر تهیه ننماید و یا بیمه‌نامه‌های موجود را به موقع تمدید نکند، کارفرما می‌تواند راساً اقدام به تهیه و یا تمدید بیمه‌نامه‌ها کرده، و هزینه‌های مربوط را از جمله هرگونه هزینه بالاسری، به حساب بدهکار پیمانکار منظور دارد. هرگاه، هزینه تهیه بیمه‌نامه‌ها در شرایط خصوصی پیمان، به عهده کارفرما گذاشته شده باشد، تنها هزینه‌های بالاسری کارفرما برای اخذ بیمه‌نامه‌ها، به حساب بدهی پیمانکار گذاشته می‌شود. هرگاه به علت قصور پیمانکار، کار خسارت دیده تحت پوشش بیمه‌های یادشده قرار نگیرد، پیمانکار موظف به جبران خسارت وارده تا میزان تعیین شده در ماده ۷۴ است.

ماده ۱۶. محتوای بیمه‌نامه‌ها

۱-۱۶. در بیمه‌نامه‌ها، جز در مورد کارکنان و ماشین‌آلات ساختمانی و تأسیسات متعلق به پیمانکار، باید نام کارفرما به عنوان ذینفع (Co - insured) درج شود و قبل از شروع هر کار، به کارفرما تسلیم گردد. هر نوع تغییر در محتوی و یا زمان پایان اعتبار بیمه‌نامه‌ها، باید با اطلاع قبلی کارفرما باشد. در تمام بیمه‌نامه‌ها، بیمه‌گذار، موضوع بیمه و طرف ذینفع از آن، باید به وضوح بیان شده باشند.

۲-۱۶. مفاد بیمه‌نامه‌ها، باید با نیازمندیهای درج شده در پیوست ۶ پیمان، منطبق باشند.

۳-۱۶. بیمه‌نامه حمل، تا زمان ورود کالا به انبارهای کارگاه، و سایر بیمه‌نامه‌ها تا زمان تحویل موقت باید اعتبار داشته باشد، مگر آنکه در شرایط خصوصی به نحو دیگری بیان شده باشد.

۴-۱۶. در متن بیمه‌نامه‌ها، احتمال تحویل بخشهایی از کار، قبل از تحویل موقت کل کار براساس ماده ۲۰، باید تصریح شود.

ماده ۱۷. بیمه‌نامه‌های در تعهد کارفرما

هرگاه اخذ برخی از بیمه‌نامه‌ها طبق بند ۶-۲ پیوست ۶، در تعهد کارفرما باشد، کارفرما نسبت به دریافت آنها طبق ضوابط پیش‌بینی شده در این پیوست، اقدام می‌کند.

ماده ۱۸. دریافت خسارت از بیمه

۱-۱۸. هرگاه در شرایط خصوصی به نحو دیگری بیان نشده باشد، ترتیب دریافت خسارتهای بیمه، به این نحو است:

۱-۱-۱۸. پیمانکار موظف است اسناد و مدارک لازم را برای دریافت خسارت، با همکاری کارفرما تنظیم و آماده کرده، در موعد مقرر به بیمه‌گر تحویل دهد.

۲-۱-۱۸. مبالغ پرداختی شرکت بیمه در مورد بیمه‌هایی که ذینفع آن کارفرماست، به حسابی که کارفرما به این منظور افتتاح کرده‌است، واریز می‌شود، تا وی به عنوان معتمد، مبالغ مربوط را در کارهای خسارت‌دیده، صرف نماید.

۳-۱-۱۸. بخشهای خسارت‌دیده کار، به دستور کارفرما و به وسیله پیمانکار، اصلاح یا تعویض می‌شود و هزینه آن از محل مبالغ دریافتی بیمه، به پیمانکار پرداخت می‌گردد.

۲-۱۸. هرگاه مبالغ دریافت شده از بیمه‌گر، برای جبران خسارتهای وارده کافی نباشد و یا برخی از قسمتهای خسارت‌دیده به هر دلیل تحت پوشش بیمه قرار نگرفته باشد، مسئولیت تأمین هزینه اضافی مورد نیاز، با توجه به مواد ۷۱ و ۷۲، برحسب مورد به عهده کارفرما یا پیمانکار است.

ماده ۱۹. چشم پوشی از ادعای خسارت اضافی، مرتبط با موارد بیمه کارفرما، پیمانکار و پیمانکاران دست دوم و ... که اموال و دارایی آنان تحت پوشش بیمه های یادشده قرار می گیرد، حق هر نوع ادعا را بیش از آنچه که از سوی بیمه پرداخت شده است، از خود سلب می کنند.

ماده ۲۰. بیمه نامه ها، در شرایط تحویل قسمتی از کار به کارفرما هرگاه تحویل قسمتی از کار طبق بند ۶۰-۴ از سوی کارفرما مورد نظر باشد، پیمانکار موظف است که مراتب را قبل از تحویل آن قسمت از کار، به بیمه گر، اطلاع داده، تأیید اعتبار بیمه نامه صادره را در شرایط جدید، از بیمه گر اخذ نماید.

ماده ۲۱. انطباق متن ضمانتنامه ها و بیمه نامه ها، با شرایط پیمان مضمون تمام ضمانتنامه ها و بیمه نامه ها و محدوده پوشش آنها، باید منطبق با اسناد پیمان و پیوستهای شماره ۶ و ۷ آن باشد. هرگاه ضمانتنامه ها و بیمه نامه های تسلیم شده از سوی پیمانکار، از نظر انطباق با شرایط پیش بینی شده در پیمان، دارای اشکال یا نواقصی باشند، مراتب به وسیله کارفرما به پیمانکار اعلام می شود و پیمانکار موظف است ظرف ده روز با مراجعه به مراجع صادرکننده ضمانتنامه ها و بیمه نامه ها، نسبت به رفع نواقص و یا جایگزین کردن آنها با ضمانتنامه ها و بیمه نامه های جدید، اقدام کند. در هر حال، پیمانکار مسئول درستی مفاد بیمه نامه ها و ضمانتنامه های دریافتی، طبق اسناد پیمان است.

ماده ۲۲. مراجع صادرکننده ضمانتنامه ها و بیمه نامه ها تمام ضمانتنامه ها و بیمه نامه های مورد نیاز، باید از بانکها و مؤسسات بیمه مورد تأیید کارفرما تهیه و تسلیم شوند. هرگاه مرجع صادرکننده ضمانتنامه و بیمه نامه به هر دلیل، دچار انحلال، ورشکستگی یا عدم توانایی برای انجام برخی از تعهدات مالی شود، پیمانکار موظف است ظرف حداکثر سی روز نسبت به جایگزین کردن ضمانتنامه ها و بیمه نامه ها از مراجع دیگر مورد قبول کارفرما، اقدام کرده و ضمانتنامه های جدید را به کارفرما تسلیم نماید.

ماده ۲۳. تغییر در بیمه نامه ها، ناشی از تغییر کارها هرگاه تغییر کاری منجر به تغییر اساسی در شرح کارها، قیمت، مدت و سایر شرایط پیمان شود، پیمانکار موظف است براساس موارد قیدشده در متن بیمه نامه ها، مراتب را به مراجع صادرکننده بیمه نامه ها اطلاع دهد. تا در صورت لزوم، تغییرات لازم در مفاد بیمه نامه ها انجام شود. در صورت افزایش مدت پیمان، موضوع بند ۶۴-۱، بیمه نامه های مربوط به همان مدت، از سوی پیمانکار تمدید می شود.

تعهدات و مسئولیتهای پیمانکار

ماده ۲۴. کلیات

تعهدات پیمانکار در چارچوب پیمان، شامل خدمات مهندسی، تأمین تمام مصالح و تجهیزات و لوازم یدکی، انجام تمام کارها و خدمات فنی مورد نیاز برای طراحی، خرید، ساختمان و نصب، راهاندازی، انجام آزمایشهای عملکردی و تکمیل و تحویل کار موضوع پیمان، براساس نقشه‌ها، مشخصات و مدارک فنی، برنامه‌ها و روشهای پیش‌بینی شده در بند ۱۸-۱ پیوست ۱۸ است.

این تعهدات، طبق پیوست ۱۰ و از جمله شامل موارد زیر است:

- کارهای طراحی و مهندسی و در صورتی که طبق پیوست ۱۶، تأمین لیسانس به عهده پیمانکار باشد، واگذاری لیسانس.

- تهیه، حمل و انبارداری مصالح و تجهیزات پروژه.

- تجهیز کارگاه، تأمین نیروی انسانی، مواد و مصالح مصرفی، ماشین‌آلات ساختمانی، و ابزار و هر نوع تأسیسات و مصالح موقت، تمام نقل و انتقالات داخلی و آب، برق، بخار و ... دوران ساختمان و نصب.

- انجام عملیات ساختمان و نصب.

- راهاندازی و انجام آزمایشهای عملکردی و تکمیل و تحویل کارها به کارفرما، به ترتیب درج شده در

پیوست ۹.

- انتقال فناوری و آموزش کارکنان کارفرما.

مواردی از تأمین مصالح و تجهیزات، انجام کارها و خدمات فنی که طبق پیوست ۱۳ جزو تعهدات کارفرماست، از محدوده تعهدات پیمانکار مستثنی هستند. اما در مواردی که پیمان به تأمین برخی خدمات و انجام برخی از کارهای مهندسی و یا تأمین برخی از اقلام مصالح و تجهیزات به عنوان تعهدات پیمانکار، و نیز سایر مواردی که با استنتاج منطقی از پیمان، برای تکمیل کار و راهاندازی طبق مشخصات فنی لازم باشند صراحت نداشته باشد، این موارد جزو تعهدات پیمانکار محسوب می‌شود.

ماده ۲۵. انجام خدمات طراحی و مهندسی، و واگذاری لیسانس

۲۵-۱. در صورتی که تأمین لیسانس به عهده پیمانکار باشد، پیمانکار موظف به تأمین دانش فنی و واگذاری

لیسانس مربوط طبق پیوست ۱۶، به کارفرماست. پیمانکار، موظف به جمع‌آوری و تکمیل اطلاعات

مبنا، انجام مهندسی بنیادی و تفصیلی طرح براساس اسناد فنی مبنا، تهیه اسناد و مدارک و نقشه‌ها و

تسلیم آنها به کارفرما در مقاطع مختلف برای تأیید و تصویب، طبق بند ۱۸-۲-۱ پیوست ۱۸ و برنامه

زمانی موضوع بند ۳-۲-۱، است.

پیمانکار باید طراحی و مهندسی را با دقت و طبق عرف مهندسی انجام دهد. مسئولیت بروز هرگونه

اشتباه و تناقض، کمبود اسناد و مدارک فنی و اطلاعات تهیه شده توسط وی، اعم از اینکه از سوی

کارفرما تأیید شده یا نشده باشد، به عهده وی است. به استثنای موارد اشتباه و نواقص ناشی از اطلاعات تسلیم شده به وسیله کارفرما در اسناد فنی مبنا، و نواقص و اشتباهات موجود در بخشهایی از طراحی، که به وسیله کارفرما و یا پیمانکاران ثالث دیگر مرتبط با پروژه، زیر نظر کارفرما انجام شده باشد، که در هر صورت، مسئولیت آنها به عهده کارفرما خواهد بود.

۲-۲۵. پیمانکار موظف است دستورالعمل‌های راه‌اندازی، تعمیر و نگهداری را حداکثر ۹۰ روز قبل از شروع راه‌اندازی، به کارفرما تحویل دهد. این دستورالعمل‌ها، باید با جزئیات کامل به نحوی تهیه شوند که کارفرما قادر باشد راه‌اندازی، راهبری، تعمیر، نگهداری و تنظیم تمام قسمت‌ها را با کمک این مدارک و دستورالعمل‌ها، انجام دهد. شمار نسخه‌ها و زبان دستورالعمل‌ها، طبق بند ۱۸-۲-۱ پیوست ۱۸ است.

۳-۲۵. پیمانکار موظف است حداکثر تا زمان تحویل موقت، تمام نقشه‌های چون ساخت پروژه (AS BUILT) را در شمار نسخه‌های لازم به شرح درج شده در بند ۱۸-۲-۱ پیوست ۱۸، به کارفرما تسلیم کند. هرگاه در شرایط خصوصی، زمان مشخص دیگری برای تسلیم نقشه‌های چون ساخت، تعیین شده باشد، طبق آن عمل می‌شود.

تحویل موقت کار موضوع پیمان، منوط به تسلیم نقشه‌های چون ساخت از سوی پیمانکار است، مگر آنکه به نحو دیگری در شرایط خصوصی بیان شده باشد.

ماده ۲۶. مدیریت و نظارت بر کار

۱-۲۶. پیمانکار متعهد به اعمال مدیریت، کنترل و نظارت بر اجرای صحیح کارها، به وسیله افراد واجد صلاحیت است. مسئولیت به کارگرفتن روشهای اجرایی مناسب و رعایت توالی کارها به نحوی که کیفیت و پیشرفت کارها را طبق پیمان تأمین کند، به عهده پیمانکار است.

۲-۲۶. ظرف دو هفته از تاریخ شروع کار، پیمانکار باید شخص واجد صلاحیتی را به عنوان نماینده خود به کارفرما معرفی کند. نماینده پیمانکار، در طول مدت پیمان، به منزله پیمانکار عمل کرده، مکاتبات، اطلاعیه‌ها، ابلاغیه‌ها و دستور کارها خطاب به پیمانکار و به نام وی صورت می‌گیرد. نماینده پیمانکار در طول اجرای پیمان، با اطلاع قبلی به کارفرما، می‌تواند تعویض گردد و به جای وی شخص واجد صلاحیت دیگری گمارده شود.

۳-۲۶. نماینده پیمانکار، از شروع عملیات ساختمان و نصب در کارگاه تا تحویل کارها، فردی واجد صلاحیتی را به عنوان رئیس کارگاه به کارفرما معرفی می‌کند تا پس از تأیید کارفرما، کار خود را شروع نماید. رئیس کارگاه باید همواره در کارگاه حضور داشته باشد، و ضمن مدیریت و سرپرستی کارگاه، بر عملیات ساختمان و نصب، کنترل و نظارت نماید. نامبرده در مواردی که خود نتواند در کارگاه حضور داشته باشد، فرد واجد صلاحیت دیگری را پس از تأیید کارفرما، به عنوان جایگزین موقت خود معرفی می‌کند. رئیس کارگاه ممکن است در طول مدت پیمان، به وسیله نماینده پیمانکار، و با اطلاع قبلی به کارفرما تعویض شود و شخص دیگری جایگزین وی گردد.

مکاتبه‌ها، ابلاغ‌ها، تبادل اطلاعات و نقشه‌ها در زمینه‌های مرتبط با عملیات ساختمان و نصب، خطاب به پیمانکار و به نام رییس کارگاه صورت می‌گیرد.

۲۶-۴. نماینده پیمانکار، باید طبق بند ۳-۲-۵، نمودار سازمانی پروژه و هرگونه تغییرات بعدی در آن را با مشخصات افراد کلیدی، به کارفرما تسلیم کند.

ماده ۲۷. تأمین نیروی کار

۲۷-۱. پیمانکار، متعهد است نسبت به تأمین نیروی انسانی کافی، از نظر کمی و کیفی در تمام رده‌های شغلی مورد نیاز برای حسن اجرا و تکمیل به موقع عملیات موضوع پیمان اقدام کند. نیروی انسانی مورد نیاز، اعم از کارکنان مستقیم اجرای کار و یا گروه سرپرستی و پشتیبانی بخشهای مختلف، باید از تخصص، مهارت و صلاحیت کاری لازم برخوردار باشند و به نحوی سازماندهی شوند که برای اجرای کار مربوط، مناسب باشند. پرداخت تمام هزینه‌های ناشی از استخدام و به کارگیری نیروی کار، از قبیل حقوق، بیمه، مالیات، و هر نوع مزایای قانونی آنها، به عهده پیمانکار است.

۲۷-۲. در مورد بخشهایی از کار که طبق پیمان در ایران انجام می‌شود، اگر به نیروی کار غیر ایرانی نیاز باشد، پیمانکار موظف است پس از تأیید کارفرما و سایر مقامهای ذربیط و طی مراحل قانونی، این گونه کارکنان را به کارگمارد و مسئولیت رعایت قوانین و مقررات کشور و حسن رفتار این گونه کارکنان، طبق شئون اخلاقی در محدوده کارگاه، به عهده پیمانکار است.

۲۷-۳. هرگاه هر یک از کارکنان پیمانکار، از نظر تخصص، مهارت و یا صلاحیت کار در محل کارگاه، به تشخیص کارفرما غیرقابل قبول باشند، پیمانکار موظف است در اسرع وقت نسبت به تعویض فرد مورد نظر و به کارگماردن شخص واجد صلاحیت به جای او، اقدام کند. تمام هزینه‌های ناشی از این نوع جابه جایی‌ها، به عهده پیمانکار است و هیچ گونه پرداخت اضافی از این بابت به پیمانکار تعلق نمی‌گیرد. مسئولیت اجرای مفاد این بند، در مورد پیمانکاران دست دوم، به عهده پیمانکار است.

۲۷-۴. تأمین امکانات رفت و آمد، ایجاد امکانات لازم به منظور تأمین مسکن و غذای کارکنان در حد متعارف، ایجاد دفاتر کار مناسب، تأمین امکانات بهداشتی (از قبیل آب آشامیدنی و استحمام، بهداشت محیط زیست کارکنان، ...)، تأمین امکانات اولیه پزشکی، به عهده پیمانکار است و وی موظف است هزینه‌های مربوط به آنها را پرداخت کند، مگر آنکه کارفرما تأمین برخی از تسهیلات بالا را طبق پیوست ۱۳، تعهد کرده باشد.

۲۷-۵. پیمانکار، موظف است برای انجام کارهای موضوع پیمان، از امکانات، شرکتها، مؤسسات و نیروهای ایرانی در کارهای مهندسی، ساخت تجهیزات و تأمین مصالح، حمل و نقل آنها و عملیات ساختمان و نصب، حداکثر استفاده را بنماید.

۲۷-۶. هرگاه پیمانکار و یا پیمانکاران دست دوم وی، در پرداخت دستمزد کارکنان مستقر در کارگاه ساختمان و نصب، طبق قانون کار تأخیر کند و یا قصور ورزد، مشاور کارفرما به وی اخطار می‌کند که طلب کارکنان

خود را پرداخت نماید، و در صورت خودداری پیمانکار، کارفرما می تواند برای بار اول دستمزد کارکنان را برای دوره ای که صورت وضعیت آن به پیمانکار پرداخت شده است، براساس فهرستهای تأیید شده پیمانکار، و با حضور نماینده وی، از محل مطالبات و تضمین پیمانکار، به کارکنان پرداخت کند و مبلغ پرداختی را به اضافه پانزده درصد، به حساب بدهی پیمانکار منظور نماید. در صورت تکرار تأخیر در پرداخت دستمزد کارکنان، کارفرما طی اخطارزهای، مهلتی را برای پرداخت دستمزد کارکنان از سوی پیمانکار مشخص می سازد. در صورت خودداری پیمانکار از پرداخت در مهلت مقرر، کارفرما می تواند براساس ماده ۶۸، پیمانکار را برکنار کند.

هرگاه پرداخت صورت وضعیتهای تأیید شده پیمانکار، به هر دلیلی از سوی کارفرما با تأخیر مواجه شود، کارفرما متعهد است بخشی از صورت وضعیتهای تأیید شده پیمانکار را معادل دستمزد کارکنان وی، پرداخت کند.

ماده ۲۸. مقررات کارگاهی

۱-۲۸. پیمانکار، موظف به رعایت مقررات حفاظت فنی و بهداشت کار است. پیمانکار، قبل از شروع عملیات ساختمان و نصب، ضوابط ویژه کارفرما را برای دوران عملیات ساختمان و نصب و راه اندازی، از کارفرما درخواست می کند و پس از دریافت آنها و هماهنگیهای لازم و تأیید نهایی کارفرما، پیمانکار باید از آن پس، به آنها عمل نماید. به هر حال، پیمانکار موظف است همیشه اصول و مقررات متعارف در زمینه های زیر را رعایت کند:

۱-۱-۲۸. حفاظت فیزیکی از کارها، از جمله، شامل نحوه حصارکشی، روشنایی، آتش نشانی، حراست و حفاظت از مصالح، تجهیزات و ماشین آلات ساختمانی، نحوه رفت و آمد کارکنان پیمانکار در داخل کارگاه و محدوده های عملیاتی کارفرما.

۲-۱-۲۸. مقررات ایمنی، از قبیل تأمین تجهیزات ایمنی کارکنان، تدابیر فیزیکی برای کار در ارتفاع و در داخل مخزن ها و مجاری و ترانشه های خاکی، تمهیدات ایمنی لازم برای کار در واحدهای در حال بهره برداری.

۲-۲۸. بجز در مواردی که در شرایط خصوصی امکان کار در خارج از ساعت های عادی روز و یا در شب پیش بینی شده باشد، پیمانکار موظف به انجام کارها در ساعت های عادی روز است. همچنین، در مواردی که پیمانکار برای جبران عقب ماندگی از برنامه زمانی، درخواست کار در خارج از ساعت های عادی روز و یا کار در شب را از کارفرما بنماید، تنها با تقبل تمام هزینه های اضافی ناشی از آن و پس از تأیید کارفرما، مجاز به کار در ساعت های یاد شده است.

۳-۲۸. پیمانکار، موظف به رعایت ضوابط حفاظت محیط زیست و نیز نگهداری و بهره برداری صحیح، طبق اصول فنی و تمیز نگهداشتن اراضی، مستحذات، راهها و سایر ابنیه موجود در کارگاه و محوطه های اطراف در اختیار وی است و پس از پایان کار، باید تمام مصالح مازاد، زواید، ماشین آلات، ابزار و تمام

وسایل خود را از کارگاه خارج کند و همچنین، باید تمام ابنیه موقت از قبیل خوابگاهها، دفنهای کار، شبکه های آب و برق، تأسیسات جانبی و ... را جمع آوری و محل آنها را با نظر کارفرما، پاکسازی کرده و تحویل دهد.

۲۸-۴. پیمانکار، باید یک نسخه از تمام نقشه ها، اسناد و مدارک پیمان، دستور تغییر کارها، نقشه های کارگاهی، و اسناد کنترل کیفی اجرای کار را که روند تغییرات و اصلاحات را به همراه داشته باشد، در محل مناسب نگهداری کند، به نحوی که همواره در دسترس کارفرما برای مراجعه وی باشد.

۲۸-۵. هرگاه ضمن اجرای کار، اشیای عتیقه یا آثار تاریخی و مسکوکات قدیمی و مانند آن، در محل کار پیدا شود، پیمانکار متعهد است که بی درنگ مراتب را به اطلاع کارفرما و طبق قوانین به اطلاع دستگاههای انتظامی برساند. کارفرما برای حفظ و نگهداری یا انتقال اشیای عتیقه، اقدام فوری به عمل می آورد. پیمانکار باید تا زمان اقدام به حفاظت از سوی کارفرما یا مقامهای ذیربط، برای حفظ و نگهداری اشیای آثار مزبور، مراقبت لازم را به عمل آورد.

۲۸-۶. پیمانکار، باید هماهنگیهای لازم را با سایر پیمانکاران و یا گروههای اجرایی کارفرما، مرتبط با کار مورد نظر به شرح ماده ۳۸، به عمل آورد.

۲۸-۷. حفاظت و ایمنی

۲۸-۷-۱. پیمانکار، موظف به حفاظت از افراد شاغل در کارگاه، اموال، کارهای انجام شده و مصالح و تجهیزات، ماشین آلات، اعم از موجود در پای کار، انبار، محدوده کار و یا بیرون از آن و سایر اموال و مستحذات و تسهیلات موجود در کارگاه، از قبیل جاده ها، ساختمانها، فضای سبز و تأسیسات زیرزمینی است.

۲۸-۷-۲. پیمانکار، موظف است فردی باتجربه و واجد شرایط را، به عنوان مسئول ایمنی کارگاه معرفی کند. وی مسئول حفاظت و جلوگیری از حوادث و نظارت بر اجرای مقررات و ضوابط ایمنی است.

۲۸-۷-۳. در مدت اجرای کارهای ساختمان و نصب، در موارد اضطراری که ایمنی کارکنان و کارهای انجام شده، مصالح و تجهیزات و سایر اموال و مستحذات و تسهیلات موجود در کارگاه، به مخاطره بینند، پیمانکار موظف است بیدرنگ و بدون نیاز به دریافت دستور از کارفرما و یا مشاور کارفرما، وارد عمل شده و اقدامهای حفاظتی و ایمنی لازم را به عمل آورد.

ماده ۲۹. تأمین مصالح و تجهیزات، حمل و انبارداری آنها

۲۹-۱. پیمانکار، باید مصالح و تجهیزات و لوازم بدکی را طبق پیوست ۱۰ و مشخصات فنی پیمان، و براساس برنامه زمانی از جمله برای تجهیزات و کالاهای با زمان ساخت و تحویل طولانی (Long Lead)، از منابع فید شده در پیوست ۱۵، یا سایر منابع مورد تأیید کارفرما، تأمین کند.

۲۹-۲. پیمانکار، باید تمام مصالح و تجهیزات را به نام کارفرما، طبق مشخصات تعیین شده در پیوست ۱۹، بسته بندی و به محل کار ارسال کند.

۲۹-۳. بارگیری، حمل، و تخلیه مصالح و تجهیزات به محل کارگاه و همچنین، ترخیص کالاهای وارده در گمرکات کشور، به مسئولیت و هزینه پیمانکار است، مگر آنکه در پیوست ۱۹ به نحو دیگری تصریح شده باشد. کارفرما در این زمینه، هر نوع همکاری و هماهنگی لازم را برای معرفی پیمانکار، به عمل می آورد. مسئولیت جبران هر نوع خسارت به جاده ها، پلها و تسهیلات ترافیکی در اثر حمل مصالح و تجهیزات، به عهده پیمانکار است.

۲۹-۴. هرگاه براساس پیوست ۱۳، تأمین بخشی از مصالح و تجهیزات پروژه به عهده کارفرما باشد، با ورود مصالح و تجهیزات در تعهد کارفرما به کارگاه، پیمانکار آنها را در حضور نماینده کارفرما بازرسی چشمی می کند و هرگونه اشکال و کمبود آنها صورت مجلس می شود. در این صورت، کارفرما اشکالها و کمبودها را رفع می کند و یا با پرداخت هزینه مربوط، رفع اشکالها و یا کمبودها را از پیمانکار می خواهد. به هر حال، با ورود هر نوع کالا به کارگاه، حفاظت و انبارداری آنها به عهده پیمانکار است. در صورتی که در مصالح و تجهیزات تأمین شده توسط کارفرما که با مراقبت پیمانکار نگهداری می شود، معایب پنهانی وجود داشته باشد که در بازرسیهای یادشده (بازرسیهای عینی) مشاهده نشده است، هزینه رفع این نوع معایب، به عهده کارفرماست.

۲۹-۵. پیمانکار، باید مصالح و تجهیزات، و لوازم یدکی پروژه را طبق اصول نگهداری کالا و تجهیزات در شرایط و دمای لازم و براساس دستورالعمل سازندگان، به نحوی نگهداری کند که آسیبی به آنها وارد نشود و یا در زمان راه اندازی، دوره مجاز انبارداری آنها به پایان نرسیده باشد. برای این کار، احداث انبارهای سرپوشیده، فضای باز، محوطه سازی های لازم، قفسه بندی، حصارکشی، ایجاد روشنایی لازم، تهیه سیستم انبار، دفاتر کارکنان کالای پروژه و ... از تعهدات پیمانکار است.

۲۹-۶. پیمانکار، باید تمام مصالح و تجهیزات موضوع پیمان را به صورت نو و طبق مشخصات فنی تأمین کند. مسئولیت برگشت تجهیزات مستعمل و جایگزینی آنها با تجهیزات نوی مورد قبول کارفرما و هر نوع تأخیر در تمام کارهای ناشی از آن، به عهده و هزینه پیمانکار است.

ماده ۳۰. ماشین آلات ساختمانی، ابزار، مواد مصرفی و تسهیلات مورد نیاز کار
بجز مواردی که تأمین آنها طبق پیوست ۱۳، در تعهد کارفرماست، پیمانکار موظف به تأمین موارد زیر است:
۳۰-۱. تمام ماشین آلات ساختمانی مورد نیاز اجرای کار، طبق برنامه زمانی پیوست ۱۴.

تبصره: خروج ماشین آلات ساختمانی از کارگاه، تنها پس از پایان نیاز به آنها و با نظر کارفرما مجاز است.

۳۰-۲. تمام ابزار آلات عمومی و اختصاصی و مصالح مصرفی لازم، برای تکمیل و تحویل کار طبق مشخصات فنی.

۳-۳۰. سایر تسهیلات لازم دوران ساختمان و نصب، از جمله آب، فاضلاب، برق، گاز، مخابرات، سوخت و شبکه‌های مورد نیاز آنها، و احداث تأسیسات و کارگاههای جانبی مورد نیاز.

ماده ۳۱. تهیه روشهای اجرایی و نقشه‌های کارگاهی

۱-۳۱. پیمانکار، موظف است قبل از اجرای هر بخش از عملیات ساختمان و نصب، روشهای اجرایی و برنامه کنترل کیفی لازم را برای بازرسی عملیات، به مشاور کارفرما تسلیم کرده و پس از تأیید مشاور کارفرما، به آنها عمل کند.

۲-۳۱. پیمانکار، موظف است نقشه‌های کارگاهی مورد نیاز کارهای ساختمان و نصب را، تهیه کرده و تحویل دهد و براساس آنها عمل کند.

ماده ۳۲. برنامه پیشرفت کار

۱-۳۲. پیمانکار، موظف به رعایت دقیق برنامه زمانی پیشرفت کار درج شده در پیوست ۱۴ و بندهای ۱-۲-۳ و ۲-۲-۳، است.

۲-۳۲. پیمانکار، می‌تواند در طول اجرای کار، تغییرات پیشنهادی در برنامه زمانی را بدون آنکه باعث تأخیر در اتمام کل کار و با بخشهای اصلی آن شود، برای تصویب به کارفرما پیشنهاد کند.

۳-۳۲. در مواردی از تغییرات در برنامه پیشرفت کار، که منجر به تغییر در مدت پیمان و یا مدت بخشهای اصلی پیمان شود، براساس ماده ۶۴ عمل می‌شود.

۴-۳۲. پیمانکار، موظف است گزارش پیشرفت کارها را ماهانه و یا در دوره‌های زمانی مورد نظر کارفرما، تسلیم کند. این گزارش، شامل مواردی از قبیل درصد تکمیل شده فعالیتهای مختلف، مواردی که نسبت به برنامه تأخیر دارد، و برنامه پیشنهادی پیمانکار برای جبران تأخیرهاست. در صورت درخواست کارفرما، پیمانکار باید فهرست عوامل درگیر در کارهای ساختمان و نصب، از جمله نیروی انسانی و ماشین‌آلات ساختمانی را تسلیم کند.

۵-۳۲. در موارد اختلاف پیمانکار و کارفرما، پیمانکار موظف به ادامه عملیات طبق برنامه زمانی بوده و به هیچ عنوان حق توقف و یا تعویق کل کار و یا بخشهایی از کارها را ندارد، مگر اینکه دو طرف به نحو دیگری توافق کنند. در شرایط اختلاف، کارفرما نیز باید به تعهدات قراردادی خود طبق برنامه زمانی عمل کند.

ماده ۳۳. فروشندگان، پیمانکاران دست دوم و سایر طرفهای پیمان با پیمانکار

۱-۳۳. مسئولیت تمام کارها، و خدمات انجام شده به وسیله مهندسان طراح، فروشندگان و پیمانکاران دست دوم، به عهده پیمانکار است. همچنین، دی مسئولیت رفتار و اعمال کارکنان آنها را به عهده دارد.

۲-۳۳. تمام هماهنگیها و ارتباط با کارفرما در زمینه کارهای موضوع پیمان، مهندسان طراح، فروشندگان و پیمانکاران دست دوم، تنها به وسیله پیمانکار انجام می‌شود.

۳-۳۳. انتخاب فروشندگان مصالح و تجهیزات، از بین فهرست فروشندگان مورد تأیید کارفرما، به شرح پیوست ۱۵ انجام می شود.

۴-۳۳. انتخاب مهندسان طراح برای کارهای مهندسی و طراحی، پیمانکاران دست دوم برای عملیات ساختمان و نصب پس از معرفی به کارفرما و تأیید وی، صورت می گیرد.

۵-۳۳. به کارگیری مهندسان طراح، فروشندگان مصالح و تجهیزات و پیمانکاران دست دوم، به شرح بندهای ۳-۳۳ و ۴-۳۳، دلیل وجود هیچ گونه ارتباط قراردادی بین کارفرما با آنان نیست و کارفرما هیچ گونه مسئولیتی در قبال انجام تعهدات پیمانکار نسبت به آنان ندارد، بجز در مورد پرداخت دستمزد کارکنان پیمانکاران دست دوم عملیات ساختمان و نصب، که طبق بند ۶-۲۷ عمل می شود.

همچنین، تأیید مهندسان طراح، فروشندگان مصالح و تجهیزات و پیمانکاران دست دوم عملیات ساختمان و نصب، از سوی کارفرما، رافع مسئولیتهای پیمانکار نیست.

۶-۳۳. انجام هر نوع خدمات، تأمین مصالح و تجهیزات و انجام کارها توسط مهندسان طراح، فروشندگان و پیمانکاران دست دوم، براساس قراردادهای فیما بین پیمانکار و هر یک از آنان صورت می گیرد، که طی آنها، باید کارفرما به عنوان ذینفع درج شود و تمام موازین پیمان پیمانکار با کارفرما، رعایت گردد.

۷-۳۳. پیمانکار، متعهد است بخشهایی از کارهای طراحی، مهندسی، تأمین مصالح و تجهیزات و اجرای عملیات ساختمان و نصب و راه اندازی را، طبق بند ۱۰-۲ پیوست ۱۰، با رعایت مفاد سایر بندهای این ماده، به شرکتها، سازمانها و اشخاص ایرانی واگذار کند.

ماده ۳۴. مالیات، عوارض و سایر حقوق دولتی

۱-۳۴. به استثنای حقوق و عوارض گمرکی که طبق ماده ۴۸ عمل می شود، پرداخت هر نوع مالیات، عوارض، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی، در ارتباط با کار موضوع پیمان در داخل کشور و یا در سایر کشورهایی که بخشهایی از کارهای موضوع پیمان از قبیل خدمات فنی و مهندسی و یا تأمین مصالح و تجهیزات در آنجا انجام می شود، به عهده پیمانکار است.

۲-۳۴. هرگاه در مدت اجرای کار، میزان مالیات، عوارض و یا سایر حقوق دولتی در داخل کشور افزایش یا کاهش یابد، و یا عوارض و مالیاتهای جدیدی وضع شود که در ارتباط با کار موضوع پیمان، به پیمانکار تعلق گیرد، هزینه های ناشی از این تغییرات برحسب مورد، به حساب بستنکاری یا بدهکاری وی منظور می شود.

ماده ۳۵. دریافت بیمه نامه ها

پیمانکار، موظف است تمام بیمه نامه های در تعهد خود را، طبق ماده ۱۵ و بند ۶-۱ پیوست ۶، از شرکتهای بیمه مورد تأیید کارفرما اخذ نموده، قبل از شروع هر قسمت از کار، بیمه نامه های مربوط را به کارفرما تسلیم کند.

ماده ۳۶. محرمانه نگهداشتن اسناد و مدارک پیمان

پیمانکار، موظف است تمام اسناد، مدارک، نقشه‌ها و سایر اطلاعات دریافت شده از کارفرما را محرمانه تلقی کند.

ماده ۳۷. تأییدات پیمانکار

پیمانکار تأیید می‌کند:

۳۷-۱. تمام اسناد و مدارک پیمان را به شرح ماده ۲ موافقتنامه (به استثنای اسناد و مدارکی که پس از امضای پیمان تهیه و ضمیمه پیمان می‌شوند)، به دقت مطالعه کرده، از مفاد آنها کاملاً آگاه است.

۳۷-۲. از محل کار بازدید به عمل آورده، از شرایط جغرافیایی و عمومی منطقه، از جمله وضعیت آب و هوا، راههای دسترسی، نیروی انسانی، مصالح، و ماشین آلات ساختمانی قابل تأمین از محل، و سایر شرایطی که به نحوی در قیمت، سرعت پیشرفت کار و کیفیت آن مؤثراند، آگاهی کافی حاصل نموده است.

۳۷-۳. از قوانین و مقررات مربوط، از جمله قوانین و مقررات مالیاتها، عوارض، بیمه، کار، تأمین اجتماعی و حفاظت فنی و سایر قوانین و مقرراتی که ممکن است در قیمت، سرعت پیشرفت کار و کیفیت آن مؤثر باشند، آگاهی کافی دارد و متعهد به رعایت همه آنها است.

۳۷-۴. از مشخصات و ماهیت کلی پروژه و کارهای در دست اجرا به وسیله کارفرما و سایر پیمانکاران وی، که در انجام موضوع پیمان به نحوی مؤثراند، آگاه است.

۳۷-۵. تمام نقشه‌ها و گزارشهای گمانه‌زنی و یا اکتشافی و سایر آزمایشهای مربوط به شناخت شرایط زیرزمینی محل اجرای کار و با محوطه‌های مجاور آن را که از سوی کارفرما دریافت کرده است، به دقت مطالعه کرده، و از شرایط فیزیکی محل اجرای کار، کاملاً آگاه شده است.

۳۷-۶. تمام اسناد، مدارک، نقشه‌ها، گزارشها و اطلاعات درج شده در اسناد پیمان را، با مشاهدات محلی، اطلاعات جمع‌آوری شده، و سایر بررسیها و نتایج حاصل از آزمایشها، اکتشافها و مطالعات، تطبیق داده و موارد مغایرت، اشتباه و ناهمگونی اطلاعات را به اطلاع کارفرما می‌رساند و پاسخ کارفرما برای وی قابل قبول است و تأیید می‌کند که اسناد و مدارک پیمان، به طور کلی برای درک تمام جنبه‌های پیمان در جهت اجرای کارهای موضوع پیمان، کافی است.

۳۷-۷. پیمانکار، اعلام می‌کند که در موقع عقد پیمان، مشمول قانون منع مداخله کارکنان دولت در معاملات دولتی، مصوب بیست و دوم دیماه ۱۳۳۷ نیست. در صورتی که خلاف آن برای کارفرما محرز شود، با توجه به باطل بودن پیمان، کارفرما به منظور تحویل گرفتن کار، زمان تحویل قطعی کارهای انجام شده را به پیمانکار ابلاغ می‌کند. بی‌درنگ، تضمین انجام تعهدات پیمان و تضمین حسن انجام کار کسر شده را ضبط کرده و به حساب خزانه واریز می‌نماید. کارفرما، برای تحویل کارهای انجام شده و تسویه حساب پیمانکار، طبق بندهای ۲-۶۷ و ۴-۶۷ تا ۹-۶۷ عمل می‌نماید. هرگاه ضمن انجام کار تا تحویل موقت، پیمانکار، به علل زیر، مشمول قانون یادشده شود:

- ۳۷-۷-۱. تغییراتی که در صاحبان سهام، میزان سهام، مدیران یا بازرسان شرکت پیمانکار پیش آید.
- ۳۷-۷-۲. تغییراتی که در دستگاههای دولت یا کارفرما پیش آید.
- در صورت بروز شرایط موضوع بند ۳۷-۷-۱، طبق بند ۳۷-۷ رفتار می شود. در صورت بروز شرایط موضوع بند ۳۷-۷-۲، به محض وقوع منع قانونی، پیمانکار مکلف است که مراتب را به کارفرما اعلام کند و در صورتی که مانع قانونی رفع نشود، کارفرما طبق ماده ۶۷، به پیمان خاتمه می دهد. اگر پیمانکار مراتب را به موقع به کارفرما اعلام نکند، طبق بند ۳۷-۷ رفتار می شود.
- ۳۷-۸. تعهدات و مسئولیتهای پیمانکار در برابر حسن اجرا و تکمیل به موقع کار موضوع این پیمان، طبق مفاد پیمان، بدون قید و شرط است و انجام هر یک از موارد زیر، خدشه و خللی در تعهدات نامبرده ایجاد نمی کند.
- ۳۷-۸-۱. بازرسی و یا مشاهده کارها به وسیله کارفرما.
- ۳۷-۸-۲. پرداخت صورت وضعیت های موقت یا قطعی.
- ۳۷-۸-۳. صدور گواهی تحویل موقت.
- ۳۷-۸-۴. بهره برداری از تمام و یا بخشی از کار، به وسیله کارفرما.
- ۳۷-۸-۵. هر نوع تأیید کارها به وسیله کارفرما و یا عدم تأیید به موقع وی.
- ۳۷-۸-۶. هر نوع بررسی و یا تأیید مدارک ارسالی پیمانکار، از سوی کارفرما.
- ۳۷-۸-۷. هر نوع بازرسی، آزمایش و یا تأیید، به وسیله مؤسسات ثالث.
- ۳۷-۸-۸. هر نوع رفع عیب در کارهای انجام شده، از سوی کارفرما.
- موارد بهره برداری و نگهداری نادرست از کارها از سوی کارفرما و استهلاک و فرسایش متعارف دوران بهره برداری، از شمول این بند مستثنی است.

هماهنگی با سایر پیمانکاران

ماده ۳۸. هماهنگی با سایر پیمانکاران مرتبط با موضوع پیمان

۱-۳۸. پیمانکار، موظف است امکان دسترسی و سایر تسهیلات مورد نیاز کار در قسمتهای مختلف، مرتبط با سایر پیمانکاران طرف قرارداد با کارفرما را، برای آنها فراهم آورد. هماهنگی برای انجام اتصالات مختلف محدوده کاری پیمانکار (BATTERY LIMIT)، با سایر پیمانکاران و انجام اتصالات، به عهده پیمانکار است.

جزئیات نحوه هماهنگیهای متقابل پیمانکار با سایر پیمانکاران و وظایف پیمانکار در قبال آنان، در شرایط خصوصی مشخص می شود.

۲-۳۸. هرگونه هماهنگیهای مورد نیاز خارج از موارد قید شده در بند ۳۸-۱، از سوی مشاور کارفرما صورت می گیرد، مگر آنکه در شرایط خصوصی، به نحو دیگری بیان شده باشد.

۳-۳۸. هرگاه در شرایط خصوصی، فعالیت سایر پیمانکاران طرف قرارداد با کارفرما، در ارتباط با پروژه یا گروههای اجرایی دیگر، در محدوده کار پیمانکار پیش بینی نشده باشد، و کارفرما پس از عقد این پیمان تصمیم به انجام کارهای یاد شده داشته باشد، لازم است قبل از هرگونه اقدام، مراتب را به پیمانکار اطلاع دهد. جزئیات نحوه هماهنگیهای لازم در صورت درخواست پیمانکار، هزینه های احتمالی و افزایش مدت پیمان ناشی از این تصمیم کارفرما، با توافق دو طرف مشخص می شود.

۴-۳۸. پیمانکار، موظف است در پایان کار هر یک از پیمانکاران دیگر مرتبط با پروژه، که کار آنان به نحوی ممکن است در کیفیت و عملکرد کار او مؤثر واقع شود، کنترلها و بازرسیهای لازم را با هماهنگی مشاور کارفرما به عمل آورد، و در صورت لزوم، اصلاحات مورد نظر خود را از طریق مشاور کارفرما، به آنان اطلاع دهد.

تعهدات و مسئولیتهای کارفرما

ماده ۳۹. تعیین نماینده

کارفرما، ظرف ۱۵ روز از تاریخ نافذ شدن پیمان، فردی را همراه حدود اختیارات و وظایف وی، به عنوان نماینده کارفرما به پیمانکار معرفی می کند. کارفرما در طول اجرای پیمان، می تواند نماینده خود را تعویض و شخص دیگری را به جای وی تعیین نموده و به پیمانکار معرفی کند.

نماینده کارفرما، همواره در طول مدت پیمان، در حدود اختیارات محوله به نمایندگی از طرف کارفرما اقدام می کند، و تمام اطلاعات، ابلاغیه ها، دستور کارها، تصویرها، به وسیله وی صادر می شود و همچنین، اطلاعات و درخواستهای پیمانکار، به عنوان کارفرما و خطاب به وی صادر می گردد.

نماینده کارفرما در طول مدت پیمان، می تواند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به شخص یا اشخاص دیگری واگذار کند. در این صورت، طی اطلاعاتی شخص یا اشخاص یاد شده را همراه با حدود اختیارات و وظایف مربوط، به پیمانکار معرفی می کند. هر نوع دستور، ابلاغیه و اقدامهای جانشین / جانشینهای نماینده کارفرما، به منزله دستور، ابلاغیه و اقدامهای نماینده کارفرما تلقی می شود. جانشین / جانشینهای نماینده کارفرما، ممکن است در طول مدت پیمان تعویض شود و یا حدود اختیارات و وظایف آنان تغییر کند، که در این صورت، باید مراتب به پیمانکار اعلام شود.

ماده ۴۰. تحویل زمین و دادن اطلاعات مرتبط با آن

کارفرما، باید طبق پیوست ۱۳، امکان قانونی و عملی در اختیار گرفتن محل های مورد نیاز اجرای کار و راههای دسترسی پیمانکار به آنها و همچنین، تمام حريمها، و اراضی اضافی مورد نیاز برای احداث تأسیسات موقت جنبی و پشتیبانی به وسیله پیمانکار را، در موعد مقرر در برنامه زمانی فراهم کند.

تمام هزینه های تحصیل اراضی، و یا مستحقات واقع در اراضی مورد نظر، به عهده کارفرماست. هرگاه تمام یا بخشی از اطلاعات مربوط به اراضی مورد نیاز اجرای کار در اسناد فنی مبنای پیمان موجود نباشد، کارفرما این اطلاعات را که از جمله شامل موارد زیر است، برای اجرای صحیح کارهای موضوع پیمان، در موعد مقرر در برنامه زمانی به وی تسلیم می کند.

۴۰-۱. نقشه برداری کلی محل اجرای کار، حاوی نقاط مرجع و نشانه و تأسیسات مهم واقع در آن.

۴۰-۲. اطلاعات زیرزمینی (در مواردی که طبق پیوست ۱۳، به عهده کارفرما باشد).

۴۰-۳. سایر اطلاعات و ضوابط حاکم بر محل اجرای کار، از قبیل ضوابط زیست محیطی، کاربری زمین و ...

ماده ۴۱. دقت اطلاعات و مدارک

مسئولیت صحت و دقت اطلاعات و مدارک فنی که طبق پیوستهای ۱۳ و ۱۸ در تعهد کارفرماست، به عهده وی است، و هرگونه هزینه اضافی طولانی شدن کار و یا ضرر و زیان ناشی از عدم صحت یا دقت اطلاعات داده

شده به پیمانکار، متوجه کارفرماست.

ماده ۴۲. پرداخت صورت وضعیت ها

کارفرما، صورت وضعیت های پیمانکار، موضوع مواد ۵۳ و ۵۷ را طبق پیوست ۵ (نحوه پرداخت)، در موقع مقرر به وی پرداخت می کند.

ماده ۴۳. بررسی به موقع مدارک تسلیمی پیمانکار (SUBMITTALS)

کارفرما، مدارک تسلیمی پیمانکار را که طبق برنامه زمانی موضوع بند ۳-۲-۲، از طرف پیمانکار تحویل می شود، در موعد مقرر در برنامه زمانی رسیدگی و برحسب مورد، نظر خود را اعلام می کند.

ماده ۴۴. دریافت بیمه نامه ها

کارفرما، بیمه نامه های در تعهد خود، موضوع ماده ۱۷ و بند ۶-۲ پیوست ۶ را، در موعد مقرر در برنامه زمانی موضوع بند ۱۳-۳ پیوست ۱۳، تهیه می کند.

ماده ۴۵. صدور مجوزها

کارفرما، در زمان مناسب با توجه به برنامه زمانی انجام تعهدات پیمانکار، مجوزهای لازم برای اجرای کارها به وسیله پیمانکار را صادر کرده، و یا در اخذ مجوزهای قانونی از سازمانهای ذیربط، از جمله مجوزهای لازم برای ترخیص مصالح و تجهیزات وارداتی، اخذ روادید ورود، مجوز کار، پروانه اقامت و مجوز خروج برای کارکنان خارجی پیمانکار، اخذ گذرنامه و روادید برای کارکنان ایرانی پیمانکار همکاری لازم را به عمل می آورد.

ماده ۴۶. تسهیلات دوران ساختمان و نصب

کارفرما، براساس پیوست ۱۴، ماشین آلات ساختمانی، آب، برق، بخار، گاز، تلفن و .... هر نوع تسهیلات دیگر در تعهد خود را، در موعد مقرر در برنامه زمانی موضوع بند ۱۳-۳ پیوست ۱۳، تأمین می کند.

ماده ۴۷. انجام به موقع کار، و تأمین مصالح و تجهیزات در تعهد کارفرما

کارفرما، نسبت به انجام کارهای در تعهد خود، از قبیل تأمین بخشهایی از دانش فنی پایه، خرید لیسنس، طراحی، مهندسی، عملیات ساختمان و نصب، تأمین مصالح و تجهیزات، مواد اولیه و نیز آب، برق، بخار و سوخت (UTILITY)، و سایر مواد شیمیایی و کاتالیزور مورد نیاز عملیات راه اندازی و آزمایشهای عملکردی را که طبق پیوست ۱۳، به عهده وی گذاشته شده است، براساس برنامه زمانی موضوع بند ۱۳-۳ پیوست ۱۳، اقدام می کند.

هرگاه امکان تحویل بخشی از تجهیزات و یا مصالح مورد تعهد کارفرما در موعد مقرر، برای او میسر نباشد، مراتب در فاصله زمانی معقول، به پیمانکار ابلاغ می شود تا او نسبت به تجدید نظر در برنامه زمانی اقدام کند، به نحوی که تا حد ممکن، از تأخیر در اتمام کار جلوگیری شود.

ماده ۴۸. پرداخت حقوق و عوارض گمرکی

پرداخت هر نوع حقوق و عوارض گمرکی برای واردات مصالح و تجهیزات موضوع پیمان، به عهده کارفرماست، مگر آنکه در شرایط خصوصی، به نحو دیگری تصریح شده باشد. در مورد حقوق و عوارض گمرکی برای واردات ماشین آلات ساختمانی و سایر وسایل پیمانکار، طبق شرایط خصوصی عمل می شود.

تغییر در کارها

ماده ۴۹. تغییر در کارها

۴۹-۱. کارفرما، در چارچوب کلی موضوع پیمان، در هر زمانی در طول مدت پیمان تا پیش از تحویل موقت، می تواند کاهش، افزایش، حذف برخی از کارها و یا تغییر در مشخصات آنها را از پیمانکار بخواهد و پیمانکار موظف به انجام آنها، با رعایت سایر بندهای این ماده و مفاد پیمان است.

۴۹-۲. پیمانکار، می تواند برای افزایش کیفیت، بازدهی و یا ایمنی کارها، تغییراتی را در کارها به کارفرما پیشنهاد کند. کارفرما محق است این گونه تغییرات را قبول یا رد کند. عدم پذیرش تغییرات پیشنهادی پیمانکار از سوی کارفرما، رافع مسئولیت پیمانکار در اتمام و تحویل کارها طبق مشخصات فنی پیمان نیست.

۴۹-۳. با دریافت دستور و یا تأیید کارفرما، در انطباق با بندهای ۴۹-۱ و ۴۹-۲، پیمانکار موظف است، تأثیر انجام تغییرات در هزینه و مدت پیمان را محاسبه و به کارفرما منعکس کند. هزینه تغییر کارها، براساس بند ۵۶-۲ محاسبه می شود. مبالغ کارهای افزایش یافته یا کاهش یافته، با احتساب تغییرات موضوع بند ۴۹-۶ (به تنهایی)، نباید بیش از بیست و پنج درصد مبلغ اولیه پیمان شود. در صورت دستور کارفرما به تغییراتی که منجر به کاهش بیش از ۲۵ درصد مبلغ پیمان شود، پیمانکار می تواند ضمن اتمام کارهای در دست اقدام، تقاضای خاتمه پیمان را طبق ماده ۶۹، بنماید و یا کاهش پاداشده را بپذیرد. تغییرات مدت پیمان ناشی از تغییر کارها، براساس ماده ۶۴، تعیین می شود.

۴۹-۴. انجام تغییرات کارهای موضوع بندهای ۴۹-۱ تا ۴۹-۳، پس از صدور «دستور تغییر کار» که در آن، جزئیات کامل تغییر کار و هر نوع تغییر در قیمت و یا تغییر در مدت پیمان و سایر اصلاحات مورد نیاز برابر مفاد پیمان، درج شده است، تنظیم می شود و به امضای دو طرف می رسد و به عنوان یکی از ضمایم پیمان محسوب می گردد.

۴۹-۵. هرگاه دو طرف در مورد تغییرات هزینه و مدت پیمان، ناشی از تغییر کارها، ظرف مدت معنوی که اجرای کارهای دیگر موضوع پیمان را دچار تأخیر نکند، به توافق نرسند، در این صورت کارفرما انجام و یا عدم انجام تغییرات توسط پیمانکار را به وی ابلاغ می کند. در صورت دستور کارفرما مبنی بر اجرای تغییرات، به رغم عدم حصول توافق در مورد هزینه و مدت، پیمانکار موظف به انجام تغییرات است و متعاقباً مذاکرات خود را با کارفرما برای حصول به توافق ادامه می دهد. در صورتی که ظرف مدت ۶۰ روز، کماکان دو طرف به توافق نهایی نرسند، موارد طبق ماده ۷۵، رسیدگی و تعیین تکلیف می شود. تا قبل از حل اختلاف، پرداخت به پیمانکار، طبق مبلغ تغییر یافته پیمان، براساس محاسبات کارفرما انجام می شود.

۴۹-۶. برای مواردی که بخشی از کارها براساس فهرست بها برآورد شده باشد، اختلاف مفادیر کارهای انجام شده طبق پیمان، در مقایسه با مفادیر اولیه ضمیمه پیمان، نیاز به صدور دستور تغییر کار موضوع بند ۴۹-۴ را ندارد و تغییرات مبلغ پیمان، براساس قیمت‌های فهرست بها با رعایت سقف تعیین شده در بند ۴۹-۳، تعیین می‌گردد.

۴۹-۷. تغییرات ناشی از قصور پیمانکار در انجام کارهای اصلی و مورد تعهد وی، تغییر کار تلقی نمی‌شود و پیمانکار موظف به انجام این گونه تغییرات پس از تأیید مشاور کارفرما، به هزینه خود و در مدت پیمان است.

مشاور کارفرما، بازرسی و کنترل کیفی کار

ماده ۵۰. مشاور کارفرما

۵۰-۱. کارفرما، «مشاور کارفرما» موضوع ماده ۷ موافقتنامه را، به منظور استفاده از خدمات فنی و مهندسی وی به کارگمارده است. حدود وظایف و اختیارات مشاور کارفرما، در پیوست ۸ درج شده است. همچنین، کارفرما ممکن است خدمات تخصصی بازرسی فنی بخشهایی از کارهای موضوع پیمان را به اشخاص یا مؤسسات فنی ذیصلاح واگذار کند، که زیر نظر مشاور کارفرما، انجام وظیفه نمایند. در صورتی که برخی از وظایف و یا اختیارات کارفرما مبنی بر تأیید، تصویب و یا اخذ تصمیم در موارد مختلف این شرایط عمومی، به مشاور کارفرما تفویض شده باشد، در آن صورت، پیمانکار موظف به ارجاع این موارد به مشاور کارفرماست.

۵۰-۲. مشاور کارفرما، برای انجام وظایف خود در بخشهای مختلف کارهای طراحی، مهندسی، ساخت و تأمین مصالح و تجهیزات، عملیات ساختمان و نصب، نمایندگانی را همراه با حدود وظایف و اختیارات آنها تعیین می کند. مشاور کارفرما یا نمایندگان وی، مجاز به کاستن و یا سلب مسئولیت پیمانکار از انجام تعهدات او و یا صدور دستوراتی که منجر به افزایش مدت اجرای پیمان و یا مبلغ پیمان شود نیستند، مگر در مواردی که به صراحت در پیوست ۸ تعیین تکلیف شده باشد. ابلاغ معرفی نمایندگان مشاور کارفرما، باید برای پیمانکار ارسال شود و تا زمانی که پیمانکار رونوشت این گونه ابلاغها را دریافت نکرده است، دستورهای صادر شده از سوی نمایندگان مشاور کارفرما برای او معتبر نیست.

دستورالعملها، تصمیمها، و گواهیهای صادر شده از سوی نماینده مشاور کارفرما به مثابه دستورهای داده شده به وسیله مشاور کارفرماست.

اگر پیمانکار نسبت به تصمیمها، و دستورهای نماینده مشاور کارفرما اعتراض داشته باشد، می تواند موارد را به مشاور کارفرما ارجاع کند، تا وی تصمیم نهایی را اتخاذ کرده و به پیمانکار ابلاغ نماید. در صورتی که نماینده مشاور کارفرما به کیفیت برخی از کارهای ناقص اعتراضی نکرده باشد، مشاور کارفرما می تواند کار یا کارهای انجام شده را بازرسی کند و به پیمانکار دستور رفع نقص آن را بدهد. ۵۰-۳. کارفرما، می تواند در طول مدت پیمان، مشاور کارفرما را تعویض کند. در این صورت، مشاور جدید کارفرما باید به همراه شرح وظایف وی، به پیمانکار معرفی شود.

ماده ۵۱. بازرسی و کنترل کیفی کار

۵۱-۱. پیمانکار، موظف به تحویل برنامه های کنترل کیفی کارهای مهندسی، ساخت مصالح و تجهیزات و عملیات ساختمان و نصب در تعهد خود، پیش از شروع هر بخش از کار، به مشاور کارفرماست.

این برنامه ها، حاوی سازمان کنترل کیفی پیمانکار، همچنین مراحل و روشهای انجام آزمایشها، بازرسیها و سایر کنترلهای لازم است، که پس از تأیید مشاور کارفرما ملاک عمل پیمانکار و مشاور کارفرما برای کنترل کیفی عملیات قرار می گیرد.

۵۱-۲. پیمانکار، موظف به انجام آزمایشها و بازرسیهای لازم کارها در محل تولید و ساخت مصالح و تجهیزات و یا در محل اجرای کارهای ساختمان و نصب، طبق مفاد پیمان است.

هرگاه انجام آزمایشهای اضافی نسبت به موارد پیش بینی شده در پیمان، از پیمانکار درخواست شود، پیمانکار موظف به انجام آنهاست، مشروط بر آنکه هزینه اضافی انجام آزمایشها به وی پرداخت شود.

۵۱-۳. نماینده مشاور کارفرما، می تواند در تمام مراحل آزمایشها و بازرسیهای فنی کارها، حضور یابد. پیمانکار، موظف به تأمین امکانات و تسهیلات و انجام هماهنگیهای لازم، در محل تولید و ساخت مصالح و تجهیزات و یا در محل اجرای عملیات ساختمان و نصب، برای نماینده مشاور کارفرما است.

۵۱-۴. پیمانکار، موظف است حداقل دو هفته قبل از انجام آزمایشهای مربوط به هر بخش از کارها، برنامه زمانی آنها را به منظور هماهنگیهای لازم، برای حضور نماینده مشاور کارفرما تسلیم کند.

در صورت اعلام موافقت مشاور کارفرما با انجام آزمایشها و بازرسیها طبق برنامه زمانی بدون حضور نماینده وی یا عدم حضور نماینده او در زمان تعیین شده بدون اطلاع قبلی، پیمانکار، آزمایشها را انجام داده، گزارشهای مربوط را به مشاور کارفرما تسلیم می کند.

۵۱-۵. هرگاه بر طبق آزمایشها و بازرسیها و یا با اعلام مشاور کارفرما، قسمتی از کار ناقص یا معیوب باشد، پیمانکار موظف به رفع نقص و اصلاح کار و انجام آزمایشها و بازرسیهای لازم در مورد کارهای اصلاح شده به هزینه خود است.

در صورتی که پیمانکار ظرف مدت متعارفی پس از اعلام مشاور کارفرما، نسبت به رفع نقص اقدام نکند، کارفرما می تواند با اخطار قبلی به پیمانکار، نسبت به انجام اصلاحات و رفع نقایص، اقدام کرده، و هزینه های مربوط را با احتساب هزینه های بالاسری، به حساب بدهی پیمانکار منظور نماید.

۵۱-۶. هرگاه در نتیجه آزمایشها و بازرسیها، اشکالها و نواقص مکرر در بخش یا بخشهایی از کارها مشاهده شود، که به نظر مشاور کارفرما ناشی از عدم به کارگیری نیروی انسانی ماهر، یا مصالح و تجهیزات نامرغوب، یا روش نامناسب، یا عدم به کارگیری تجهیزات ساختمانی مناسب برای کار باشد، مشاور کارفرما می تواند دستور توقف اجرای آن بخش یا بخشهای کار را، تا رفع عوامل اشکالها از سوی پیمانکار، صادر کند. این موضوع، هیچ حقی را برای پیمانکار، به منظور ادعای هزینه اضافی و یا افزایش مدت پیمان ایجاد نمی کند.

۵۱-۷. پیمانکار، موظف است برای مواردی از کارها که نیاز به آزمایش و بازرسی و یا تأیید قبل از پوشیده شدن و یا مدفون شدن دارند، اجازه مشاور کارفرما را برای پوشاندن کار مورد نظر اخذ نموده، سپس اقدام کند. در غیر این صورت، با دستور مشاور کارفرما، پیمانکار باید با هزینه خود، هر نوع پوشش انجام شده را از روی کار برداشته، آن را برای انجام آزمایشها و بازرسیها و سپس تأیید مشاور کارفرما، آشکار سازد.

۵۱-۸. بارگیری و حمل مصالح و تجهیزات که بنا به سفارش پیمانکار، به وسیله سازندگان مورد تأیید کارفرما ساخته می شوند، تنها پس از بررسی مدارک بازرسی ساخت و کنترل نهایی، و صدور مجوز حمل توسط بازرس فنی یا مشاور کارفرما، مجاز است.

۵۱-۹. در موارد ابهام در تفسیر و یا نتیجه گیری از آزمایشها و بازرسیهای فنی به عمل آمده، پیمانکار و مشاور کارفرما، پس از کسب نظر مرجع فنی تعیین شده در شرایط خصوصی، ابهامات را رفع و کارها را بر آن اساس دنبال می کنند.

پرداختهای به پیمانکار - تغییرات مبلغ پیمان

ماده ۵۲. شمول مبلغ پیمان

مبلغ پیمان، عبارت از مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقتنامه و تغییرات موضوع ماده ۵۶ است، که در برابر انجام تعهدات پیمانکار و به ترتیب درج شده در مواد بعدی، به پیمانکار پرداخت می‌شود. مبلغ پیمان، از جمله شامل جبران هزینه‌های زیر، به منظور انجام کارهای موضوع پیمان به وسیله پیمانکار و نیز سود پیمانکار است.

۱-۵۲. هزینه نیروی انسانی مورد نیاز برای انجام بخشهای مختلف کارهای طراحی، ساخت، اجرا و ... اعم از نیروهای مستقیم و نیروهای غیرمستقیم، از قبیل عوامل مدیریتی مستقر در کارگاه و یا سایر محلّهای مرتبط با کار، که شامل دستمزد و تمام مزایای قانونی و سایر هزینه‌های مرتبط با استخدام و به کارگیری آنان است.

۲-۵۲. هزینه تهیه مصالح و تجهیزات و سایر مواد مورد نیاز، برای انجام کار و همچنین تأمین لوازم یدکی طبق پیوست ۱۱.

۳-۵۲. هزینه حمل و نقل و انبارداری تجهیزات و مصالح و لوازم یدکی و سایر مواد مورد نیاز اجرای کار.

۴-۵۲. هزینه خدمات فنی فروشندگان تجهیزات در کارگاه، در موارد لزوم.

۵-۵۲. هزینه‌های پرداختی به پیمانکاران دست دوم و مهندسان طراح و صاحبان لیسانس، به منظور انجام بخشهایی از کارهای طراحی، خرید لیسانس، ساختمان و نصب، آزمایشها، بازرسیها و سایر خدمات فنی و مهندسی.

۶-۵۲. هزینه کرایه ماشین آلات، تجهیزات و تأسیسات ساختمانی مورد نیاز اجرای کار.

۷-۵۲. هزینه انجام کارها، خدمات و تأمین مصالح و تجهیزات، از محل مبالغ مشروط.

۸-۵۲. هزینه‌های متفرقه دیگر، شامل:

۱-۸-۵۲. هزینه آموزش کارکنان کارفرما، طبق پیوست ۱۲.

۲-۸-۵۲. هزینه مسافرت و نقل و انتقال کارکنان پیمانکار، در اجرای کارهای موضوع پیمان.

۳-۸-۵۲. هزینه‌های مرتبط با بارگیری، حمل، تخلیه، نصب و برچیدن انواع تأسیسات و تجهیزات و ماشین آلات ساختمانی و ابزارآلات و مواد مصرفی مورد نیاز آنها.

۴-۸-۵۲. هزینه‌های مورد نیاز، برای احداث، نگهداری، حفاظت، بهره‌برداری و برچیدن محل اسکان موقت کارکنان در کارگاه و یا جاهای دیگر و دفاتر کار آنان و خدمات و سرویسهای جاری مورد نیاز آنها.

۵-۸-۵۲. هزینه‌های مربوط به احداث تأسیسات موقت، از قبیل سیستم‌های تأمین آب، برق، تلفن، گاز، برای کارگاه و هزینه‌های جاری آنها.

۶-۸-۵۲. هزینه تهیه انواع ضمانتنامه‌ها و بیمه‌نامه‌ها.

۷-۸-۵۲. هزینه انواع مالیاتها و سایر عوارض قانونی، متعلق به پیمانکار، و مرتبط با پیمان.

۵۲-۸-۸. سایر هزینه‌هایی که طبق شرایط خصوصی، به عهده پیمانکار است.

ماده ۵۳. پرداختهای موقت

۵۳-۱. پرداختهای به پیمانکار، موضوع ماده ۴ موافقتنامه، براساس جدول تفکیک مبلغ پیمان برای بخشهای مختلف کار، موضوع پیوست ۱ و یا برحسب مورد، براساس فهرست مقادیر و بهای درج شده در پیوست ۲ و با توجه به میزان کار واقعی انجام شده، به روش درج شده در بند ۵-۱ پیوست ۵، صورت می‌گیرد.

۵۳-۲. به منظور تقویت بنیه مالی پیمانکار، و برای تأمین امکانات پیش‌نیاز اجرای کار، مبلغی به عنوان پیش‌پرداخت که میزان آن در پیوست ۵ مشخص می‌شود، در برابر دریافت ضمانتنامه معتبر و قابل قبول کارفرما، طبق ماده ۱۱، به پیمانکار پرداخت می‌شود.

۵۳-۳. در پایان هر ماه و یا مقاطع زمانی تعیین شده در بند ۵-۲ پیوست ۵، پیمانکار صورت وضعیت کارهای انجام شده تا آن تاریخ را، طبق کاربرگ‌هایی که با توافق مشاور کارفرما تنظیم می‌شود، تهیه و به مشاور کارفرما تسلیم می‌کند. به ضمیمه صورت وضعیت، تمام اسناد مثبت مورد نیاز، طبق مفاد پیمان تحویل می‌شود. پیمانکار، قیمت مصالح و تجهیزات حمل شده به محل کارگاه را، با ارائه اسناد مثبت حمل و بیمه حمل، و در صورت بدون عیب بودن آنها، و مدارک دال بر انتقال مالکیت آنها به کارفرما و عدم وجود مدعی برای آنها و پوشش بیمه‌ای برای آنها، در صورت وضعیتها درج می‌کند. ارقام و مقادیر درج شده در صورت وضعیتهای موقت و همچنین، پرداختهای مربوط به آنها جنبه موقت و غیر قطعی دارد، اما لازم است که این مقادیر در مقایسه با مقادیر واقعی از دقت کافی برخوردار باشد، به نحوی که از بروز مشکلات و صرف وقت به هنگام رسیدگی به صورت وضعیتهای موقت و قطعی، جلوگیری شود. مسئولیت تأخیر در رسیدگی به صورت وضعیتها، ناشی از عدم اعمال موارد یادشده، به عهده پیمانکار است.

۵۳-۴. مشاور کارفرما، صورت وضعیت دریافت شده را حداکثر ظرف ده روز، بررسی و در صورت وجود اشکال در آن، با تعیین دلایل و موارد اشکال، آن را برای اصلاح به پیمانکار عودت می‌دهد. در صورتی که صورت وضعیت دریافت شده، که باید ظرف مهلت تعیین شده بررسی شود، از طرف مشاور کارفرما قابل قبول تشخیص داده شود، برای کارفرما ارسال می‌گردد و مراتب از سوی مشاور کارفرما به پیمانکار اطلاع داده می‌شود. کارفرما، ظرف مهلت بیست روز از تاریخ دریافت صورت وضعیت، مبلغ صورت وضعیت را به پیمانکار پرداخت می‌کند. هرگاه به هر دلیل، بررسی و تأیید کارفرما برای پرداخت بیش از ۲۰ روز به طول انجامد، کارفرما موافقت می‌کند که بنا به درخواست پیمانکار، هفتاد درصد مبلغ صورت وضعیت تأیید شده مشاور کارفرما را پس از کسر کسور مربوط، به طور علی الحساب به پیمانکار پرداخت نماید.

کارفرما، می تواند به منظور جلوگیری از ضرر و زیان وارده به خود و با توجه به انجام آزمایشها و بازرسیهای بعدی و یا کسب اطلاعات و شواهد جدید در موارد زیر، از پرداخت تمام و یا قسمتی از صورت وضعیت خودداری کند و در صورت لزوم، پرداختهای قبلی را نیز به حساب بدهی پیمانکار منظور نماید.

۵۳-۴-۱. در مواردی که تمام یا بخشی از کارهای انجام شده دارای نقص بوده و یا کارهای تکمیل شده قبلی دچار صدمه شده و نیاز به اصلاح و یا جایگزینی داشته باشد.

۵۳-۴-۲. در صورتی که مبلغ پیمان به علت صدور دستور تغییر کارها کاهش یافته باشد، و این کاهش در صورت وضعیت های قبلی منظور نشده باشد.

۵۳-۴-۳. هرگاه به دلیل قصور پیمانکار در انجام اصلاحات لازم در کارها در زمان مقرر، کارفرما با توجه به بند ۵۱-۵، رأساً اقدام به اصلاح کارهای معیوب کرده باشد.

۵۳-۴-۴. وقوع هر یک از شرایطی که منجر به برکناری پیمانکار، طبق ماده ۶۸ شود.

۵۳-۴-۵. در صورت بروز هر نوع ادعا، از جمله هر نوع ادعای مالکیت علیه کارفرما، ناشی از عملکرد پیمانکار و به طور کلی اجرای پیمان.

۵۳-۴-۶. هر عامل دیگری که به طور منطقی باعث کسر تمام و یا قسمتی از صورت وضعیت پیمانکار شود.

۵۳-۵. پیمانکار تعهد می کند که با دریافت مبلغ هر صورت وضعیت، تمام کارها و مصالح و تجهیزات درج شده در آن صورت وضعیت، به تملک کارفرما در آمده و پیمانکار موظف به رفع هرگونه ادعا و اعتراض اشخاص ثالث، نسبت به آنهاست.

۵۳-۶. تأیید و پرداخت مبلغ صورت وضعیت ها به پیمانکار، از مسئولیت اصلی وی در انجام تعهداتش طبق

پیمان نمی گاهد و به معنای تأیید کیفی یا کمی کارها توسط کارفرما نیست. پیمانکار موظف است کارها را تکمیل کرده، در صورت بروز هر نوع اشکال در کارهایی که صورت وضعیت آنها پرداخت شده است، نسبت به رفع عیب و یا جایگزینی آنها اقدام نماید.

۵۳-۷. از هر یک از پرداختهای موقت به پیمانکار، مبالغ زیر کسر می شود.

۵۳-۷-۱. درصدی به عنوان تضمین حسن انجام کار کسر می شود و در حساب جداگانه ای نزد کارفرما نگهداری می گردد. مقدار کسور حسن انجام کار که می تواند برای بخشهای مختلف کار متفاوت باشد ولی مجموع مبلغ آن نباید بیش از ده درصد مبلغ پیمان باشد، در شرایط خصوصی پیمان مشخص می شود. در موارد سکوت در شرایط خصوصی، این مبلغ ده درصد مبلغ صورت وضعیت هاست.

۵۳-۷-۲. سایر کسور از جمله موارد زیر است:

- بیمه تأمین اجتماعی، طبق مقررات نافذ در زمان اجرای کار.

- مالیات پیمان، طبق مقررات نافذ در زمان اجرای کار.

- پرداختهای علی الحساب به پیمانکار، و همچنین مبالغ مربوط به استهلاك پیش پرداخت.

- هزینه کارهای انجام شده، و یا مصالح و تجهیزات واگذار شده از سوی کارفرما، که در زمره تعهدات پیمانکار است.

۸-۵۳. هرگاه کارفرما نتواند ظرف مدت مقرر در بند ۵۳-۴، صورت وضعیت های پیمانکار را پرداخت کند، به تناسب مدت تأخیر در پرداختهای مربوط، مبلغی به عنوان جبران هزینه های اضافی پیمانکار در مدت تأخیر، که میزان آن در شرایط خصوصی مشخص می شود، به وی پرداخت می کند.

در صورت تأخیر پرداخت بیش از سه ماه از سوی کارفرما، پیمانکار می تواند به استناد ماده ۶۹، خاتمه پیمان را درخواست کند.

ماده ۵۴. مبالغ مشروط (PROVISIONAL SUM)

۱-۵۴. در صورتی که در بند ۳-۲-۴ موافقتنامه، مبلغی به عنوان مبلغ مشروط پیش بینی شده باشد، این مبلغ برای انجام کارها، خدمات، تأمین مصالح و تجهیزات، به شرح پیوست ۱۷ است که در صورت دستور کارفرما، کارهای مربوط به وسیله پیمانکار انجام می شود، پرداخت می گردد.

۲-۵۴. هر نوع پرداخت از محل مبلغ مشروط به تناسب کارها، خدمات یا تأمین مصالح و تجهیزاتی صورت می گیرد که با دستور کارفرما از پیمانکار درخواست شده باشد. درج مبلغ مشروط در پیمان، هیچ گونه تعهدی برای کارفرما در برابر پیمانکار ایجاد نمی کند.

۳-۵۴. نحوه پرداخت از مبالغ مشروط، به شرح زیر است:

۱-۳-۵۴. بهای انجام کارهایی که شامل تهیه مصالح یا انجام خدمات به وسیله پیمانکار است، به روش تعیین شده در بند ۵۶-۲، به پیمانکار پرداخت می شود.

۲-۳-۵۴. در مواردی که فقط تهیه و تأمین مصالح و تجهیزات از پیمانکار درخواست شود، قیمت واقعی پرداخت شده به وسیله پیمانکار، براساس اسناد مثبت، به علاوه درصدی به عنوان هزینه های بالاسری (شامل سود پیمانکار) که میزان آن در شرایط خصوصی تعیین شده است، به پیمانکار پرداخت می شود.

ماده ۵۵. پرداختهای ارزی

در صورتی که در ماده ۳ موافقتنامه، پرداخت بخشی از مبلغ پیمان به ارز خارجی تعیین شده باشد، نرخ تسعیر، و سایر ضوابط مربوط به این گونه پرداختها، طبق مفاد درج شده در شرایط خصوصی است.

ماده ۵۶. تغییرات در مبلغ پیمان

۱-۵۶. مبلغ پیمان فقط در شرایط زیر قابل تغییر است:

۱-۱-۵۶. صدور دستور تغییر کار، که منجر به افزایش یا کاهش مبلغ پیمان شود.

- ۵۶-۱-۲. تغییر مقادیر کارهای انجام شده طبق مدارک پیمان، در مقایسه با مقادیر اولیه ضمیمه پیمان برای بخشی از پیمان، که براساس فهرست بها تنظیم شده باشد، موضوع بند ۴۹-۶.
- ۵۶-۱-۳. کاهش مبلغ ناشی از خسارت تأخیر در اتمام به موقع کار، موضوع بند ۵-۴ موافقتنامه.
- ۵۶-۱-۴. افزایش مبلغ ناشی از تسریع کار، به شرط پیش‌بینی پرداخت هزینه تسریع کار، در شرایط خصوصی.
- ۵۶-۱-۵. تغییر مبلغ ناشی از تعدیل، در صورتی که در شرایط خصوصی برای جبران نوسان قیمت مصالح و تجهیزات، کرایه ماشین‌آلات ساختمانی، دستمزد نیروی انسانی و ... تعدیل پیش‌بینی شده باشد، این تغییرات طبق روش پیش‌بینی شده در پیوست ۴، اعمال می‌گردد.
- ۵۶-۱-۶. کاهش مبلغ پیمان به دلیل قصور پیمانکار در اقدام به موقع برای اصلاح کارهای ناقص و انجام کار به وسیله کارفرما، موضوع بند ۵۱-۵.
- ۵۶-۲. نحوه محاسبه تغییر مبلغ پیمان ناشی از تغییر کارها.
- ۵۶-۲-۱. در مواردی که فهرست بها طبق یکی از پیوستهای ۲ (برای بخشی از پیمان که براساس فهرست بها محاسبه می‌شود) و یا پیوست ۳ (فهرست بهای واحد کارهای اضافی و یا نقصانی)، ضمیمه پیمان باشد، و بهای کارهای اضافی و یا نقصانی در آنها موجود باشد، برحسب مورد، از قیمت فهرستهای یادشده استفاده می‌شود.
- ۵۶-۲-۲. در مواردی که فهرستهای یادشده در بند ۵۶-۲-۱، ضمیمه پیمان نباشد، و یا بهای کارهای اضافی و یا نقصانی در آنها موجود نباشد، قیمت کارهای اضافی و یا نقصانی، به یکی از دو روش زیر محاسبه می‌شود:
- قیمت کارهای اضافی و یا نقصانی برحسب مورد، براساس نرخ عوامل (نیروی انسانی و ماشین‌آلات) درج شده در بندهای ۲-۲ پیوست ۲ و ۲-۳ پیوست ۳ پیمان و مدارک مثبته خرید مصالح و تجهیزات، پس از منظور کردن هزینه‌های بالاسری (شامل سود پیمانکار)، محاسبه می‌شود.
  - در صورت توافق دو طرف، قیمت کارهای اضافی و یا نقصانی، می‌تواند به صورت یک مبلغ مقطوع و یا ردیفهای جدید فهرست بها، با رعایت سایر مفاد پیمان تعیین شود.
- ۵۶-۳. برای محاسبه تغییر مبلغ پیمان ناشی از تغییر ابعاد و مقادیر کار انجام شده طبق پیمان نسبت به برآورد اولیه، موضوع بند ۴۹-۶ (برای مواردی که بخشی از پیمان براساس فهرست بها تنظیم شده باشد)، مبلغ پیمان به تناسب حجمها و مقادیر کارهای انجام شده طبق پیمان و براساس فهرست بهای ضمیمه پیمان، محاسبه می‌شود.
- ۵۶-۴. کاهش مبلغ پیمان به دلیل قصور پیمانکار در اقدام به موقع برای اصلاح کارهای ناقص و انجام کار به وسیله کارفرما، موضوع بند ۵۶-۱-۵، برحسب مورد، طبق یکی از روشهای تعیین شده در بند ۵۶-۲، محاسبه می‌شود.

ماده ۵۷. صورت وضعیت قطعی

۵۷-۱. پس از انجام تحویل موقت طبق ماده ۶۰، و همچنین تحویل تمام اسناد و مدارک باقیمانده به کارفرما، از قبیل دستورالعملهای راه اندازی، راهبری و نگهداری تجهیزات، نقشه ها و مدارک فنی موضوع بند ۱۸-۲ پیوست ۱۸، مدارک بازرسی و آزمایش تجهیزات و عملیات ساختمان و نصب، و مدارک مرتبط با بیمه نامه ها و ضمانتنامه ها و هر نوع سند و مدرک دیگری که در پیمان به آنها اشاره شده است، پیمانکار صورت وضعیت قطعی کارهای موضوع پیمان را تنظیم نموده و همراه مدارک زیر، تسلیم مشاور کارفرما می کند:

۵۷-۱-۱. هرگونه بیمه نامه لازم برای مصون نگهداشتن کارفرما از ادعای اشخاص ثالث، از زمان تحویل موقت به بعد، طبق شرایط خصوصی.

۵۷-۱-۲. مدارک دال بر حل و فصل هرگونه دعوی، از جمله ادعای مالکیت اشخاص ثالث. در رابطه با اموال و حقوق موضوع پیمان.

پیمانکار به همراه این مدارک، اقرارنامه ای را تنظیم می کند که طی آن، هرگونه حق تصرف و یا داشتن بدهی را در رابطه با پرداخت حقوق و دستمزد کارکنان، خرید دانش فنی، مصالح و یا تجهیزات و سایر مطالباتی که ممکن است متوجه کارفرما شود، منتفی دانسته و نسبت به حل و فصل ادعاها و پرداخت بدهیهای خود، مهندسین طراح، پیمانکاران دست دوم و فروشندگان، توافقی لازم را با طرفهای ذینفع به عمل آورده است.

۵۷-۲. در صورتی که به تشخیص کارفرما، پیمانکار تمام تعهدات قراردادی خود را طبق اسناد پیمان انجام داده باشد، و مدارک پیوست صورت وضعیت تعیین شده در بند ۵۷-۱، کامل باشد، از سوی مشاور کارفرما، ظرف مدت ده روز، مراتب پذیرش و قبولی صورت وضعیت، برای بررسی و پرداخت، به پیمانکار اعلام می شود. در غیر این صورت، ضمن بازگرداندن آن، دلایل عدم پذیرش صورت وضعیت، ظرف همان مهلت به پیمانکار اعلام می گردد، تا وی نسبت به رفع نواقص کارها و یا تکمیل مدارک اقدام کرده، و مجدداً صورت وضعیت را تسلیم نماید. پس از دریافت صورت وضعیت قابل قبول، و به همراه اسناد و مدارک لازم، مشاور کارفرما ظرف مدت ۶۰ روز، صورت وضعیت مربوط را رسیدگی و تأیید نموده و به کارفرما تسلیم می کند. کارفرما ظرف ۶۰ روز از تاریخ دریافت صورت وضعیت، مبلغ صورت وضعیت قطعی را پس از کسر کسور مربوط، به پیمانکار پرداخت می کند و نسبت به آزادسازی تضمین حسن انجام کار و ضمانتنامه انجام تعهدات به ترتیب طبق بندهای ۱۴-۲ و ۱۴-۳ اقدام می نماید. هرگاه کارفرما طلب پیمانکار را ظرف مهلت تعیین شده پرداخت نکند یا برای آزادسازی ضمانتنامه های پیمانکار اقدام ننماید، طبق بند ۵۳-۸ خسارت تأخیر پرداخت به پیمانکار تعلق می گیرد. هرگاه براساس صورت وضعیت قطعی، پیمانکار بدهکار شود، باید در مدت ۳۰ روز از تاریخ تأیید صورت وضعیت، طلب کارفرما را بپردازد و اگر از این پرداخت استنکاف ورزد یا تأخیر کند، کارفرما حق

دارد بدون انجام تشریفات قضایی، طلب خود را از محل سپرده‌ها و تضمینهای موجود پیمانکار وصول نماید و اگر مبالغ آنها تکافو نکنند، با رعایت قوانین جاری کشور از دیگر داراییهای او وصول کند.

۳-۵۷. در صورتی که کارهای موضوع پیمان، بدون قصور پیمانکار، دارای تأخیر قابل ملاحظه‌ای باشد، و پیشرفت کار پیمانکار به حدی رسیده باشد که مبلغ کارهای باقیمانده کمتر از کسور تضمین حسن انجام کار نزد کارفرما باشد، پیمانکار می‌تواند صورت وضعیت قطعی کارهای تحویل شده بدون نقص و تکمیل شده تا آن تاریخ را تنظیم نموده و به مشاور کارفرما تسلیم کند تا طبق این ماده مورد اقدام قرار گیرد. در این صورت، سایر تعهدات پیمانکار برای ادامه کارها به قوت خود باقی مانده، و قرارداد همچنان نافذ خواهد بود.

۴-۵۷. با تأیید صورت وضعیت قطعی از سوی دو طرف، پیمانکار، از هرگونه ادعایی علیه کارفرما در رابطه با پیمان، صرف نظر می‌کند، مگر در مورد ادعاهایی که قبل از تأیید صورت وضعیت قطعی مطرح کرده باشد، اما حل و فصل آن توسط دو طرف، به زمانهای بعد موکول شده باشد.

مراحل تکمیل و تحویل کار

ماده ۵۸. تکمیل مکانیکی (MECHANICAL COMPLETION)

۵۸-۱. پیمانکار، پس از اتمام مراحل ساختمان و نصب کار موضوع پیمان، و آماده شدن برای پیش راه اندازی (PRECOMMISSIONING)، مراتب را همراه برنامه زمانی انجام آزمایشها و عملیات پیش راه اندازی به مشاور کارفرما اطلاع داده و درخواست حضور نمایندگان کارفرما و مشاور کارفرما را در آزمایشها و عملیات پیش راه اندازی و انجام تعهدات احتمالی کارفرما، طبق پیوست ۱۳ پیمان می نماید.

۵۸-۲. مشاور کارفرما پس از بازدید کامل کارها، حداکثر ظرف مدت یک هفته، فهرست نواقص احتمالی کارها را تهیه و به پیمانکار ابلاغ می کند. پیمانکار، طبق برنامه زمانی مورد تأیید مشاور کارفرما، نسبت به رفع نواقص اقدام کرده، و مراتب را برای تأیید به وی اعلام می کند.

۵۸-۳. پس از تأیید مشاور کارفرما، مبنی بر آماده بودن کار برای پیش راه اندازی، عملیات پیش راه اندازی طبق دستورالعملها و مشخصات فنی که قبلاً به تصویب و یا اطلاع کارفرما رسیده است، با حضور مشاور کارفرما و نمایندگان کارفرما، به وسیله پیمانکار انجام می شود. در خاتمه، پس از رفع نواقص اساسی اعلام شده از سوی مشاور کارفرما، گواهی تکمیل مکانیکی کارها و آمادگی واحد برای راه اندازی، به وسیله مشاور کارفرما صادر می گردد.

ماده ۵۹. راه اندازی و آزمایش عملکردی (COMMISSIONING & PERFORMANCE TEST)

۵۹-۱. پس از صدور گواهی تکمیل مکانیکی، پیمانکار تأمین تعهدات کارفرما را برای راه اندازی، طبق پیوست ۱۳ درخواست می کند. و پس از هماهنگی به عمل آمده، عملیات راه اندازی طبق دستورالعملهای راه اندازی که قبلاً به تصویب کارفرما رسیده است، انجام می شود.

۵۹-۲. پس از راه اندازی و برقراری شرایط عملیاتی عادی و بهایدار، پیمانکار مراتب را به کارفرما اطلاع داده و شروع آزمایشهای عملکردی را درخواست می کند.

۵۹-۳. پس از تأیید کارفرما مبنی بر شروع آزمایشهای عملکردی، آزمایشها به ترتیب و طبق روشهای درج شده در پیوست ۹، به منظور دستیابی به عملکرد تعیین شده در این پیوست، انجام می شود.

۵۹-۴. در صورت عدم حصول تمام و یا برخی از شاخصهای عملکردی و مصارف، طبق بند ۹-۳ پیوست ۹، عمل می شود.

ماده ۶۰. تحویل موقت

۶۰-۱. پس از اتمام آزمایشهای عملکردی موضوع ماده ۵۹، و حصول شاخصهای عملکردی و مصارف طبق بند ۹-۲ پیوست ۹، و یا اجرای تمهیدات پیش بینی شده در بند ۹-۳ پیوست ۹، پیمانکار درخواست تحویل موقت از کارفرما می کند. به همراه این درخواست، تمام مدارک مربوط به بازرسها و آزمایشهای

انجام شده و نقشه‌های طبق ساخت (در صورتی که تا آن زمان تسلیم نشده باشد)، باید از سوی پیمانکار تحویل شود.

۲-۶۰. مشاور کارفرما، پس از بازدید کامل کارها و حصول اطمینان از نبودن اشکالهای اساسی در کار و آمادگی آن برای تحویل موقت، مراتب را به کارفرما اعلام می‌کند.

کارفرما، پس از اعلام مشاور کارفرما، تاریخی را که حداکثر ۱۵ روز از زمان درخواست پیمانکار برای تحویل موقت دیرتر نخواهد بود، برای حضور نمایندگان کارفرما، مشاور کارفرما و پیمانکار، در محل تعیین می‌نماید. نمایندگان کارفرما و مشاور کارفرما، به اتفاق پیمانکار، در موعد مقرر در محل حاضر شده، ضمن بازدید از کارها، نسبت به تنظیم صورتجلسه تحویل موقت، به همراه فهرست نواقص باقیمانده در کارها، اقدام می‌کنند.

پیمانکار، موظف است نواقص تعیین شده را طبق برنامه‌ای که در صورتجلسه تحویل موقت تعیین شده است، حداکثر تا قبل از تسلیم صورت وضعیت قطعی، برطرف کرده، سپس صدور گواهی رفع نقص را از مشاور کارفرما درخواست کند.

مشاور کارفرما، پس از بازدید و بازرسیهای لازم و حصول اطمینان از رفع نواقص، گواهی رفع نقص را صادر کرده و پس از تأیید کارفرما، نسخه‌ای از آن را برای پیمانکار ارسال می‌دارد. پرداخت صورت وضعیت قطعی پیمانکار، علاوه بر موارد درج شده در بند ۵۷-۱، منوط به ارائه گواهی رفع نقص است.

۳-۶۰. تحویل موقت قسمتهایی از کار که طبق مشخصات فنی نیاز به راه‌اندازی و آزمایشهای عملکردی، موضوع ماده ۵۹، ندارند و آماده بهره‌برداری هستند، نیز به روش پیش‌بینی شده در بندهای ۱-۶۰ و ۲-۶۰، انجام می‌شود.

۴-۶۰. تحویل موقت قسمتهای مستقلی از کار، قبل از تحویل کل کار، در شرایط زیر مجاز است:
۱-۴-۶۰. در صورتی که برای تحویل قسمتهای جداگانه کار و برنامه زمانی آنها در پیمان پیش‌بینی لازم شده باشد.

۲-۴-۶۰. در طول مدت پیمان، کارفرما نیاز به تحویل قسمتهایی از کار را قبل از تحویل کل کار داشته باشد. در این صورت، مراتب را به پیمانکار ابلاغ می‌کند و پیمانکار بررسی لازم را برای حصول اطمینان از عدم تداخل و یا ایجاد مشکل در سایر قسمتها و عملکرد کل کار، به عمل آورده و موضوع، مورد توافق دو طرف قرار می‌گیرد. در هر یک از این موارد، تحویل موقت قسمتهای مورد نظر، به ترتیب بندهای ۱-۶۰ تا ۳-۶۰ انجام می‌شود.

۵-۶۰. پس از تحویل موقت عملیات موضوع پیمان، پیمانکار موظف است نسبت به برجیدن کارگاهها، انبارها، دفاتر و محلهای اسکان موقت خود، خروج ماشین‌آلات ساختمانی، هر نوع مواد و مصالح متعلق به خود و هر نوع مواد زائد باقیمانده از برجیدن کارگاهها و تأسیسات موقت خود، اقدام کند. هرگاه بخشی از مصالح مازاد، تأسیسات موقت و تجهیزات ایجاد شده به وسیله پیمانکار، مورد نیاز کارفرما

باشد، نحوه واگذاری آنها در شرایط خصوصی بیان می شود.
۶۰-۶. کارفرما، امکان دسترسی درحد متعارف را برای تعمیر و یا رفع عیبهای مشخص شده در دوران مسئولیت رفع نقص، برای پیمانکار فراهم می کند.

ماده ۶۱. دوره مسئولیت رفع نقص

۶۱-۱. پس از تحویل موقت کارها به شرح ماده ۶۰، هرگاه ظرف مدت حداقل یک سال و یا هر زمان طولانی تر دیگری که در شرایط خصوصی بیان شده باشد، هر نوع عیب و نقصی در کارهای در تعهد پیمانکار مشاهده شود، پیمانکار موظف است بلافاصله پس از دریافت دستور کارفرما، نسبت به رفع نقص، اصلاح و جایگزین نمودن کار معیوب و رفع آسیبهای ناشی از آن به بخشهای دیگر کار، به هزینه خود اقدام کند. مشروط بر آن که عیوب و نواقص، ناشی از نگهداری و یا بهره برداری نادرست کار، مغایر با مشخصات فنی و دستورالعملهای بهره برداری و نگهداری از سوی کارفرما، نباشد.

۶۱-۲. پیمانکار، موظف است پس از انجام اصلاحات و یا تعویض و جایگزینی های لازم برای رفع عیب و نقص، آزمایشهای لازم را برای حصول اطمینان از رفع عیب و اخذ تأیید کارفرما، به هزینه خود انجام دهد.

۶۱-۳. پس از رفع عیب هر قسمت از کار و تأیید کارفرما مبنی بر صحت انجام آنها، دوره مسئولیت رفع نقص آن قسمت از کار، از همان تاریخ شروع می شود.

۶۱-۴. هرگاه پیمانکار پس از ابلاغ دستور کارفرما مبنی بر رفع عیب و نقص کارها، طی مدت معقولی نسبت به رفع عیوب اقدام نکند، و یا در عمل نتواند عیوب را به نحوی صحیح رفع کند، کارفرما می تواند رأساً اقدام به رفع عیب نماید. در این صورت، پیمانکار موظف است ماشین آلات ساختمانی، مصالح و تجهیزات موجود در انبارهای خود را در اختیار کارفرما بگذارد. هزینه های انجام شده به وسیله کارفرما، با احتساب هزینه های نیروهای غیرمستقیم و بالاستری های مربوط، به حساب بدهکاری پیمانکار منظور می شود.

ماده ۶۲. تحویل قطعی

در پایان دوره مسئولیت رفع نقص، موضوع ماده ۶۱، پس از درخواست پیمانکار و بررسی و تأیید کارفرما، تاریخ و برنامه زمانی انجام آزمایشها و یا بازدید، به همان نحوه که در ماده ۶۰ بیان شده است، تعیین می شود و پس از بازدید از کارها، در صورت عدم مشاهده عیب و نقص در کار، نسبت به تحویل قطعی کار اقدام می گردد. در صورت مشاهده عیب و نقص در کارها، مراتب به پیمانکار ابلاغ می شود، تا پس از رفع نواقص، تحویل قطعی انجام شود.

تغییرات مدت پیمان، تأخیر، تعلیق، خاتمه پیمان

ماده ۶۳. زمانهای پیمان

تاریخ شروع کارهای موضوع پیمان، تاریخ تعیین شده در بند ۵-۲ موافقتنامه است، و پیمانکار موظف به شروع کارها در این تاریخ است، به ترتیب تعیین شده در بند ۳-۲ این شرایط عمومی و تکمیل کار در مدت تعیین شده در بند ۵-۳ موافقتنامه.

هر یک از مقاطع زمانی اصلی تعیین شده برای کارهای موضوع پیمان، مانند مدت پیمان از ارکان اصلی پیمان محسوب می شود.

ماده ۶۴. تغییرات مدت پیمان

۱-۶۴. تمدید مدت پیمان

تمام زمانها و مدت های پیش بینی شده برای شروع و خاتمه و مقاطع اصلی کارها، تنها در صورت وقوع هر یک از شرایط زیر، می توانند افزایش یابند.

۱-۶۴-۱. صدور دستور تغییر کار موضوع بند ۴۹-۴، که منجر به افزایش مدت پیمان شود.

۱-۶۴-۲. عدم انجام برخی از تعهدات کارفرما مرتبط با کار موضوع ماده ۴۷، با رعایت و ملاحظات پیش بینی شده در آن، که مانع از انجام به موقع کارهای موضوع پیمان و یا بخشهایی از آن شود.

۱-۶۴-۳. بروز شرایط قهری، موضوع ماده ۷۳.

۱-۶۴-۴. تغییر قوانین و مقررات، که به طور مستقیم باعث تأخیر در انجام بخشهایی از کار شود.

۱-۶۴-۵. بروز شرایط جری استثنایی مانع انجام کار.

۱-۶۴-۶. تصمیم کارفرما مبنی بر به کارگیری پیمانکاران دیگر در محدوده کار پیمانکار، به شرح درج شده در

بند ۳۸-۲.

۱-۶۴-۷. تعلیق مدت پیمان، موضوع ماده ۶۵.

۱-۶۴-۸. وقوع سایر عوامل و شرایط غیر قابل پیش بینی که ناشی از قصور پیمانکار نبوده و باعث تأخیر در اجرای کار شود.

در اثر هر یک از شرایط یاد شده، پیمانکار درخواست تمدید مدت پیمان را همراه با اسناد و مدارک مثبت به کارفرما تسلیم می کند. تا پس از بررسی کارفرما و توافق دو طرف، مدت تمدید مشخص و ملاک عمل قرار گیرد و به تناسب، برنامه های زمانی کارهای باقیمانده، به وسیله پیمانکار اصلاح شده و مجموعه مدارک، ضمیمه پیمان گردد.

۲-۶۴. کاهش مدت پیمان

تمام زمانها و مدت های پیش بینی شده در پیمان، در شرایط زیر می توانند کاهش یابند:

۱-۶۴-۲. صدور دستور تغییر کار، موضوع بند ۴۹-۴ (تغییر در کارها)، که منجر به کاهش مدت پیمان شود.

۲-۲-۶۴. کارفرما می تواند اتمام زودتر از برنامه زمانی پیمان را با در نظر گرفتن امکانات و تواناییهای پیمانکار، درخواست کند. در این صورت، پیمانکار با بررسی شرایط مورد نظر کارفرما و با استفاده از قیمت های پیمان، سایر اسناد و مدارک لازم را تنظیم نموده، پیشنهاد خود را مبنی بر اضافه مبلغ احتمالی و امکانات مورد درخواست، به کارفرما تسلیم می کند.

۳-۲-۶۴. پس از توافق کارفرما و پیمانکار دایر بر کاهش مدت پیمان، براساس بندهای ۱-۲-۶۴ و ۲-۲-۶۴، تاریخ جدید به عنوان تاریخ اتمام پیمان تعیین می شود. پیمانکار باید برنامه زمانی اجرای کارهای موضوع پیمان را، به تناسب شرایط و تاریخ جدید اتمام پیمان، مورد تجدیدنظر قرار داده، برای بررسی مشاور کارفرما و تأیید او، تسلیم کند. برنامه زمانی جدید پس از تصویب کارفرما، به پیمانکار ابلاغ می شود؛ و از آن پس، سایر مفاد پیمان در مورد اتمام به هنگام کار، بر مبنای تاریخ جدید، نافذ خواهد بود. در صورت عدم تحقق کاهش مدت پیمان، در پایان مدت توافق شده موضوع این بند، اضافه مبلغ توافق شده پیمان به تناسب مدت کاهش نیافته، کاهش می یابد و پیمانکار از این بابت مشمول خسارت تأخیر نمی شود.

ماده ۶۵. تعلیق

۱-۶۵. کارفرما می تواند در طول مدت اجرای پیمان، دستور تعلیق قسمتی از کار و یا تمام کار را در یک نوبت و حداکثر برای مدت ۹۰ روز، صادر کند. در ابلاغیه کارفرما، باید تاریخ شروع تعلیق، مشخص شود. پیمانکار، موظف است پس از دریافت دستور کارفرما، اجرای آن قسمت از کار و یا کل کار را به حالت تعلیق درآورد. ظرف ۱۴ روز قبل از پایان این مدت، پیمانکار موضوع را برای اتخاذ تصمیم نهایی، به کارفرما منعکس می کند. هرگاه پس از ۱۴ روز از دریافت درخواست پیمانکار، دستور شروع مجدد کار از سوی کارفرما به پیمانکار صادر نشود، وی می تواند خاتمه پیمان را درخواست کند و یا قسمت متوقف شده کار را، از موضوع پیمان حذف نماید، که در این صورت، اقدامهای متعاقب آن، طبق ماده ۶۷ انجام می شود. مدت تعلیق می تواند با توافق دو طرف، تمدید شود.

۲-۶۵. برنامه کار، تعیین تکلیف کارهای نیمه تمام، شرح وظایف، کارهای لازم و حداقل ماشین آلات و نفرات مورد نیاز برای دوران تعلیق، از سوی کارفرما به پیمانکار ابلاغ می شود و پیمانکار، موظف به پیروی از آنهاست. از جمله، پیمانکار موظف به حفاظت از تجهیزات و نگهداری از آنها در کارگاه یا هر جای دیگر است، و نیز حراست از کارگاه و نگهداری از کارهای اجرا شده در شرایط ایمن، با اوست. در مورد تجهیزات و مصالحی که هنگام ابلاغ تعلیق از سوی کارفرما، در دست ساخت بوده اند، پیمانکار با نظر کارفرما نسبت به تکمیل ساخت آنها اقدام می کند.

۳-۶۵. نحوه محاسبه هزینه های ناشی از نگهداری کارها در دوران تعلیق، موضوع بند ۲-۶۵، و همچنین سایر هزینه های ناشی از تعلیق، در شرایط خصوصی، بیان می شود.

۴-۶۵. در مواردی که توقف کار، ناشی از قصور پیمانکار در انجام کارها طبق مشخصات فنی و یا رعایت نکردن مقررات ایمنی و نیز شرایط نامناسب آب و هوایی باشد، و یا در برنامه زمانی منضم به پیمان پیش‌بینی شده باشد، مشمول تعلیق موضوع بندهای ۱-۶۵ تا ۳-۶۵ نمی‌شود.

ماده ۶۶. تأخیر در اتمام به موقع کار

پیمانکار، موظف به انجام کارها، طبق برنامه زمانی منضم به پیمان و آخرین تجدید نظرهای آن است. هرگاه در تاریخ تعیین شده در برنامه زمانی منضم به پیمان و یا آخرین تجدید نظر آن، انجام کار یا قسمتهای اصلی آن به پایان نرسیده باشد، کارفرما به پیمانکار اخطار می‌کند که حداکثر در طول مدت ۱۴ روز، کارها را به پایان برساند. پیمانکار، در طول این مدت باید نسبت به اتمام عملیات اقدام کند، و یا با ارسال اسناد و مدارک لازم، تمدید مدت پیمان را طبق بند ۱-۶۴، درخواست نماید. در صورت عدم اتمام کار در طول مدت یادشده، یا عدم قبول دلایل وی از سوی کارفرما برای تمدید، پیمانکار ملزم به پرداخت خسارت تأخیر در کار، به میزان درج شده در شرایط خصوصی خواهد بود. حداکثر مبلغ خسارت نیز، در بند ۴-۵ موافقتنامه درج شده است. تاریخ مبنای محاسبه تأخیرها، آخرین تاریخ تغییر یافته طبق بند ۱-۶۴ یا ۲-۶۴ است. هرگاه تأخیر پیمانکار، بیشتر از حدی باشد که کارفرما را محق به دریافت حداکثر خسارت مشخص شده در موافقتنامه بنماید، کارفرما می‌تواند با اخطار قبلی، طبق ماده ۶۸، پیمانکار را برکنار کند.

ماده ۶۷. خاتمه پیمان به درخواست کارفرما

کارفرما می‌تواند، بنا به مصنحت خود و بدون اعلام دلیل، در هر مقطعی پیش از تکمیل کار، پیمان را خاتمه دهد. در این صورت، طی اطلاعیه‌ای، مراتب را با مشخص کردن روز خاتمه پیمان، به پیمانکار اعلام می‌کند. در این اطلاعیه، تکلیف کارهایی که ناتمام ماندن آنها در شرایط روز صدور اطلاعیه موجب بروز خطر و یا زیان مسلمی است، به طور روشن مشخص می‌شود.

پس از دریافت اطلاعیه یادشده، اقدامهای زیر انجام می‌شود:

۱-۶۷. پیمانکار، از شروع هر نوع کار جدید، غیر از تکمیل کارهای ناتمام که در اطلاعیه مشخص شده است، خودداری می‌کند. همچنین، اقدامهای حفاظتی را که از سوی کارفرما تعیین شده است، برای کارهای انجام شده قبلی به اجرا درمی‌آورد.

۲-۶۷. پیمانکار، موظف است تمام پیمانهای خود را با مهندسان طراح، فروشنده‌گان و پیمانکاران دست دوم، با رعایت ماده ۱-۶۷ متوقف سازد. مگر آن دسته از پیمانهای وی را که کارفرما خواستار ادامه آنها از طریق انتقال پیمان، به خود است. اسناد و مدارک مربوط به تدارک مصالح و تجهیزاتی را که در چارچوب برنامه زمانی موضوع بند ۳-۲-۱، در مرحله سفارش خرید به سازندگان یا فروشنده‌گان و یا سایر مراحل خرید و حمل، تا قبل از رسیدن به کارگاه هستند، و همچنین، سایر اسناد مربوط به تعهدات پیمانکار در برابر اشخاص ثالث و در ارتباط با پیمان، باید همراه اسناد مثبته مالی تحویل کارفرما شود.

تمام مصالح و تجهیزات پروژه که تاکنون در محل ساختمان و نصب به کار نرفته، اما به کارگاه حمل شده است، براساس موازین پیمان و اسناد و مدارک پیوست آن، به وسیله پیمانکار تقویم شده، همراه اسناد و مدارک مثبت، تسلیم کارفرما می‌گردد.

۳-۶۷. کارفرما، آن قسمت از کارها را که ناتمام است، طبق ماده ۶۲ تحویل قطعی گرفته و آن قسمت از کارها را که کاملاً پایان یافته است (و مراحل راه‌اندازی و آزمایشهای عملکردی آن با موفقیت انجام شده است)، طبق ماده ۶۰ تحویل موقت می‌گیرد. هرگاه، معایبی در مورد کارهای ناتمام مشاهده شود، پیمانکار مکلف است به هزینه خود، در مدت لازم که با توافق کارفرما تعیین می‌شود، رفع عیب کند و سپس، به نحو یادشده تحویل قطعی دهد.

۴-۶۷. پیمانکار، با هماهنگی کارفرما، نسبت به برچیدن آن بخش از تأسیسات موقت در محل کارگاه که مورد نیاز کارفرما نیست، اقدام کرده، و بخشهای مورد نیاز کارفرما، با توافق دو طرف تقویم شده و همراه با اسناد و مدارک مربوط، تحویل کارفرما می‌گردد. همچنین، پیمانکار موظف به پاکسازی کارگاه از نخاله‌ها، مصالح مازاد و غیر قابل استفاده، ماشین‌آلات و تجهیزات ساختمانی خود است.

۵-۶۷. پیمانکار، موظف به تسویه حساب کامل با کارکنان خود در کارگاه و خاتمه کار آنان است.

۶-۶۷. پیمانکار، موظف است تمام نقشه‌ها، مشخصات فنی و تمام اسناد و مدارکی را که توسط وی، مهندسان طراح، فروشندگان، یا پیمانکاران دست دوم تهیه شده است، به کارفرما تحویل دهد.

۷-۶۷. پیمانکار، صورت‌وضعیت کارهای انجام شده را تا تاریخ ابلاغ خاتمه پیمان، تنظیم کرده و به مشاور کارفرما تسلیم می‌کند. در این صورت وضعیت، هزینه‌های تقویم شده در بندهای ۶۷-۲ و ۶۷-۴، نیز درج می‌شود.

به همراه این صورت وضعیت، مدارک زیر به وسیله پیمانکار پیوست می‌شود:

- هرگونه بیمه‌نامه لازم برای مصون نگهداشتن کارفرما در برابر ادعاهای اشخاص ثالث، از زمان تحویل

موقت (برای بخشهای تحویل موقت شده) به بعد، طبق شرایط خصوصی.

- مدارک دال بر حل و فصل هرگونه دعاوی، از جمله ادعای مالکیت اشخاص ثالث، در رابطه با کارهای

موضوع پیمان. پیمانکار، به همراه این مدارک، اقرارنامه‌ای را تنظیم و به کارفرما تسلیم می‌کند که طی

آن، هرگونه حق تصرف و یا داشتن بدهی را در رابطه با پرداخت حقوق و دستمزد کارکنان، خرید

دانش فنی، مصالح و تجهیزات، و سایر مطالباتی که ممکن است متوجه کارفرما شود، منتفی دانسته

و نسبت به حل و فصل ادعاها و پرداخت بدهیهای خود، مهندسان طراح، پیمانکاران دست دوم و

فروشندگان، توافقهایی لازم را با طرفهای ذینفع به عمل آورده است. و در این زمینه، تضمینهای لازم را

به کارفرما تسلیم خواهد کرد.

- اسناد مثبت، مربوط به هزینه‌های موضوع بندهای ۶۷-۲ و ۶۷-۴.

۸-۶۷. در صورتی که صورت وضعیت و اسناد و مدارک تحویل شده از سوی پیمانکار، موضوع بند ۶۷-۷ از

نظر مشاور کارفرما قابل قبول باشد، ظرف مدت حداکثر یک ماه، مراتب پذیرش کفایت مدارک و قبولی

صورت وضعیت برای بررسی، به پیمانکار اعلام می شود. در غیر این صورت، ضمن استرداد آن، دلایل عدم پذیرش صورت وضعیت ظرف همان مهلت قبلی به پیمانکار اعلام می گردد، تا وی نسبت به تکمیل مدارک اقدام کند و مجدداً صورت وضعیت را تسلیم نماید. پس از دریافت صورت وضعیت قابل قبول مشاور کارفرما، صورت وضعیت ظرف مدت ۱۵ روز به وسیله مشاور کارفرما و ۱۵ روز دیگر به وسیله کارفرما بررسی، و مبلغ آن پس از کسر کسور مربوط به پیمانکار پرداخت می گردد.

۶۷-۹. با تأیید مبلغ صورت وضعیت قطعی از سوی دو طرف، پیمانکار از هرگونه ادعایی علیه کارفرما در ارتباط با پیمان صرف نظر می کند، مگر در مورد ادعاهایی که قبل از ابلاغ خاتمه پیمان مطرح کرده باشد؛ اما حل و فصل آن از سوی دو طرف، به زمانهای بعد موکول شده باشد. هرگاه کارفرما در مدت ۱۵ روز از تاریخ تأیید صورت وضعیت، طلب پیمانکار را پرداخت نکند، طبق بند ۵۳-۸، خسارت تأخیر پرداخت به پیمانکار تعلق می گیرد.

۶۷-۱۰. ضمانتنامه انجام تعهدات و مبالغ تضمین حسن انجام کار، به تناسب بخشهای تحویل موقت و قطعی شده کار، و براساس ماده ۱۴، آزاد و مسترد می شود.

ماده ۶۸. برکناری پیمانکار

۶۸-۱. وقوع هر یک از شرایط زیر، می تواند باعث برکناری پیمانکار از تمام یا قسمتی از کارهای موضوع پیمان شود، بدون آنکه از سایر اختیارات و حقوق کارفرما بکاهد.

۶۸-۱-۱. قصور مستمر پیمانکار در اجرای کارهای موضوع پیمان، طبق اسناد و مشخصات فنی پیمان و بدون آنکه محدود به آنها باشد، شامل موارد زیر خواهد بود:

- قصور در انجام دادن به موقع کارهای فنی و مهندسی، عملیات ساختمان و نصب و تأمین عوامل مورد نیاز، به تناسب قسمتهای مختلف کار.

- قصور در تأمین به موقع مصالح و تجهیزات، از نظر کمی و کیفی.

- تأخیر در شروع و اتمام قسمتهای مختلف کار و عقب ماندن از برنامه زمانی کارها، با توجه به

ماده ۶۶.

- توقف تمام یا قسمتی از کار، بدون دلیل موجه یا به علت توقیف اموال پیمانکار از سوی محاکم قضایی.

۶۸-۱-۲. عدول بارز، یا نادیده انگاشتن برخی از مفاد پیمان.

۶۸-۱-۳. ورشکستگی یا انحلال شرکت پیمانکار که موجب توقف و یا کندی پیشرفت کار شود.

۶۸-۱-۴. واگذاری پیمان از سوی پیمانکار، به اشخاص ثالث.

۶۸-۱-۵. تأخیر مستمر در پرداخت دستمزد کارکنان از سوی پیمانکار، با توجه به بند ۲۷-۶.

۶۸-۲. در صورتی که به علت هر یک از عوامل یادشده، کارفرما در نظر داشته باشد پیمانکار را از تمام یا بخشی

از کار برکنار کند، مراتب را با درج مواردی که به آنها استناد نموده است، به پیمانکار ابلاغ می کند.

پیمانکار، مکلف است ظرف مدت هفت روز از تاریخ دریافت ابلاغ کارفرما، در صورتی که دلایلی حاکی از عدم انطباق نظر کارفرما با موارد اعلام شده داشته باشد، مراتب را به اطلاع کارفرما برساند. اگر ظرف مهلت مقرر پاسخی از سوی پیمانکار نرسد، یا کارفرما دلایل اقامه شده را مردود بداند، کارفرما برحسب مورد، برکناری پیمانکار را از تمام یا بخشی از کار به وی ابلاغ می‌کند و بدون نیاز به انجام دادن تشریفات قضایی، به ترتیب مفاد این ماده، عمل می‌نماید.

۶۸-۲-۱. کارفرما، کارهای انجام شده، کارگاهها، تأسیسات و ساختمانهای موقت، مصالح و تجهیزات موجود در انبارهای کارگاه یا محلهای دیگر، ماشین آلات ساختمانی پیمانکار و هر نوع تدارکات موجود در کارگاه را، در اختیار می‌گیرد.

پیمانکار، با هماهنگی کارفرما، نسبت به برچیدن آن بخش از تأسیسات موقت در محل کارگاه، که مورد نیاز کارفرما نیست، اقدام می‌کند و بخشهای مورد نیاز کارفرما، با توافق دو طرف تفریم شده و همراه با اسناد و مدارک مربوط، تحویل کارفرما می‌گردد. همچنین، پیمانکار موظف به پاکسازی کارگاه از نخاله‌ها، مصالح مازاد و غیر قابل استفاده و تجهیزات ساختمانی خود است. ماشین آلات ساختمانی پیمانکار، که برای ادامه کارها توسط کارفرما مورد نیاز باشند، تا پایان کار در کارگاه باقی می‌مانند.

۶۸-۲-۲. با اطلاع قبلی کارفرما، پیمانکار حداکثر ظرف هفت روز، برای صورت برداری از کارهای انجام شده قبلی و سایر تجهیزات و تأسیسات یادشده در بند ۶۸-۲-۱، به اتفاق کارفرما در محل حضور می‌یابد. در صورت عدم حضور پیمانکار در موعد مقرر، کارفرما به منظور تأمین دلیل، با حضور نماینده دادگاه محل، مستقیماً نسبت به صورت برداریها، اقدام می‌نماید.

۶۸-۲-۳. پیمانکار، موظف است تمام پیمانهای خود را با مهندسان طراح، فروشندگان و پیمانکاران دست دوم، که کارفرما خواستار ادامه آنها نیست، با رعایت مفاد بندهای قبل، متوقف سازد. همچنین، اسناد و مدارک مربوط به تدارک تجهیزات و مصالحی را که در چارچوب برنامه زمانی طبق بند ۶۸-۲-۳، در مرحله سفارش خرید به فروشندگان و یا سایر مراحل خرید و حمل تا قبل از رسیدن به کارگاه، هستند را به کارفرما منتقل کند. همچنین، باید سایر اسناد مربوط به تعهدات خود را در برابر اشخاص ثالث و در رابطه با پیمان، همراه اسناد مثبت مالی، تحویل کارفرما دهد.

۶۸-۲-۴. پیمانکار، موظف است تمام نقشه‌ها، مشخصات فنی و اسناد و مدارکی را که توسط وی، مهندسان طراح، فروشندگان و پیمانکاران دست دوم تهیه شده‌اند، به کارفرما تحویل دهد.

۶۸-۲-۵. پس از انجام صورت برداریها، مبالغ زیر محاسبه می‌شود:

- بهای کارهای انجام شده طبق پیمان، تا زمان برکناری پیمانکار.
- بهای تجهیزات و مصالح موجود در کارگاه، که طبق مشخصات فنی پیمان تأمین شده‌اند.
- هزینه تأدیه شده از سوی پیمانکار، برای آن بخش از تجهیزات و مصالحی که پیمانکار در چارچوب برنامه زمانی تهیه شده طبق بند ۶۸-۲-۳، در مرحله سفارش خرید به سازندگان، فروشندگان، یا

سایر مراحل خرید و حمل تا قبل از رسیدن به کارگاه هستند، و اسناد آنها تحویل کارفرما شده است.

- هزینه احداث تأسیسات و کارگاههای موقت پیمانکار، در صورتی که بخشی از آن در محاسبه هزینه مستقیم کارها، به شرح یادشده، منظور نشده و مورد نیاز کارفرما برای ادامه کارها باشد.

۶۸-۲-۶. صورت وضعیت قطعی کارهای انجام شده تا زمان برکناری پیمانکار، تهیه شده و مابه التفاوت آن با پرداختهای قبلی به پیمانکار، مشخص می شود.

در صورتی که این مابه التفاوت مثبت باشد، رقم مابه التفاوت به حساب طلب پیمانکار منظور می شود، و در صورت منفی بودن آن، رقم مابه التفاوت به حساب بدهی وی منظور می گردد.

ضمانتنامه انجام تعهدات، تا تاریخی که کارفرما تعیین می کند، به وسیله پیمانکار تمدید شده و مبالغ تضمین حسن انجام کار یا ضمانتنامه معادل آن با توجه به ماده ۱۲، نزد کارفرما باقی می ماند.

۶۸-۲-۷. کارفرما، از طریق ارجاع کار به سایر پیمانکاران و یا سایر روشهای متعارف، نسبت به تکمیل کار اقدام و هزینه های اتمام کار را با در نظر گرفتن هزینه های بالاسری خود، ثبت می کند.

هرگاه مجموع هزینه انجام شده به وسیله کارفرما، برای تکمیل کار و رقم صورت وضعیت قطعی، از رقم پیمان کمتر باشد، تفاوت آن به پیمانکار پرداخت می شود و با رعایت ماده ۱۴، تضمین حسن انجام کار و ضمانتنامه انجام تعهدات پیمانکار، آزاد می گردد. در این حالت، ماشین آلات ساختمانی، مصالح اضافی و تأسیسات موقت تحویل پیمانکار می شود.

هرگاه مجموع هزینه انجام شده به وسیله کارفرما برای اتمام کار، و رقم صورت وضعیت قطعی، از مبلغ پیمان بیشتر باشد، کسری مبلغ مورد نیاز برای اتمام کار، از محل مطالبات پیمانکار و از جمله ضمانتنامه انجام تعهدات و تضمینهای حسن انجام کار وی، تأمین می شود. در صورتی که مطالبات و تضمینهای پیمانکار برای این منظور کافی نباشد، و یا مانده حساب پیمانکار در صورت وضعیت قطعی منفی باشد، پیمانکار باید مابه التفاوت مربوط را به کارفرما تأدیه نماید. در صورت استنکاف پیمانکار از پرداخت بدهی خود، کارفرما طلب خود را با رعایت قوانین جاری کشور، از سایر داراییهای پیمانکار وصول می کند.

ماده ۶۹. خاتمه پیمان به درخواست پیمانکار

۶۹-۱. پیمانکار، در موارد زیر می تواند درخواست خاتمه پیمان را از کارفرما بنماید:

۶۹-۱-۱. تأخیر در پرداخت پیش پرداخت و یا صورت وضعیت های تأیید شده از سوی کارفرما، به مدت ۹۰ روز از زمان پیش بینی شده در پیمان.

۶۹-۱-۲. تأخیر در تحویل زمین موضوع ماده ۴۰، به مدت ۹۰ روز از زمان پیش بینی شده در پیمان، و با تأخیر در تحویل قسمتی از زمین که باعث توقف اجرای بیش از ۲۵ درصد مبلغ پیمان شود.

۶۹-۱-۳. تأخیر در انجام کار، و تأمین تسهیلات، مصالح و تجهیزات در تعهد کارفرما، موضوع مواد ۴۶ و ۴۷،

به نحوی که در اثر این تأخیرها به مدت ۹۰ روز متوالی، امکان انجام حداقل ۲۵ درصد از میزان کار پیش‌بینی شده برای این ماهها، با رعایت مفاد ماده ۴۷، برای پیمانکار فراهم نشود.
۴-۱-۶۹. افزایش یا کاهش مبلغ پیمان به میزان بیش از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان، طبق قسمت آخر ماده ۳-۴۹.

۲-۶۹. پس از دریافت درخواست پیمانکار، کارفرما در طول پانزده روز، پیمانکار را برای مذاکره و توافق در مورد ادامه کار، دعوت می‌کند. در صورتی که ۱۴ روز پس از دعوت کارفرما و تشکیل اولین جلسه مذاکره، دو طرف در مورد ادامه کار به توافق نرسند، به پیمان خاتمه داده می‌شود و اقدامهای پس از آن، براساس ماده ۶۷ به اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۷۰. خاتمه پیمان به علت وقوع حوادث فوری
در صورت وقوع حوادث فوری موضوع ماده ۷۳، و ادامه آن به مدت بیش از ۱۸۰ روز، پیمان خاتمه یافته و اقدامهای پس از آن، براساس ماده ۶۷ اجرا می‌شود.

خطرات و زیانهای احتمالی و مسئولیت دو طرف پیمان

ماده ۷۱. مسئولیتهای کارفرما، در پذیرش ضرر و زیان (RISKS)

مسئولیتهای کارفرما در پذیرش ضرر و زیان، به شرح زیر است:

- ۱-۷۱. وقوع شرایط قهری (FORCE MAJOUR)، به شرح ماده ۷۳.
- ۲-۷۱. بهره‌برداری و تصرف تمام یا قسمتی از کارها به وسیله کارفرما، یا اشخاص ثالث، و بروز خطرانی که ناشی از قصور پیمانکار نباشد.
- ۳-۷۱. وجود اشتباه در نقشه‌ها، مدارک فنی تهیه شده به وسیله کارفرما، یا اشتباه در اطلاعات مبنای طراحی تسلیم شده از سوی وی به پیمانکار، و یا تأخیر در تحویل آنها.
- ۴-۷۱. بروز زیانهای ناشی از اجرای بخشهایی از کار، به وسیله کارفرما.
- ۵-۷۱. عدم اجرای تعهدات قراردادی به وسیله کارفرما، یا هر یک از عوامل منتسب به وی.
- ۶-۷۱. تغییر در قوانین و مقررات داخلی، که به نحو بارزی منجر به افزایش هزینه، یا زمان اجرای کار شود.

ماده ۷۲. مسئولیتهای پیمانکار، در پذیرش ضرر و زیان

- مسئولیتهای پیمانکار در پذیرش خطرات و ضرر و زیان، شامل تمام مسئولیتهای درج شده در پیمان و پذیرش انواع خطرات و ضرر و زیانهاست، بجز آنچه که به عنوان مسئولیتهای کارفرما، در ماده ۷۱ مشخص شده است. موارد زیر، در زمره خطرات پذیرفته شده از سوی پیمانکار هستند:
- ۱-۷۲. پیمانکار، مسئول مراقبت از تمام و یا هر بخش از کار، از تاریخ شروع کار تا تاریخ تحویل موقت، یا تاریخ خاتمه پیمان، موضوع ماده ۶۷ است. مسئولیت پیمانکار، از این تاریخ به بعد محدود به مسئولیت رفع نقص در دوره مسئولیت رفع نقص، موضوع ماده ۶۱ است.
  - ۲-۷۲. جبران خسارت به اشخاص ثالث، و پاسخگویی به ادعاها: مسئولیت جبران هرگونه خسارت وارده به اشخاص ثالث، و یا ادعاهای آنها، در موارد مرتبط با موضوع پیمان، به عهده پیمانکار است و وی موظف به پاسخگویی و جبران خسارتها و مصون نگهداشتن کارفرما از این گونه ادعاها و خسارتهاست.
  - ۳-۷۲. با وجود انتقال مالکیت مصالح و تجهیزات به کارفرما از زمان بسته‌بندی و یا بارگیری، مسئولیت مراقبت از تمام تجهیزات و مصالح طبق بند ۷۲-۱، به عهده پیمانکار است.

ماده ۷۳. وقوع حوادث قهری

- ۱-۷۳. حوادث قهری به معنی بروز هرگونه شرایطی خارج از اختیار کارفرما و پیمانکار، به رغم پیش‌بینی تمهیدات لازم و معقول توسط دو طرف است، که ادامه کار را غیرممکن کند. حوادث قهری از جمله، شامل موارد زیر است، بی آنکه محدود به آنها باشد:

- ۱-۱-۷۳. جنگ، اعم از اعلام شده یا نشده، یا اشغال به وسیله بیگانگان.

- ۷۳-۱-۲. شورش، انقلاب، یا کودتای نظامی، یا جنگ داخلی.
- ۷۳-۱-۳. تشعشعات هسته‌ای، یا نشت سایر مواد رادیواکتیو و سمی.
- ۷۳-۱-۴. اعتصابهای عمومی کارگری، به استثنای مواردی که تنها محدود به کارکنان پیمانکار باشد.
- ۷۳-۱-۵. شیوع بیماریهای واگیردار.
- ۷۳-۱-۶. زلزله، سیل و طغیانهای غیرعادی (با توجه به آمارهای موجود و به رغم پیش‌بینی تمهیدات لازم، به تناسب اطلاعات موجود از سوی پیمانکار)، آتش سوزی‌های دامنه‌دار و غیر قابل کنترل.
- ۷۳-۲. عدم انجام تعهدات قراردادی توسط هر یک از دو طرف به علت بروز شرایط قهری، به منزله فصور یا نقض پیمان تلقی نمی‌شود. همچنین، هیچ یک از دو طرف، مسئول خسارتهایی که طرف دیگر در نتیجه عدم اجرا و یا تأخیر در اجرای تعهدات خود ناشی از شرایط قهری، دیده‌است، نخواهد بود.
- ۷۳-۳. هرگاه به نظر هر یک از دو طرف پیمان، شرایط قهری پیش آمده باشد، که باعث وقفه و عدم امکان اجرای تعهدات قراردادی از سوی وی شود، بی‌درنگ مراتب را به طرف دیگر اطلاع می‌دهد.
- ۷۳-۴. پیمانکار، موظف است حداکثر کوشش خود را برای اتمام کارهایی که در شرایط قهری رها کردن آنها منجر به زیان جدی به آنها می‌شود، و همچنین بخشهایی از کار را که در شرایط قهری قرار ندارد، به کار بندد و سایر اقدامهای لازم را برای انتقال مصالح، کالاهای و تجهیزات نصب نشده و ماشین‌آلات ساختمانی به محل‌های مطمئن و ایمن، معمول دارد. کارفرما نیز، باید تمام امکانات موجود خود را در حد متعارف برای تسریع در این امر، در اختیار پیمانکار قرار دهد.
- در صورتی که پیمانکار در اجرای مفاد این کارها، متحمل هزینه‌های اضافی شود، هزینه‌های مربوط، پس از تأیید کارفرما، پرداخت می‌شود.
- ۷۳-۵. در مورد خسارتهای وارده به کارها و اموال در نتیجه بروز شرایط قهری، به ترتیب زیر عمل می‌شود:
- ۷۳-۵-۱. هرگاه خسارت وارده به کارهای موضوع پیمان، مشمول بیمه موضوع ماده ۱۵ باشد، جبران خسارتهای وارده به کارفرما و همچنین هزینه کارهای انجام شده به وسیله پیمانکار، که بهای آنها پرداخت نشده است، از محل بیمه تأمین می‌شود.
- ۷۳-۵-۲. هرگاه خسارت وارده به کارهای موضوع پیمان، مشمول بیمه نبوده و یا میزان آن برای جبران خسارت وارده کافی نباشد، جبران خسارت به عهده کارفرماست، مشروط بر آنکه پیمانکار تعهدات خود را در مورد تهیه بیمه‌نامه‌ها، به ترتیب درج شده در مواد ۱۵ و ۱۶، انجام داده باشد.
- ۷۳-۶. جبران خسارت وارده به ماشین‌آلات و ابزار پیمانکار، به عهده پیمانکار است.
- ۷۳-۷. پس از رفع شرایط قهری، پیمانکار مکلف است با ابلاغ کارفرما، اجرای کارها را بلافاصله آغاز کند. در این صورت، تمدید مناسبی از سوی پیمانکار پیشنهاد می‌شود، که پس از بررسی و تصویب کارفرما، به پیمانکار ابلاغ می‌شود. هرگاه شرایط قهری بیش از ۱۸۰ روز ادامه یابد، در آن صورت، به پیمان خاتمه داده شده و اقدامهای پس از آن، طبق ماده ۶۷ انجام می‌شود.

ماده ۷۴. حد مسئولیت مالی پیمانکار

۷۴-۱. حداکثر تعهد پیمانکار در برابر کارفرما (MAXIMUM LIABILITY)، معادل مبلغ درج شده در ماده ۶ موافقتنامه است.

۷۴-۲. به غیر از آنچه که به عنوان خسارت تأخیر در اتمام به موقع کار، موضوع ماده ۶۶ آمده است، هیچ یک از دو طرف پیمان در برابر طرف دیگر، در مورد خسارتهای غیرمستقیم از قبیل عدم النفع، عدم استفاده و بهره‌برداری، عدم اعتقاد پیمانهای جدید و مانند اینها که ممکن است متحمل شود، مسئول نیست.

حل اختلاف، اقامتگاه قانونی، قانون حاکم

ماده ۷۵. حل اختلاف

دو طرف، باید نهایت کوشش خود را برای حل اختلاف بین خود در رابطه با این پیمان، بطور دوستانه به کار برند.

هرگونه اختلاف ناشی از این پیمان را که نتوان به صورت دوستانه بین دو طرف حل و فصل کرد، به هیأتی متشکل از نماینده وزیر یا بالاترین مقام کشوری سازمان کارفرما (در مورد کارفرماهایی که تابع هیچ یک از وزارت خانه ها نیستند) و نمایندگان دو طرف پیمان، ارجاع می شود. در صورتی که نسبت به مورد اختلاف توافق حاصل نشود، موضوع باید در دادگاههای صالحه ایران، حل و فصل گردد.

ماده ۷۶. اقامتگاه قانونی

اقامتگاه قانونی کارفرما و پیمانکار، همان است که در موافقتنامه نوشته شده است. در صورتی که یکی از دو طرف، محل قانونی خود را تغییر دهد، باید نشانی جدید خود را دست کم ۱۵ روز پیش از تاریخ تغییر، به طرف دیگر اطلاع دهد. تا وقتی که نشانی جدید به طرف دیگر اعلام نشده است، مکاتبات به نشانی قبلی ارسال می شود و دریافت شده تلقی می گردد.

ماده ۷۷. قوانین و مقررات حاکم بر پیمان

قوانین و مقررات حاکم بر این پیمان، تنها قوانین و مقررات کشور جمهوری اسلامی ایران است.

نماینده پیمانکار
نام و نام خانوادگی
امضا
مهر

نماینده کارفرما
نام و نام خانوادگی
امضا

شرایط خصوصی

شرایط خصوصی پیمان

این شرایط خصوصی، در توضیح و تکمیل موادی از شرایط عمومی است که تعیین تکلیف برخی از مواد در آنها، به شرایط خصوصی موکول شده است. از این رو، هرگونه نتیجه گیری و تفسیر مواد مختلف این شرایط خصوصی، به تنهایی و بدون توجه به ماده مربوط در شرایط عمومی، فاقد اعتبار است. شماره مواد درج شده در این شرایط خصوصی، همان شماره مواد و بندهای مربوط در شرایط عمومی است.

ماده ۷-۳-۲. فهرست مراجع فنی به شرح زیر است:

- ۱ - در رشته ..... شرکت / آقای ..... به نشانی .....
- ۲ - .....

ماده ۱۰.

- زبان مدارک فنی کار، ..... است.
- زبان مکاتبات و اسناد دیگر، ..... است.

ماده ۱۳-۱.

- ۱ - مبلغ ضمانتنامه انجام تعهدات، معادل ..... است.
- ۲ - مدت اعتبار ضمانتنامه انجام تعهدات، ..... است.

ماده ۱۴-۳. شرایط آزادسازی ضمانتنامه انجام تعهدات، به شرح زیر است:

- ۱ - .....
- ۲ - .....
- ۳ - .....

ماده ۱۵-۳. مسئولیت تأمین هزینه بیمه نامه ها، به شرح زیر است:

- ۱ - هزینه بیمه نامه های ..... به عهده .....
- ۲ - .....

ماده ۱۶-۳. مدت اعتبار بیمه نامه ها، به شرح زیر است:

- ۱ - بیمه نامه ..... به مدت .....
- ۲ - .....

ماده ۱۸-۱. ترتیب دریافت خسارتهای بیمه، به شرح زیر است:

.....
.....

ماده ۲۵-۳. موعد تحویل نقشه‌های طبق ساخت از سوی پیمانکار به کارفرما، ..... است.

ماده ۲۸-۲. در شرایط زیر، پیمانکار مجاز به کار در خارج از ساعتهای عادی روز و یا شب است.

.....
.....

ماده ۳۸-۱. نحوه هماهنگی پیمانکار با سایر پیمانکاران، یا گروههای اجرایی کارفرما و وظایف وی در قبال آنان، به شرح زیر است:

.....

ماده ۳۸-۲. سایر هماهنگیهای مورد نیاز خارج از موارد فید شده در ماده ۳۸-۱، به روشهای زیر صورت می‌گیرد:

.....

ماده ۳۸-۳. سایر پیمانکاران طرف پیمان با کارفرما، و یا گروههای اجرایی کارفرما در محدوده کار پیمانکار، عبارت‌اند از:

.....
.....
.....

ماده ۴۸.

(۱) مسئولیت هر یک از دو طرف پیمان در پرداخت حقوق و عوارض گمرکی برای واردات مصالح و تجهیزات موضوع پیمان، به شرح زیر است:

.....

(۲) نحوه پرداخت حقوق و عوارض گمرکی ماشین‌آلات ساختمانی و ابزار پیمانکار، به شرح زیر است:

.....

ماده ۵۲-۸-۸. مبلغ پیمان، ازجمله شامل جبران هزینه‌های زیر، علاوه بر هزینه‌های درج شده در ماده ۵۲ است.

.....
.....

ماده ۵۳-۷-۱. میزان کسور حسن انجام کار برای بخشهای مختلف کار، به شرح زیر است:

.....
.....

ماده ۵۳-۸. به ازای هر ۳۰ روز تأخیر نسبت به مدت مقرر در بند ۵۳-۴ شرایط عمومی در پرداخت صورت وضعیت‌های پیمانکار، مبلغ .....، به عنوان جبران هزینه‌های اضافی پیمانکار در مدت تأخیر، به وی پرداخت می‌شود.

ماده ۵۴-۳-۲. به عنوان جبران هزینه‌های بالاسری پیمانکار، برای تهیه و تأمین مصالح و تجهیزات از محل مبالغ مشروط، ..... درصد قیمت واقعی پرداخت شده توسط پیمانکار، به وی پرداخت می‌شود.

ماده ۵۵. نرخ تسعیر بخش ارز خارجی و سایر ضوابط مربوط به پرداخت آن، به شرح زیر است:

.....
.....
.....

ماده ۵۶-۱-۴. در صورت تکمیل بیش از موعد کار، کارفرما هزینه تسریع کار را به نحو تعیین شده در زیر، به پیمانکار پرداخت می‌کند.

.....
.....
.....
.....

ماده ۵۶-۱-۵. (عدم شمول تعدیل به پیمان، یا نحوه شمول تعدیل شدن پیمان درج شود)

ماده ۵۷-۱-۱. پیمانکار، موظف است بیمه نامه های زیر را برای مصون نگهداشتن کارفرما از زمان تحویل موقت کار به کارفرما، به هزینه خود و به نام کارفرما، دریافت و تسلیم کند:

ماده ۶۰-۵. شرایط واگذاری تأسیسات موقت و تجهیزات ایجاد شده به وسیله پیمانکار و مصالح مازاد به کارفرما، به شرح زیر است:

ماده ۶۱-۱. دوره مسئولیت رفع نقص کارهای موضوع این پیمان، پس از تحویل موقت کارها، .....روز است.

ماده ۶۵-۳. برای جبران هزینه های ناشی از نگهداری کارها در دوران تعلیق و سایر هزینه های ناشی از آن، مبالغ زیر، به وسیله کارفرما به پیمانکار پرداخت می شود:

ماده ۶۶. در صورت تأخیر پیمانکار در تکمیل طبق برنامه کار، یا قسمتهای اصلی آن، خسارت تأخیر، به شرح زیر از پیمانکار وصول می شود.

نماینده پیمانکار
نام و نام خانوادگی
مهر و امضا

نماینده کارفرما
نام و نام خانوادگی
امضا

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

معاونت امور فنی

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه

تهیه کننده پیش نویس : انجمن مدیران فنی و اجرایی

مدیر طرح : مهندسان مشاور آوند طرح

دفتر مسئول : دفتر امور فنی و تدوین معیارها

بسمه تعالی

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
دفتر رئیس سازمان

شماره: ۱۰۵/۱۸۹۲۷-۵۴/۷۱۰۴	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ: ۸۰/۱۱/۱۴	
موضوع: دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه	

به استناد این‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی موضوع ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه و در چهارچوب نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور (مصوبه شماره ۲۴۵۲۵/ت/۱۴۸۹۸ هـ، مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ هیأت وزیران)، به پیوست «دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه»، از مجموعه ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی، از نوع گروه سوم، ابلاغ می‌شود.

محمد ستاری‌فر

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

۱. اطلاعات و مدارک لازم برای اجرای پروژه‌های صنعتی، در چهار قسمت زیر قابل تفکیک است:
  - ۱-۱. داده‌های اصلی طرح، شامل مواردی از قبیل مشخصات ورودیها، خروجیها و ظرفیتهای و ... است که براساس مطالعات امکان‌سنجی اولیه طرح، تهیه می‌شود.
  - ۲-۱. مطالعات طراحی مفهومی (conceptual design)، که براساس داده‌های اصلی طرح انجام می‌شود و سیمای کلی طرح را ترسیم می‌کند.
  - ۳-۱. طراحی بنیادی یا مهندسی پایه (Basic engineering)، که براساس نتیجه طراحی مفهومی، با بررسیهای کامل و انجام محاسبات دقیق مهندسی انجام می‌شود، و مشخصات عناصر اصلی طرح را تعیین می‌کند.
  - ۴-۱. مهندسی تفصیلی (Detail engineering)، که بر مبنای مهندسی پایه انجام می‌شود، و جزئیات اجرایی در بخشهای مختلف اعم از خرید و ساخت تجهیزات و کالا، مدارک لازم برای عملیات ساختمان، و نصب و راه‌اندازی و ... را تهیه می‌کند.

۲. نحوه تهیه اطلاعات و مدارک، برحسب روش واگذاری قرارداد طرح و ساخت به پیمانکار اطلاعات چهارگانه موضوع بند یک در پروژه‌های صنعتی، که به روش طرح و ساخت اجرا می‌شوند، در قالب یکی از دو گزینه زیر تهیه می‌شود:
  - ۱-۲. انجام قسمتهای ۱-۱ و ۲-۱، به وسیله کارفرما و ادامه کار از قسمت ۳-۱ (مهندسی پایه)، به وسیله پیمانکار. در این گزینه، مجموعه کامل کار، شامل مهندسی پایه و تفصیلی، و خرید و اجرا بر مبنای تکنولوژی انتخابی، به مناقصه گذاشته می‌شود.
  - ۲-۲. انجام قسمتهای ۱-۱ و ۲-۱ و ۳-۱، به وسیله کارفرما و ادامه کار (از مرحله مهندسی تفصیلی)، به وسیله پیمانکار طرح و ساخت. در این گزینه، در پایان طرحی مفهومی، که فناوری و اساس فرایند مورد نظر برای کارفرما مشخص شده‌است، مهندسی پایه بر مبنای تکنولوژی انتخابی کارفرما (یا صاحب لیسانس و مهندس مشاور انتخابی وی) انجام شده، و سپس مجموعه مهندسی تفصیلی و خرید و اجرا به مناقصه گذاشته می‌شود.
- فهرست مدارک لازم در هر یک از قسمتهای ۱-۱ و ۲-۱ و ۳-۱، با توجه به اینکه در هر یک از گزینه‌های ۱-۱ و ۲-۲، مهندسی تفصیلی بر وسیله پیمانکار انجام می‌شود، به عنوان راهنما تهیه شده‌است، که به ترتیب، به شرح پیوستهای ۱ و ۲ و ۳ این دستورالعمل است.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه

- پیوست ۱. داده‌های اصلی برای طراحی مفهومی.
- ۱-۱. مشخصات ورودیها (مواد اولیه، انرژی و ...).
  - ۲-۱. مشخصات خروجیها (فراورده و محصولات)، از جمله ظرفیتهای اسمی، نهایی و عادی.
  - ۳-۱. اطلاعات جغرافیایی، و فیزیکی ساختگاه.
  - ۴-۱. ضوابط زیست محیطی، و سایر مقررات حاکم بر محل اجرای کار.
  - ۵-۱. هدفهای کمی و کیفی توسعه‌های آینده، که باید در طراحی مفهومی منظور شوند.
  - ۶-۱. عمر مفید پروژه و برنامه کارفرما، برای برچیدن، یا استفاده‌های آینده.
  - ۷-۱. مبانی طراحی، کدها و استانداردها (از جمله، مشخصات فنی ساخت تجهیزات، ادوات، کالاهای عمومی و مشخصات فنی عمومی کارهای ساختمان و نصب).
  - ۸-۱. مشخصات و ضوابط فنی طراحی مکانیکی سیستم لوله کشی.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه

- پیوست ۲. مطالعات طراحی مفهومی و مدارک حاصل از آن.
- ۱-۲. نوع و میزان یوتیلیتی‌ها و سایر امکانات دیگر موجود در محل، شامل آب، انرژی مانند برق، بخار، گاز، سیستم‌های مشعل، جمع‌آوری و تصفیه آب و فاضلاب، دفع سایر ضایعات و مسیر گذر لوله‌ها، امکانات رفاهی، جاده‌های دسترسی، اسکله، راه‌آهن، سیستم‌های تخلیه و بارگیری، انبارهای مواد و محصول که می‌توانند به نحوی در پروژه به کار آیند.
- ۲-۲. تکمیل اطلاعات جغرافیایی و فیزیکی ساختگاه، شامل نقشه‌برداری، آزمایشهای خاک، هیدرولوژی و ...
- ۳-۲. مقایسه فن‌آوری‌های مختلف و انتخاب مناسب‌ترین آنها براساس عوامل مشروح زیر:
- ۱-۳-۲. هزینه دوره عمر طرح (Life cycle)، شامل سرمایه‌گذاری اولیه، هزینه جاری بهره‌برداری، یوتیلیتی‌های لازم و ...
- ۲-۳-۲. کمیت و کیفیت محصولات تولیدی.
- ۳-۳-۲. اطمینان از کارایی.
- ۴-۳-۲. زمان انجام پروژه.
- ۵-۳-۲. میزان مصرف یوتیلیتی‌های مورد نیاز.
- ۶-۳-۲. روش و راهبری مناسب از قبیل حد ماشینی کردن، شمار کارکنان عملیاتی مورد نیاز، شرایط راه‌اندازی و توقف واحد، تولید پیوسته یا ناپیوسته در کارخانه، کارکرد مفید سالانه واحد.
- ۷-۳-۲. قابلیت کار در شرایط پایین‌تر از ظرفیت اسمی (turndown ratio).
- ۸-۳-۲. دوره‌های توقف الزامی، برای بازرسیها و تعمیرات مورد نیاز.
- ۹-۳-۲. سهولت دستیابی برای تعمیرات و عملیات و امکانات مورد نیاز، برای انجام تعمیرات.
- ۴-۲. بررسی آثار زیست محیطی احداث پروژه، با فناوری‌های گوناگون.
- ۵-۲. مطالعات اولیه ایمنی و آتش‌نشانی.
- ۶-۲. ارائه گزارش نهایی مهندسی مقدماتی، مشتمل بر:
- ۱-۶-۲. معرفی فناوری پیشنهادی.
- ۲-۶-۲. نمودارهای جریان، جدولهای موازنه جرمی و انرژی.
- ۳-۶-۲. فهرست و مشخصات کلی تجهیزات.
- ۴-۶-۲. جانمایی عمومی و آرایش نسبی تجهیزات.
- ۵-۶-۲. برنامه تولید.
- ۶-۶-۲. میزان مصارف مواد اولیه، مواد شیمیایی، کاتالیست‌ها و سایر افزودنیها.
- ۷-۶-۲. ارزیابی هزینه‌های سرمایه‌گذاری اولیه، هزینه‌های جاری، تعمیر، نگهداری و بازگشت سرمایه.
- ۸-۶-۲. انواع مقادیر و هزینه یوتیلیتی‌های مصرفی.
- ۹-۶-۲. ارزیابی نیروی انسانی راهبری و تعمیراتی.
- ۱۰-۶-۲. برنامه زمانی کلی پروژه.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه

- پیوست ۳. فهرست مدارکی که در مرحله طراحی بنیادی (مهندسی پایه)، تهیه می‌گردد.
- ۱-۳. نقشه‌های نمودار جریانهای فرایندی (PFD)^۱ و جدولهای موازنه مواد و انرژی برای واحدهای اصلی و واحدهای تولید یوتیلیتی‌های مورد نیاز، و نیز شرح فرایند که در آنها اطلاعات اصلی زیر منعکس است:
- ۱-۱-۳. اقلام تجهیزات اصلی.
- ۲-۱-۳. مقدار و مشخصات جریانهای ورودی به تجهیزات اصلی و خروجی از آنها.
- ۳-۱-۳. حلقه‌های کنترل اصلی فرایند و سیستم‌های اینترلاک.
- ۴-۱-۳. اطلاعات اساسی لازم، برای تعیین قطر لوله‌ها و اندازه‌های تجهیزات.
- ۵-۱-۳. جدولهای موازنه مواد و انرژی، برای جریانها و تجهیزات اصلی.
- ۶-۱-۳. شرح فرایند براساس PFD، که در آن شرایط ویژه عملیاتی و توصیف مختصر سیستم‌های کنترل و اینترلاک لازم، برای فرایند بیان می‌شود.
- ۷-۱-۳. مشخصات و میزان مواد زائد، اعم از مایع، گاز یا جامد.
- ۲-۳. نقشه‌های نمودار لوله‌کشی و ابزار دقیق (P & I.D)^۲، شامل:
- ۱-۲-۳. تجهیزات، شامل انواع، شماره، ابعاد، ظرفیتها، توان مصرفی، نوع محرکها، نیاز به عایق کاری و گرمایش یا بخار یا برق و ...
- ۲-۲-۳. لوله‌کشی، شامل اندازه (size)، طبقه (class)، شناسه (code)، سیال، جهت و نقاط ابتدا و انتها، عایق بندی و گرمایش یا سرمایش و ...
- ۳-۲-۳. ادوات اندازه‌گیری و کنترل، حلقه‌های مربوط به آنها و شرایط اینترلاک.
- ۴-۲-۳. موتورهایی که در مدارهای اینترلاک قرار می‌گیرند.
- ۳-۳. فهرست شیرهای ایمنی، شامل شماره، نوع و چگالی یا وزن مولکولی سیال، جنس، موقعیت نصب و شرایط باز شدن.
- ۴-۳. مدارک حاصل از انجام مطالعات ایمنی فرایند (HAZOP^۳ یا PSM^۴).
- ۵-۳. ارائه اطلاعات لازم برای ایمنی فرایند، شامل مواردی از قبیل به شرح زیر:
- ۱-۵-۳. شرایط انبارداری و جا به جایی مواد و نیمه، افزودنیها، کاتالیست‌ها، فوورده‌ها، گازها و مایعات قابل اشتعال.
- ۲-۵-۳. نیازهای آتش‌نشانی فرایند.
- ۳-۵-۳. نقشه طبقه بندی محوطه‌ها، از نظر درجه خطر.

۶-۳. نقشه‌های نمودار یوتیلیتی (از محل تأمین تا محل‌های مصرف، یا برعکس)، که مشابه نقشه‌های نمودار جریان فرایندی (PFD)، تهیه می‌شوند.

۷-۳. مشخصات فنی و داده‌های طراحی، شامل موارد زیر:
۱-۷-۳. مشخصات فنی خصوصی تجهیزات ویژه، ادوات و کالای خاص (از قبیل توربوژنراتورهای خاص، پمپها یا کمپرسورها در سرویس‌های حیاتی خاص، کابلها یا لوله‌های خاص و ... که خارج از مشخصات فنی عمومی ساخت، موضوع بند ۷-۱، پیوست ۱ قرار گیرند) و همچنین، مشخصات فنی خصوصی کارهای اجرایی خاص.

۲-۷-۳. برگه‌های داده‌های فنی، برای تمام تجهیزات و ادوات مکانیکی.

۸-۳. نقشه‌های جانمایی، شامل موارد زیر:
۱-۸-۳. نقشه (نقشه‌های) جانمایی عمومی، که در آن مواردی از قبیل مختصات محدوده‌های واحد، موقعیت حصار و دروازه‌ها، جاده‌ها و راه‌های ارتباطی، موقعیت تأسیسات جانبی، ساختمانها، مسیرهای عبور لوله‌ها (Pipe racks) و مسیر سیستم‌های انتقال مواد جامد، فضا‌های مورد نیاز دوران ساختمان و نصب و ... مشخص می‌گردد.

۲-۸-۳. نقشه جانمایی تجهیزات، که در آن موقعیت جغرافیایی تجهیزات و محدوده اصلی واحد و راه‌های ارتباطی دور آن، به همراه مقاطع و نماهای لازم و رقوم‌های اصلی، مشخص می‌شود.

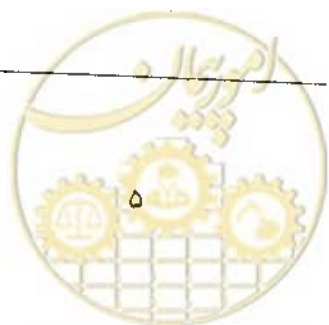
۹-۳. فهرست تجهیزات مکانیکی، که در آن انواع تجهیزات مکانیکی به همراه شماره، خلاصه‌ای از داده‌های اصلی طراحی، وزن، ظرفیت، لزوم عایقکاری یا رنگ‌آمیزی، ملحقیات جانبی یا داخلی، نوع محرکها و ... قید می‌گردد.
۱۰-۳. فهرست لوله‌کشی، که در آن شماره هر خط، همراه شماره نقشه P & I، نقاط ابتدا و انتها، نوع سیال، اندازه - جنس، فشار و دمای طراحی، نیاز به عایقکاری، ضوابط تست فشار، نیاز به تنش‌زدایی و شرایط خاص عملیاتی و ... قید می‌گردد.

۱۱-۳. فهرست نقاط اتصال به تأسیسات موجود، که در آن موقعیت نسبی نقاط اتصال و اندازه انشعابها، مشخص می‌گردد.

۱۲-۳. فهرست ابزار دقیق، شامل شماره هر یک از ادوات، به همراه نقشه P & ID مربوط، نوع ادوات، سرویس، شماره خط یا دستگاه و ... است.

۱۳-۳. جدول‌های میزان مصرف یوتیلیتی برای تجهیزات.

۱۴-۳. سیویل، سازه و معماری.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه

۳-۱۴-۱. طراحی اولیه کارهای عمومی سیویل، سازه و معماری، براساس اطلاعات مبنای زیر:

- اطلاعات پایه‌ای ساختگاه (جغرافیایی، فیزیکی، مقاومت خاک و ...).
- کدها، استانداردها و مشخصات فنی عمومی، از قبیل آیین‌نامه زلزله، استانداردهای حفاظت سازه‌ها در مقابل حریق و خوردگی، استانداردهای طراحی و ...
- نقشه‌ها و مدارک حاصل از مهندسی پایه در بخشهای فرایند، مکانیک، برق و ابزار دقیق.
- ملاحظات مربوط به توسعه آینده.
- ضوابط معماری، از قبیل کاربری و عملکرد فرایندی و جانبی ساختمانها و فضاها، تأسیسات و فضاهای جانبی، موقعیت قرارگیری ساختمان در مجموعه، استانداردهای حفاظت در مقابل انفجار، و حریق و آلودگیهای صوتی و زیست محیطی، استانداردهای تهویه مطبوع و روشنایی، سایر تأسیسات برقی و مکانیکی و مخابراتی.

۳-۱۴-۲. ارائه نقشه‌ها و مدارک حاصل از طراحی اولیه کارهای سیویل و سازه و معماری به شرح زیر:

- جانمایی کلی مجموعه، شامل استقرار واحدهای مختلف و مختصات مربوط به آنها، راهها و معابر (راه آهن، اسکله، تأسیسات تخلیه و بارگیری)، رقوم‌ها در نقاط مهم ساختگاه، کانالهای جمع‌آوری و هدایت آبهای سطحی، جاده‌های حراستی، حصار اطراف مجموعه، دروازه‌های اصلی و فرعی، بستر اصلی لوله‌ها و ...
- سیستم انتقال مواد جامد ارتباطی، بین واحدها و ساختمانهای اصلی و جنبی.
- نقشه‌های اولیه ساختمانهای مختلف، شامل پلان، نماها و مقاطع اصلی.
- نقشه‌های استاندارد، برای انواع سازه‌ها، تکیه‌گاههای تجهیزات، تأسیسات و محلهای عبور لوله‌ها و کابلها و ...
- نقشه‌های استاندارد کانالهای آبرو و دایک‌ها و ...
- نقشه تسطیح محوطه.
- مشخصات فنی خصوصی کارهای سیویل، سازه و معماری، شامل نوع مصالح، نحوه اجرا و موارد افتراق آنها با مشخصات فنی عمومی.
- فهرست اولیه مصالح مورد نیاز.

۳-۱۵. نقشه‌ها و مدارک برق، شامل:

- ۳-۱۵-۱. دیاگرامهای تک خطی واحدها، پستهای فرعی برق، پست اصلی و ارتباط آن با شبکه، یا نیروگاه اصلی طرح.
- ۳-۱۵-۲. جدول اولیه مصارف تجهیزات، و سایر مصارف برقی دیگر (LOAD LIST).

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی دستورالعمل تهیه اطلاعات و مدارک پروژه

- ۳-۱۴-۳. تعیین منابع تأمین نیرو، شامل مشخصات پستها (از جمله نقشه تیپ ساختمان پستها)، نیروگاههای اصلی و اضطراری، و اتصال آنها به هم.
- ۴-۱۴-۳. فهرست تجهیزات برقی.
- ۵-۱۴-۳. نقشه عمومی طبقه‌بندی برقی محوطه.
- ۶-۱۴-۳. مشخصات فنی اختصاصی تجهیزات برقی.
- ۷-۱۴-۳. برگه‌های داده‌های فنی تجهیزات برقی.
- ۸-۱۴-۳. فهرست اولیه کالای برقی مورد نیاز.
- ۹-۱۴-۳. نقشه‌های استاندارد برقی.
- ۱۶-۳. نقشه‌ها و مدارک ابزار دقیق، شامل موارد زیر:
- ۱-۱۶-۳. دیاگرامهای منطقی کنترل و اینترلاک، و فلسفه کنترل نیازهای اصلی فرایند، نحوه عملکرد سیستم کنترل و ...
- ۲-۱۶-۳. فهرست حلقه‌های کنترل، شامل حلقه و شناسه عملکردی آن، متغیر اندازه‌گیری شده و دامنه آن، شماره نقشه I & P، نوع سیال، نوع اندازه‌گیری و نوع عمل‌کننده نهایی.
- ۳-۱۶-۳. فهرست ابزار دقیق (instrument index)، که در آن موقعیت نصب و شرایط عملیاتی کار هر یک از ادوات مشخص می‌گردد.
- ۴-۱۶-۳. نقشه‌های استاندارد ابزار دقیق، برای حلقه‌های آنالوگ و مدارهای لاجیک و اینترلاک.
- ۵-۱۶-۳. مشخصات فنی اختصاصی تجهیزات ابزار دقیق.
- ۶-۱۶-۳. برگه‌های داده‌های فنی تجهیزات، ادوات کنترل و ابزار دقیق.
- ۷-۱۶-۳. فهرست اولیه کالای عمومی ابزار دقیق مورد نیاز.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

شرح خدمات مشاور کارفرما

تهیه کننده پیش نویس : انجمن مدیران فنی و اجرایی

مدیر طرح : مهندسان مشاور آوند طرح

دفتر مسئول : دفتر امور فنی و تدوین معیارها

بسمه تعالی

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
دفتر رئیس سازمان

شماره:	۱۰۵/۱۸۹۲۸-۵۴/۷۱۰۳
تاریخ:	۸۰/۱۱/۱۴

بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

موضوع: شرح خدمات مشاور کارفرما

به استناد آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی موضوع ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه و در چهارچوب نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور (مصوبه شماره ۲۴۵۲۵/ت/۱۴۸۹۸ هـ، مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ هیأت وزیران)، به پیوست «شرح خدمات مشاور کارفرما»، از مجموعه ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی، از نوع گروه سوم، ابلاغ می‌شود.

محمد ستاری‌فر

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

این شرح خدمات، باید به تناسب نیاز گزینه انتخاب شده از بین هر یک از گزینه‌های ۱ و ۲ معرفی شده در فهرست اطلاعات و مدارک پروژه، برای اجرا به روش طرح و ساخت، مورد استفاده قرار گیرد.

این شرح خدمات، شرح خدمات مشاور کارفرما برای انجام خدمات مدیریت و مهندسی، از شروع ارجاع کار به پیمانکار تا تحویل قطعی پروژه است.

۱. خدمات ارجاع کار

۱-۱. بررسی اطلاعات و مدارک پروژه.

۱-۱-۱. بررسی کفایت اطلاعات و مدارک پروژه و در صورت لزوم، تکمیل آن.

۲-۱. ارزیابی توان اجرای کار.

۱-۲-۱. عضویت در هیأت ارزیابی پیمانکار و شرکت در جلسات آن.

۲-۲-۱. همکاری با هیأت ارزیابی پیمانکار و مشارکت در تعیین ارزش وزنی معیارهای ارزیابی توان اجرای کار و تنظیم

جدول سنجش امتیازها.

۳-۲-۱. تهیه مدارک فراخوان نخست.

۴-۲-۱. تهیه مدارک دعوتنامه ارزیابی توان اجرای کار.

۵-۲-۱. همکاری با هیأت ارزیابی پیمانکار در بررسی توان اجرای کار پیمانکاران و تهیه فهرست کوتاه.

۳-۱. دعوت به ارائه پیشنهاد، تعیین برنده مناقصه.

۱-۳-۱. تهیه مدارک دعوت به ارائه پیشنهاد (داده‌ها و اسناد مناقصه).

۲-۳-۱. همکاری با کمیسیون مناقصه برای تعیین معیارها و روشهای ارزیابی پیشنهادها.

۳-۳-۱. عضویت در کمیته فنی مناقصه و شرکت در جلسات آن.

۴-۳-۱. همکاری با کمیته فنی مناقصه و مشارکت در بررسی و ارزیابی طرحهای پیشنهاد شده از سوی پیمانکاران.

۵-۳-۱. همکاری با کمیته فنی مناقصه و مشارکت در تهیه گزارش ارزیابی فنی پیشنهادها.

۶-۳-۱. همکاری با کمیسیون مناقصه در ارزیابی پیشنهادها و تعیین برنده مناقصه.

۴-۱. تنظیم اسناد و مدارک پیمان، مبادله پیمان.

۱-۴-۱. تنظیم اسناد و مدارک پیمان به منظور مبادله آن با برنده مناقصه.

۲. خدمات برنامه‌ریزی و کنترل پیشرفت کار

۱-۲. تهیه برنامه سطح‌بندی کنترل پروژه و نظارت بر ایجاد سیستم‌های کنترل پروژه از سوی پیمانکار.

- ۲-۲. بررسی و تصویب برنامه تفصیلی فعالیتهای مهندسی، تدارک کالا، ساختمان و نصب، راه‌اندازی و تحویل تهیه شده به وسیله پیمانکار.
- ۳-۲. تهیه نمودار سازمان اجرایی پروژه، و تعیین شرح کلی وظایف عوامل اجرایی، و نحوه ارتباط بین آنها.
- ۴-۲. بررسی و تأیید روش گردش کارها و فرمها، دستورالعمل‌ها و مدارک مربوط، که به وسیله پیمانکار تهیه می‌شود.
- ۵-۲. ایجاد و حفظ هماهنگی بین فعالیتهای پروژه و عوامل اجرایی آن.
- ۶-۲. دریافت گزارشهای دوره‌ای فعالیتهای مهندسی، تدارک کالا، ساختمان و نصب، راه‌اندازی، و تحویل از عوامل اجرایی مربوط و بررسی آنها.
- ۷-۲. تهیه گزارش ماهانه جمع‌بندی شده پیشرفت فعالیتهای پروژه، شامل مهندسی، تدارک کالا، ساختمان و نصب، راه‌اندازی و تحویل و مقایسه کار و هزینه انجام شده با برنامه زمانی و بودجه، تحلیل انحراف از برنامه زمانی و بودجه، ارائه راه‌حل برای جبران آنها و پیش‌بینی هزینه سه ماه آینده.
- ۸-۲. بهنگام کردن برنامه‌ها در دوره‌های تعیین شده در اسناد و مدارک قرارداد، با توجه به پیشرفت کار و براساس گزارشها و تحلیلهای دریافتی.

۳. خدمات مهندسی

- ۱-۳. تأیید استانداردهای مهندسی و روشهای طراحی.
- ۲-۳. بازرسی فرایند مهندسی و حصول اطمینان از رعایت موارد زیر:
- به کار گماردن افراد واجد صلاحیت، با منابع و تجهیزات کافی.
  - وجود سیستم اطلاعات مؤثر بین گروههای مهندسی، که با یکدیگر فصل مشترک دارند.
  - وجود روش بازبینی و کنترل کیفیت فعالیتهای مهندسی.
- ۳-۳. بررسی و تأیید کمیت و استاندارد مدارک فنی، نقشه‌ها، دستورالعمل‌ها و تأیید طبقه‌بندی آنها.
- ۴-۳. کنترل پیگیری انجام تعهدات قرارداد، در امور مهندسی.
- ۵-۳. تصمیم‌گیری در مورد تغییر کارهای مهندسی، که ضمن انجام خدمات بیش می‌آید و در قرارداد مربوط پیش‌بینی نشده است.
- ۶-۳. بررسی و تأیید انحراف از استانداردها و تهیه گزارش توجیهی، برای تأیید کارفرما.
- ۷-۳. بررسی و تأیید فهرست وسایل آزمایشگاهی و ابزار خاص.
- ۸-۳. کنترل و تأیید بخشی از نقشه‌ها، مدارک و مشخصات فنی تهیه شده به وسیله پیمانکار، که طبق قرارداد باید به تأیید مشاور کارفرما برسد.

۳-۹. بررسی و اظهارنظر در مورد تجدید نظر پیشنهادی پیمانکار در نقشه‌ها و مشخصات فنی، با توجه به ضرورت‌های اجرایی و در جهت تطبیق با یافته‌ها و شرایط جدید و تأمین نیازهای برنامه زمانی.

۳-۱۰. پیگیری تهیه دستورالعمل‌های نصب و راه‌اندازی تجهیزات و ماشین‌آلات از سوی پیمانکار، و تأیید کفایت این مدارک.

۳-۱۱. بررسی و تأیید دستورالعمل‌های نگهداری مصالح و تجهیزات در کارگاه، یا پس از نصب.

۳-۱۲. پیگیری تهیه دستورالعمل‌های نگهداری و راهبری تجهیزات و ماشین‌آلات از سوی پیمانکار، تنظیم و تأیید کفایت این مدارک.

۳-۱۳. نگهداری نقشه‌ها و مدارک فنی تولید شده برای پروژه تا پایان کار، و تحویل آنها به کارفرما.

۴. خدمات کالا (تدارک مواد، مصالح و تجهیزات)

۴-۱. مراقبت و پیگیری فعالیتهای تدارک مواد، مصالح و تجهیزات، شامل ساخت، بازرسی فنی، بیمه، حمل، ترخیص و تحویل، در چارچوب برنامه زمانی.

۴-۲. مراقبت در انجام خدمات بازرسی فنی در کارخانه سازنده تجهیزات، شامل خدمات نظارت بر ساخت تجهیزات، نظارت بر آزمایشهای نهایی تجهیزات، نظارت بر انبارداری و نگهداری در کارخانه سازنده، نظارت بر بسته‌بندی و صدور اجازه خروج.

۴-۳. بازرینی و تأیید مدارک فنی، به منظور تطابق مشخصات فنی آنها با شرایط قرارداد و استانداردهای مجاز.

۴-۴. بازرینی و تأیید دستورالعمل‌های آزمایشهای کارخانه‌ای، به منظور تطابق با قرارداد و استانداردهای مجاز.

۴-۵. تأیید سیستم‌های کدگذاری و تبارداری، گردش انبار و مدارک انبار.

۵. خدمات ساختمان و نصب

۵-۱. همکاری با کارفرما و شرکت در تحویل کارگاه به پیمانکار.

۵-۲. بررسی و تأیید طرح جانشینی تجهیز کارگاه، تهیه شده به وسیله پیمانکار در چارچوب طرح کلی تجهیز کارگاه.

۵-۳. ایجاد و حفظ هماهنگی عملیات پروژه، با پروژه‌های دیگری که دارای ارتباط و تأثیر متقابل با این پروژه هستند.

۵-۴. برنامه‌ریزی جلسات هماهنگی با عوامل درگیر در پروژه به طور منظم، رسیدگی به مسایل و موانع اجرای کار.

ثبت و صورت جلسه تصمیم‌های گرفته شده، و پیگیری انجام آنها.

۵-۵. کنترل مستمر پیشرفت کار.

۵-۶. تأیید صلاحیت پیمانکاران دست دوم.

۷-۵. بازیابی مستمر و منظم نیروی انسانی و ماشین‌آلات مورد نیاز اجرای پروژه و حصول اطمینان از تناسب آنها با بار کاری و برنامه تأمین آنها.

۸-۵. مطلع ساختن فوری کارفرما از هرگونه رویداد غیرمعتارف، با مسأله پیش‌بینی نشده در پروژه.

۹-۵. کنترل نحوه نگهداری و انبارداری مواد، مصالح و تجهیزات.

۱۰-۵. کنترل نحوه نگهداری کارهای اجراشده، و تجهیزات نصب شده.

۱۱-۵. کنترل تکمیل عملیات ساختمان، نصب، پیش‌راه‌اندازی و صدور گواهی تکمیل مکانیکی، برای شروع راه‌اندازی.

۱۲-۵. تهیه فهرست مدارک، مواد و مصالح و تجهیزات، وسایل، ماشین‌آلات و ابزار، تأسیسات و ساختمانهای موقت باقیمانده پس از اتمام کار، و مشخص کردن مالکیت آنها.

۱۳-۵. تعیین تکلیف ساختمانهای موقت، پیگیری برچیدن یا تخریب تأسیسات و ساختمانهای موقت، جمع‌آوری و خارج نمودن مواد، مصالح و پاکسازی کارگاه.

۶. خدمات نظارت (کنترل کیفیت)

۱-۶. بررسی و تأیید نیروی انسانی کنترل کیفی پیمانکار و حصول اطمینان از به کارگیری افراد واجد صلاحیت با تجهیزات کافی، برای انجام خدمات نظارت و بازرسی فنی.

۲-۶. حصول اطمینان از رعایت روشها و ضوابط کنترل کیفیت کارهای طراحی.

۳-۶. حصول اطمینان از رعایت روشها و ضوابط کنترل کیفیت کارهای ساختمان و نصب.

۴-۶. حصول اطمینان از رعایت دستورالعمل‌های کنترل کیفیت مواد، مصالح و تجهیزات.

۵-۶. حصول اطمینان از کاربرد روشهای مناسب برای اجرای کار.

توضیح: با توجه به مسئولیتهای پیمانکار در روش طرح و ساخت، علاوه بر نظارتی که از سوی مشاور کارفرما اعمال می‌شود، تضمین کیفیت، با ایجاد سیستم خودکنترلی در درون سازمان پیمانکار حاصل می‌گردد. در ارزیابی توان اجرای کار پیمانکار، سازمان پیمانکار از نظر قابلیت کنترل درون سازمانی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. واحد کنترل کیفی پیمانکار متشکل از کارشناسان خبره و خوشنام در مرحله ارزیابی توان اجرای کار به کارفرما معرفی می‌شوند و مورد تأیید قرار می‌گیرند. این واحد شامل مهندسان طراح برجسته در هر رشته کاری برای کنترل طراحی و مهندسان خبره کنترل کیفی برای کنترل عملیات ساختمان و نصب و راه‌اندازی می‌باشد. در هر مرحله، طراحی که توسط واحد طراحی نهایی می‌شود، باید بوسیله واحد کنترل طراحی پیمانکار که مستقل از واحد طراحی است، تأیید شود و به همین ترتیب در مرحله اجرا نیز عملیات ساختمان و نصب و راه‌اندازی باید از نظر تطبیق با مشخصات فنی و نقشه‌های اجرایی بوسیله واحد کنترل کیفی پیمانکار که مستقل از واحد اجرایی

است، کنترل و تأیید گردد.

اعمال نظارت و کنترل درون سازمانی پیمانکار به تنهایی نمی‌تواند اطمینان لازم برای کنترل کیفی کارها را برای کارفرما فراهم آورد از این رو، مشاور کارفرما، باید در مراحل طراحی و ساخت و راه‌اندازی نیز از طرف کارفرما بر کیفیت و کمیت کارها نظارت کند.

مشاور کارفرما باید در ارتباط مستقیم با واحد کنترل کیفی پیمانکار با انجام بررسیهای لازم بر خدمات کنترل کیفیت که از سوی پیمانکار اعمال می‌شود، نظارت کند و در مراحل مختلف طراحی و اجرا پس از حصول اطمینان از صحت انجام کار، تأییدیه‌های لازم را صادر نماید. مشاور کارفرما در صورتی که لازم بداند بصورت موردی و بطور مستقیم با انجام برداشتهای کنترلها و دستور آزمایشهای لازم، از صحت کارهای طراحی و عملیات ساخت و نصب اطمینان حاصل می‌نماید.

۷. خدمات راه‌اندازی و تحویل

۷-۱. حصول اطمینان از تدارک نیازهای دوره راه‌اندازی و بهره‌برداری آزمایشی، از جمله مواد اولیه ورودی و تأسیسات زیربنایی، مانند آب، برق و گاز، دستورالعمل‌های راه‌اندازی، تجهیزات آزمایشگاهی، تجهیزات ایمنی و آتش‌نشانی، قطعات یدکی و ابزار لازم.

۷-۲. حصول اطمینان از وجود تمام مجوزها و گواهیهای که قبل از راه‌اندازی لازم است.

۷-۳. حصول اطمینان از انجام تمام کنترلها و بازرسیهای ایمنی، و رعایت کامل نکات ایمنی برای شروع راه‌اندازی.

۷-۴. هماهنگی فعالیتهای راه‌اندازی و عوامل درگیر، نظارت بر انجام آزمایشهای راه‌اندازی، و تأییدیه‌ها و گواهیهای لازم در مراحل مختلف راه‌اندازی.

۷-۵. هماهنگی فعالیتهای بهره‌برداری آزمایشی و عوامل درگیر، نظارت بر انجام آزمایشهای کارایی، و صدور تأییدیه‌ها و گواهیهای لازم در مراحل مختلف بهره‌برداری آزمایشی، و آزمایشهای کارایی و مقایسه با ضوابط کارایی تعیین شده در قرارداد، تعیین میزان انحراف آنها و در صورت لزوم، اعمال جرایم.

۷-۶. حصول اطمینان از تهیه گزارش نتایج آزمایشهای کارایی طرح، فرایندها، سیستم‌ها و تجهیزات عمده تشکیل دهنده آن، شامل موارد زیر:

۷-۶-۱. حداکثر ظرفیت اندازه‌گیری شده تجهیزات و ماشین‌آلات، و تعیین گلوگاههای محدودکننده ظرفیت تولیدی واحدها، به منظور استفاده در هنگام تهیه طرح توسعه.

۷-۶-۲. نتایج عملکرد کارایی تجهیزات و ماشین‌آلات و مقایسه آنها با مقادیر تعهد شده از سوی سازنده یا فروشنده، به منظور استفاده بهره‌بردار در مواقع بروز عیب.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

شرح خدمات مشاور کارفرما

- ۶-۳-۷. نتایج مربوط به عملکرد فرایند به کار گرفته شده، شامل مواد اولیه و مقایسه آنها با مشخصات تعهد شده توسط فروشندگان دانش فنی و مواد اولیه.
- ۷-۷. بررسی و تأیید محاسبات کارایی برای مواردی که مشخصات زمان طراحی مواد اولیه، با مشخصات هنگام بهره‌برداری آزمایشی، متفاوت است.
- ۷-۸. نظارت بر انتقال اسناد و مدارک پروژه به بهره‌بردار، شامل:
- ۷-۸-۱. دستورالعمل‌های راه‌اندازی و بهره‌برداری.
- ۷-۸-۲. کتابچه‌های مهندسی، شامل مدارکی مانند:
- مبانی طراحی، نقشه‌های چون ساخت.
  - اطلاعات فنی سازندگان (شامل نقشه‌ها، دستورالعمل‌های بهره‌برداری و تعمیرات، کاتالوگهای فنی، دستورالعمل‌های آموزشی و غیره).
  - مشخصات فنی دستگاهها، ماشین‌آلات و برگه‌های داده‌های فنی.
  - گواهینامه‌های آزمایش دستگاهها و واحدها.
  - فهرست قطعات یدکی.
  - سیستم‌های عملیاتی و اطلاعات مدیریت.
- ۷-۹. مستندسازی و تهیه تاریخچه پروژه طی اجرای آن، و تحویل آن به کارفرما.
- ۷-۱۰. تحویل سایر مدارک پروژه به کارفرما.

۸. خدمات مربوط به دوره بهره‌برداری

۸-۱. تدارک نیازهای دوره بهره‌برداری.

این بخش از خدمات، شامل فعالیتهایی به شرح زیر است، که باید به منظور تأمین نیازهای دوره بهره‌برداری، با شروع عملیات اجرایی و طبق برنامه زمانی انجام شود، تا اطمینان از وجود آمادگی لازم برای ورود به موقع به دوره بهره‌برداری، حاصل شود.

۸-۱-۱. برنامه‌ریزی، مدیریت و پیگیری تأمین به موقع تسهیلات زیربنایی طرح، شامل آب، برق، سیستم مخابرات و ارتباطات، گاز و جمع‌آوری فاضلاب، به ترتیبی که در پروژه پیش‌بینی شده است. خدمات مشاور کارفرما در این قسمت، برحسب مورد به شرحی که در سایر بخشها آمده است، انجام می‌شود.

۸-۱-۲. برنامه‌ریزی، مدیریت و پیگیری تأمین مواد اولیه و قطعات یدکی، به ترتیبی که در پروژه پیش‌بینی شده است. خدمات مشاور کارفرما در این قسمت، برحسب مورد به شرحی که در سایر بخشهای این دستورالعمل

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

شرح خدمات مشاور کارفرما

آمده است، انجام می‌شود.

۸-۱-۳. پیگیری تهیه سیستم‌های عملیاتی و اطلاعات مدیریت، از جمله موارد زیر:

- سیستم برنامه‌ریزی تولید.
- سیستم تعمیرات و نگهداری.
- سیستم انبارداری مواد اولیه و قطعات یدکی.
- سیستم کنترل کیفیت تولید.
- سیستم‌های اداری، مالی و سیستم بازاریابی و فروش.
- سیستم‌های حسابداری صنعتی و قیمت تمام شده.
- سیستم کنترل ایمنی بهره‌برداری.
- دستورالعمل حمل و نقل دوره بهره‌برداری.

۸-۱-۴. پیگیری تهیه سازمان بهره‌بردار، شامل مشخصات افراد، شرح مشاغل و وظایف.

۸-۱-۵. تهیه نیازهای آموزشی نیروی انسانی، برای بهره‌برداری (مواد آموزشی)، و تهیه برنامه آموزش.

۸-۱-۶. تعیین شاخصهای بهره‌وری و روش اندازه‌گیری آن.

۸-۱-۷. تهیه قراردادهای نمونه، برای واگذاری خدمات در دوره بهره‌برداری.

۸-۲. خدمات دوره تضمین.

۸-۲-۱. بازرسی و نظارت بر عملکرد طرح، در دوره تضمین.

۸-۲-۲. رسیدگی به نواقص و معایب احتمالی در دوره تضمین، تهیه فهرست آنها و پیگیری رفع نواقص.

۸-۲-۳. نظارت بر رفع نواقص و حصول اطمینان از رفع آنها و انجام کارهای ترمیمی از سوی عوامل مربوط، و تأیید گزارش بازرسی فنی در مورد رفع نواقص.

۸-۲-۴. حصول اطمینان از انجام تمام تعهدات و خدمات مهندسی، بازرسی فنی، تدارکاتی و اجرایی مربوط به دوره تضمین.

۸-۲-۵. صدور گواهی اتمام دوره تضمین، به منظور آزاد کردن تضمین قراردادها.

۹. خدمات برآورد، کنترل پرداختها، امور حقوقی قراردادها

۹-۱. بازبینی و بهنگام کردن برآورد هزینه پروژه.

۹-۲. بررسی و اعلام نظر نسبت به بودجه و اعتبارات پیش‌بینی شده، به منظور اصلاح برنامه مالی پروژه.

۹-۳. کنترل و تأیید پرداختها و صورتحسابهای تهیه شده به وسیله پیمانکار، به منظور پرداخت از سوی کارفرما.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

شرح خدمات مشاور کارفرما

- ۴-۹. تأیید تغییر کارها و افزایش یا کاهش مبلغ پیمان.
- ۵-۹. حصول اطمینان از انطباق هزینه‌های پروژه با بودجه مصوب، بازنگری هزینه‌ها در دوره‌های مناسب، و حصول اطمینان از تأمین و تخصیص مناسب آنها.
- ۶-۹. تحلیل و بررسی مسایل قراردادی و اعلام نظر در مورد دعاوی پیمانکار، و رسیدگی موارد اختلاف.
- ۷-۹. کنترل و تأیید ضمانتنامه‌های ارائه شده، از سوی پیمانکار.
- ۸-۹. کنترل و تأیید بیمه‌نامه‌های تسلیم شده، از سوی پیمانکار.
- ۹-۹. بررسی و تأیید قیمت‌های جدید پیشنهادی پیمانکار.
- ۱۰-۹. رسیدگی تأخیر قرارداد و تعیین میزان مجاز و غیرمجاز آنها، و تهیه گزارش مربوط.
- ۱۱-۹. پیگیری برقراری انواع بیمه‌های لازم، پیگیری امور بیمه، و وصول خسارت در مواقع بروز خسارت.
- ۱۲-۹. کنترل انجام تعهدات قراردادی و رعایت مفاد قراردادها.
- ۱۳-۹. تأیید آزادکردن تضمین‌های قرارداد، پس از حصول اطمینان از انجام کامل تعهدات آن.

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

معاونت امور فنی

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه های صنعتی

دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران

تهیه کننده پیش نویس : انجمن مدیران فنی و اجرایی

مدیر طرح : مهندسان مشاور آوند طرح

دفتر مسئول : دفتر امور مشاوران و پیمانکاران

بسمه تعالی

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
دفتر رئیس سازمان

شماره: ۱۰۵/۱۴۲۵۰/۷۹	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ: ۸۱/۱/۱۰	
موضوع: دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران طرح و ساخت صنعتی	

به استناد ماده ۲۲ آئین‌نامه تشخیص صلاحیت پیمانکاران طرح و ساخت صنعتی، موضوع مصوبه شماره ۵۸۵۶۷/ت/۲۱۸۱۱ هـ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۲ هیأت محترم وزیران و در چهارچوب نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور (مصوبه شماره ۲۴۵۲۵/ت/۱۴۸۹۸ هـ، مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ هیأت وزیران)، به پیوست، «دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران» از مجموعه ضوابط اجرایی طرح و ساخت در پروژه‌های صنعتی، ابلاغ می‌شود.

محمد ستاری‌فر

معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان

۱. هدف و دامنه کاربرد

این دستورالعمل، سطح کیفیت عملکرد پیمانکاران طرح و ساخت را در کارهای صنعتی تعیین می‌کند.
این دستورالعمل، پیمانکارانی را که دارای گواهی صلاحیت برای اجرای پروژه‌های صنعتی به روش طرح و ساخت هستند، شامل می‌شود.

۲. تعاریف

۱-۲. ارزشیابی

ارزشیابی، فرایندی است که سطح کیفیت کارهای در حال انجام و یا انجام شده به وسیله پیمانکاران طرح و ساخت را در دوره زمانی معین، طبق این دستورالعمل تعیین می‌کند.

۲-۲. شاخص ارزشیابی

عددی است که براساس بند ۶ این دستورالعمل تعیین می‌شود و به عنوان مبنای مقایسه پیمانکاران طرح و ساخت، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۳-۲. دوره ارزشیابی

ارزشیابی پیمانکاران طرح و ساخت، هر چهار سال یک بار انجام می‌شود.

۴-۲. کمیته بازنگری

کمیته‌ای است که وظایف مقرر در بند ۴-۱ این دستورالعمل را برعهده دارد و از اشخاص زیر تشکیل می‌شود:

- مدیرکل دفتر امور مشاوران و پیمانکاران (رئیس کمیته).
- نماینده یکی از دستگاههای اجرایی در رشته مربوط، برحسب مورد.
- نماینده انجمن صنفی مربوط.

۳. معیارهای ارزشیابی

ارزشیابی پیمانکاران طرح و ساخت، با توجه به عوامل زیر انجام می‌شود:

- کیفیت خدمات.
- مدیریت و ارتقای سطح علمی.
- نوآوری و خلاقیت.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی
دستورالعمل ارزشیابی پسانکاران

۱-۳. کیفیت خدمات

کیفیت خدمات، برای کارهایی که خاتمه یافته و یا حداقل ۵۰٪ آن تا پایان دوره ارزشیابی انجام شده است، طبق ردیفهای زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

۱-۱-۳. مهندسی بنیادی

- انتخاب فناوری مناسب.
- کیفیت و کفایت نقشه‌ها و نمودارهای موازنه مواد و انرژی، جریان فرآیند^(۱) (PFD)، لوله‌کشی و ابزار دقیق^(۲) (PID)، در انطباق با نیازهای تعیین شده در مطالعات مهندسی مفهومی.
- کامل بودن مشخصات فنی تجهیزات و مصالح و نقشه‌های شماتیک تجهیزات.
- کیفیت و کفایت نقشه‌های تک خطی برق و انتخاب سیستم کنترل مناسب.
- کیفیت مطالعات ایمنی فرآیند.
- کیفیت جانمایی کلی طرح.
- کیفیت بررسی آثار زیست محیطی طرح.
- انتخاب استانداردهای معتبر و ضریبهای محاسباتی مناسب.
- انجام مهندسی ارزش.

۲-۱-۳. مهندسی تفصیلی

- آرایش مناسب تجهیزات و لوله‌کشی‌ها از نظر بهره‌برداری و تعمیرات.
- کیفیت نقشه‌ها و مدارک و کامل بودن آنها، و عدم نیاز به تجدیدنظرهای متعدد.
- کیفیت و دقت مشخصات فنی تجهیزات و لوله‌کشی‌ها.
- کیفیت طراحی سبیل و سازه.
- انطباق نقشه‌ها و مدارک بخشهای مختلف با یکدیگر.
- رعایت استانداردهای تعیین شده در مراحل قبلی.

۳-۱-۳. تدارک تجهیزات و مصالح

- رعایت دقیق مشخصات فنی تأیید شده در خرید و حمل.
- کامل بودن مدارک بازرسی فنی تجهیزات و مصالح.
- کامل بودن مدارک مرتبط با تحویل تجهیزات، مصالح، لوازم یدکی و مواد شیمیایی.
- کیفیت مناسب نگهداری مصالح و تجهیزات، در دوران نصب و راه‌اندازی.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی
دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران

۳-۱-۴. ساختمان و نصب و راه‌اندازی

- کیفیت اجرای عملیات ساختمان و نصب.
- کامل بودن و دقت مدارک کنترل کیفی و بازرسی فنی عملیات اجرایی.
- کامل بودن مدارک و دستورالعمل‌های راه‌اندازی، بهره‌برداری و نگهداری.
- انجام مراحل راه‌اندازی با حداقل مشکلات و تکرار عملیات.
- انجام آزمایشهای کارایی و دریافت نتایج، با کمترین انحراف از مشخصات تعیین شده در قرارداد.
- چگونگی تغییرات مبنی قرارداد.
- انتقال دانش فنی و آموزش نیروهای بهره‌بردار.
- کیفیت نقشه‌های چون ساخت.
- مستندسازی طرح.

۳-۱-۵. رعایت برنامه زمان‌بندی

۳-۱-۶. سهولت در بهره‌برداری و نگهداری

۳-۲. مدیریت و ارتقای سطح علمی

۳-۲-۱. داشتن سیستم‌های کنترلی، به منظور اعمال مدیریت صحیح برای اجرای طرحها، شامل:

- مدیریت محدوده کارهای اصلی طرحها.

- مدیریت زمانی طرحها.

- مدیریت هزینه طرحها.

- مدیریت منابع انسانی طرحها.

- مدیریت مهندسی طرحها.

- مدیریت تدریقات طرحها.

- مدیریت عملیات اجرایی طرحها.

- مدیریت کیفیت طرحها.

- مدیریت خسارت پذیری طرحها.

- مدیریت ارتباطات طرحها.

۳-۲-۲. آموزش کارکنان و ارتقای سطح علمی آنها

۳-۲-۳. عضویت در مجامع علمی

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران

۳-۳. نوآوری و خلاقیت

- داشتن ابتکار و ارائه راه‌حل‌های جدید.
- داشتن رضایت‌نامه و یا تشویق، از سوی دستگاههای اجرایی.
- داشتن تحقیقات، تالیفات و ارائه مقالات.
- احراز رتبه پیمانکار طرح و ساخت شایسته در مسابقات.

۴. وظایف عوامل دست اندرکار ارزشیابی

۴-۱. دستگاههای اجرایی

- دستگاههای اجرایی، جدول ۱ پیوست را در موارد زیر تکمیل می‌نمایند و آن را برای دفتر امور مشاوران و پیمانکاران ارسال می‌دارند.
- تبصره: هرگاه طرح دارای مشاور کارفرما باشد، جدول شماره یک پیوست، به وسیله وی نیز تکمیل و به دفتر امور مشاوران و پیمانکاران ارسال شود.
- ۴-۱-۱. اطلاعات مربوط به تمام طرحهایی که به وسیله پیمانکاران طرح و ساخت، اجرا و خاتمه یافته‌است.
- ۴-۱-۲. اطلاعات مربوط به تمام طرحهایی که بیش از ۵۰٪ عملیات اجرایی آنها، به وسیله پیمانکار طرح و ساخت تا پایان دوره ارزشیابی انجام شده‌است.

۴-۲. دفاتر بخشی سازمان

- دفاتر بخشی سازمان، جدول ۲ پیوست را در مورد طرحهای خاتمه یافته و یا طرحهایی که تا پایان دوره ارزشیابی بیش از ۵۰٪ آن انجام شده و از آنها بازدید کرده‌اند، تکمیل می‌کنند و آن را برای دفتر امور مشاوران و پیمانکاران ارسال می‌دارند.

۴-۳. دفتر امور مشاوران و پیمانکاران سازمان

- ۴-۳-۱. جمع‌آوری اطلاعات و جدولهای دریافت شده از سوی دستگاههای اجرایی، دفاتر بخشی، مشاور کارفرما و پیمانکار طرح و ساخت.
- ۴-۳-۲. تکمیل و امتیازدادن جدولهای ۱-۳ و ۲-۳، با توجه به مستندهایی که از سوی پیمانکار طرح و ساخت ارسال شده‌است.

۴-۳-۳. ارزشیابی پیمانکاران طرح و ساخت و تعیین شاخص ارزشیابی آنها طبق این دستورالعمل.

۴-۳-۴. ایجاد بانک اطلاعات و شبکه اطلاع‌رسانی ارزشیابی پیمانکاران طرح و ساخت.

۴-۳-۵. بازدید از شرکتهای پیمانکاری طرح و ساخت، و بررسی صحت اطلاعات و سوابق آنها به طور موردی.

تبصره: پیمانکاران طرح و ساخت در پایان هر دوره ارزشیابی، تنها قسمت مشخصات و اطلاعات کلی قرارداد و قسمت اظهار نظر کلی را از جدول ۱، برای طرحهایی که در آن دوره تکمیل شده و یا حداقل ۵۰٪ آن به انجام رسیده است، تکمیل می‌کنند و همراه با مستندهای مربوط به جدولهای ۱-۳ و ۲-۳، به دفتر امور مشاوران و پیمانکاران ارسال می‌دارند.

۴-۴. کمیته بازنگری

۴-۴-۱. اصلاح و بازنگری کاربرگها در چارچوب این دستورالعمل.

۴-۴-۲. رسیدگی به تقاضای تجدید نظر پیمانکاران طرح و ساخت، در مورد نتیجه ارزشیابی.

تبصره: در صورت نیاز کمیته بازنگری به بازدید از طرح و بررسی کارشناسی، دفتر امور مشاوران و پیمانکاران، اقدامهای لازم را به عمل می‌آورد.

۵. نحوه ارزشیابی

دفتر امور مشاوران و پیمانکاران، جدولهایی را که به وسیله دستگاه اجرایی، مدیر طرح، مشاور طرح، دفتر بخشی مربوط، تکمیل و ارسال شده و جدولهای ۱-۳ و ۲-۳ را که خود تکمیل نموده است، جمع‌آوری کرده و طبق بند ۶ این دستورالعمل، پیمانکاران طرح و ساخت را ارزشیابی می‌نماید و شاخص ارزشیابی را برای آنها به دست می‌آورد. سپس، شاخص به دست آمده را به ترتیب نزولی مرتب نموده و با شماره ردیف در جدولی تنظیم می‌کند. دفتر امور مشاوران و پیمانکاران، نتیجه ارزشیابی را به اطلاع پیمانکار مربوط می‌رساند.

هرگاه پیمانکار طرح و ساخت تقاضای تجدید نظر در نتیجه ارزشیابی خود را داشته باشد، موضوع را حداکثر یک ماه پس از دریافت نتیجه ارزشیابی، به دفتر امور مشاوران و پیمانکاران گزارش می‌کند. تقاضای وی در کمیته بازنگری مطرح شده و پس از بررسی، نتیجه نهایی حداکثر ظرف مدت سه ماه، از سوی کمیته اعلام می‌گردد. پس از آن، دفتر امور مشاوران و پیمانکاران، فهرست نهایی شاخص ارزشیابی پیمانکاران را اعلام می‌نماید.

۶. محاسبه شاخص ارزشیابی

۶-۱. نمره ارزشیابی مربوط به کیفیت خدمات انجام شده (موضوع بند ۱-۳)، برای هر طرح با توجه به جدول ۱، که به وسیله دستگاه اجرایی، مشاور کارفرما یا مدیر طرح، و جدول ۲، که به وسیله دفاتر بخشی تکمیل شده است، از رابطه ۱، به دست می‌آید.

$$C = \frac{\sum a_i b_i}{\sum b_i}$$

رابطه ۱:

در این رابطه، a_i امتیاز به دست آمده از جدولهای مربوط به هر یک از عوامل یادشده در این بند (برای عالی

۴ = ضابطه خوب ۳ = ضابطه متوسط ۲ = ضابطه ضعیف ۱ = ضابطه است، و ضریب وزنی مربوط به آن عامل، از همان جدول است.

هرگاه پیمانکار دارای چند طرح برای ارزشیابی باشد، محاسبه میانگین نمره آنها، از رابطه ۲ به دست می‌آید.

$$C_a = \frac{\sum c_i}{n} \quad \text{رابطه ۲:}$$

که در این رابطه، c_i از رابطه ۱ به دست می‌آید و n ، شمار طرحهاست.

۲-۶. امتیاز مدیریت و ارتقای سطح علمی (موضوع بند ۳-۲)، طبق رابطه زیر محاسبه می‌شود.

$$N = \frac{\sum a_i b_i}{\sum b_i} \quad \text{رابطه ۳:}$$

که در این رابطه، a_i امتیاز به دست آمده از جدول ۳-۱ و b_i ضریب وزنی مربوط به آن عامل، از همان جدول است.

۳-۶. امتیاز نوآوری و خلاقیت (موضوع بند ۳-۳)، از رابطه زیر به دست می‌آید.

$$F = \frac{\sum a_i h_i}{\sum h_i} \quad \text{رابطه ۴:}$$

در این رابطه، a_i امتیاز به دست آمده از جدول ۳-۲ و b_i ضریب وزنی از همان جدول است.

۴-۶. شاخص ارزشیابی از رابطه زیر به دست می‌آید.

$$I = \frac{0.6 C_a + 0.25 N + 0.15 F}{4} \times 100 \quad \text{رابطه ۵:}$$

تبصره: هرگاه پیمانکار طرح و ساخت در طول دوره ارزشیابی، طرحی را انجام نداده باشد، شاخص ارزشیابی قبلی وی، برای آن دوره در نظر گرفته می‌شود.

۷. تأثیر ارزشیابی

۱-۷. پیمانکاران طرح و ساخت که بالاترین شاخص ارزشیابی را در هر رشته و نوع گواهی صلاحیت به دست آورده‌اند، از سوی معاون امور فنی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، مورد تشویق قرار می‌گیرند.

۲-۷. در ارجاع کار به پیمانکاران طرح و ساخت، شاخصهای ارزشیابی به عنوان امتیاز، برای ارزیابی توان اجرای کار آنها مورد توجه قرار می‌گیرد.

۳-۷. به پیمانکارانی که شاخص ارزشیابی کمتر از ۷۵ را به دست آوردند، از سوی دفتر امور مشاوران و پیمانکاران یادآوری می‌شود تا نسبت به اصلاح عملکردشان اقدام کنند. هرگاه در دو دوره متوالی، نتیجه ارزشیابی پیمانکاری کمتر از ۷۵ باشد، موضوع برای لغو صلاحیت او به کمیته بازنگری ارجاع می‌شود و کمیته بازنگری در این مورد اتخاذ تصمیم می‌کند.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی
دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران

جدول ۱. شرح عوامل ارزشیابی برای تعیین کیفیت خدمات.

نام دستگاه اجرایی		شماره دستگاه		نام مدیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی	
نام مجری طرح		شماره تلفن			
نام طرح	نام پروژه	شماره طرح	محل اجرا		
نام مشاور کارفرما	شماره تلفن	نام مدیر طرح	شماره تلفن		
نام پیمانکار طرح و ساخت	نام مدیر پروژه پیمانکار	شماره تلفن			
تاریخ شروع پیمان	مدت پیمان (ماه)	اولیه	مبلغ پیمان (میلیون ریال)	اولیه	
				نهایی	
نحوه انتخاب پیمانکار	☐ مناقصه ☐ ترکی مناقصه	نوع پیمان	قیمت مقطوع		
			دارای تعدیل		
درصد پیشرفت کار					

ردیف	شرح عوامل	عالی (۴)	خوب (۳)	متوسط (۲)	ضعیف (۱)	ضریب وزنی
۱-۱-۳	مهندسی بنیادی:					۱۰
الف	انتخاب فناوری مناسب					۸
ب	کیفیت نقشه‌ها و نمودارهای موازنه مواد و انرژی، جریان فرایند لوله‌کشی و ابزار دقیق، درانچینگ با نیازهای تعیین شده در مرحله مهندسی مفهومی					۷
ج	کامل بودن مشخصات فنی تجهیزات و مصالح و نقشه‌های شماتیک تجهیزات					۷
د	کیفیت نقشه‌های تک خطی برقی و انتخاب سیستم کنترل مناسب					۷
هـ	کیفیت مطالعات ایمنی فرایند					۸
و	کیفیت جانمایی کلی طرح					۷
ز	کیفیت بررسی آثار زیست محیطی طرح					۹
ح	انتخاب استانداردهای معتبر و ضریبهای محاسباتی مناسب					۶
ط	انجام مهندسی ارزش					
۲-۱-۳	مهندسی تفصیلی:					۷
الف	آرایش مناسب تجهیزات و لوله‌کشی‌ها از نظر بهره‌برداری و تعمیرات					۵
ب	کیفیت نقشه‌ها و مدارک، کامل بودن آنها و عدم نیاز به تجدیدنظرهای متعدد					

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی
دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران

ج	کیفیت و دقت مشخصات فنی تجهیزات و لوله‌کشی‌ها				۶
د	کیفیت طراحی سیویل و سازه				۶
هـ	انطباق نقشه‌ها و مدارک بخشهای مختلف با یکدیگر				۶
و	رعایت استانداردهای تعیین شده در مراحل قبلی				۵
۳-۱-۲	تدارک تجهیزات و مصالح :				
الف	رعایت دقیق مشخصات فنی تأییدشده در خرید و حمل				۱۰
ب	کامل بودن مدارک بازرسی فنی تجهیزات و مصالح				۷
ج	کامل بودن مدارک مرتبط با تحویل تجهیزات، مصالح، لوازم بدکی و مواد شیمیایی				۵
د	کیفیت مناسب انبارداری مصالح و تجهیزات در دوران نصب و راه‌اندازی				۶
۴-۱-۳	ساختمان و نصب و راه‌اندازی :				
الف	کیفیت اجرای عملیات ساختمان و نصب				۱۰
ب	کامل بودن دقت مدارک کنترل کیفی و بازرسی فنی عملیات اجرایی				۷
ج	کامل بودن و دقت مدارک، دستورالعملهای راه‌اندازی و بهره‌برداری و نگهداری				۷
د	انجام مراحل راه‌اندازی با حداقل مشکلات و تکرار عملیات				۷
هـ	انجام آزمایشهای کارایی و دریافت نتایج با کمترین انحراف از مشخصات تعیین شده در قرارداد				۹
و	چگونگی تغییرات مبلغ قرارداد				۹
ز	انتقال دانش فنی و آموزش نیروهای بهره‌بردار				۶
ح	کیفیت نقشه‌های چون ساخت				۴
ط	مستندسازی طرح				۶
۵-۱-۳	رعایت برنامه زمان‌بندی				۱۰
۶-۱-۳	سهولت در بهره‌برداری و نگهداری				۹

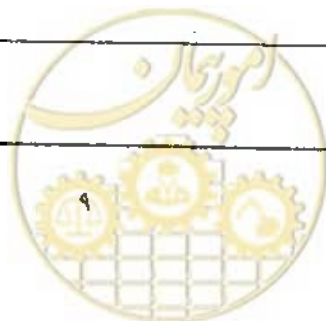
اظهار نظرهای کلی

نام و مشخصات تکمیل کننده	امضا
نام و مشخصات مدیر مسئول	امضا
	تاریخ

جدول ۲. شرح عوامل برای تعیین کیفیت خدمات
مربوط به دفاتر بخشی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

نام دفتر		گروه بازدیدکننده		شماره تلفن	
نام طرح		نام پروژه		شماره طرح	
نام دستگاه اجرایی		نام مجری طرح		شماره تلفن	
نام پیمانکار طرح و ساخت		نام مدیر پروژه پیمانکار		شماره تلفن	
تاریخ شروع پیمان		مدت پیمان (ماه)	اولیه	مبلغ پیمان (میلیون ریال)	اولیه
			نهایی		نهایی
درصد کار انجام شده					
ردیف	شرح عوامل				
	عالی (۴)	خوب (۳)	متوسط (۲)	ضعیف (۱)	ضریب وزنی
					۱۰
					۸
					۶
					۶
					۱۰
					۹
					۶
					۱۰
				۹	
اظهارنظرهای کلی					
نام و مشخصات تکمیل کننده					
امضا					
نام و مشخصات مدیرکل دفتر بخشی					
امضا					
تاریخ					

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی
دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران

جدول ۱-۳. شرح عوامل مدیریت و ارتقای سطح علمی.

ردیف	شرح عوامل	عالی (۴)	خوب (۳)	متوسط (۲)	ضعیف (۱)	ضریب وزنی
۱-۲-۳	داشتن سیستم‌های کنترل برای اعمال مدیریت					
	صحیح برای اجرای طرحها، شامل:					
الف	مدیریت محدوده کارهای اصلی طرحها					۷
ب	مدیریت زمانی طرحها					۸
ج	مدیریت هزینه طرحها					۹
د	مدیریت منابع انسانی طرحها					۸
هـ	مدیریت مهندسی طرحها					۹
و	مدیریت تدارکات طرحها					۸
ز	مدیریت عملیات اجرایی طرحها					۹
ح	مدیریت کیفیت طرحها					۱۰
ط	مدیریت خسارت‌پذیری طرحها					۶
ی	مدیریت ارتباطات طرحها					۵
۲-۲-۳	آموزش کارکنان و ارتقای سطح علمی آنها					۱
نام و مشخصات تکمیل کننده						
امضا						
نام و مشخصات مدیرکل دفتر امور مشاوران و پیمانکاران						
امضا						
تاریخ						

جدول ۲-۳. شرح عوامل نوآوری و خلاقیت.

ردیف	شرح عوامل	عالی (۴)	خوب (۳)	متوسط (۲)	ضعیف (۱)	ضریب وزنی
الف	داشتن ابتکار و ارائه راه حل‌های جدید					۱۰
ب	داشتن رضایت‌نامه و تشویق از سوی دستگاههای اجرایی					۶
ج	داشتن تحقیقات، تالیفات و ارائه مقالات					۱
د	احراز پیمانکار طرح و ساخت شایسته، در مسابقات					۶
هـ	عضویت در مجامع صنفی و حرفه‌ای					۵
نام و مشخصات تکمیل کننده						
امضا						
نام و مشخصات مدیرکل دفتر امور مشاوران و کارشناسان						
امضا						
تاریخ						

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

معاونت امور فنی

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی

راهنمای تهیه اظهارنامه صلاحیت

تهیه کننده پیش نویس : انجمن مدیران فنی و اجرایی

مدیر طرح : مهندسان مشاور آوند طرح

دفتر مسئول : دفتر امور مشاوران و پیمانکاران

بسمه تعالی

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
دفتر رئیس سازمان

شماره:	۱۰۵/۲۲۵۱۹۵۰/۳۲۲۲۳
تاریخ:	۸۰/۱۲/۲۸

بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

موضوع: راهنمای تهیه اظهارنامه صلاحیت پیمانکاران طرح و ساخت صنعتی

به استناد ماده ۲۰ آیین‌نامه ارجاع کار به پیمانکاران طرح و ساخت صنعتی، موضوع مصوبه شماره ۵۸۵۵۱/ت/۲۱۸۱۱ هـ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۲ هیأت محترم وزیران و در چهارچوب نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور (مصوبه شماره ۲۴۵۲۵/ت/۱۴۸۹۸ هـ، مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ هیأت وزیران)، به پیوست، «راهنمای تهیه اظهارنامه صلاحیت» از مجموعه ضوابط اجرایی طرح و ساخت در پروژه‌های صنعتی، ابلاغ می‌شود.

محمد ستاری فر

معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان

اظهارنامه ارزیابی توان اجرای کار

اظهارنامه ارزیابی توان اجرای کار که جزو مدارک دعوتنامه ارزیابی توان اجرای کار است، باید به وسیله متقاضیان، تکمیل و بازگردانده شود. این اظهارنامه، شامل اطلاعات خواسته شده‌ای به شرح زیر است، که می‌تواند به صورت جدولهای لازم تهیه شده، و تکمیل آن از پیمانکاران خواسته شود.

۱. مشخصات پیمانکار:

۱-۱. مشخصات ثبتی شرکت.

۲-۱. کپی روزنامه‌های رسمی، حاوی آگهی تأسیس و آخرین تغییرات ثبتی شرکت.

۳-۱. معرفی مدیران شرکت (مشمول بر اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل) و صاحبان امضای مجاز، از نظر پایه تحصیلات، و سابقه کاری.

۴-۱. مشخصات گواهی صلاحیت اخذشده، از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

۵-۱. شاخص ارزشیابی پیمانکار.

۶-۱. مشخصات شرکتهای همکار پیمانکار، به شرح موارد یادشده در قبل.

۲. مشخصات هسته سازمان مدیریتی پیمانکار (گروه مدیریت طرح و ساخت).

برای یکایک گروه مدیریت پیمانکار و هر یک از شرکتهای همکار وی، مشخصات عمومی آنها به شرح زیر، ارائه شود و در هر مورد (در صورت نیاز)، مدارک مصدق پیوست گردد.

۱-۲. مشخصات فردی (شناسنامه‌ای).

۲-۲. مشخصات تحصیلی (مدارک تحصیلی اخذشده، رشته تحصیلی در هر مقطع، نام محل تحصیل، و تاریخ اخذ مدرک).

۳-۲. آثار علمی و تحقیقی.

۴-۲. سوابق کاری و تجربی (نام سازمان، محل خدمت، سمت، تاریخ شروع و خاتمه، تشویقها و جوایز).

۳. مشخصات سازمانی پیمانکار:

ساختار سازمانی پیمانکار، و نمودار سازمانی شرکتهای همکار، همراه موافقتنامه کلی مشارکت، ارائه شود.

۴. مشخصات مالی و اعتباری پیمانکار.

۱-۴. نمودار تغییرات در اقلام ترازنامه‌ای پیمانکار (یا هر یک از شرکتهای همکار)، برای ۵ ساله گذشته، به همراه کپی ترازنامه‌هایی که طبق استانداردهای پذیرفته شده تهیه شده باشند، ارائه شود.

۲-۴. نمودار تغییرات در اقلام حساب سود و زیان پیمانکار (یا هر یک از شرکتهای همکار)، برای ۵ ساله گذشته، به همراه کپی صورت حسابهای سود و زیان، که طبق استانداردهای پذیرفته شده تهیه گردیده‌اند، ارائه شود.

ضوابط اجرایی روش طرح و ساخت، در پروژه‌های صنعتی راهنمای تهیه و تنظیم اظهارنامه ارزیابی توان اجرای کار

- ۳-۴. اعتبار پیمانکار (یا هر یک از شرکتهای همکار) نزد بانکهای کارگزار و مؤسسات اعتباری، در زمینه تسهیلات مختلف بانکی اعم از وام و تضمینها، به همراه مدارک مربوط ارائه شود.
۵. تجربه‌های قبلی پیمانکار و شرکتهای همکار.
- ۵-۱. فهرست کارهای انجام شده و یا در دست انجام پیمانکار، یا هر یک از شرکتهای همکار، طی ۵ سال گذشته (اعم از طرح و ساخت یا سایر قراردادهای)، به تفکیک شرح کار، محل، کارفرما، تاریخ شروع، تاریخ خاتمه و مبلغ پیمان، ارائه شود.
- ۵-۲. فهرست کارهای انجام شده و یا در دست انجام پیمانکار، طی ۵ سال گذشته (اعم از طرح و ساخت یا سایر قراردادهای)، که به طور مشترک با هر یک از شرکتهای همکار انجام داده، به تفکیک شرح کار، محل، کارفرما، تاریخ شروع، و تاریخ خاتمه و مبلغ پیمان، ارائه شود.
۶. وضعیت تعهدات و دعاوی پیمانکار.
- ۶-۱. فهرستی از پیمانهای متوقف شده پیمانکار و شرکتهای همکار، به تفکیک موضوع پیمان، نام کارفرما، مبلغ پیمان و درصد انجام آن، با درج علل توقف قرارداد.
۷. توانمندی طراحی و اجرا.
- ۷-۱. مشخصات افراد کلیدی.
- ۷-۱-۱. مشخصات تجربی و تحصیلی افراد کلیدی شاغل در بخش طراحی، به همراه فهرست پروژههای طراحی صورت گرفته توسط این بخش و خدمات طراحی که هر یک از افراد کلیدی در آنها مشارکت داشته‌اند، در شرکت پیمانکار و شرکتهای همکار، ارائه شود.
- ۷-۱-۲. مشخصات تجربی و تحصیلی افراد کلیدی شاغل در بخش اجرا، به همراه فهرست پروژههای اجرایی صورت گرفته توسط این بخش و خدمات اجرایی که هر یک از افراد کلیدی در آنها مشارکت داشته‌اند، در شرکت پیمانکار و شرکتهای همکار، ارائه شود.
- ۷-۱-۳. مشخصات تجربی و تحصیلی افراد کلیدی شاغل در بخش تدارکات کالا و تجهیزات، به همراه فهرست عملیات تدارکات صورت گرفته توسط این بخش و خدمات تدارکاتی که هر یک از افراد کلیدی در آنها مشارکت داشته‌اند، ارائه شود.
- ۷-۱-۴. مشخصات تجربی و تحصیلی افراد کلیدی شاغل در بخش کنترل پروژه، به همراه فهرست پروژههایی که هر یک از افراد کلیدی این بخش وظیفه کنترل پروژه آنها را برعهده داشته‌اند، ارائه شود.

- ۵-۱-۷. مشخصات تجربی و تحصیلی افراد کلیدی شاغل در بخش کنترل کیفیت، به همراه فهرست پروژه‌هایی که هر یک از کارکنان کلیدی شاغل در این بخش، وظیفه کنترل کیفیت عملیات طراحی، اجرا و تدارکات پروژه‌های یاد شده را بر عهده داشته‌اند، ارائه شود. در مورد بازرسان فنی، مشخصات گواهی صلاحیت آنها ارائه شود.
- ۲-۷. مشخصات سازندگان و فروشندگان همکار یا طرف قرارداد پیمانکار.
- ۳-۷. معرفی دارندگان لیست‌س در زمینه‌های لازم.
- ۴-۷. برنامه کنترل پروژه پیمانکار.
- ۵-۷. برنامه کنترل کیفی پیمانکار.
۸. وضعیت امکانات و تجهیزات فنی و اداری.
- فهرستی از امکانات و تجهیزات فنی و نرم‌افزاری پیمانکار و هر یک از شرکتهای همکار، ارائه شود.
۹. وضعیت ماشین‌آلات ساختمانی.
- فهرستی از ماشین‌آلات ساختمانی پیمانکار و هر یک از شرکتهای همکار، ارائه شود.

جدول شماره (۲) موضوع فصل ششم آیین نامه - مشخصات شرکتهای همکار در بخش عملیات ساختمان و نصب

ردیف	رشته و گرایش گواهی صلاحیت طرح و ساخت	رشته و حداقل رتبه پیمانکار (شرکت همکار)		
		رشته قابل قبول	حداقل پایه برای گواهی نوع یک (۱)	حداقل پایه برای گواهی نوع دو (۲)
۱	صنایع نفت و گاز و پتروشیمی	صنعت	۲	۳
۲	خطوط انتقال نفت و گاز	تأسیسات و تجهیزات	۲	۳
۳	صنایع فلزی (نورد، ذوب و ریخته گری و ماشین سازی)	صنعت	۲	۳
۴	صنایع شیمیایی، کشاورزی و نساجی	صنعت	۲	۳
۵	کانی های غیرفلزی	صنعت	۲	۳
۶	صنایع برقی و الکتریکی	۱- صنعت ۲- تأسیسات و تجهیزات	۲	۳
۷	معدن	کاوشهای زمینی	۳	۴
۸	برق - تولید نیرو	برق	۲	۳
۹	برق - توزیع و انتقال نیرو	برق	۲	۳
۱۰	برق، دیسپاچینگ و مخابرات نیرو	برق	۲	۳
۱۱	مخابرات	ارتباطات	۳	۴
۱۲	پست	ارتباطات	۳	۴

State Management and Planning Organisation - Ministry of Oil

Agreement, Appendices, General Conditions and Special Conditions for
Engineering, Procurement, Construction (EPC) Contracts for Industrial
Works

In The Name of God

This document is an English version of the set of "agreement, appendices, general conditions and special conditions for EPC contracts for industrial works", issued by reference letter No. 105/18929-54/7105 dated February 3, 2002.

The subject document may be used in the contracts as a guideline together with the Farsi text, but the Farsi text shall always be the prevailing document.

این سند متن انگلیسی مجموعه "موافقتنامه، پیوست ها، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان های EPC برای کارهای صنعتی"، صادر شده با شماره ۵۴/۷۱۰۵-۱۰۵/۱۸۹۲۹ در تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۴ است. این سند، می تواند، در صورت نیاز، به عنوان راهنما همراه با متن فارسی آن در قراردادها مورد استفاده قرار گیرد ولی همواره متن فارسی ملاک عمل خواهد بود.

معاون امور فنی

بهار ۱۳۸۳

Contents

---

1. Agreement

2. Appendices

3. General Conditions

- 3.1. Definitions and Interpretations
- 3.2. Initial Measures
- 3.3. Contract Documents
- 3.4. Guarantees and Insurance Policies
- 3.5. The Contractor's Obligations and Responsibilities
- 3.6. Coordination with Other Contractors
- 3.7. The Employer's Obligations and Responsibilities
- 3.8. Variations of the Works
- 3.9. The Employer's Consultant, Inspection and Quality Control of the Works
- 3.10. Payments to the Contractor, Variations to the Contract Price
- 3.11. Completion and Handing over Stages of the Works
- 3.12. Variations of the Contract Period, Delays, Suspension, Contract Termination
- 3.13. Risks and Responsibilities of Parties of the Contract
- 3.14. Settlement of Disputes, Legal Domicile, Governing Law

4. Special Conditions

AGREEMENT

AGREEMENT

This agreement is made on ....., between....., residing at ..... which in this contract is called the employer, on the one part, and ..... registered under No..... in the State Administration Registrar of Companies and Industrial Ownership of Iran and under No....., in the city of ..... , country of ..... and in this contract called the contractor residing at ..... on the other part, in accordance with regulations and provisions stipulated in the documents of this contract.

Words and expressions in this agreement have the same meanings, which are assigned to them in the general and special conditions of the contract.

Article 1. Subject of the Contract

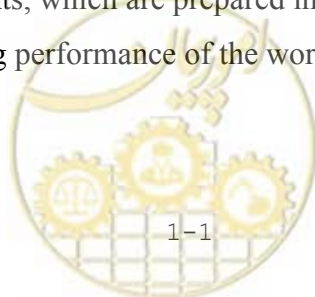
Subject of the contract contains the performance of engineering services, supply of the materials and equipment and performing the construction and commissioning works and other services as described in appendix 10, for construction of ..... located at .....

Terms and conditions for transfer of the contractor's right of using the licence by the employer, in relevant and necessary cases, are set forth in appendix 16.

Article 2. Contract Documents

The following documents form the whole contract between the employer and the contractor and each one is valid as a part of the contract:

- Agreement
- Appendices
- General conditions
- Special conditions
- Other documents, which are prepared in accordance with provisions of the contract, during performance of the works, and are approved by the parties of the contract.

Article 3. Contract Price

3.1. The contract price consists of the following amounts of IR Rial and foreign currency:

- IR Rial amount: .....
- Foreign currency amount: .....

The employer shall pay to the contractor, the contract price, against fulfilment of his obligations.

The contract price breakdown is in accordance with appendix 1.

3.2. The contract price is a lump sum amount, except in the following cases:

3.2.1. Variations of the Works, Subject of Article 49 of the General Conditions

The cost of the variations of the works is calculated in accordance with the price list set forth in appendix 3, and the variations measurements.

3.2.2. Works Based on Unit Price

In case a portion of the contract price is in the form of unit price items, the contract price for this portion of the works is an initial price and the final price shall be calculated on the basis of measurement of the works performed in accordance with the contract and the unit price list of the works (appendix 2).

3.2.3. Adjustment

In case, all or a portion of the contract price is subject to adjustment in accordance with the special conditions of the contract.

3.2.4. The amount(s) as specified herein below are considered as the provisional sum (subject of article 54 of the general conditions) for supply of the materials and equipment and performance of services as specified in appendix 17.

- IR Rial amount:
- Foreign currency amount:

- 3.3. The contract price includes the supply of spare parts for pre-commissioning and .....years operation period by the contractor, as specified in appendix 11.

Article 4. Terms of Payment

- 4.1. Payment to the contractor is made in accordance with appendix 5.
- 4.2. In case a foreign currency credit is to be opened, the procedure for opening the credit and respective forms shall be in accordance with appendix 7.

Article 5. Effective Date, Commencement of the Works and the Contract Period

- 5.1. Effective date of the contract starts just after signing and exchanging of the contract, submission of performance guarantee, and fulfilment of the following conditions:

.....

.....

In case, the specified conditions are not fulfilled within 90 days after signing and exchanging of the contract and submission of performance guarantee, the parties may agree on an effective date for the contract.

In case, the contractor does not agree with the employer on effective date of the contract, the guarantees submitted by the contractor are returned to him and his account shall be settled.

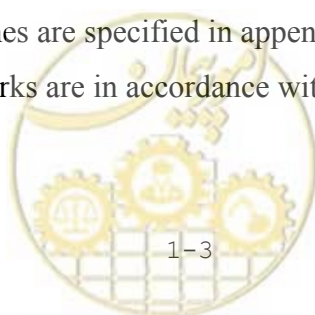
- 5.2. Commencement Date of the Works

The employer, within 30 days after effective date of the contract, will notify the contractor of the commencement of the works; otherwise the contractor commences the works after expiration of 30 days deadline.

- 5.3. The Contract Period

Period for completion of the works and provisional acceptance is.....days from the commencement date of the works.

The details of milestones are specified in appendix 14. Variations of the period of performance of the works are in accordance with article 64 of the general conditions.

5.4. Liquidated Damages for Delays in Timely Completion of the Works

In case the contractor delays in completion of the works or main items as a result of his default (Article 66 of the general conditions), the liquidated damages equivalent to the amount specified in the special conditions will be charged to the contractor for each day of delay in timely completion of the works. The total amount related to these delays, shall not exceed ..... percent of the contract price.

5.5. Early Completion of the Works

Should the contractor complete the works, subject of the contract, before the expiration of the period set for completion of the works, the amount specified in the special conditions shall be paid to the contractor as the bonus for early completion of the works for each day of early completion of the works.

Article 6. Maximum Liability

The maximum financial liability of the contractor against the employer in this contract (subject of article 74 of the general conditions) is equivalent to ..... percent of the contract price.

Article 7. Employer's Consultant

The employer's consultant concerning article 50 of the general conditions is....., residing at .....

Scope of authorities of the employer's consultant is described in appendix 8.

Employer's Representative

Name

Position

Signature

Contractor's Representative(s)

Name

Position

Signature

Seal

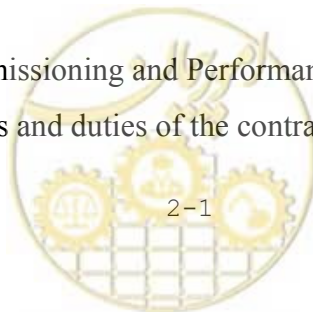

APPENDICES

Appendices

1. Appendix One: Breakdown of the contract price for different portions of the works
2. Appendix Two: Bill of quantities and unit price for the works and resources, in contracts that a portion of price is calculated on the basis of price list including:
  - 2.1. Bill of quantities and unit prices for the works
  - 2.2. Price list for resources (manpower and machinery)
3. Appendix Three: Unit price list for the materials and omitted works and resources, in lump sum contracts
  - 3.1. Unit price list for odditional and omitted works
  - 3.2. Price list for resources (manpower and machinery)
4. Appendix Four: Method of adjustment
5. Appendix Five: Payments
  - 5.1. Terms of payment
  - 5.2. Payments schedule
6. Appendix Six: Insurance
  - 6.1. Insurance policies undertaken by the contractor
  - 6.2. Insurance policies undertaken by the employer
7. Appendix Seven: Forms of guarantee and letter of credit
  - 7.1. Form of advance payment guarantee
  - 7.2. Form of performance guarantee
  - 7.3. Form of guarantee for reimbursement of good performance retention
  - 7.4. Form of letter of credit and relevant instructions
8. Appendix Eight: Responsibilities and authorities of the employer's consultant
9. Appendix Nine: Commissioning and Performance tests
  - 9.1. Responsibilities and duties of the contractor and the employer

- 9.2. Regulations for achieving acceptable performance conditions and consumption levels
- 9.3. Cases of not achieving the full performance regulations and consumption levels, obligations of the contractor and authorities of the employer
- 10. Appendix Ten: Description of the works undertaken by the contractor
  - 10.1. Scope of the works and supply of the materials and equipment undertaken by the contractor
  - 10.2. Portions of technical, execution services, materials and equipment to be supplied from within the country
- 11. Appendix Eleven: General list of spare parts and consumables for the commissioning period and .... years of operation period
- 12. Appendix Twelve: Transfer of technology and training of the employer's personnel by the contractor
  - 12.1. Transfer of technology
  - 12.2. Training of the employer's personnel
- 13. Appendix Thirteen: The employer's undertakings in handing over of the site, materials and equipment supply and performance of the works
  - 13.1. Scope of the works and supply of materials and equipment undertaken by the employer, up to pre-commissioning stage
  - 13.2. Scope of the works and obligations of the employer during commissioning stage (providing food, facilities such as water, electricity, gas and .... (utility), chemicals and .....)
  - 13.3. Time schedule of employer's obligations, subject of sub-articles 13.1 and 13.2
- 14. Appendix Fourteen: Master time schedule for performing the works
- 15. Appendix Fifteen: Vendors and subcontractors list
- 16. Appendix Sixteen: Licence and terms of licence transfer

17. Appendix Seventeen: Provisional sum items of the works, services, supply of materials and equipment to be provided by the contractor
18. Appendix Eighteen: Technical documents of the contract
  - 18.1. Basic technical documents
    - 18.1.1. Codes and standards
    - 18.1.2. Design criteria
    - 18.1.3. Technical specifications
    - 18.1.4. Drawings and other technical documents of the contract
    - 18.1.5. List of software required by the employer
  - 18.2. Technical documents prepared by the contractor during performance of the works approved by the employer or sent for his information
    - 18.2.1. Separate list of drawings and other technical documents, for obtaining approval or for information of the employer, number of copies and the language of technical documents
    - 18.2.2. Drawings and other technical documents, being gradually prepared by the contractor
19. Appendix Nineteen: Loading and unloading zones, transportation of the materials and equipment, evaluation method of consignments, and particulars of packing
20. Appendix Twenty: Works flow chart

GENERAL CONDITIONS

Contents

DEFINITIONS AND INTERPRETATIONS

Article 1. Definitions

Article 2. Interpretations

INITIAL MEASURES

Article 3. Initial Measures after Concluding the Contract

CONTRACT DOCUMENTS

Article 4. Objective of the Contract Documents

Article 5. Priority of the Documents

Article 6. Standards, Codes and References

Article 7. Engineering and Design Documents

Article 8. Communications

Article 9. Ownership of the Documents and their Further Use, Registration Rights

Article 10. Governing Language

GUARANTEES AND INSURANCE POLICIES

Article 11. Advance Payment Guarantee

Article 12. Guarantee for Reimbursement of Good Performance Retentions

Article 13. Performance Guarantee

Article 14. Releasing the Guarantees

Article 15. Different Types of Insurance Policies, and the Responsibility to Obtain

Article 16. Coverage of Insurance Policies

Article 17. Insurance Policies Undertaken by the Employer

Article 18. Collecting Insurance Claims

Article 19. Waiving Claims for Additional Insurance Compensations

Article 20. Insurance Policies, in Case of Partial Handover of the Works to the Employer

Article 21. Conformity of the Texts of Guarantees and Insurance Policies with the Conditions of the Contract

Article 22. Guarantees and Insurance Policies Issuing Authorities

Article 23. Changes to the Insurance Policies Due to Variations of the Works

Contents

THE CONTRACTOR’S OBLIGATIONS AND RESPONSIBILITIES

Article 24. General

Article 25. Performance of Design and Engineering Services, and Transfer of Licence

Article 26. Direction and Supervision on the Works

Article 27. Manpower Recruitment

Article 28. Site Regulations

Article 29. Supply of the Materials and Equipment, Transportation and Warehousing

Article 30. Construction Machinery, Tools, Consumables and Facilities Required for the Works

Article 31. Provision of Execution Procedures and Shop Drawings

Article 32. Works Progress Schedule

Article 33. Vendors and Subcontractors

Article 34. Taxes, Charges and Other Governmental Duties

Article 35. Obtaining of the Insurance Policies

Article 36. Confidentiality of the Contract Documents

Article 37. Contractor’s Confirmations

COORDINATION WITH OTHER CONTRACTORS

Article 38. Coordination with Other Contractors, Associated with the Subject of the Contract

THE EMPLOYER’S OBLIGATIONS AND RESPONSIBILITIES

Article 39. Appointment of the Representative

Article 40. Handing over of Land and Providing Relevant Information

Article 41. Accuracy of Information and Documents

Article 42. Payment of the Statements

Article 43. Timely Review of the Submittals

Article 44. Obtaining of the Insurance Policies

Article 45. Issuance of Permits

Article 46. Facilities for the Period of the Civil and Erection Works

Article 47. Timely Performance of the Works, and Supply of the Materials and Equipment Undertaken by the Employer

Article 48. Payment of the Custom Duties and Charges

Contents

VARIATIONS OF THE WORKS

Article 49. Variations of the Works

THE EMPLOYER'S CONSULTANT, INSPECTION AND QUALITY CONTROL OF THE WORKS

Article 50. Employer's Consultant

Article 51. Inspection and Quality Control of the Works

PAYMENTS TO THE CONTRACTOR, VARIATIONS TO THE CONTRACT PRICE

Article 52. Contract Price

Article 53. Interim Payments

Article 54. Provisional Sums

Article 55. Foreign Currency Payments

Article 56. Variations to the Contract Price

Article 57. Final Statement

COMPLETION AND HANDING OVER STAGES OF THE WORKS

Article 58. Mechanical Completion

Article 59. Commissioning and Performance Tests

Article 60. Provisional Acceptance

Article 61. Guarantee Period

Article 62. Final Acceptance

VARIATIONS OF THE CONTRACT PERIOD, DELAYS, SUSPENSION, CONTRACT TERMINATION

Article 63. Contract Milestones

Article 64. Variations of the Contract Period

Article 65. Suspension

Article 66. Delays in Timely Completion of the Works

Article 67. Contract Termination at the Request of the Employer

Article 68. Dismissal of the Contractor

Article 69. Contract Termination at the Request of the Contractor

Article 70. Contract Termination Due to Force Majeure

RISKS AND RESPONSIBILITIES OF THE PARTIES OF THE CONTRACT

Article 71. Employer's Responsibilities in Accepting Risks

Article 72. Contractor's Responsibilities in Accepting Risks

Article 73. Force Majeure

Contents

Article 74. Contractor's Financial Liability

SETTLEMENT OF DISPUTES, LEGAL DOMICILE, GOVERNING LAW

Article 75. Settlement of Disputes

Article 76. Legal Domicile

Article 77. Laws and Regulations Governing the Contract

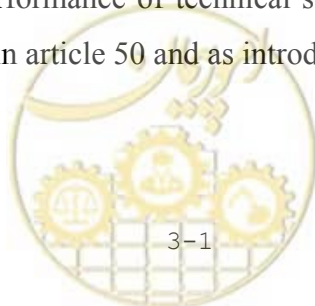

DEFINITIONS AND INTERPRETATIONS

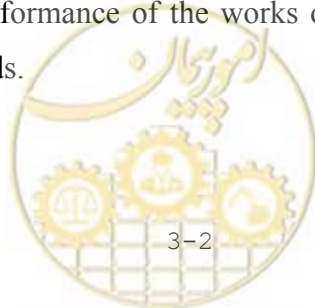
Article 1. Definitions

The following words and/or expressions, in the general conditions or other contract documents, have the conceptual meanings as stated herein. Such meanings may be interpreted as singular and/ or plural, as the case may be.

- 1.1. “contract” means the agreement between the employer and the contractor, for execution of the subject of the contract and the “contract documents” as specified in article 2 of the agreement.
- 1.2. “agreement” means the document exchanged between the employer and the contractor, based on main concept of the contract such as the parties particulars, subject, price and period of the contract, are set forth therein.
- 1.3. “general conditions” means the contents of this text, which defines the general conditions, governing the contract.
- 1.4. “special conditions” means specific conditions prepared for this specific contract, as a supplement to the general conditions. The articles listed in the special conditions may never contravene the articles of the general conditions.
- 1.5. “appendix” means the supplementary set of specifications and documents, prepared exclusively for this contract, as a supplement to the articles of the contract.
- 1.6. “employer” is the legal entity being the counterpart of the contractor, the works of the contract are performed for him. The employer’s representatives and legal successors are considered as the employer.
- 1.7. “contractor” is the legal entity, being the counterpart of the employer who has undertaken the performance of the works of the contract; the “contractor’s” representatives and legal successors are considered as the “contractor”.
- 1.8. “employer’s consultant” is the legal entity, being appointed as the employer’s technical agent for performance of technical services related to the works of the contract, as described in article 50 and as introduced in article 7 of the agreement.

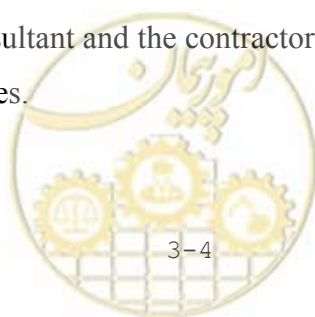
- 1.9. “technical inspector” is the real person or legal entity, being appointed by the employer for the purpose of supervision on quality control activities of the works performed by the contractor, and performs his duties under the supervision of the employer’s consultant.
- 1.10. “design engineer” is the real person or legal entity, being responsible to perform all or portions of the engineering design services of the works of the contract on behalf of the contractor. The “design engineer” may be within the organisation chart of the contractor and/ or a third party having a contract with, who shall commence the works, after the employer’s approval in either case.
- 1.11. “vendor” is a producer, manufacturer, supplier, distributor, or vending agent, who shall supply some items of the materials and equipment required for performance of the works, through signing a contract with the contractor. Producers, manufacturers, suppliers or distributors of items of the materials and equipment required by the vendors are also nominated as the “vendor”.
- 1.12. “subcontractor” is the real person or legal entity, being appointed by the contractor by concluding a contract, in order to perform a portion or portions of civil and erection works and related technical services at the “site”.
- 1.13. “licence” is the technical know how of portions of the works exclusively registered in the name of the “licensee”.
- 1.14. “licensee” is the real person or legal entity, who is the exclusive technical owner of a portion or portions of the works subject of the contract, and according to sub-article 25.1 and appendix 16, provides the technology and technical know how of all or a portion of the works.
- 1.15. “works” mean the set of design, engineering and supply services, consumption and use of the materials and equipment, the civil and erection works and the commissioning to be completed and delivered in accordance with the contract documents.
- 1.16. “site” means lands or other areas, handed over to the contractor by the employer for the purpose of performance of the works of the contract and/ or warehouses and related access roads.

- 1.17. “project” means a complete operational set of the works consisting of all or parts of the subject of the contract.
- 1.18. “contract price” means the amount, stated in article 3 of the agreement, and may vary on the basis of article 56.
- 1.19. “provisional sum” means the amount stated in sub-article 4.2.3 of the agreement, and its payment is subject to the employer’s instruction for execution of the works and services or purchase of the materials and equipment by the contractor on the basis of article 54.
- 1.20. “contract period” means the period, stated in sub-article 5.3 of the agreement and its subsequent variations according to article 64, for the purpose of completion and provisional acceptance of the works, on the basis of article 60.
- 1.21. “contract effectiveness” means the commencement of the parties obligations.
- 1.22. “notice of commencement of the works” is the employer’s instruction to the contractor for commencement of the works, in accordance with sub-article 5.2 of the agreement.
- 1.23. “guarantee period” means the period specified in article 61, during which the contractor is responsible to rectify any defects and deficiencies of the works undertaken by him.
- 1.24. “defect rectification certificate” means the certificate issued stating rectification of deficiencies in the works, considering sub-article 60.2 at the time of provisional acceptance.
- 1.25. “basic technical documents” mean the set of technical documents, standards, codes, regulations, technical specifications, drawings, and other documents as specified in appendix 18, and the works subject of the contract shall be executed by the contractor in accordance with such document.
- 1.26. “submittals” mean any drawings, specifications and documents prepared by the contractor including progress reports, shop drawings, periodical planning ..... submitted to the employer during the contract period.

- 1.27. “change order” means the document containing increase, decrease or variations of the works, and consequently the variations of the contract period and the contract price are stated therein, and is signed by the employer and the contractor.
- 1.28. “materials and equipment” mean commodities, goods, apparatus, tools, items and in general whatever consumed for the works and remained there.
- 1.29. “construction machinery” mean all apparatus and machinery, which are required for performance and completion of the civil and erection works, but does not include the equipment to be remained at work.
- 1.30. “civil and erection works” mean civil and structural, mechanical, piping, electrical, instrumentation, painting, insulation and other relevant supplementary works performed at the site, in order to construct the works subject of the contract up to precommissioning stage.
- 1.31. “precommissioning” mean all the operations after completion of the civil and erection works, including performance of tests, inspections and any other complementary works, in such a manner that the subject of the contract is ready for operation.
- 1.32. “mechanical completion” means the completion of the civil and erection and precommissioning works, in such a manner that the works are ready for operation.
- 1.33. “commissioning” means performance of the works, required for the subject contract to become operational after mechanical completion, in accordance with article 59.
- 1.34. “performance tests” means the set of tests and inspections to be performed, after the commissioning stage on the basis of article 59, for the purpose of fulfilment of that the guaranteed performance conditions and reaching the levels of consumption in accordance with appendix 9.
- 1.35. “technical reference” means the real person or legal entity well-known and of good reputation in a special professional background, which in case of technical disputes and/ or different interpretations of the technical documents, the employer or the employer’s consultant and the contractor seek his opinion, and such opinion is binding for the parties.

Article 2. Interpretations

- 2.1. Day, month and year: day means the calendar day, month and year mean the solar month and year, according to the official calendar of the country.
- 2.2. Singular and Plural: wherever the meaning of a phrase may necessitate, the singular words stand for plural, and the plural words stand for singular.
- 2.3. Headings: headings contained in the general conditions are solely for the purpose of guidance and information in respect of the contents of the articles, being jointly specified under relevant headings and may not be used for interpretations of the articles content.

INITIAL MEASURES

Article3. Initial Measures after Concluding the Contract

3.1. Submission of Guarantee

After signing and exchanging of the contract, the contractor shall obtain the guarantees subject of articles 11 and 13, and submit them to the employer.

3.2 Commencement of the Works

After receiving the notice of commencement of the works issued by the employer, within the period specified therein, and in case such notice was not received, the contractor shall commence the works thirty days after the effective date of the contract.

Within fifteen days after commencement date of the works, the contractor shall submit the following documents to the employer for his review. After receiving such documents, the employer sets forth his intended modifications for discussion, in a meeting in presence of the contractor and the employer's consultant, and after final summing up of the items and preparation of relevant minutes of meetings, the contractor shall incorporate the approved modifications and variations, prior to request for payment of the first statement, and shall submit to the employer for final approval.

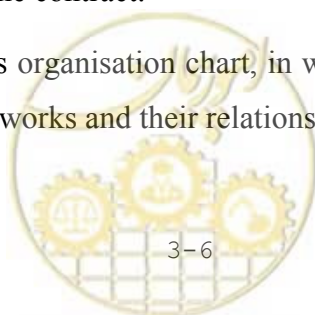
3.2.1. Time schedule for performance of the main activities of each portion of the works (engineering, supply of the materials and equipment, the civil and erection works), on the basis of master time schedule for performance of the works, stated in appendix 14.

3.2.2. Time schedule for delivery of the contractor's submittals.

3.2.3. Weight percentage break down of the works, as the basis for payment of provisional statements, in conformity with the appendices to the contract.

3.2.4. Detailed time schedule for payments and cash flow, in conformity with the appendices to the contract.

3.2.5. The employer's organisation chart, in which, the key personnel of various portions of the works and their relations shall be specified.

3.3. Preparation and Submission of Insurance Policies

Prior to practical commencement of the works, each party, considering articles 15, 16, 17 and appendices to the contract, shall obtain insurance policies from insurance companies, and shall submit to the other party.

3.4 Initial Coordination

In order to clarify the outstanding technical ambiguities and reaching a mutual understanding by the parties on performance of provisions of the contract, within twenty days after commencement of the works, during a meeting (meetings) in presence of the employer, the contractor and the employer's consultant, decisions are made in the following cases, in order to be put into practice as criteria during the contract performance:

3.4.1. Clarification of probable ambiguities and submission of basic supplementary information, including:

- Clarification of probable ambiguities in design criteria documents.
- Delivery of the outstanding basic information and design criteria by the employer and the employer's consultant for performance of the design works (by the contractor).

3.4.2. Works Flow Chart

In case, the works flow chart and inter-relations (appendix 20) are not enclosed at the time of concluding the contract, the works flow charts, including those specified herein below are attached to the contract, as appendix 20, during the initial coordination meeting.

- Flow chart of correspondences between the employer-the contractor-the employer's consultant and other authorities involved in performance of the contract if necessary.
- Flow chart for notification of change orders on the part of the employer and actions to follow.
- Flow chart for preparation, delivery, approval and payment of the contractor's statements.

- Flow chart for submission, review and approval of drawings, and the contract technical documents.

CONTRACT DOCUMENTS

Article 4. Objective of the Contract Documents

The objective of the contract document is to describe the completed works of the contract that are to be designed and performed in accordance with the contract documents.

Achieving any works and supply of any kinds of materials and equipment, which by presumption from the contract documents and/ or in accordance with trade and technical practices are necessary for performance of the works of the contract, are undertaken by the contractor.

Article 5. Priority of the Documents

In case contradictions, differences and/ or errors appear in the contents and provisions of the contract documents, they shall be rectified by drawing logical conclusion from the contents of relevant documents. However, the agreement and the general conditions take precedence over other contract documents.

Article 6. Standards, Codes and References

The standards, codes and references required for performance of the works as anticipated in the contract shall be the latest revision at the time of concluding the contract, unless otherwise stipulated in the contract.

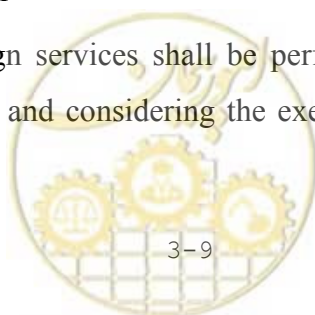
In case not specifically mentioned in the contract, the latest editions of internationally valid standards and codes, approved by the employer's consultant, shall also be used in coordination with other standards foreseen in the contract.

Article 7. Engineering and Design Documents

All engineering and design works of the contract shall be performed on the basis of the design criteria documents, attached to the contract, and by observing engineering practice.

7.1 Design Stages and Responsibilities of the Parties

Engineering and design services shall be performed on the basis of the "basic technical documents", and considering the executed works, documents of which

are indicated in appendix 18. The contractor shall commence and complete the engineering and design works of the contract considering the scope of engineering services specified in appendix 10.

The contractor is responsible for any deficiencies and/ or defects in the drawings and technical documents within his scope of services, even if approved by the employer or by the employer's consultant, unless such deficiencies or defects are due to the information specified in the "basic technical documents" that are beyond the obligations of the contractor.

7.2. Submission of the Engineering and Design Documents for Approval, Confirmation and/ or Information of the Employer

The contractor shall submit the documents subject of item 18.2.1 of appendix 18 in sufficient number of copies, for the employer's approval or information as the case may be. Execution of the works related to the drawings and documents that require the employer's approval shall only be allowed after obtaining such approval.

Note: In case, in accordance with item 18.2.1 of appendix 18, final approval of portions of the engineering design works are assigned to licensees and/ or other engineering companies, as parties of the contract with the employer, the contractor shall send the documents and obtain their approval. Approval of the documents by such authorities is deemed to be as the employer's approval.

7.3. Order of Approving Documents to Be Approved by the Employer

The employer, within fourteen days from the date of receiving the documents and drawings sent by the contractor, shall follow one of the two following options for such approvals:

7.3.1. He shall notify the contractor of approval of the submitted documents and drawings, and return a signed copy.

7.3.2. He shall notify the contractor of disapproval of the documents and drawings, and the reasons (deviations from the provisions of the contract and/ or common practice of design-engineering), and of his proposed modifications clearly, and for each portion of the documents at once.

The contractor shall incorporate the modifications required by the employer on the drawings and documents and resubmit them as set forth for final approval by the employer. In case the contractor, due to any reason, does not accept the employer's modifications; necessary negotiations shall take place between the parties in order to settle the subject and make possible the continuation of the works without stoppage in progress of the works.

In case the parties do not reach an agreement on this issue, the subject shall be referred to the technical referee, as specified in the special conditions. During this period, the contractor shall perform the works, in accordance with the employer's instructions. After issuance of the technical referee's determination, in case of nonconformity with the employer's instructions, the additional costs borne by the contractor in relation with the works referred to the technical referee shall be paid to the contractor.

Approval of the documents by the employer does not diminish the contractual obligations and responsibilities of the contractor, except for the items referred to the technical referee, which are performed in accordance with the referee's determination being in contradiction with the contractor's opinion.

- 7.3.3. In case the employer does not issue his comments regarding the submitted documents and drawings within fourteen days, (altogether and at one time for each portion of the documents), the submitted drawings and documents are deemed as approved.

Article 8. Communications

Any notices, comments, agreements, and alike are valid only if they are issued in writing. Receipt by secretariat of the parties and/ or receipt of postal delivery is deemed as delivery of correspondence.

Article 9. Ownership of the Documents and their Further Use, Registration Rights

- 9.1. Documents (including drawings and technical specifications) prepared by the contractor, shall remain in his possession. The employer may, for the purpose of operation, repair, maintenance and any future use, have in his possession, copies of such documents. In case the employer intends to use the subject drawings and documents for future extension and similar projects, the responsibility for any non-conformity, lack of coordination and any error shall be borne by the employer.

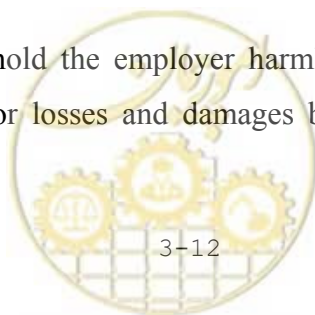
The employer is the owner of the drawings and the documents prepared by him, and the contractor shall not be authorised to use such documents and drawings for any works outside the subject contract, without the employer's consent unless agreed by the employer.

In respect of the right of ownership and further use of the documents in relation with purchase of licence, the licence agreement terms shall be taken into consideration regardless of whether purchase of the licence is undertaken by the employer or by the contractor.

- 9.2. In case where using invention, innovation, compilation and other registered rights in various areas of design and engineering, selection of process, apparatus and equipment are required for performance of the works of the contract, and based on the employer's information, their use is subject to payment of the registered rights, under the titles of loyalty, patent, trade mark, copyright, and alike, they are determined in the basic technical documents and appendix 16, and the contractor shall obtain such permits to use the rights and shall pay the respective costs unless otherwise such cases are undertaken by the employer in accordance with appendix 16.

In case of use of registered rights required for performance of the works not considered in the basic technical documents and appendix 16, and not considered separately in the prices offered by the contractor, the relevant costs shall be paid by the employer to the contractor.

- 9.3. The contractor shall hold the employer harmless from and against any claims, complaints, appeals for losses and damages by the owners of registered rights

used in the works subject of the contract (even if such registered rights are not specified in the contract documents), and the responsibility to compensate for any losses and damages to the owners of registered rights, in relation with the works subject of the contract, shall be borne by the contractor.

Article 10.   *Governing Language*

The governing language for various portions of the contract documents signed by the parties at the time of concluding the contract is the language or the languages, which the aforesaid documents are prepared in. Language used in the documents prepared by the employer and the contractor and exchanged during the works performance, are specified in the special conditions. In case the contractual texts are prepared in two languages, Farsi text shall govern.

GUARANTEES AND INSURANCE POLICIES

Article 11. Advance Payment Guarantee

Concurrent with the request for advance payment, subject of sub-article 53.2, the contractor shall obtain and submit to the employer a guarantee for the same amount, in the form set forth in appendix 7, from banks or insurance institutes approved by the employer. The amount of guarantee will be reduced proportionate to the deducted amount of advance payment.

Article 12. Guarantee for Reimbursement of Good Performance Retentions

The contractor, during performance of the contract, may receive from the employer all or a portion of amounts being retained as “good performance retention, subject of sub-article 53.7.1”, against submission of a bank or insurance guarantee approved by the employer for the same amount and in the form specified in appendix 7.

Article 13. Performance Guarantee

- 13.1. After signing the contract, in order to guarantee the performance of the contractor’s obligations set forth in the contract documents, the contractor shall obtain a guarantee for the amount specified in the special conditions, which shall under no condition be less than five percent of the contract price, in the form specified in appendix 7, from banks or insurance institutions approved by the employer, and shall submit such guarantee to the employer. Such guarantee shall be valid up to one year after the provisional acceptance or up to the period foreseen in the special conditions.

Article 14. Releasing the Guarantees

- 14.1. Advance payment guarantee, after its amortisation, in the order set forth in article 11 shall be released and returned to the contractor.
- 14.2. Fifty percent of the amount of good performance retention and/ or guarantees submitted for reimbursement of good performance retentions subject of article 12 shall be returned after the provisional acceptance and assessment of the final

statement and considering sub-article 57.2, and the other fifty percent shall be returned after the final acceptance.

14.3. In case no other method to release the performance guarantee is foreseen in the special conditions, it shall be released after the provisional acceptance, subject of article 60 and assessment of the final statement and considering sub-article 57.2.

14.4. In case the contractor is dismissed in accordance with article 68, the provisions of sub-article 68.2.7 shall apply to the performance guarantee and the amounts of good performance retention.

14.5. In case the contract is terminated in accordance with articles 67, 69 and 70, the following actions shall be taken:

14.5.1. The amount of performance guarantee shall be released considering sub-article 14.3.

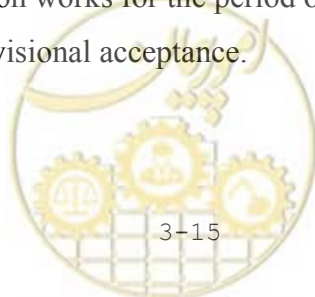
14.5.2. The amount of good performance retention and/ or its equivalent guarantee shall be released in accordance with sub-article 14.2, in proportion with the provisionally and finally accepted portions.

Article 15. Different Types of Insurance Policies, and the Responsibility to Obtain

15.1. The contractor shall obtain the required insurance policies to cover his general obligations in relation with the contract, and on the basis of appendix 6. He shall also maintain insurance policies during their validity period and subsequent extensions. The contractor, without limiting his own obligations and responsibilities as well as those of the employer, shall take action to obtain necessary insurance coverage. Coverage of these insurance policies includes the cases described herein below:

15.1.1. Insurance for transportation of the materials and equipment, from manufacturing or purchased places to the site warehouses.

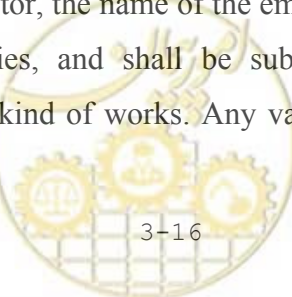
15.1.2. All risk insurance for erection to cover any kind of damages to the materials and equipment located at the site warehouses or at the site of the civil and erection works for the period of the civil and erection works up to the date of provisional acceptance.

- 15.1.3. Liability insurance to cover any kind of damages causing injury and/ or death of personnel of the contractor, the employer, sub-contractors, and other personnel encountered in an accident or an incident, in connection with the works subject of the contract, and also the third party liability insurance to cover the responsibility due to body injuries or deaths or losses and damages to properties as a result of performance of the contract.
- 15.1.4. Insurance of construction machinery and other facilities and installations required for performance of the civil and erection works and also insurance of the contractor and his subcontractors' vehicles, associated with the works subject of the contract.
- 15.2. Insurance of the materials and equipment and the works is solely for the purpose of compensation of the damages, and shall never relieve the contractor of his obligations.
- 15.3. The cost to obtain and maintain the insurance policies such as premium and deductible payments shall be borne by the contractor unless otherwise stated in the special conditions.
- 15.4. In case the contractor does not obtain all or a portion of mentioned insurance policies within the assigned period and/ or does not extend the existing relevant insurance policies, the employer may directly take action to obtain and/ or extend the insurance policies and debit the relevant costs, including any overhead expenses to the contractor's account. Should, as per the special conditions of the contract, the cost of obtaining insurance policies be undertaken by the employer, the employer's overhead expenses for obtaining insurance policies only, shall be debited to the contractor's account. In case, due to the contractor's default, damaged works are not covered by such insurances, the contractor shall compensate for the damages, up to the level specified in article 74.

Article 16. Coverage of Insurance Policies

- 16.1. Except in the case of employees and construction machinery and installations belonging to the contractor, the name of the employer shall be stated as co-insured in the insurance policies, and shall be submitted to the employer, prior to commencement of any kind of works. Any variation to the coverage and/ or the

expiration of insurance policies' validity is only allowed upon prior consent of the employer. In all insurance policies, the insurer, the subject of insurance and the beneficiaries shall be clearly stipulated.

- 16.2. Coverage of insurance policies shall conform to the requirements stated in appendix 6 of the contract.
- 16.3. The insurance policies for transportation shall be valid up to the time of arrival of the goods to the site warehouses, and other insurance policies shall be valid up to the time of provisional acceptance, unless otherwise mentioned in the special conditions.
- 16.4. Probability of taking over of portions of the works prior to provisional acceptance of the whole of the works, on the basis of article 20, shall be stipulated in the text of the insurance policies.

Article 17. Insurance Policies Undertaken by the Employer

- 17.1. In case obtaining of some insurance policies, in accordance with item 6.2 of appendix 6 are undertaken by the employer, the employer shall take action with regard to obtaining them in accordance with the regulations foreseen here in this appendix.

Article 18. Collecting Insurance Claims

- 18.1. Unless otherwise mentioned in the special conditions, the procedure for collecting of the insurance claims is as following:
  - 18.1.1. The contractor shall prepare and arrange the required documents, in cooperation with the employer, for collecting the claims, and delivery to the insurer at the assigned time.
  - 18.1.2. Claims paid by the insurance company in case where the employer is co-insured, shall be deposited to an account being opened by the employer for this purpose, so that he, as a trustworthy, spends the relevant amounts for the damaged works.

18.1.3. Damaged portions of the works, upon instruction by the employer, shall be repaired or replaced by the contractor and relevant costs shall be paid to the contractor from the collected insurance claims.

18.2. Should the claims collected from the insurer be insufficient for compensation of the damages, and/ or some of the damaged portions of the works, and/or not be covered by the insurance for any reason, the responsibility to pay the required extra cost, considering articles 71 and 72 shall be undertaken by the employer or the contractor as the case may be.

Article 19. Waiving Claims for Additional Insurance Compensations

The employer, the contractor and subcontractors and .... with their properties and assets covered by the mentioned insurances, deprive themselves from the right for any claim exceeding whatever paid by the insurance policies.

Article 20. Insurance Policies, in Case of Partial Handover of the Works to the Employer

In case, the employer intends to take over a portion of the works in accordance with sub-article 60.4, the contractor shall inform the insurer before delivery of such portion of the works and obtain the validity confirmation from the insurer under the new conditions.

Article 21. Conformity of the Texts of Guarantees and Insurance Policies with the Conditions of the Contract

Contents of all guarantees, insurance policies and scope of their coverage shall be in conformity with the contract documents and appendices 6 and 7. In case, the guarantees and insurance policies submitted by the contractor experience difficulties or deficiencies in conformity with the foreseen conditions of the contract, such instances shall be notified by the employer. In such case the contractor shall take action to rectify such deficiencies and/ or replace the guarantees and insurance policies with the new ones by referring to the issuing authorities within ten days. However, the contractor shall be responsible for accuracy of the contents of the obtained guarantees and insurance policies in accordance with the contract documents.

Article 22. Guarantees and Insurance Policies Issuing Authorities

All required guarantees and insurance policies shall be obtained from the banks and insurance institutions approved by the employer and submitted to the employer. Should the issuing authority of the guarantee and insurance policy, be dissolved, bankrupt or unable to fulfil some of the financial obligations, the contractor shall substitute the guarantees and insurance policies acquired from other authorities approved by the employer, within thirty days, and submit the new guarantees to the employer.

Article 23. Changes to the Insurance Policies Due to Variations of the Works

In case, variations of the works cause fundamental variations of scope of the works, cost, period and other conditions of the contract, the contractor shall, on the basis of stipulated items, inform the issuing authorities of such insurance policies of the circumstances on the basis of stipulated items, in order to affect the required changes to the insurance policies if necessary. In case of any increase in the contract period, subject of sub-article 64.1, the relevant insurance policies shall be extended for the same period.

THE CONTRACTOR'S OBLIGATIONS AND RESPONSIBILITIES

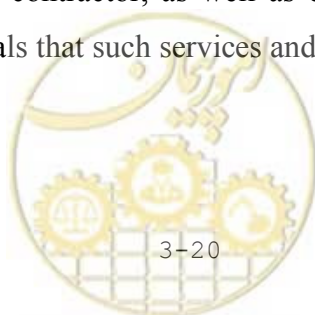
Article 24. General

The contractor's obligations within the framework of the contract include engineering services, supply of all materials and equipment and spare parts, performance of all works and technical services required for design, procurement, civil and erection works, commissioning, performance tests and completion of the works, based on drawings, technical specifications and documents, programs and procedures foreseen in item 18.1 of appendix 18.

Such obligations are in accordance with appendix 10, and include the following items:

- design and engineering works, and licensing in case, according to appendix 16, it was undertaken by the contractor.
- supply, transportation and warehousing of the materials and equipment for the project.
- mobilisation, provision of manpower, consumables, construction machinery, tools, any temporary installations and materials, all local transportation, water, electricity, steam and ... during the period of the civil and erection works.
- performance of the civil and erection works.
- the commissioning, performance tests, completion and handing over of the works to the employer in the order set forth in appendix 9.
- transfer of technology and training of the employer's personnel .

Partial supply of the materials and equipment, performance of the works and technical services undertaken by the employer in accordance with appendix 13, are excluded from the obligations of the contractor. However in case where the contract is not clear that the provision of some services and performance of some engineering works and/ or supply of some items of the materials and equipment are undertaken by the contractor, as well as cases where reasonable conclusion from the contract reveals that such services and supplies are necessary to complete

the works and the commissioning, in accordance with the technical specifications, they are counted as the contractor's obligations.

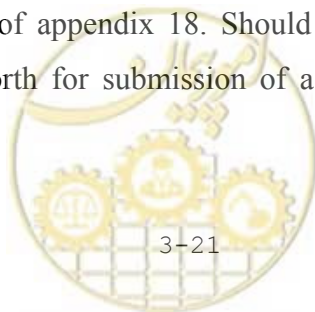
Article 25.   *Performance of Design and Engineering Services, and Transfer of Licence*

25.1 In case, provision of the licence is undertaken by the contractor, he shall provide technical know how and transfer the relevant licence to the employer in accordance with appendix 16. The contractor shall collect and complete basic data, perform basic and detailed engineering based on basic technical documents, prepare documents and drawings and submit them to the employer in various stages for his approval and confirmation, in accordance with item 18.2.1 of appendix 18 and time schedule subject of sub-article 3.2.1.

The contractor shall perform design and engineering, accurately and in accordance with engineering practice. Any error, contradiction and deficiency in technical documents prepared by the contractor whether approved by the employer or not, shall be the responsibility of the contractor, except instances of error and deficiency incurred due to the information submitted by the employer in basic technical documents and deficiencies and errors in sections of design preformed by the employer or by other contractors associated with the project under the supervision of the employer, where the responsibility shall be undertaken by the employer.

25.2. The contractor shall submit, to the employer, instruction manuals for the commissioning and maintenance, not later than 90 days before start of the commissioning. Such instruction manuals shall be prepared in detail in such a way that the employer, by using these documents and instructions can perform the commissioning, operation, repair, maintenance and adjustment of all parts. Number of copies and language of instructions are in accordance with item 18.2.1 of appendix 18.

25.3. The contractor shall submit to the employer, not later than the date of provisional acceptance, all as built drawings of the project, in required number of copies as stated in item 18.2.1 of appendix 18. Should in the special conditions, another specific time is set forth for submission of as built drawings, it shall be acted accordingly.

Provisional acceptance of the works is subject to submission of as built drawings by the contractor, unless otherwise stated in the special conditions.

Article 26.   *Direction and Supervision on the Works*

- 26.1. The contractor shall manage, control and supervise over the correct performance of the works by means of competent personnel. The contractor is responsible to exploit proper procedures and observe the works' sequence in such a manner that the quality and progress of the works undertaken by him are satisfactory and in accordance with the terms and conditions of the contract.
- 26.2. Within two weeks after commencement date, the contractor shall introduce to the employer a qualified person as his representative. The contractor's representative acts as the contractor during the contract period; and correspondence, notices, communications, and work orders addressed to the contractor shall be made to him. The contractor's representative, during the contract period, may be replaced and another qualified person may be appointed as his substitute by issuing of prior notice to the employer.
- 26.3. As of the commencement date of the civil and erection works at the site up to the completion of the works, the contractor's representative shall appoint a qualified person as the site manager to commence the works after the employer's approval. The site manager shall be present at the site on full time basis and while managing and superintending the site, he shall supervise the civil and erection works. In case where the site manager may not be able to attend at the site, he shall appoint another qualified person as his temporary substitute, with the employer's approval. During the contract period and with prior notice to the employer, the contractor's representative may change the site manager and replace him with another person.

Correspondence, communications, exchange of information and drawings relevant to the civil and erection works, are addressed to the contractor and in the name of the site manager.

- 26.4. The contractor's representative shall, according to sub-article 5.2.3, submit to the employer the organisation chart for the project and its subsequent changes along with particulars of the key personnel.

Article 27. Manpower Recruitment

- 27.1 The contractor shall take action in recruiting adequate manpower, from quantity and quality viewpoints in all working fields, required for good performance and timely completion of the works. Required manpower whether direct personnel of the works execution or supervising and supporting groups of various portions, shall possess enough expertise, skill and qualification and they shall be organised in such a way to fulfil the performance of the relevant works. Payment of all costs incurred due to employment and use of manpower, including their salary, insurance, tax, and any legal benefits shall be borne by the contractor.
- 27.2. Should non Iranian manpower be required for portions of the works to be carried out in Iran, the contractor shall appoint such employees after obtaining the employer's and other relevant authorities' approval considering any legal process; and the responsibility to observe the laws and regulations of the country and good behaviour of such employees in accordance with moral principles, within the site boundary, shall be undertaken by the contractor.
- 27.3 Should the employer, in his own discretion, consider any one of the contractor's employees not acceptable, respecting speciality, skill or competency in the works, the contractor shall replace him and appoint a qualified person as his substitute. All expenses incurred due to such change shall be borne by the contractor and no extra payment shall be made to the contractor on this account. Responsibility for execution of the provisions of this article for the subcontractors shall be undertaken by the contractor
- 27.4. Providing transportation facilities, making necessary arrangements for housing and food for the personnel, at a common level, providing proper offices, supplying sanitary facilities (such as potable and washing water, personnel environment hygiene ...), provision of medical and first aid facilities are undertaken by the contractor and he shall pay relevant costs unless the employer undertakes to provide some of the above facilities in accordance with appendix 13.
- 27.5. The contractor, for performance of the works, shall make the best use of local facilities, companies, institutes and labour force, in engineering works, manufacturing of equipment, supply of materials, transportation as well as the civil and erection works.

27.6. Should the contractor and/ or his subcontractors delay or fail to pay, in accordance with the labour law, the wages of personnel stationed at the site of civil and erection works, the employer's consultant notifies him to pay his personnel's dues. Should the contractor refuse to pay such charges, the employer may pay the personnel's wages from the contractor dues and guarantees for a period that its statement is paid to him for the first time, on the basis of the lists approved by the contractor and in presence of his representative and debit the paid cost plus fifteen percent to the contractors account. In case of recidivism, the employer in a written warning shall set a period for the payment of wages by the contractor. In case of the contractor's denial to pay by the appointed deadline, the employer may dismiss the contractor on the basis of article 68.

Should, due to any reason, the payment of approved statements of the contractor be delayed by the employer, the employer shall pay a portion of such statements equivalent to the wages of the contractor's personnel.

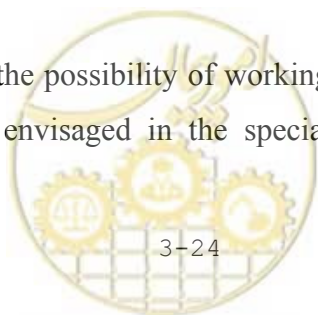
Article 28. Site Regulations

28.1. The contractor shall observe the regulations of technical protection and hygiene of the works. Prior to commencement of the civil and erection works, the contractor requests the employer for any special regulations and after receiving such regulations, and after necessary coordinations and final approval of the employer, the contractor shall follow the same. However, the contractor shall observe the common principles and regulations in the following grounds at all times:

28.1.1. Physical protection of the works including the method of fencing, illumination, fire fighting, safeguarding and preservation of the materials, equipment, and construction machinery, method of transportation of the contractor's personnel within the site and the employer's operation area.

28.1.2. Security regulation including the supply of personnel, safety equipment, physical measures for working at elevation, inside reservoirs, passages and soil trenches, and necessary security arrangements for working during operation.

28.2. Except in case where the possibility of working outside the ordinary hours of the day and/ or night is envisaged in the special conditions, the contractor shall

perform the works during ordinary hours of the day. Also in case where the contractor, to compensate for the delay with respect of time schedule, applies for the employer's consent to work outside ordinary hours of the day or night, he is only allowed to work at the said hours if he accepts to bear all extra costs incurred and after the employer's approval.

28.3 The contractor shall observe the regulations of environment protection and correct maintenance and operation, in accordance with technical practice and keep clean the lands, installations, roads and other existing buildings at the site and adjacent areas under his control, and he shall discharge all surplus materials, superfluous, machinery, tools and all of his belongings from the site and after the works completion; he shall also demobilise all temporary buildings such as dormitories, offices, water and electricity networks, ancillary installations..... and clean and deliver such locations considering the employer's instructions.

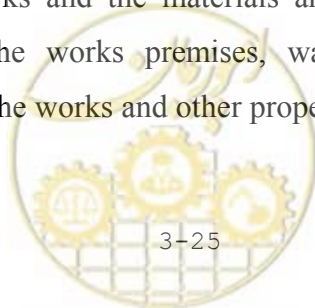
28.4 The contractor shall maintain a copy of all drawings, contract documents, change orders, shop drawings and documents of quality control of the works, which contain variations and modifications trend, in such a manner to be always within reach of the employer for reference.

28.5 Should, during performance of the works, antiquities or historical relics and ancient coins and alike be found, the contractor shall immediately notify the employer, and according to the laws report the circumstances to the disciplinary authorities. The employer shall take prompt action for custody or transfer of the objects of antiquity. The contractor shall take the necessary measures for preservation and custody of the said antiquities and relics until such time that the employer or competent authorities take over the subject matter.

28.6 The contractor shall coordinate with other contractors or executive groups of the employer related to the subject works as specified in article 38.

28.7 Protection and Security

28.7.1 The contractor shall protect the personnel working at the site, properties, performed works and the materials and equipment, machinery whether available in the works premises, warehouses, within or outside the boundaries of the works and other properties and installations and facilities

existing at the site such as roads, buildings, green areas and underground installations.

28.7.2 The contractor shall introduce an experienced and qualified individual to be in charge of site safety. He is responsible for protection and prevention from incidents and supervision on implementation of safety rules and regulations.

28.7.3 During performance of civil and erection works, in emergency cases where the safety of personnel and performed works, materials and equipment, other properties, installations and facilities existing at the site, are in danger, the contractor shall take action and apply necessary protection and security measures not needing to receive any instructions from the employer or the employer's consultant.

Article 29.   *Supply of the Materials and Equipment, Transportation and Warehousing*

29.1 The contractor shall supply the materials and equipment and spare parts in accordance with appendix 10 and technical specifications, and on the basis of the time schedule. He shall supply the equipment and goods of long lead from sources stipulated in appendix 15, or from the other sources approved by the employer.

29.2. The contractor shall pack and send to the site, all the materials and equipment, in the name of the employer, in accordance with the particulars specified in appendix 19.

29.3. Loading, transportation, and unloading of the materials and equipment at the site as well as the custom clearance of imported goods are on the contractor's cost and responsibility, unless otherwise stipulated in appendix 19. In this regard the employer shall cooperate and coordinate with and arrange necessary introductions for the contractor. The responsibility to compensate for any damage to roads, bridges and traffic facilities due to transportation of the materials and equipment, shall be borne by the contractor.

29.4. Should, in accordance with appendix 13, supply of a portion of the materials and equipment of the project be undertaken by the employer, upon arrival of such materials and equipment to the site, the contractor shall make a visual inspection

in presence of the employer's representative and in case of observing any difficulty and deficiency, the matter shall be documented in writing. In such case the employer shall rectify the difficulties and deficiencies and/ or shall request the contractor to rectify difficulties and deficiencies; the relevant costs shall be paid by the employer. In any case, upon arrival of any kind of goods to the site, their protection and warehousing is undertaken by the contractor. In case in the materials and equipment supplied by the employer and maintained under protection of the contractor, there exists any hidden defects which are not observed during mentioned inspections (visual inspections), the cost of rectification of such defects shall be borne by the employer.

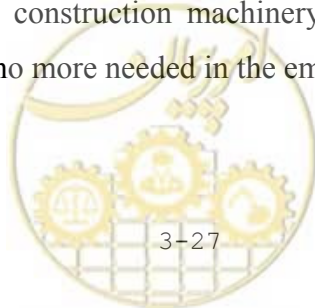
- 29.5. The contractor shall maintain the materials and equipment and spare parts according to the goods and equipment preservation standards, in suitable conditions and temperature and on the basis of manufacturers' instructions, in such a way that no damage incurs to them, or their shelf life is not expired by the commissioning period. For this purpose, construction of covered warehouses, open yards, necessary landscaping, shelving, providing necessary illumination, furnishing warehousing system falls into the obligations of the contractor.
- 29.6. The contractor shall supply all materials and equipment subject of the contract in new condition and in accordance with technical specifications. The responsibility to return used equipment and to replace them with new ones acceptable to the employer, and any delays in completion of the related works caused by such replacement is borne by and on the cost of the contractor.

Article 30. Construction Machinery, Tools, Consumables and Facilities Required for the Works

The contractor shall supply the following items except where, in accordance with appendix 13, their supply is undertaken by the employer:

- 30.1 All construction machinery required for performance of the works, according to the time schedule in appendix 14.

Note: Release of the construction machinery from the site is authorised only when they are no more needed in the employer's discretion.

- 30.2 All general and special tools and necessary consumable materials for completion and hand over of the works in accordance with the technical specifications.
- 30.3 Other necessary facilities required for the period of civil and erection works such as water, sewage, electricity, gas, communication, fuel and relevant networks, and construction of required installations and side workshops

Article 31. Provision of Execution Procedures and Shop Drawings

- 31.1 Before performing each portion of the civil and erection works, the contractor shall submit the necessary execution procedures and quality control manuals to the employer's consultant for inspection of the works, and carry out such works after the employer consultant's approval.
- 31.2 The contractor shall prepare and submit the shop drawings required for the civil and erection works.

Article 32. Works Progress Schedule

- 32.1. The contractor shall carefully observe the works progress schedule, stated in appendix 14 and sub-articles 3.2.1 and 3.2.2.
- 32.2. During the works execution, the contractor may propose to the employer, for his approval, the intended changes in the time schedule provided that they do not cause any delays in completion of all or main portions of the works.
- 32.3. In case where the variations of the works progress schedule cause variations of the contract period and/ or period of the main portions of the contract, the provisions of article 64 shall apply.
- 32.4. The contractor shall submit progress report of the works, monthly and/ or at such intervals as required by the employer. This report shall include the percentage of various activities completion, cases which are in delay with regard to the schedule, and the contractor's proposed schedule to remedy such delays. In case the employer requests, the contractor shall submit to the employer the list of resources involved in the civil and erection works such as manpower and construction machinery.

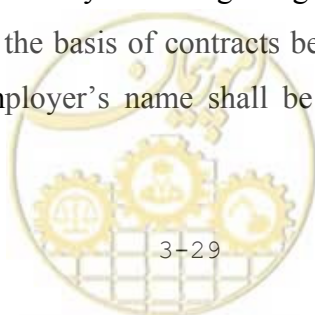
- 32.5. In case of dispute between the contractor and the employer, the contractor shall continue the works, according to the time schedule and by no means shall he be entitled to stop or postpone all and/ or portions of the works, unless the parties agree differently. In case of dispute, the employer shall also perform his contractual obligations in accordance with the time schedule.

Article 33. Vendors and Subcontractors

- 33.1. Responsibility for all works and services performed by the design engineers, the vendors and subcontractors as well as the behaviour and their personnel conduct is undertaken by the contractor.
- 33.2. All coordination and contacts with the employer, concerning the works, the design engineers, the vendors and subcontractors shall be performed by the contractor only.
- 33.3. The vendors of the materials and equipment shall be selected from the vendors list approved by the employer, as described in appendix 15.
- 33.4. The design engineers for engineering and design works, or sub contractors for the civil and erection works shall be selected after introducing them to the employer and obtaining his approval.
- 33.5. Employing the design engineers, the vendors of the materials and equipment and subcontractors, as specified in sub-articles 33.3 and 33.4, shall not be construed to create any contractual relationship whatsoever between them and the employer and the employer shall have no liability regarding the contractor's obligations towards them, except for payment of wages of personnel of subcontractors of the civil and erection works, which shall be done in accordance with sub-article 27.6.

Also, approval of the design engineers, the vendors of the materials and equipment, and subcontractors of the civil and erection works by the employer will not relieve the contractor from his responsibilities.

- 33.6. Performance of any kind of services, supply of the materials and equipment and performance of the works by the design engineers, vendors and subcontractors shall be performed on the basis of contracts between the contractor and each one of them while the employer's name shall be mentioned as beneficiary and all

contractual measures agreed between the contractor and the employer shall be observed.

- 33.7. The contractor shall sublet portions of design works, engineering, supply of the materials and equipment and performance of the civil and erection works and the commissioning, to the Iranian companies, organisations and persons, in accordance with item 10.2 of appendix 10, observing the provisions of other sub-articles of this article.

Article 34. Taxes, Charges and Other Governmental Duties

- 34.1. Except for custom duties and charges treated in accordance with article 48, the payment of any taxes, charges, social security premiums and other official duties, in relation with the works subject of the contract, inside the country and/ or in other countries where portions of the works such as engineering and technical services and/ or supply of the materials and equipment are performed, shall be borne by the contractor.
- 34.2. In case, during performance of the works, the amount of taxes are changed and/ or other official duties inside the country are increased or decreased, and/ or new taxes and charges are levied, which are applicable to the contractor in relation with the works subject of the contract, the costs incurred due to such changes shall be credited or debited to his account, as the case may be.

Article 35. Obtaining of the Insurance Policies

The contractor shall obtain all insurance policies, undertaken by him, in accordance with article 15 and item 6.1 of appendix 6, from insurance companies accepted by the employer, and submit the related insurance policies to the employer before commencement of each portion of the works.

Article 36. Confidentiality of the Contract Documents

The contractor shall respect as confidential, all documents, instruments, drawings and other information received from the employer.

Article 37. Contractor's Confirmations

The contractor confirms that:

- 37.1. He has thoroughly studied all the contract documents as specified in article 2 of the contract agreement (except the documents prepared and attached to the contract after it was signed), and he is fully aware of their contents.
- 37.2. He has inspected the site, and he has acquired sufficient information on geographical and general conditions of the region including climatic condition, access roads, locally available manpower, materials, and construction machinery, and other conditions being somehow effective on the price, speed of the works progress and quality.
- 37.3. He has adequate knowledge of related laws and regulations, including those concerning taxes, levies, insurance, labour, social security, technical protection and other laws and regulations being somehow effective on the price, speed of the works progress and quality, and he shall observe all laws and regulations.
- 37.4. He is aware of the specifications, general nature of the project and the works under execution by the employer and other contractors being somehow effective in performance of the contract.
- 37.5. He has studied all drawings, borehole, exploration reports and other tests related to identification of underground conditions of the site and/ or its adjacent areas received from the employer, and he is fully informed of the site's physical conditions.
- 37.6. He has compared all documents, instruments, drawings, reports and information, listed in the contract documents with the local observations, collected information, and other investigations and results obtained from tests, explorations and studies, and he has informed the employer of any deviations, errors and inconsistencies, and the employer's response has been acceptable to him, and he confirms that the contract documents are generally adequate to understand all aspects of the contract for the work's performance.
- 37.7. The contractor declares that at the time of concluding the contract, he has not been liable towards provisions of the non-intervention law of 22nd Dey 1337 (Iranian solar calendar). Should the contrary be proven to the employer, taking into consideration that the contract is invalid, the employer, for the purpose of taking over the works, notifies the contractor of the time of final acceptance of the

executed works. He shall forfeit the performance guarantee and good performance retentions and shall immediately deposit into the Treasury Account. The employer shall take over the performed works and settle the accounts of the contractor, in accordance with sub-articles 67.2, 67.4 to 67.9. Should during performance of the works up to the time of provisional acceptance, the contractor become liable to such prohibitions as stated in the above mentioned law for the following reasons:

37.7.1. Changes made in shareholders, amount of shares, directors or auditors of the contractor's company.

37.7.2. Changes made in the government or the employer's organisations.

In case the conditions of sub-article 37.7.1 arise, the requirements of sub-article 37.7 shall be put into practice. In case the conditions of sub-article 37.7.2 arise, upon occurrence of the prohibition, the contractor shall announce to the employer, and should the prohibition be not removed, the employer shall terminate the contract in accordance with article 67. In case the contractor fails to announce the circumstances to the employer on time, the provisions of sub-article 37.7 shall be put into practice.

37.8. Obligations and responsibilities of the contractor for good performance and timely completion of the works, in accordance with provisions of the contract are unconditional, and performance of each of the followings does not relieve him from his obligations:

37.8.1. Inspection and/ or observation of the works by the employer.

37.8.2. Payment of provisional or final statements.

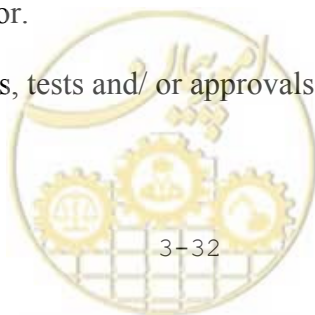
37.8.3. Issuance of provisional acceptance certificate.

37.8.4. Operating all or a portion of the works by the employer

37.8.5. Any approval of the works by the employer and/ or his timely non-approval.

37.8.6. Any review and/ or approval, by the employer, of the documents submitted by the contractor.

37.8.7. Any inspections, tests and/ or approvals, by third party institutions.

37.8.8. Any rectification of deficiencies of the performed works by the employer.

Cases of mal-operation or non satisfactory maintenance of the works by the employer and normal wear and tear during operation are excluded from the provisions of this sub-article.

COORDINATION WITH OTHER CONTRACTORS

Article 38. Coordination with Other Contractors, Associated with the Subject of the Contract

38.1. The contractor shall provide the access and other facilities required by other contractors of the employer in different sections of the works. Coordination for connecting the contractor's battery limit to other contractors and performing such connections are undertaken by the contractor.

Details of mutual coordination between the contractor and other sub-contractors and the contractor's duties are specified in the special conditions.

38.2 Any other required coordination, in addition to those set forth in sub-article 38.1, shall be performed by the employer's consultant, unless otherwise stated in the special conditions.

38.3 If in the special conditions, the activities of other contractors, being parties of the contract with the employer in relation with the project or other executive groups, are not foreseen within the contractor's scope of the works, and the employer, after concluding this contract, decides to perform the mentioned works, it is necessary to notify the contractor of the circumstances before taking any action. Details of necessary coordinations, in case of the contractor's request, probable costs and increase in the contract period due to such decision made by the employer shall be determined by the agreement between the parties.

38.4 At the time of completion of the works, by any other contractors related to the project, being somehow effective on quality and performance of the works, the contractor shall carry out necessary controls and inspections, in coordination with the employer's consultant, and in case necessary, shall issue necessary notifications of his intended modifications through the employer's consultant.

THE EMPLOYER'S OBLIGATIONS AND RESPONSIBILITIES

Article 39. Appointment of the Representative

The employer, within 15 days after effective date, shall nominate a person as the employer's representative, with a defined limit of authorities and duties.

The employer, during the contract period, may replace his representative and substitute him by another person.

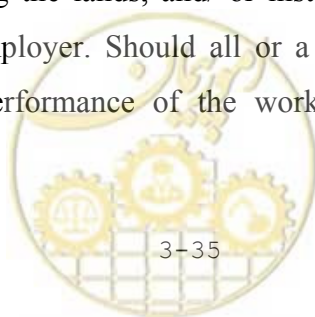
The employer's representative, during the contract period, shall always act on behalf of the employer and within the limits of authorities delegated to him; and all notices, communications, work orders, and approvals shall be issued by him, and the contractor shall issue notices and requests to the title of the employer and address them to the employer's representative.

The employer's representative, during the contract period, may assign parts of his duties and authorities to other person or persons. In such case, through a notice, he shall nominate the said person or persons, and shall define the limits of their relevant authorities and duties. Any instructions, communications and actions of representative's successor/ successors shall be deemed as instructions, communication or actions of the employer's representative. The employer's representative successor/ successors may be substituted during the contract period or the limits of their authorities and duties may be changed; in such case, the matter shall be announced to the contractor accordingly.

Article 40. Handing over of Land and Providing Relevant Information

The employer shall, in accordance with appendix 13, provide practical and legal arrangements for taking over by the contractor of the sites required for performance of the works, access roads, and all boundaries as well as additional lands required for the construction and provisional ancillary installations as per the time schedule.

All costs for acquiring the lands, and/ or installations located in such lands are undertaken by the employer. Should all or a portion of information, related to lands required for performance of the works, be not available as per basic

technical documents, the employer shall, for proper performance of the works subject of the contract and on times specified in the time schedule, submit such information including the following items:

- 40.1. General survey of the site, containing references and bench marks and major installations located therein.
- 40.2. Information of underground condition (in case where according to appendix 13, such item are undertaken by the employer).
- 40.3. Other information and regulations governing the site, including environmental regulations, type of use of the land and ... .

Article 41. Accuracy of Information and Documents

The employer is responsible for correctness and accuracy of technical information and documents to be provided by him in accordance with appendices 13 and 18, and any extra cost due to prolongation of the works and/ or damages and losses incurred due to incorrectness or lack of accuracy of such information shall be borne by the employer.

Article 42. Payment of the Statements

The employer shall pay the amounts of the contractor's statements, subject of articles 53 and 57, in accordance with appendix 5 (Terms of Payment).

Article 43. Timely Review of the Submittals

The employer shall review the submittals delivered by the contractor in accordance with the time schedule, subject of sub-article 3.2.2, on the times specified in such time schedule; and shall give his comments as may be required.

Article 44. Obtaining of the Insurance Policies

The employer obtains insurance policies under his obligation, subject of article 17 and item 6.2 of appendix 6, on the time specified in the time schedule, subject of item 13.3 of appendix 13.

Article 45. Issuance of Permits

The employer, in the appropriate time, with due attention to the time schedule for performing the contractor's obligations, shall issue required permits for execution of the works by the contractor, and/ or shall provide necessary cooperation for obtaining the legal permits from relevant organisations, including necessary permits for clearance of the imported materials and equipment, entry visas, work permits and residence permits, exit visas for the contractor's foreign employees; and passports and visas for the contractor's Iranian employees.

Article 46. Facilities for the Period of the Civil and Erection Works

The employer, on the basis of appendix 14, shall provide construction machinery, water, electricity, steam, gas, telephone and ... any other facilities undertaken by him, on the specified time as stated in time schedule, subject of item 13.3 of appendix 13.

Article 47. Timely Performance of the Works, and Supply of the Materials and Equipment Undertaken by the Employer

The employer shall take action in performing the obligations undertaken by him, such as provision of some portions of basic technical know how, purchase of licence, design, engineering, the civil and erection works, supply of materials and equipment, raw materials and also water, electricity, steam and fuel, and other chemicals and catalysts required for the commissioning, operations and the performance tests, undertaken by him in accordance with appendix 13, based on the time schedule subject of item 13.3 of appendix 13.

In case the delivery of any portion of the materials and equipment, undertaken by the employer, is not possible on specified time, the circumstances shall be notified to the contractor, at a reasonable time interval, to enable him to take action with regard to review of the time schedule, in such a manner to prevent the delay in completion of the works as much as possible.

Article 48. Payment of the Custom Duties and Charges

Payment of any custom duties and charges for importing the materials and equipment is undertaken by the employer, unless otherwise specified in the special conditions.

Regarding the custom duties and charges for importing the construction machinery and the contractor's other facilities, the provisions of the special conditions shall apply.

VARIATIONS OF THE WORKS

Article 49. Variations of the Works

- 49.1. Anytime during the contract period and before the provisional acceptance, the employer may, within the general scope of the contract, ask the contractor to decrease, increase, omit some of the works and/ or change the specifications, and the contractor shall act accordingly, observing other sub-articles of this article and provisions of the contract.
- 49.2. In order to improve the quality, efficiency and/ or safety of the works, the contractor may propose variations of the works to the employer. The employer is entitled to accept or reject such variations. Non-acceptance of the contractor's proposed variations by the employer shall not relieve the contractor of his responsibilities for completion and handover of the works in accordance with the technical specifications of the contract.
- 49.3. Upon receiving the employer's instruction and/ or approval, in conformity with sub-articles 49.1 and 49.2, the contractor shall calculate the impact of such variations on cost and time and reflect such case to the employer. The cost of variations of the works shall be calculated on the basis of sub-article 56.2. The amounts of increased or decreased works, taking into account solely the variations subject of sub-article 46.6, shall not be more than twenty five percent of the initial contract price. In case the employer's instructions cause a decrease of more than 25 percent of the contract price, the contractor, while completing the works under progress, may ask for termination of the contract in accordance with article 69, and/ or accept the mentioned decrease. Variations of the contract period incurred due to variation of the works shall be determined in accordance with article 64.
- 49.4. The variations of the works subject of sub-articles 49.1 to 49.3, shall be implemented after issuance of a "change order" in which, full details of variations of the works, any kind of variations of cost, variation in the contract period and other required modifications in conformity with the provision of the contract are stated therein and it is signed by the parties and considered as one of the attachments to the contract.

- 49.5. In case within a reasonable period rendering no delays in performance of other works subject of the contract, the parties do not reach an agreement on the variations of cost and time, caused by the variations of the works, the employer shall notify the contractor whether such variations is to be performed by him or not. In case the employer instructions is to carry out the variation, in spite of not reaching an agreement on cost and time, the contractor shall fulfil the changes and subsequently resume his negotiations with the employer to reach an agreement. In case, within 60 days, the parties do not reach the final agreement, the case shall be verified and determined in accordance with article 75. Prior to settlement of the dispute, the payments to the contractor shall be made according to the adjusted contract price based on employer's calculations.
- 49.6. For cases, where portions of the works are assessed on the basis of price list, the difference between the quantities of works performed in accordance with the contract compared to the initial quantities attached to the contract, does not require the issuance of the change order as mentioned in sub-article 49.4, and variations to the contract price shall be determined on the basis of the price list observing the specified ceiling in sub-article 49.3.
- 49.7. Variations incurred, due to the contractor's default in performance of the main works undertaken by him shall not be considered as variation of the works, and the contractor shall implement such modifications, at his own cost and during the contract period.

THE EMPLOYER’S CONSULTANT, INSPECTION AND QUALITY CONTROL OF THE WORKS

Article 50. Employer’s Consultant

50.1. The employer has appointed the “employer’s consultant”, subject of article 7 of the agreement, in order to use his technical and engineering services. The limits of duties and authorities of the employer’s consultant are set forth in appendix 8. The employer may also sublet the professional services of technical inspection of portions of the works subject of the contract to qualified technical institutes or persons to fulfil their duties under the supervision of the employer’s consultant.

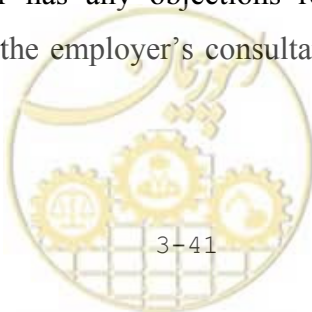
In case some of the employer’s duties and/ or authorities in respect of confirmation, approval of and/ or decision on various cases of these general conditions are assigned to the employer’s consultant, the contractor shall refer to the employer’s consultant for such cases.

50.2. For performance of his duties in various portions of design, engineering, manufacturing and supply of the materials and equipment, and the civil and erection works, the employer’s consultant appoints representatives defining the limits of their duties and authorities. The employer’s consultant or his representatives are not allowed to decrease or relieve the contractor of the responsibilities for performance of his obligations and/ or to issue instructions, which results in increasing the contract period and/ or the contract price, except where this is clearly stated in appendix 8.

Official nomination of the employer’s consultant representatives shall be sent to the contractor and until the contractor receives the copy of such letters, the issued instructions will not be valid.

Instructions, decisions and certificates issued by the representative of the employer’s consultant are deemed as the instructions given by the employer’s consultant.

In case the contractor has any objections regarding the decisions made and instructions issued by the employer’s consultant representative, he may refer the

case to employer's consultant for final decision and necessary notification to the contractor.

In case the employer's consultant representative has not raised any objection to the quality of some of deficient works, the employer's consultant may inspect the work or works performed and instruct the contractor to rectify the deficiencies.

- 50.3. The employer may replace the employer's consultant during the contract period. In such case, new consultant shall be nominated and introduced to the contractor with a description of his duties.

Article 51. Inspection and Quality Control of the Works

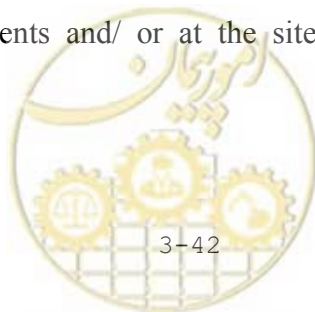
- 51.1. The contractor shall submit to the employer's consultant the quality control manual for engineering works, manufacturing of the materials and equipment, and the civil and erection works, under his obligation, before commencement of each portion of the works.

Such manuals shall contain the quality control organisation of the contractor, as well as stages and methods for performance of tests, inspections and other necessary controls, which after the approval by the employer's consultant, shall be the basis for quality control of the works.

- 51.2. The contractor shall perform necessary tests and inspections of the works, in the premises of production and manufacturing of the materials and equipment and/ or at the site of performance of the civil and erection works, in accordance with the contract provisions.

In case any additional tests, further to those provided for in the contract, are requested from the contractor, he shall perform such tests provided that the relevant costs are paid.

- 51.3. The employer's consultant representative may attend all stages of the tests and technical inspection of the works. The contractor shall provide the possibilities and facilities for the representative of the employer's consultant and fulfil necessary coordinations, in the premises of production and manufacturing of the materials and equipments and/ or at the site of performance of the civil and erection works.

- 51.4. At least two weeks before conducting the tests related to each portion of the works, the contractor shall submit the time schedule for necessary coordinations of the representative's attendance.

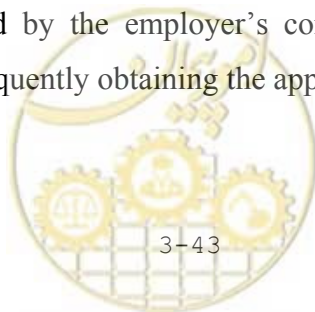
In case the employer's consultant announces his agreement with the performance of the tests and inspections in accordance with the time schedule, without his representative's attendance, or absence of his representative at the specified time without prior notification, the contractor shall perform the tests and submit the relevant reports to the employer's consultant.

- 51.5. Should, following the tests and inspections and/ or as per declaration of the employer's consultant, a portion of the works be incomplete or defective, the contractor shall rectify the deficiency and modify the works and perform necessary tests and inspections for the modified works at his own cost.

In case, within a reasonable period after declaration by the employer's consultant, the contractor does not take action in respect of the deficiencies, the employer, with prior notification to the contractor, may take action regarding the rectifications and removal of the deficiencies, and debit to the contractor's account, the relevant costs plus overhead.

- 51.6. Should, as a result of tests and inspections, difficulties or deficiencies appear repeatedly in a portion or portions of the works, which in the discretion of the employer's consultant, incurred due to failure to use skilled manpower, or the materials and equipment of inferior quality, or proper methods, or non exploitation of proper construction equipment for the works, the employer's consultant may issue the instruction to stop the performance of that portion or portions of the works, until such difficulties being removed by the contractor. This matter will not entitle the contractor to claim for additional charge and/ or increase of the contract period.

- 51.7. The contractor shall obtain the consent of the employer's consultant to bury portions of the works needing prior inspection and test and/ or approval. Otherwise, the contractor shall remove any cover provided for, and expose such works if so instructed by the employer's consultant, for conducting tests and inspections, and subsequently obtaining the approval of the employer's consultant.

- 51.8. Loading and transportation of the materials and equipment, ordered by the contractor and manufactured by the approved manufacturers, shall be allowed only after reviewing the documents of shop inspection and final control, and upon the issuance of transportation permits by either the technical inspector or the employer's consultant.
- 51.9. In case of ambiguities in interpretations and conclusions of the tests and technical inspections, the contractor and the employer's consultant, resolve the ambiguities, after seeking the opinion of technical referee specified in the special conditions and continue the works accordingly.

PAYMENTS TO THE CONTRACTOR - VARIATIONS TO THE CONTRACT PRICE

Article 52. Contract Price

The contract price includes the amounts specified in article 3 of the agreement and the variations subject of article 56, which shall be paid to the contractor against performance of his obligations, in the order set forth in subsequent articles. The contract price, among others, includes the compensations for the following costs incurred by the contractor for the performance of the works subject of the contract as well as the contractor's profit:

- 52.1. Costs of manpower required for performance of various portions of design works, manufacturing, execution, and ....., whether direct or indirect labour force such as the management staff, appointed at the site and/ or other areas related to the works, including the wages and all legal benefits and other costs related to their recruitment and utilisation.
- 52.2. Costs of supply of the materials and equipment and other materials required for performance of the works as well as supply of spare parts in accordance with appendix 11.
- 52.3. Costs of transportation and warehousing of equipment and materials, spare parts and other items required for performance of the works.
- 52.4. Costs of technical services rendered by vendors at the site if required.
- 52.5. Costs paid to the subcontractors, the design engineers and licensees, for the purpose of performing portions of design works, purchase of licence, civil and erection, tests, inspections and other technical and engineering services.
- 52.6. Costs of renting machinery, construction equipment and installations required for performance of the works.
- 52.7. Costs of performance of the works, services and supply of the materials and equipment, to be paid through the provisional sum.
- 52.8. Other miscellaneous costs including:

- 52.8.1. Cost of training of the employer's personnel, in accordance with appendix 12.
- 52.8.2. Cost of travelling and transportation of the contractor's personnel, for performance of the works subject of the contract.
- 52.8.3. Costs related to loading, transportation, offloading, mounting and dismounting all construction installations and equipment and construction machinery and their required tools and consumables.
- 52.8.4. Costs required for construction, maintenance, protection, operation and demobilisation of the temporary residences of personnel at the site and/ or other places, their offices and required current services.
- 52.8.5. Costs related to construction of temporary installations, including provision of water, electricity, telephone, gas for the site and their current expenses.
- 52.8.6. Costs for obtaining all kinds of guarantees and insurance policies.
- 52.8.7. Costs for all kinds of taxes and other legal charges pertaining to the contractor and related to the contract.
- 52.8.8. Other costs undertaken by the contractor, in accordance with the special conditions.

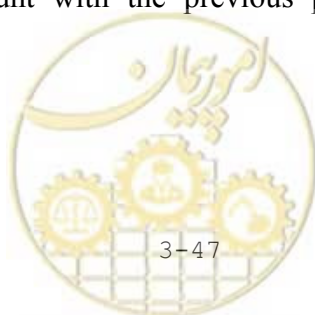
Article 53. Interim Payments

- 53.1. Payments to the contractor, subject of article 4 of the agreement, are made on the basis of "contract price break down for various portions of the works", subject of appendix 1 and/ or on the basis of bill of quantities and price set forth in appendix 2 and with due attention to the quantity of the works actually performed, in the manner stated in item 5.1 of appendix 5, as the case may be.
- 53.2. For the purpose of strengthening the contractor's financial status, and to provide prerequisite facilities for performance of the works, the amount specified in appendix 5, shall be paid to the contractor as advance payment against receipt of a guarantee valid and acceptable to the employer, in accordance with article 11.

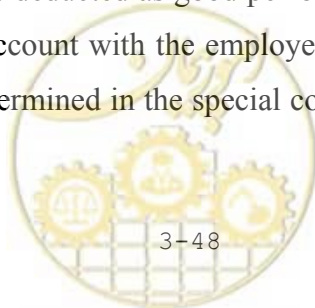

- 53.3. By the end of each month and/ or at the time stages specified in item 5.2 of appendix 5, the contractor shall prepare the statement of the works performed by such date, in accordance with the forms agreed with the employer's consultant and submit them to the employer's consultant. Attached to the statement, all required evidence documents, in accordance with the contract provisions shall be submitted. In the statements, the contractor shall state the prices of the materials and equipment transported to the site by submitting the shipping evidence documents and transportation insurance; and in case no imperfection was found by submitting the documents for transfer of their title to the employer, absence of any claimant, and relevant insurance coverage. Though the figures and quantities stated in the provisional statements as well as the relevant payments are provisional, in comparison with actual quantities they shall be sufficiently accurate such that the review of the statements shall not be time consuming and difficult. The contractor shall be responsible for any delay in the review of the statements due to his negligence in observing the above mentioned points.
- 53.4. The employer's consultant shall review the received statement within ten days, and in case any errors were found, he shall return it to the contractor for necessary corrections indicating the reasons and cases causing the errors. In case the received statement, which shall be reviewed during the specified period, is found acceptable, it shall be sent to the employer and the matter shall be notified to the contractor by the employer's consultant. Within twenty days after the date of receiving the statement, the employer shall pay the amount of statement to the contractor. Should review and approval by the employer take more than 20 days for any reason, upon contractor's request, the employer shall agree to pay to the contractor, seventy percent of the amount of statement approved by the employer's consultant after making relevant deductions, on account basis.

Considering the performance of subsequent tests and inspections and/ or acquiring new information and evidence, the employer may refrain from paying all or a portion of the statement in the following cases, and if necessary he may also debit the contractor's account with the previous payments to prevent bearing any damages or losses:

- 53.4.1. In case all or a portion of the performed works are deficient and/ or previously completed works are damaged and need modification and/ or replacement.
- 53.4.2. In case the contract price is decreased due to issuance of change order, and such decrease is not considered in the previous statements.
- 53.4.3. In case for the reason due to the contractor's default in performing the necessary modification of the works on the specified time, the employer with due attention to sub-article 51.5, have directly rectified the defective works.
- 53.4.4. Occurrence of each of the conditions that results in dismissal of the contractor, in accordance with article 68.
- 53.4.5. In case of any claims, such as the claim for ownership against the employer, occurring as a result of the contractor's operations and the contract performance in general.
- 53.4.6. Any other element, which logically cause the deduction of all and/ or a portion of the contractor's statement.
- 53.5. The contractor commits that upon receiving the amount of each statement, all the works and the materials and equipment set forth in such statement is taken in possession by the employer, and the contractor shall settle any claim and objection of the third parties.
- 53.6. Approval and payment of the statements to the contractor does not relieve him from his main responsibility in performing his obligations in accordance with the contract and shall not be construed as the approval by the employer of quality or quantity of the works. The contractor shall complete the works, take action with regard to rectification of the defects and/ or replace them in case any problems appear in the works, which are paid for.
- 53.7. Following amounts shall be deducted from provisional payments to the contractor:
- 53.7.1. A percentage is deducted as good performance retention and is maintained in a separate account with the employer. Percentage of good performance retention is determined in the special conditions of the contract, which can

be different for various portions of the works, but the total amount shall not be more than ten percent of the contract price. In case it is not specified in the special conditions, this amount shall be taken into consideration as ten percent of the amount of statements.

53.7.2. Other deductions including the following items:

- Social security insurance, in accordance with the applicable regulations during the period of the works performance.
- Contract tax, in accordance with the applicable regulations during the period of the works performance.
- On account payments to the contractor, and also amounts related to advance payment amortisation.
- Cost of performed works, and/ or materials and equipment delivered by the employer, which are part of the contractor's obligations.

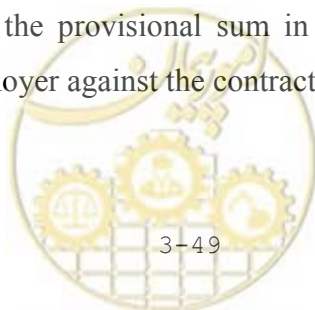
53.8. Should the employer be unable to pay the contractor's statements within the period specified in sub-article 53.4, he shall pay the contractor, an amount, as specified in the special conditions, in proportion with the duration of delay in relevant payments, to compensate for his additional expenses during such delayed period.

In case the delays in payment by the employer exceed three months, the contractor, based on article 69, may request the contract termination.

Article 54. Provisional Sum

54.1. In case an amount is foreseen, in sub-article 3.2.4 of the agreement as provisional sum, this amount is for performance of the works, services, supply of materials and equipment, as specified in appendix 17, which the related works shall be performed by the contractor following the employer's instruction.

54.2. Any payment on the account of provisional sum is made pro-rata to the works, services or supply of the materials and equipment that are requested by the employer. Specifying the provisional sum in the contract, does not create any obligation for the employer against the contractor.

54.3. Terms of payment of the provisional sum shall be as specified herein below:

54.3.1. The price of the works, which include the supply of materials or performance of services by the contractor, shall be paid to the contractor in the manner specified in article 56.2.

54.3.2. In case where supply of the materials and equipment are requested from the contractor only, the actual price paid by the contractor, based on evidence documents plus a percentage as overhead expenses (including the contractor's profit) shall be paid to the contractor in the amounts specified in the special conditions.

Article 55. Foreign Currency Payments

In case, as per article 3 of the agreement, a portion of the contract price is to be paid in foreign currency, the exchange rate and other regulations related to such payments follow the provisions specified in the special conditions.

Article 56. Variations to the Contract Price

56.1. The contract price may only vary under the following conditions:

56.1.1. Issuance of change order, which results in an increase or decrease of the contract price.

56.1.2. Change in the quantity of the works performed in accordance with the contract documents, in comparison with the initial quantities of the contract concluded on the basis of the price list, subject of sub-article 49.6.

56.1.3. Decrease of the price due to the liquidated damages for delays in timely completion of the works, subject of sub-article 5.4 of the agreement.

56.1.4. Increase of the price due to the early completion of the works, provided that a payment for early completion of the works is foreseen in the special conditions.

56.1.5. Change of the price due to adjustment, in case in the special conditions the adjustment is foreseen for compensation of fluctuations in price of the materials and equipment, construction machinery lease, manpower wages

and .....; these variations shall be applied in accordance with the procedure set forth in appendix 4.

56.1.6. Decrease in the contract price due to contractor's default in timely rectification of incomplete works and performance of the works by the employer, subject of sub-article 51.5.

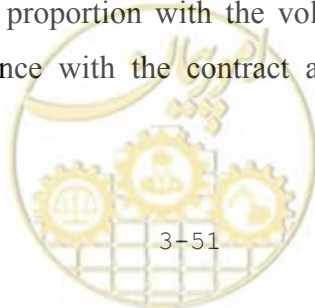
56.2. Method of calculating the variations to the contract price incurred due to variations of the works:

56.2.1. In case a price list is attached to the contract in accordance with either appendix 2 (for portion of the contract calculated on the basis of unit price list), or appendix 3 (unit price for added or omitted works) and the price for added or omitted works is stated therein, the prices for the said lists shall be used as the case may apply.

56.2.2. In case where the lists mentioned in sub-article 56.2.1, not being attached to the contract, and/ or price of added or omitted works not being stated therein, the price for added or omitted works shall be calculated in one of the following alternative methods:

- The price for added and/ or omitted works, as the case may be, shall be calculated on the basis of the resources rates (manpower and machinery) set forth in items 2.2 of appendix 2 and 3.2 of appendix 3 of the contract and purchase evidence documents of the materials and equipment, after considering overhead expenses (including the contractor's profit).
- In case the parties agree, the price for added or omitted works may be specified as lump sum and/ or as new items of price list by observing other provisions of the contract.

56.3. For calculating the variations to the contract price, incurred due to variations in the volumes and quantities of the performed works according to the contract in respect to the initial assessment, subject of sub-article 49.6 (for cases where a portion of the contract is concluded on the basis of unit price), the contract price shall be calculated in proportion with the volumes and quantities of the works performed in accordance with the contract and on the basis of the price list attached to.

- 56.4. Decrease in the contract price due to the contractor's default in timely rectification of incomplete works and performance of the works by the employer, subject of sub-article 56.1.6, shall be calculated in accordance with one of the specified methods in sub-article 56.2, as the case may be.

Article 57. Final Statement

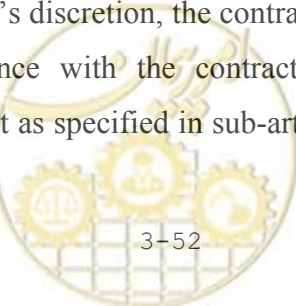
- 57.1. After provisional acceptance, in accordance with article 60, and also after delivering all remaining documents to the employer, such as instruction manuals for commissioning, operation and maintenance of the equipment, the drawings and technical documents subject of item 18.2 of appendix 18, documents relevant to inspection and test of the equipment and the civil and erection works, and documents related to insurance policies and guarantees, and any other document referred to in the contract, the contractor shall prepare the final statement of the works subject of the contract and submit to the employer's consultant along with the following documents:

57.1.1. Any necessary insurance policies for holding the employer harmless from and against the third parties' claims, from the time of provisional acceptance onwards, in accordance with the special conditions.

57.1.2. Documents, indicating settlement of any claim, such as claim of the third parties' ownership in relation to properties and rights subject of the contract.

Along with such documents, the contractor shall prepare an affidavit in which he rejects any right of possession and/ or having any debts in relation with payments of personnel salaries and wages, purchase of technical know how or the materials and equipment, and other overdue payments, which may be directed towards the employer and shall make necessary agreements with beneficiaries concerning settlement of the claims and payment of the debts of his own or the design engineers, the subcontractors and the vendors.

- 57.2. In case, in the employer's discretion, the contractor has fulfilled all his contractual obligations in accordance with the contract documents, and the documents attached to the statement as specified in sub-article 57.1 are complete, then within

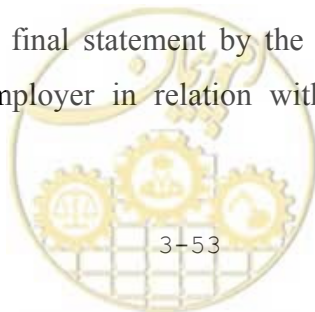

10 days, the acceptance of the statement for review and payment shall be sent to the contractor by the employer's consultant. Otherwise, within the same deadline, the statement shall be returned together with the reasons for non acceptance of the statement for rectification of the works' deficiencies and/ or completing the documents, and resubmitting the statement. Within 60 days after receiving an acceptable statement, along with necessary documents, the employer's consultant shall review, approve and submit the relevant statement to the employer. The employer, within 60 days after receiving the statement, shall pay to the contractor the amount of the final statement after relevant deductions, and shall take action with regard to release of good performance retention guarantee and performance guarantee in accordance with sub-articles 14.2 and 14.3 respectively. In case the employer does not pay the contractor's dues, within the specified period, or does not take action in releasing the contractor's guarantees, in accordance with sub-article 53.8, the liquidated damages for delays in payment shall be payable to the contractor.

Should, in accordance with the final statement, the contractor be in debt, he must pay back the employer's dues within 30 days after approval of the statement, and in case he refuses to pay or delays in such payment, the employer shall be entitled to collect his dues from the contractor's existing deposits and guarantees, without approaching any judicial proceedings, and if the amounts are not sufficient, from the contractor's other assets, observing country's applicable laws.

57.3. In case the works subject of the contract are performed with a considerable delay not due to the contractor's default, and the contractor's works progress has reached a limit that the price of the remaining works being less than the good performance retention withheld by the employer, the contractor may prepare the final statement of the completed works handed over at that date and submit the same to the employer's consultant for action in accordance with this article. In such case, other obligations of the contractor for continuation of the works remains valid, and the contract shall stay effective.

57.4. Upon approval of the final statement by the parties, the contractor waives any claims against the employer in relation with the contract, except for claims

asserted before the approval of the final statement, but their settlement being postponed to a later date set forth by the parties.

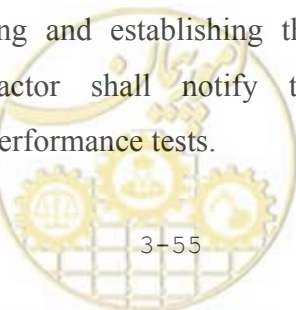
COMPLETION AND HANDING OVER STAGES OF THE WORKS

Article 58. Mechanical Completion

- 58.1. After completion of the civil and erection works subject of the contract, and preparing for the precommissioning, the contractor shall notify the employer's consultant of the circumstances along with a time schedule for conducting the tests and the precommissioning operations and shall request the employer's representatives and the employer's consultant to witness the tests and the precommissioning operations and the performance of probable obligations of the employer in accordance with appendix 13 of the contract.
- 58.2. Within one week after a full inspection of all the works, the employer's consultant shall prepare the list of probable deficiencies of the works, and shall send it to the contractor. The contractor shall take action with regard to rectifying the deficiencies in accordance with the time schedule approved by the employer's consultant and shall notify him of the circumstances for his approval.
- 58.3. After the approval of the employer's consultant, certifying that the works are ready for precommissioning, the precommissioning operations shall be performed by the contractor, in accordance with procedures and technical specifications approved by or sent for information of the employer, in presence of the employer's consultant and the employer's representatives. At the end, after the rectification of major deficiencies declared by the employer's consultant, the mechanical completion certificate of the works and readiness of the unit for the commissioning shall be issued by the employer.

Article 59. Commissioning and Performance Tests

- 59.1. After issuance of the mechanical completion certificate, the contractor calls for provision of the employer's obligations for the commissioning in accordance with appendix 13, and after coordinations, the commissioning operations shall be performed in accordance with the commissioning procedures approved earlier by the employer.
- 59.2. After the commissioning and establishing the stable and normal operational conditions, the contractor shall notify the employer and request the commencement of the performance tests.

- 59.3. After the employer's approval of commencement of the performance tests, the tests shall be performed in an orderly manner and in accordance with the procedures set forth in appendix 9 for the purpose of achieving the performances specified therein.
- 59.4. In case, all and/ or some of the performance and consumption indicators are not achieved, the provisions of item 9.3 of appendix 9 shall be applied.

Article 60. Provisional Acceptance

- 60.1. After completion of the performance tests subject of article 59, and achieving the performance and consumptions indicators in accordance with item 9.2 of appendix 9, and/ or after fulfilling the arrangements foreseen in item 9.3 of appendix 9, the contractor shall request the provisional acceptance from the employer. Together with this request, all documents related to the conducted inspections and tests and as built drawings (in case they are not submitted by the time), shall be delivered by the contractor.
- 60.2. The employer's consultant, after a full inspection of all the works and making sure that there are no major deficiencies in the works and its readiness for provisional acceptance, notifies the employer of the circumstances.

The employer, after notification by the employer's consultant, shall fix a date, not being more than 15 days after the date requested by the contractor for provisional acceptance, for the attendance of the employer's representatives, the employer's consultant and the contractor at the site. The representatives of the employer and the employer's consultant, accompanying the contractor shall be present at the site on the assigned time; while inspecting the works, they shall take action in preparing the minutes of meeting for provisional acceptance along with the list of remaining deficiencies of the works.

The contractor shall rectify the specified deficiencies in accordance with the schedule agreed in the minutes of meeting for provisional acceptance, at the latest before submitting the final statement, and then he shall request the employer's consultant to issue the deficiency rectification certificate.

The employer's consultant, after necessary inspection and investigations and making sure that the deficiencies are rectified, shall issue the deficiency

rectification certificate and after the employer's approval, he shall send a copy of the same to the contractor. Payment of the contractor's final statement, in addition to the provisions stated in sub-article 57.1 is subject to submission of the deficiency rectification certificate.

60.3. Provisional acceptance of portions of the works, which are ready for operation, and in accordance with the technical specifications need no commissioning and performance tests, subject of article 59, shall also be performed in the manner foreseen in sub-articles 60.1 and 60.2.

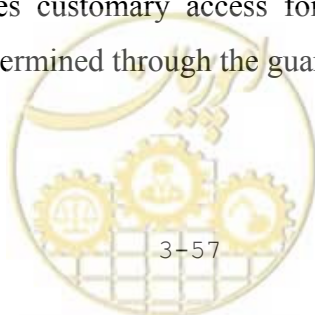
60.4. Provisional acceptance of independent parts of the works, prior to handing over of all the works shall be allowed under the following conditions:

60.4.1. In case handing over of separate parts of the works and its time schedule would have been foreseen in the contract.

60.4.2. During the contract period, the employer needs the hand over of portions of the works before handing over of all the works. In such case he shall inform the contractor and the contractor shall carry out necessary examinations to make sure that no interference and/ or complexity is caused in other portions and in the performance of all the works and the subject is agreed upon by the parties. In each of such instances, the provisional acceptance of the portions in question shall be performed in the sequence provided for in sub-articles 60.1 to 60.3.

60.5. After provisional acceptance of the operations subject of the contract, the contractor shall take action in demobilising of workshops, warehouses, offices and his own temporary residences, discharge of construction machinery, any kind of items and materials belonging to him and any kind of superfluous remaining after demobilising of workshops and his own temporary installations. Should a portion of surplus materials, temporary installations and equipment set up by the contractor be needed by the employer, the method of transfer is described in the special conditions.

60.6. The employer provides customary access for the contractor to repair and/ or rectify deficiencies determined through the guarantee period.

Article 61. Guarantee Period

- 61.1. Should within at least one year after provisional acceptance of the works, as specified in article 60, and/ or any other longer period as mentioned in the special conditions, any defect and deficiency be observed in the works undertaken by the contractor, he shall immediately take action with regard to rectification of the deficiencies, modifications and replacing of defective works and correcting the damages incurred to other portions of the works due to such deficiencies at his own cost, after receiving the employer's instruction. Provided that such defects and deficiencies are not due to incorrect maintenance and/ or operation of the works, which is not in compliance with the technical specifications or relevant manuals on the part of the employer.
- 61.2. After necessary modifications and/ or substitutions or replacements for rectification of defect or deficiencies, the contractor shall conduct necessary tests, at his own cost, to ensure that the defects are rectified and obtain the employer's approval.
- 61.3. After rectifying the defect of each portion of the works and approval of the employer indicating its correctness, the guarantee period for such portion of the works commences on the same date.
- 61.4. In case, the contractor, after receiving the employer's instruction for rectifying the defects and deficiencies of the works, does not take action in this respect within a reasonable period, and/ or practically may not be able to rectify the defects properly, the employer may directly take action to rectify such defect. In such case, the contractor shall make available to the employer, the construction machinery and the materials and equipment existing in his warehouses. The costs incurred by the employer, including costs of indirect labour forces and relevant overheads shall be debited to the contractor's account.

Article 62. Final Acceptance

At the end of the guarantee period, subject of article 61, after the contractor's request and the employer's verification and approval, the date and time schedule for conducting the tests and/ or inspection shall be determined, as set forth in article 60; and after inspecting the works, in case no defects and deficiencies are

observed in the works, action shall be taken with regard to provisional acceptance of the works. In case any defects and deficiencies are observed in the works, it is notified to the contractor, in order that final acceptance takes place after rectification of the deficiencies.

VARIATIONS OF THE CONTRACT PERIOD, DELAYS, SUSPENSION, CONTRACT TERMINATION

Article 63. Contract Milestones

Commencement date of the works subject of the contract shall be the date specified in sub-article 5.2 of the agreement, and the contractor shall commence the works on such date, in the order specified in sub-article 3.2 of these general conditions, and the completion of the works during the period specified in sub-article 5.3 of the agreement.

Each of the milestones specified for the works subject of the contract, similar to the contract period is counted as the basis for the contract.

Article 64. Variations of the Contract Period

64.1. Extension of the Contract Period

All times foreseen for commencement and completion and milestones of the works shall only be extended in case of occurrence of any one of the following conditions:

64.1.1. Issue of a change order, subject of sub-article 49.4, causing an increase in the contract period.

64.1.2. Failure in performance of some of the employer's obligations in relation to the works, subject of article 47 observing the considerations foreseen therein, preventing the timely performance of the works subject of the contract or any portion thereof.

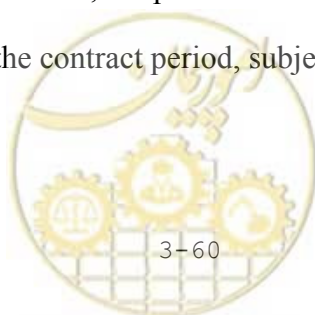
64.1.3. Force majeure, subject of article 73.

64.1.4. Changes of laws and regulations directly causing delays in performance of some portions of the works.

64.1.5. Exceptional climatic conditions, preventing the works performance.

64.1.6. Employer's decision to exploit other contractors within the boundary of the contractor's works, as specified in sub-article 38.2.

64.1.7. Suspension of the contract period, subject of article 65.

64.1.8. Other unforeseeable events and circumstances not due to the contractor's default causing delays in performance of the works.

Due to any of the above mentioned conditions, the contractor shall submit a request for extension of the contract period, along with evidence documents; after the employer's review and mutual agreement of the parties, an extension period shall be specified and put into practice, and the time schedule for remaining works shall relatively be modified by the contractor, and the set of documents shall be attached to the contract.

64.2. Decrease of the Contract Period

All times and periods foreseen in the contract, may be decreased under the following conditions:

64.2.1. Issue of a change order, subject of sub-article 49.4 (variations of the works) which causes a decrease in the contract period.

64.2.2. The employer, considering the contractor's facilities and capabilities, may request the contract completion ahead of the time schedule. In such case, the contractor, by reviewing the employer's request and using the contract prices, shall prepare other necessary documents and submit his proposal based on possible additional charges and required facilities to the employer.

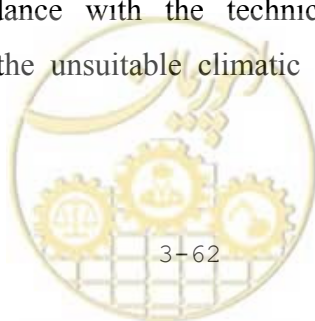
64.2.3. After the employer and the contractor agreement on the decrease of the contract period, on the basis of sub-articles 64.2.1 and 64.2.2, a new date shall be set as the date for the contract completion.

The contractor shall revise the time schedule for performance of the works subject of the contract, with respect to the new date and conditions of the contract completion, and shall submit for review and approval of the employer's consultant. After the employer's approval, the contractor is informed of the new time schedule; and other contract provisions for timely completion of the works shall be effective on the basis of the new date. In case the decrease in the contract period is not realised at the end of the agreed period subject of this sub-article, the agreed additional price of

the contract shall be reduced proportionally, and the contractor shall not be liable to liquidated damages for delays on this account.

Article 65   *Suspension*

- 65.1 During the contract performance, the employer may issue an instruction to suspend all or a portion of the works in one time and maximum for 90 days. The commencement date of suspension shall be mentioned in the employer's notice. After receiving the employer's instruction, the contractor shall suspend the performance of such portion of the works and/ or all the works. Within 14 days before the end of such period, the contractor shall seek the employer's final decision. Should within 14 days after receipt of the contractor's request, the employer's instruction for recommencement of the works be not issued, the contractor may demand the contract termination and/ or omit the suspended portion of the works, in such case, the actions to follow shall be in accordance with article 67. The suspension period may be extended by mutual agreement of the parties.
- 65.2. The contractor shall be informed by the employer, of the works schedule, decision regarding semi-completed works, description of duties, necessary works and minimum machinery and individuals required during the suspension period, and the contractor shall follow such instructions. Among other things, the contractor shall safeguard the equipment and maintain them at site or any other place, and also protect the site and preserve the performed works in a secure condition. Regarding the equipment and materials under manufacturing at the time of such notice of suspension by the employer, the contractor shall take action with regard to their completion as per the employer's instructions.
- 65.3. Method of calculation of costs, incurred due to preservation of the works during the suspension period subject of sub-article 65.2, and other costs due to suspension is specified in the special conditions.
- 65.4. In case the stoppage of the works is due to the contractor's default in performing the works in accordance with the technical specifications and/ or safety regulations and also the unsuitable climatic conditions, and/ or a stoppage is

foreseen in the contract's time schedule, then the case is not covered by the suspension subject of sub-articles 65.1 to 65.3.

Article 66.   *Delays in Timely Completion of the Works*

The contractor shall perform the works, in accordance with the contract's time schedule and its last updates. In case the works or main portions thereof have not been completed on the date specified in the contract's time schedule, and/ or its last updates, the employer shall issue a notice to the contractor to complete the works within 14 days. During this period, the contractor shall take action to complete the works, and/ or by sending necessary documents, request an extension to the contract period in accordance with sub-article 64.1. In case the works are not completed during such period or the contractor's reasons for extension being not acceptable by the employer, the contractor shall be bound to pay the liquidated damages towards the delays in the works in the amount set forth in the special conditions. The maximum amount of liquidated damages is also set forth in sub-article 5.4 of the agreement. Base date for calculation of the delays is the last update in accordance with sub-article 64.1 or 64.2.

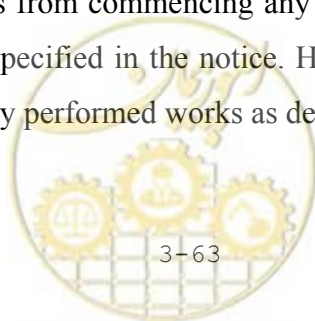
Should the contractor's delays be more than what entitles the employer to collect the maximum liquidated damages specified in the agreement; the employer may dismiss the contractor with prior notice, in accordance with article 68.

Article 67.   *Contract Termination at the Request of the Employer*

On his convenience, and without stating any reason, the employer may terminate the contract at any time before completion of the works. In such case, the contractor shall be notified through a notice, stating the contract's termination date. In such notice, the status of the works, which their incompleteness under the conditions of the date that the notice is issued causes certain risks and/ or damages, shall be clearly determined.

After receiving the mentioned notice, the following actions shall be taken:

- 67.1. The contractor refrains from commencing any new works, except completing the unfinished works, as specified in the notice. He also carries out the safeguarding measures for previously performed works as determined by the employer.

67.2. Observing sub-article 67.1, the contractor shall stop all his contracts with the design engineers, the vendors and the subcontractors, except those contracts that the employer is willing to continue by transferring such contracts to the employer. Documents related to the supply of the materials and equipment, which within the framework of time schedule subject of sub-article 3.2.1 are in the process of purchase order to the manufacturers or the vendors and/ or are in other stages of purchase and transportation before arrival to the site as well as other documents related to the obligations of the contractor against the third parties and in relation to the contract, shall be delivered to the employer along with financial evidence documents.

All the project's materials and equipment, not used at the site of the civil and erection works, but transported to the site, shall be evaluated by the contractor in accordance with the measures of the contract and submitted to the employer along with the evidence documents and instruments.

67.3. The employer shall finally take over the incomplete portions of the works in accordance with article 62, and shall provisionally take over the completed portions of the works, (for which the commissioning and performance tests are conducted successfully) in accordance with article 60.

67.4. The contractor, in coordination with the employer, shall take action in demobilising of that portion of temporary installations at the site, not needed by the employer; and the portions, needed by the employer, shall be evaluated by the agreement between the parties and delivered to the employer along with the relevant documents and instruments. The contractor shall also clean the site from debris, surplus and non-usable materials, his own construction machinery and equipment.

67.5. The contractor shall fully clear the accounts with his personnel at the site and shall terminate their work.

67.6. The contractor shall deliver to the employer all drawings, technical specifications and all documents prepared by him, the design engineers, the vendors, or the subcontractors.

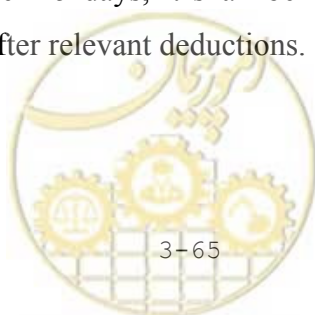

67.7. The contractor shall prepare the statement of the works performed by the date the contract termination was announced, and shall submit to the employer's consultant. In such statement, the costs evaluated in sub-articles 67.2 and 67.4 shall be stated as well.

To such statement, the contractor shall attach the following documents:

- Any necessary insurance policy for holding the employer harmless from and against the third parties' claims, from the time of provisional acceptance onwards (for provisionally accepted portions) in accordance with the special conditions.
- Documents indicating settlement of any claims, such as claim of the third parties' ownership in relation to the works subject of the contract. Along with such documents, the contractor prepares an affidavit rejecting any right of possession and/ or having any debts in relation to the salaries and wages of personnel, purchase of technical know how, the materials and equipment, and other overdue payments, which may be directed towards the employer, and makes necessary agreements with beneficiaries concerning settlement of the claims and payment of debts of his own or the design engineers, the subcontractors and the vendors; and he shall submit the required guarantees in this respect to the employer.
- Evidence documents relevant to the costs subject of sub-article 67.2 and 67.4.

67.8. In case, in the employer consultant's discretion, the statement and documents delivered by the contractor, subject of sub-article 67.7, are found acceptable, the acceptance of document's sufficiency and acceptance of the statement for review shall be announced to the contractor within one month. Otherwise, within the previous deadline, the statement shall be returned together with the reasons for non acceptance of the statement for taking action regarding to completing the documents, and resubmitting the statement. After receiving a statement acceptable to the employer's consultant, it shall be reviewed and approved within 15 days, and then within another 15 days, it shall be reviewed by the employer and the amount shall be paid after relevant deductions.

67.9. Upon approval of the amount of the final statement by the parties, the contractor waives any claim against the employer in relation with the contract, except for claims asserted before announcement of the contract's notice of termination, the settlement of which is postponed to a later date by the parties. In case, within 15 days after approval of the statement, the employer does not pay the contractor's dues, in accordance with sub-article 53.8, the liquidated damages for delays in payment shall be payable to the contractor.

67.10. The performance guarantee and the amounts of good performance retentions shall be released and reimbursed proportional to the portions of the works provisionally and finally accepted, and on the basis of article 14.

Article 68. Dismissal of the Contractor

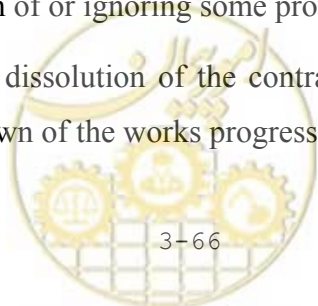
68.1. Without prejudice to the other authorisations and rights of the employer, the occurrence of each of the following conditions may cause the dismissal of the contractor from all or a portion of the works subject of the contract.

68.1.1. Continued default of the contractor in performance of the works subject of the contract, in accordance with technical documents of the contract, including, but not limited to the followings:

- Default in timely performance of technical and engineering works, civil and erection works, and provision of necessary resources required for various parts of the works.
- Default in timely supply of the materials and equipment, from the quantity or quality viewpoints.
- Delays in commencement and completion of various portions of the works and delays in the time schedule of the works, considering article 66.
- Cessation of all or a portion of the works without justification or due to detention of the contractor's properties by judicial courts.

68.1.2. Material breach of or ignoring some provisions of the contract.

68.1.3. Bankruptcy or dissolution of the contractor's company causing stoppage and/ or slowdown of the works progress.

68.1.4. Assigning the contract to third parties.

68.1.5. Continued default in payment of wages of personnel, considering sub-article 27.6.

68.2. In case, due to any of the above mentioned reasons, the employer intends to dismiss the contractor from all or portions of the works, he shall notify the contractor of circumstances indicating the facts, which he has invoked.

Within seven days after receiving the notice, the contractor shall inform the employer in case he finds any reason for nonconformity of the employer's opinion with the notified circumstances. In case within the specified period, no response received from the contractor, or the employer rejects the presented reasons, the employer announces the contractor's dismissal of all or a portion of the works, as the case may be, and without the need to approach judicial proceedings, acts as provided herein.

68.2.1. The employer shall take over the executed works, workshops, temporary installations and buildings, materials and equipment available at the site warehouses or other places, the contractor's construction machinery and any kind of available supplies at the site.

The contractor, in coordination with the employer, shall take action in demobilisation of that portion of temporary installations at the site not needed by the employer; and the portions needed by the employer, shall be evaluated by the agreement between the parties and delivered to the employer along with the relevant documents and instruments. The contractor shall also clean the site from debris, surplus and non-usable materials, and his own construction equipment. The construction machinery of the contractor, needed by the employer for continuation of the works, shall remain at the site until the completion of the works.

68.2.2. Upon prior notice by the employer, the contractor shall be present at the site within seven days, to make an inventory of the previously executed works and other equipment and installations mentioned in sub-article 68.2.1 together with the employer. In case the contractor fails to be present on the assigned time, the employer, for securing evidence, takes direct

action in respect of the inventories in presence of a representative of the local court.

68.2.3. Observing contents of the previous sub-articles, the contractor shall stop all his contracts with the design engineers, the vendors and the subcontractors, which the employer is not willing to continue with. He shall also transfer to the employer the documents and instruments related to the supply of equipment and materials within the framework of time schedule in accordance with sub-article 3.2.1, which are in the process of purchase order to the vendors, and/ or are in other stages of purchase and transportation before arrival to the site. He shall also deliver to the employer other documents related to his obligations against the third parties, and in relation to the contract along with evidence financial documents.

68.2.4. The contractor shall deliver to the employer all drawings, technical specifications and document prepared by him, the design engineers, the vendors and subcontractors.

68.2.5. After preparing the inventories, the following amounts shall be calculated:

- Price of the works performed in accordance with the contract, until the time of the contractor's dismissal.
- Price of the materials and equipment delivered to the site supplied in accordance with the technical specifications of the contract.
- Prices paid by the contractor for the portion of the equipment and materials, within the framework of the time schedule, prepared in accordance with sub-article 3.2.1, are in the process of purchase order to the manufacturers and the vendors or in other stages of procurement and transportation, before arriving to the site, documents of which are delivered to the employer.
- The cost of temporary installations and workshops of the contractor, in case a portion of such cost is not taken into consideration in the calculation of direct cost of the works as described, and it is needed by the employer for continuation of the works.

68.2.6. The final statement of the executed works, until the time of the contractor's dismissal, shall be prepared and balance of the amount of payments to the contractor shall be determined.

In case such balance being positive, it shall be credited to the contractor's account and in case being negative, it shall be debited to his account. The performance guarantee shall be extended by the contractor up to the date determined by the employer, and the amount of good performance retention or its equivalent guarantee shall remain with the employer, with due attention to article 12.

68.2.7. By assigning the works to the other contractors and/ or other common procedures, the employer shall take action regarding completing the works and shall record the costs for the works completion, considering the overhead expenses.

Should the sum of the costs borne by the employer for completion of the works and the figure of final statement be less than the contract price, the balance shall be paid to the contractor and the contractor's good performance retention and performance guarantee shall be released observing article 14. In such case the construction machinery, surplus materials and temporary installations are handed over to the contractor.

Should the sum of the costs borne by the employer for completion of the works and the figure of final statement be more than the contract price, the deficit of the amount required for completion of the works shall be provided from the contractor's dues including the performance guarantee and the good performance retentions. In case the contractor's dues and guarantees are not adequate for this purpose and/ or the contractor's account balance in the final statement being negative, the contractor shall reimburse the relevant balance to the employer. In case the contractor refuses to pay the debit, the employer collects his dues from other properties of the contractor observing current laws of the country.

Article 69. Contract Termination at the Request of the Contractor

69.1. In the following cases, the contractor may request the employer to terminate the contract:

69.1.1. Delays in payment of the advance payment and/ or approved statements by the employer, for a period of 90 days after the date foreseen in the contract.

69.1.2. Delays in handing over of the land subject of article 40 by a period of 90 days from the time foreseen in the contract, and/ or delay in handing over of a part of the land, which causes the stoppage in execution for more than 25 percent of the contract price.

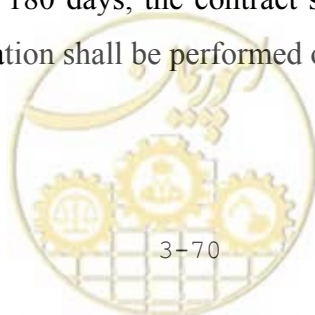
69.1.3. Delay in performance of the works, and providing the facilities, materials and equipment undertaken by the employer subject of articles 46 and 47, in such a manner that for a period of 90 consecutive days the execution of at least 25 percent of the works quantity foreseen for these months, observing the provisions of article 47, not being possible for the contractor.

69.1.4. Increase or decrease of the contract price by amounts more than 25 percent of initial contract price, in accordance with the last section of sub-article 49.3.

69.2. Within fifteen days after receiving the contractor's request, the employer shall invite the contractor for negotiation and agreement on continuation of the works. In case within 14 days after the employer's invitation and holding the first negotiation meeting, the parties do not reach an agreement on continuation of the works, the contract shall be terminated and the actions following such termination shall be put into practice on the basis of article 67.

Article 70. Contract Termination Due to Force Majeure

In case of occurrence of force majeure subject of article 73 and its continuation for a period of more than 180 days, the contract shall be terminated and the actions following such termination shall be performed on the basis of article 67.

RISKS AND RESPONSIBILITIES OF THE PARTIES OF THE CONTRACT

Article 71. Employer's Responsibilities in Accepting Risks

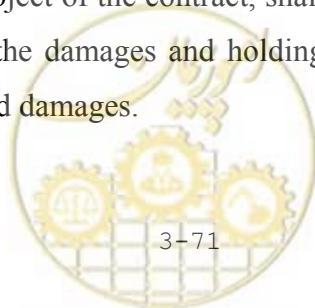
Responsibilities of the employer in accepting risks are as specified herein below:

- 71.1. Occurrence of force majeure as described in article 73.
- 71.2. Operation and possession of all or a portion of the works by the employer, or third parties, and occurrence of risks not due to the contractor's default.
- 71.3. Error in drawings and technical documents prepared by the employer, or error in basic design data supplied to the contractor, and/ or delay in their delivery.
- 71.4. Occurrence of losses incurred due to performance of portions of the works by the employer.
- 71.5. Non performance of contractual obligations by the employer or the employer agents.
- 71.6. Change in local laws and regulations causing material increase in cost or the period of works performance.

Article 72. Contractor's Responsibilities in Accepting Risks

Responsibilities of the contractor in accepting risks, damages and losses include all responsibilities stated in the contract and acceptance of all kinds of risks, damages and losses, except what is specified as the employer's responsibility in article 71. Following cases are among the risks accepted by the contractor:

- 72.1. The contractor is responsible for protection of all or any portion of the works, from the commencement date of the works until the provisional acceptance date or the contract termination date subject of article 67. Responsibility of the contractor after this date shall be limited to rectification of deficiencies during the guarantee period, subject of article 61.
- 72.2. Compensation for damages to the third parties and responsibility for claims: Responsibility for any damages incurred to the third parties, or their claims, in cases related to the subject of the contract, shall be borne by the contractor and he shall compensate for the damages and holding the employer harmless from and against such claims and damages.

- 72.3. In spite of transferring the title of the materials and equipment to the employer from the time of packing and/ or loading, the responsibility for preserving all equipment and materials, in accordance with sub-article 72.1 shall be borne by the contractor.

Article 73. Force Majeure

- 73.1. Force majeure means any circumstances beyond the control of the employer and the contractor, in spite of foreseeing necessary and reasonable measures by the parties, which renders the continuation of the works impossible.

Force majeure includes, but it is not limited to the following cases:

- 73.1.1. War, whether declared or not, or occupation by foreigners.
  - 73.1.2. Rebellion, revolution, or military coup d'état or civil war.
  - 73.1.3. Nuclear radiations or leakage of any radioactive and toxic materials.
  - 73.1.4. Labour general strikes, except cases solely limited to the contractor's personnel.
  - 73.1.5. Outbreak of epidemic.
  - 73.1.6. Earthquake, flood and unusual inundations (considering the available statistics and despite forecasting necessary arrangements with respect to the existing information by the contractor, extensive and uncontrollable fires.
- 73.2. Failure in performance of the contractual obligations by either party, due to occurrence of force majeure, shall not be deemed as default or breach of the contract. Moreover, neither party shall be responsible for damages incurred to the other party as a result of non performance and/ or delays in performance of his own obligations due to force majeure conditions.
- 73.3. In case, in the opinion of either party, a force majeure has caused a break, rendering the performance of his contractual obligations impossible, he shall immediately notify the other party of such instance.
- 73.4. The contractor shall make his utmost effort to complete the works which their abandonment under force majeure condition causes serious losses and also the

portions of the works not affected by the force majeure conditions, and shall take other necessary actions to move materials, goods and not erected equipment and construction machinery to safe and secure places. To expedite such task, the employer shall also make available to the contractor all his existing facilities, to the reasonable extent.

In case the contractor bears additional costs in performance of such works, the relevant costs, after approval by the employer, shall be paid.

73.5. In case damages incur to properties and the works as a result of occurrence of a force majeure, it shall be acted in the following order:

73.5.1. In case the damages incurred to the works subject of the contract fall under the insurance subject of article 15, compensation for the damages to the employer as well as the costs of performed works by the contractor, which are not paid, shall be provided through insurance.

73.5.2. In case the damages incurred to the works subject of the contract do not fall under insurance and/ or the insurance claims are not enough to compensate the damages, it shall be undertaken by the employer, provided that the contractor has performed his obligations in obtaining insurance policies in the order stated in articles 15 and 16.

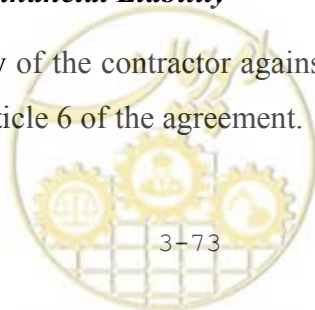
73.6. Compensation for damages incurred to the contractor's machinery and tools shall be undertaken by the contractor.

73.7. After the cessation of the force majeure conditions, the contractor shall commence the works immediately upon the employer's notice.

In this case, a reasonable extension shall be proposed by the contractor, which after review and approval by the employer, shall be granted to the contractor. Should the force majeure conditions continue for more than 180 days, the contract shall be terminated and the actions following such termination shall be performed in accordance with article 67.

Article 74. Contractor's Financial Liability

74.1. The maximum liability of the contractor against the employer is equivalent to the amount specified in article 6 of the agreement.

- 74.2. Except the mentioned liquidated damages for delays in timely completion of the works, subject of article 66, neither party of the contract shall be responsible for any indirect damages such as loss of profit, not using and operating, not concluding new contracts and the like incurred by the other party.

SETTLEMENT OF DISPUTES, LEGAL DOMICILE, GOVERNING LAW

Article 75.   *Settlement of Disputes*

The parties shall make their utmost efforts, to settle amicably the disputes between them in relation with this contract.

Any dispute arising due to this contract which can not be settled amicably between the parties shall be referred to a board consisting of the Minister's representative or the highest authority of the employer's organisation (in case of employers who are not affiliated to any of the Ministries) and representatives of the parties of the contract. In case no agreement regarding the dispute is reached, the case shall be settled in the competent courts of Iran.

Article 76.   *Legal Domicile*

Legal domiciles of the employer and the contractor are those stated in the agreement. In case either party changes his legal address, he shall inform the other party of his new address at least 15 days before the date of such change. Until the new address is announced to the other party, the correspondence shall be sent to the previous address and it shall be deemed as received.

Article 77.   *Laws and Regulations Governing the Contract*

Laws and regulations governing this contract are the laws and regulations of the Islamic Republic of Iran.

Employer's Representative

Name

Signature

Contractor's Representative

Name

Signature

Seal

SPECIAL CONDITIONS

SPECIAL CONDITIONS OF THE CONTRACT

These special conditions are to explain and supplement some articles of the general conditions, decisions on which are adjourned to the special conditions. Therefore, any conclusion and interpretation of different articles of these special conditions, independently and without considering the relevant article in the general conditions, shall not be valid. Article numbers, set forth in these special conditions are the same article and sub-article numbers related to the general conditions.

Article 7.3.2. The list of technical references is as specified herein bellow:

- 1) In the field of ..... Company/Mr. ....Address.....
- 2) .....

Article 10.

The language of technical documents of the works shall be .....

The language of correspondence and other documents shall be .....

Article 13.1.

The amount of performance guarantee is equivalent to.....

Period of validity of performance guarantee is.....

Article 14.3. The conditions for releasing the performance guarantee are specified herein below:

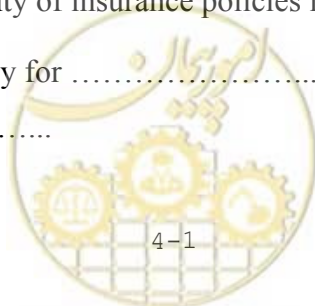
.....
.....
.....

Article 15.3. The responsibility for providing the cost of insurance policies is specified herein below:

- 1) Cost of insurance policies for ..... shall be borne by .....
- 2) .....

Article 16.3. Period of validity of insurance policies is specified herein below:

Insurance policy for .....shall be valid for
.....

Article 18.1. The arrangement of collecting liquidated damages is specified herein below:

.....
.....

Article 25.3. The time for delivery of the as built drawings by the contractor to the employer is .....

Article 28.2. Under the following conditions, the contractor shall be entitled to work outside the ordinary hours of the day and/ or the night.

.....
.....

Article 38.1. Method of coordination of the contractor with other contractors, or executive groups of the employer and his duties and responsibilities towards them are specified herein below:

.....

Article 38.2. Other coordinations required beyond those stated in sub-article 38.1, shall be performed in the following manners:

.....

Article 38.3. Other contractors of the employer or executive groups of the employer in the battery limit of the contractor are:

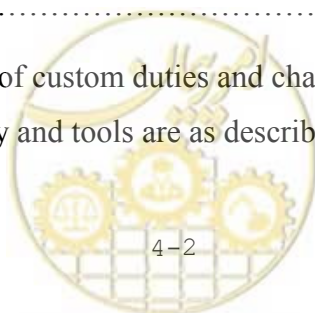
.....
.....
.....

Article 48.

1) Responsibility of either party of the contract in payment of customs duties and charges for importing the materials and equipment subject of the contract are specified herein below:

.....

2) The terms of payment of custom duties and charges for the contractor's construction machinery and tools are as described below:

.....

Article 52.8.8. The contract price includes, in addition to the listed costs in article 52, the compensation for the following costs:

.....

Article 53.7.1. Amount of good performance retentions for various portions of the works is specified herein below:

.....

Article 53.8. For each 30 days delay in payment of the contractor's statements, with respect to the agreed period in article 53.4 of the general conditions, the amount of ....., shall be paid to the contractor to compensate the additional costs in such delayed period.

Article 54.3.2. As compensation for the contractor's overhead costs, for procurement and supply of the materials and equipment by provisional sum, ... percent of actual price paid by the contractor, shall be repaid to him.

Article 55. Exchange rate of foreign currency portion, and other regulations, related to its payment, is specified herein below:

.....

Article 56.1.4. In case of early completion of the works, the employer pays the costs of expediting the works to the contractor, as specified herein below.

.....

Article 56.1.5. (non-coverage of the contract by adjustment or the method of coverage of the contract by adjustment shall be stated)

.....
.....
.....

Article 57.1.1. The contractor shall obtain and submit the following insurance policies for holding the employer harmless, from the date of provisional acceptance of the works by the employer, at his own cost and in the name of the employer:

.....
.....

Article 60.5. Deleted.

Article 61.1. The guarantee period for rectification of deficiency of the works subject of the contract, after the provisional acceptance of the works is ..... days.

Article 65.3. To compensate the costs incurred due to maintenance of the works during suspension period and other costs caused by, the following amounts shall be paid to the contractor by the employer:

.....
.....

Article 66. In case of the contractor's delay in completion of the works or its main portions, in accordance with time schedule, the liquidated damages for delay shall be collected from the contractor as specified herein below:

.....
.....
.....

Employer's Representative

Contractor's Representative

Name

Name

Signature

Seal and Signature

